



# Memòria Socioeconòmica de Barcelona 2010

**CESB**

Consell Econòmic i Social  
de Barcelona



La **Memòria Socioeconòmica de Barcelona 2010** ha estat aprovada pel Ple del Consell Econòmic i Social de Barcelona de 14 de setembre de 2011 .

President (en funcions): **Vicenç Tarrats**, Comissions Obreres del Barcelonès  
Vicepresidenes: **Juan José Casado**, Unió General de Treballadors de Catalunya  
**Agustí Bonavia**, Foment del Treball Nacional  
Secretari general: **José A. Fernández**

**El grup de treball** ha estat format per: Agustí Bonavia, Vicenç Tarrats, Juan José Casado, José Miguel Beneroso, Francesc Gisbert, Eli Pallars, Dolors Cotrina, Àngels Santigosa, Teresa Udina, José A. Fernández, Pascual Bayarri i Elena Alarcón

**Col·laboració extraordinària** del degà del Col·legi d'Economistes de Catalunya, **Joan. B. Casas**

Amb dades i informes de:

*Ajuntament de Barcelona:* Gabinet Tècnic de Programació, Barcelona Economia, Àrea d'Estudis de Comunicació i Prospectiva Econòmica, Consell Municipal de Benestar Social de Barcelona, Barcelona Activa, Fundació Barcelona Formació Professional, Consell Municipal de Persones amb Discapacitat de Barcelona, Agència de Salut Pública de Barcelona.

*Gabinets tècnics i departaments de formació de CC.OO,* UGT i FTN

*Generalitat de Catalunya:* ACC10, Servei d'Autoempresa i Servei d'Ocupació (SOC)

Xarxa de Parcs Científics i Tecnològics de Catalunya (XPCAT)

Delegació provincial de l'INEM.

*La inserció laboral de les persones amb trastorns mentals a Barcelona,* **Enric Arqués**, President de Fòrum Salut Mental y codirector de l'Associació JOIA y **Sara Berbel**, Directora de la Xarxa d'inserció sociolaboral de Barcelona

Creu Roja, Fundació Banc d'Aliments i Càritas

#### **Col·laboracions especials per al capítol 5**

**Joana Ortega**, vicepresidenta del Govern de la Generalitat de Catalunya i consellera de Governació i Relacions Institucionals

**Xavier Trias**, alcalde de Barcelona

**Jordi Hereu**, President del grup municipal del PSC a l'Ajuntament del Barcelona

**Salvador Guillermo**, Director d'Estudis Econòmics i Fiscals de Foment del Treball Nacional

**Pilar Castellà i Eva Pino**, Secretaria d'Igualtat i Polítiques Socials de la UGT de Catalunya

**Jordi Merino i Noé**, Unitat de Sociologia. Universitat de Girona

**M. Carme Verdaguer i Montanyà**, Directora general de la Fundació Bosch i Gimpera – Universitat de Barcelona

**Guillem López i Casasnovas**, Catedràtic d'Economia de la UPF i membre del CAREC

Direcció editorial i coordinació: **José A. Fernández**

Disseny i maquetació: **sSB**

**Presentació, Vicenç Tarrats**, President en funcions del CESB

**Introducció, Joan B. Casas**, degà del Col·legi d'Economistes de Catalunya

### **Capítol 1. Situació econòmica l'any 2010**

Marc econòmic internacional

Situació econòmica a Espanya l'any 2010

L'economia catalana l'any 2010

L'economia de la ciutat el 2010

Barcelona, una economia oberta i connectada al món: indicadors i posicionament internacional

### **Capítol 2. Mercat laboral 2010**

Població activa i inactiva

Població ocupada i afiliació a la Seguretat Social

Contractació

Població aturada

Evolució de les dades de l'EPA

Mercat laboral: comparació amb altres àmbits

Expedients de regulació d'ocupació

Prestacions per desocupació

Enquesta trimestral del cost laboral

Salut laboral i sinistralitat

### **Capítol 3. Polítiques actives**

Ajuntament de Barcelona

Agents econòmics i socials

Generalitat de Catalunya

Xarxa de Parcs Científics i Tecnològics de Catalunya (XPCAT)

Mediació laboral, negociació col·lectiva i Formació Professional a Catalunya

**La inserció laboral de les persones amb trastorns mentals a Barcelona**, **Enric Arqués**, president de Fòrum Salut Mental y codirector de l'Associació JOIA y **Sara Berbel**, directora de la Xarxa d'inserció sociolaboral de Barcelona

### **Capítol 4. Qualitat de vida**

Població

Qualitat de vida

Habitatge

Salut pública a Barcelona

Polítiques de benestar social a Barcelona

Entitats i voluntariat en la lluita contra la pobresa

### **Capítol 5. Perspectives**

*El futur de l'Estat del Benestar*

**De l'Estat del benestar a la societat del benestar**, **Joana Ortega**, vicepresidenta del Govern de la Generalitat de Catalunya i consellera de Governació i Relacions Institucionals

**Barcelona, una ciutat referent en benestar i qualitat de vida**, **Xavier Trias**, alcalde de Barcelona

**El futur de l'Estat del benestar**, **Jordi Hereu**, president del grup municipal del PSC a l'Ajuntament del Barcelona

**Reflexions sobre l'Estat del benestar**, **Salvador Guillermo**, director d'Estudis Econòmics i Fiscals de Foment del Treball Nacional

**L'Estat del benestar, qüestió de voluntats**, **Pilar Castellà i Eva Pino**, Secretaria d'Igualtat i Polítiques Socials de la UGT de Catalunya

**El sistema de protecció, en el llindar de la transformació?**, **Jordi Merino i Noé**, Unitat de Sociologia. Universitat de Girona

*Innovació i competitivitat*

**El paper de la Fundació Bosch i Gimpera en el desenvolupament de la funció de transferència a la Universitat de Barcelona**, **M. Carme Verdagué i Montanyà**, directora general de la Fundació Bosch i Gimpera

**Aprenentatges derivats de la crisi**, **Guillem López i Casasnovas**, catedràtic d'Economia de la UPF i membre del CAREC

### **Capítol 6. Valoracions i propostes**

Sobre l'activitat econòmica

Sobre el mercat de treball

Sobre les polítiques actives d'ocupació

Sobre la qualitat de vida

## Presentació

Vicenç Tarrats

President en funcions del CESB

El CESB presenta aquest any la Memòria Socioeconòmica de Barcelona 2010 amb l'objectiu de donar a conèixer les principals dades socioeconòmiques i ocupacionals a la nostra ciutat. Crec que aquesta memòria manté l'esperit de millora constant del CESB i de les persones i institucions que hi han col·laborat amb anàlisis i propostes.

En aquest sentit, es manté la intenció d'incloure cada any novetats que millorin i ampliïn els continguts de la publicació. Si en anys anteriors es va decidir, que per tal de garantir una millor coherència en la presentació de les dades, separar en dos capítols diferents les referents al mercat de treball i a les polítiques actives que els diferents agents socials i administracions porten a terme a la ciutat de Barcelona, o es va incloure un apartat sobre el paper dels parcs científics i les universitats en la creació d'empreses i llocs de treball o dades respecte a la salut de ciutadans i treballadors de la ciutat, enguany hem introduït col·laboracions amb l'Àrea d'Estudis de Comunicació i Prospectiva Econòmica de l'Ajuntament de Barcelona per tal d'analitzar diferents aspectes de l'economia de Barcelona, i que aquest any s'ha centrat en el posicionament internacional de la ciutat, i s'han inclòs dades sobre l'activitat de diferents organitzacions no governamentals en la lluita contra l'exclusió social a la ciutat, per tal de complimentar les dades existents sobre les actuacions públiques. També, per primera vegada, apareix a la Memòria, en el capítol de Mercat Laboral, un apartat dedicat a l'enquesta trimestral del cost laboral i un altre centrat en un anàlisi de l'evolució als darrers anys de les dades de l'EPA a la ciutat.

Com sempre, la Memòria pretén anar més enllà d'una simple presentació i recollida de les dades relatives a l'activitat econòmica, el mercat de treball o les polítiques actives d'ocupació, o sobre els indicadors de població, qualitat de vida de la ciutadania, habitatge i, amb especial interès, les polítiques socials municipals. Per tant, també inclou elements de prospectiva amb relació als reptes cabdals que Barcelona ha de resoldre o millorar substancialment. Enguany, aquests articles, s'han centrat, per una banda, en el futur de l'estat del benestar, qüestió que aborden els articles de la vicepresidenta del Govern de la Generalitat de Catalunya, de l'alcalde i del president del grup municipal socialista de Barcelona i d'experts triats pels diferents agents socials que componen el CESB, i, per altra, en la qüestió de la innovació com a element clau per a la competitivitat, aspecte que ha tractat, entre d'altres, la Fundació Bosch i Gimpera.

Finalment, la Memòria Socioeconòmica de Barcelona vol servir per donar a conèixer les propostes dels agents socials. De res serveix contextualitzar l'activitat econòmica de la ciutat en els marcs internacional, d'Espanya i de Catalunya o analitzar la qualitat de vida de Barcelona, si no és per aportar propostes que tal d'intentar, entre tots, millorar una situació econòmica marcada per una desacceleració econòmica que estan patint les economies occidentals, amb els efectes subsegüents sobre l'activitat econòmica, el consum i, molt especialment, l'ocupació. Considerem que aquesta és la via per tal de anar avançant, sense deixar-nos portar pel pessimisme, sinó que hem de traslladar l'accent i analitzar el posicionament de Barcelona amb un cert optimisme moderat i sent conscients de les seves potencialitats per reinventar-se i encara amb èxit l'esdevenidor socioeconòmic a curt i a llarg termini, mantenint l'aposta per la cohesió social que sempre ha caracteritzat a Barcelona.

## Introducció

Joan B. Casas

Degà del Col·legi d'Economistes de Catalunya

L'any 2010 passarà a la història com l'exercici en què es va iniciar una reactivació inacabada, en què les esperances alimentades per uns resultats millors que els del 2009 van quedar truncades a partir del primer trimestre i sobretot de l'estiu del 2011. No és clar si això és fruit dels alts i baixos típics d'un clàssic procés de recuperació o, més enllà, d'una crisi profunda amb fases recessives successives i diferencials. Des del 2007 estem immersos en una crisi amb moltes arestes ben esmolades (internacional, multisectorial, privada-pública...) que palesa diverses etapes però de la qual sembla que no tenim clares les veritables causes en cada moment i, molt especialment, les solucions més encertades. Ens trobem, així, en un carrer fosc, al final del qual no acabem de veure clarament la llum. Si la crisi s'inicia amb els problemes a la construcció i les finances, per traslladar-se a la indústria i el consum, ara el problema rau en l'endeutament de les administracions públiques de determinats països i els mercats financers.

Els indicadors econòmics relatius al 2010 són, a grans trets, positius. Segons el Fons Monetari Internacional, l'economia mundial va créixer un 5,0%, després de la davallada de l'any anterior. Això s'explica, principalment, per la marxa dels països emergents i en desenvolupament, així com pel canvi de tendència en algunes economies desenvolupades, que van modificar els resultats negatius del 2009 per ascensos durant el 2010. Val a dir que l'exercici es va caracteritzar pel dinamisme lent de les grans economies occidentals i pel risc d'escalfament d'algunes de les principals economies emergents. Tot això, acompanyat en la darrera part de l'any d'una pujada dels preus internacionals de les matèries primeres i de la inflació, i d'una moderació en la inestabilitat i la incertesa dels mercats financers. Això permetia ser optimistes amb vista al 2011.

Els Estats Units van registrar en el global del 2010 un creixement del PIB d'un 2,9%, davant del descens d'un 2,6% de l'exercici anterior, amb un comportament millor en els trimestres centrals de l'any. El consum privat i la inversió en equipament van ser els clars protagonistes de la millora, animats per les polítiques expansives i uns costos continguts, però, en el costat negatiu, va destacar l'elevat endeutament públic i la resistència a la baixa de la taxa d'atur. Per la seva banda, l'economia de la zona euro es va caracteritzar el 2010 per una evolució divergent des del punt de vista territorial. Mentre que Alemanya registrava —juntament amb altres països del seu voltant— un dinamisme important, la resta de països, especialment els més meridionals, patien creixements suaus i, en certs casos, fins i tot davallades. En conjunt, la zona euro va experimentar un increment del seu PIB d'un 1,7%, que superava el descens del 4,0% de l'any anterior, i Alemanya va assolir una alça d'un 3,5% (-4,7% el 2009), acompanyada per altres estats com Suècia, Finlàndia i Polònia. A l'altre extrem, els resultats més negatius van correspondre a Grècia, Irlanda i Romania; els dos primers amb una greu crisi del deute sobirà, juntament amb Portugal, que els va portar al rescat financer internacional. El repunt de la inflació, l'elevada taxa d'atur i la inestabilitat dels mercats financers van ser alguns dels principals problemes europeus del 2010.

D'altra banda, el Japó va ser la gran sorpresa durant l'exercici ja que va assolir un creixement d'un 4,0% del seu PIB, que invertia el descens d'un 6,3% del 2009 gràcies al dinamisme exportador de la primera meitat de l'any i als estímuls públics al consum privat. No obstant això, en el darrer trimestre va tenir lloc una desacceleració significativa de la velocitat de creixement, derivada de la feblesa de la demanda interna i de l'alt endeutament públic. Per acabar, les economies emergents van registrar el 2010 un augment d'un 7,1%, animades per la recuperació del comerç mundial, l'alça en el consum de matèries primeres i la millora de la seva demanda interna. Com va ser tradicional, entre aquestes va destacar el continent asiàtic, amb la Xina al capdavant. El 2010 la Xina va experimentar un creixement del PIB d'un 10,3%, per sobre del 9,2% del 2009, i es va convertir en la segona potència econòmica mundial, en substitució del Japó i per darrere dels Estats Units. No obstant això, es van accentuar els riscos d'un sobreescalfament palesats en un intens rebrot de la inflació, amb el consegüent enduriment de la política monetària.

El comerç internacional va experimentar l'any 2010 un augment sense precedents, assolint nivells d'abans de la crisi, tot i que sense recuperar la tendència a llarg termini. El volum d'exportacions s'incrementà un 14,5% davant la contracció d'un 12% del 2009, mentre que el d'importacions va créixer un 13,5%, que invertia el descens del 12,8% del 2009. El continent asiàtic destacà pel seu dinamisme, encapçalat per la Xina, el Japó i l'Índia.

A diferència del que va passar el 2009, les tensions inflacionistes internacionals van reaparèixer durant l'exercici 2010 impulsades per l'alça dels preus de les matèries primeres i per la recuperació econòmica d'alguns països. Així, l'índex de preus al consum va créixer a la Unió Europea un 2,1%, davant de l'1,0% de l'any anterior (l'1,6% i el 0,3%, respectivament, a la zona euro), i als Estats Units un 2,3%, per sobre de l'1,6% del 2009. Pel que fa als preus de les matèries primeres, l'índex de The Economist va palesar el 2010 una pujada al voltant d'un 32%, cosa que contrasta amb la davallada del 2009. El perfil anual denota increments en els primers mesos, seguint l'empremta alcista de l'exercici anterior, una caiguda a mitjan any i una forta progressió posterior per acabar amb fortes pujades. Van destacar, principalment, els importants augments dels preus dels aliments (sucre, blat...), seguit a distància dels metalls (coure...). D'altra banda, el preu del petroli en la varietat Brent del Mar del Nord va créixer gairebé un 20%, i va acabar l'exercici per sobre dels 90 dòlars per barril.

A grans trets, la política monetària dels diversos bancs centrals es va mantenir en la mateixa línia que l'havia caracteritzat el 2009, encaminada a facilitar liquiditat a l'economia. D'aquesta forma, el Banc Central Europeu va contenir els tipus oficials en l'1,00% durant tot l'exercici, la Reserva Federal Nord-americana en el 0,25% i el Banc d'Anglaterra en el 0,50%. Tot i així, les dificultats financeres van provocar un augment en els tipus d'interès interbancaris a la zona euro, els Estats Units i la Gran Bretanya. Malgrat la política monetària desplegada als països occidentals, els resultats van ser limitats. El mateix va passar amb la política de despesa pública, i en aquest cas l'escanyament de les hisendes va provocar la posada en marxa de durs programes d'ajustament pressupostari, amb repercussions negatives sobre la confiança dels agents econòmics i sobre la marxa de l'activitat, que van conduir a tensions en els mercats financers i, sobretot, sobre el deute sobirà dels països europeus perifèrics, amb Grècia, Irlanda i Portugal al capdavant.

Durant l'any 2010 la cotització de l'euro en els mercats internacionals de divises es va apreciar davant el dòlar nord-americà un 7,9%, però va perdre posicions respecte a la majoria de la resta de monedes, com el ien japonès, el franc suís i la corona sueca (18,3%, 18,3% i 16,1%, respectivament). Per la seva banda el dòlar es va depreciar en comparació amb les altres divises, sobretot el ien nipó i el franc suís.

L'economia espanyola va continuar al centre de l'huracà al llarg del 2010. Organismes internacionals, mercats financers i autoritats europees es van mostrar clars vigilants de la marxa de l'economia, exigint la posada en marxa de profundes reformes estructurals i la implementació de mesures conjunturals, especialment d'ajustament en la despesa pública. El PIB estatal va experimentar una caiguda d'un 0,1%, davant el retrocés d'un 3,6% de l'any anterior. Cal remarcar la progressiva recuperació registrada al llarg de l'exercici, atès que començà amb un descens d'un 1,4% en el primer trimestre per créixer durant el tercer i el quart (0,2% i 0,6%, respectivament). No obstant això, la reactivació espanyola va ser molt lleugera i més lenta que en el conjunt dels països de la zona euro. Per la seva banda, a Catalunya l'economia va seguir el 2010 una evolució similar a la del global estatal, si bé amb un comportament una mica millor. El PIB català va iniciar l'any amb taxes negatives (1,5% el primer trimestre), per ràpidament prendre la senda positiva (0,2% el segon i 0,5% el tercer) i acabar amb un increment significatiu (1,2% el quart). Aquest diferencial més favorable per al Principat va permetre un creixement anual d'un 0,1%. El major pes específic de la indústria a Catalunya i la important contribució del sector exterior a una economia més internacionalitzada van ser els dos principals factors que expliquen la conducta més positiva del PIB català que l'espanyol.

La comunitat autònoma que va registrar un comportament més positiu de la seva economia durant el 2010 va ser Navarra, seguida del País Basc i Castella-Lleó, mentre que, al contrari, les més afectades pels resultats negatius van ser Andalusia, Castella-la Manxa i Canàries.

Novament, la contracció de la demanda interna va ser la clara protagonista de la manca d'una reactivació econòmica sostenible. El 2010 va patir un descens d'un 1,1% (0,3% a Catalunya), per sota del 6,0% de l'exercici anterior (5,4% al Principat), amb una recuperació el primer i segon trimestres però un estancament posterior. No obstant això, va reduir la seva aportació negativa a l'augment del PIB respecte del 2009. Dins de la demanda interna, el consum de les llars va palesar una evolució relativament positiva (1,3% a Espanya i 1,7% a Catalunya), gràcies al consum no durador i de serveis, però l'aturada de la despesa pública (-0,6% i -0,2%, respectivament) i, especialment, la feblesa de la inversió (-7,0% i -5,6%, respectivament), sobretot en construcció, van provocar el seu retrocés general. Per la seva part, la demanda externa va incrementar la seva contribució al creixement

de l'economia i va ser el principal motor de la moderada recuperació del PIB. El conjunt dels intercanvis amb l'exterior va augmentar, entre els quals destaquen les exportacions (10,3% a Espanya i 12,6% a Catalunya) per sobre de les importacions (5,4% i 8,4%, respectivament). La bona marxa del comerç mundial, l'evolució positiva del turisme i les estratègies d'internacionalització de les empreses expliquen aquest comportament de les exportacions.

Per la banda de l'oferta, el 2010 s'ha de remarcar a Espanya el comportament positiu dels sectors de l'energia, industrial i de serveis —amb increments dels seus PIB d'un 3,0%, un 0,9% i un 0,5%, respectivament—, mentre que la construcció va continuar amb el seu procés d'ajustament —en la mateixa línia que l'any anterior— (-6,3%), i l'agricultura va invertir el creixement del 2009 per un retrocés (-1,3%). A Catalunya l'evolució dels sectors productius va ser més positiva que la de l'Estat (5,1% l'energia, 1,4% la indústria i 0,3% l'agricultura), i la de la construcció i els serveis, similar (-6,1% i 0,4%, respectivament). Dins de la indústria cal destacar pel seu perfil favorable els productes farmacèutics, el refinament de petroli, el cuir i calçat, la maquinària i equipament elèctric i el tèxtil. En el cas dels serveis, es pot apuntar que mentre que la marxa dels serveis de mercat era una mica més positiva al Principat que al conjunt estatal, la dels serveis de no mercat va resultar negativa a Catalunya i positiva a Espanya. Dins dels serveis s'han de remarcar pel seu dinamisme les activitats de transport i emmagatzematge i el comerç a l'engròs.

L'apartat que el 2010 va continuar com a més perjudicat per la crisi econòmica va ser el mercat de treball. La relativa millora de les grans magnituds econòmiques no va ser suficient perquè s'iniciés un procés de redreçament en la marxa dels llocs de treball i de l'atur. D'aquesta forma, l'exercici finalitzà amb un descens de l'ocupació d'un 2,3% a Espanya (-6,8% el 2009) i d'un 1,6% a Catalunya (-8,7% el 2009). Paral·lelament, el nombre d'aturats va créixer a l'Estat i al Principat a taxes d'un 11,6% i un 9,4% respectivament, de manera que les taxes desocupació se situaven en un 20,1% i un 17,8%. Val a dir que el nombre de persones sense feina a Espanya era, al final del 2010, de gairebé 4,7 milions, que duplicaven el total del 2007. No obstant això, cal esmentar que el fort i ràpid ajustament laboral realitzat en els darrers anys ha permès millorar els nivells de productivitat de l'economia en comparació amb el passat.

La inflació va experimentar el 2010 un repunt preocupant en comparació a l'any anterior, amb els conseqüents efectes negatius sobre la competitivitat de l'economia i sobre les rendes i la seva capacitat de compra. Si el 2009 l'índex de preus al consum va finalitzar a Espanya amb una pujada d'un 0,8%, després de mesos de taxes interanuals negatives (vuit mesos dels dotze), el 2010 va tancar amb un increment d'un 3,0% (1,2% i 3,0% a Catalunya, respectivament). Cal destacar la forta alça en els darrers mesos de l'exercici, motivada per l'encariment de les primeres matèries, sobretot del petroli, i per la pujada dels impostos indirectes després de l'estiu, principalment l'IVA. Els apartats més inflacionistes van ser les begudes alcohòliques i el tabac, i els transports.

Finalment, el sector públic va acabar l'exercici a Espanya amb una correcció a la baixa que millorava les previsions fetes pel govern. El dèficit estatal es va situar el 2010 en un 9,2% del PIB (11,2% el 2009), que posava en relleu l'eficàcia de les mesures implementades al llarg de l'any per corregir els comptes públics, màxima prioritat de la política d'austeritat a Espanya i a Catalunya. El principal motiu d'això va ser l'increment dels ingressos per sobre del previst, gràcies a una recaptació impositiva superior deguda, bàsicament, a l'augment de tipus de l'IVA, alhora que les despeses es van mantenir estables atès que l'estalvi impulsat per les mesures d'austeritat va servir per compensar la pujada de les despeses financeres. S'ha d'afegir el lleuger dèficit registrat pel saldo de la Seguretat Social després de més de deu anys de superàvits. Però la marxa positiva del dèficit estatal va contrastar amb el desviament dels comptes públics de les comunitats autònomes i de les entitats locals, proper als 4.000 milions d'euros.

L'economia de Barcelona i de la Regió Metropolitana de Barcelona (RMB) van palesar el 2010 un perfil similar al del conjunt de Catalunya: un canvi de tendència en relació al 2009 amb registres lleugerament positius o menys negatius. El PIB va créixer per sota de l'1%, cosa que contrasta amb el descens de gairebé un 4% de l'exercici anterior. Al mateix temps, el nombre d'establiments empresarials de la RMB va caure un 2,0% i el de treballadors un 0,9%, descensos més moderats que el 2009 (5,5% i 4,5%, respectivament). Cal destacar que els serveis van començar a crear llocs de treball per la via dels serveis públics, els serveis a empreses i, especialment, els serveis associats al turisme, i que la indústria va desaccelerar la seva evolució negativa gràcies a les



exportacions, mentre que la construcció va mantenir el fort procés d'ajustament. Tot això reflecteix una estructura econòmica caracteritzada per unes bases que són imprescindibles per a una sortida ordenada i sostenible de la crisi, com són la vocació internacional de l'economia i de les empreses i unes activitats cada vegada més intensives en coneixement i innovació.

L'evolució seguida per les economies internacional, estatal, catalana i metropolitana durant els mesos transcorreguts del 2011 contrasta àmpliament amb les esperances despertades per la marxa mantinguda en la segona meitat de l'exercici passat i amb les expectatives creades al principi d'enguany. Per a l'economia domèstica els primers mesos van seguir l'empremta marcada per l'evolució positiva dels mercats exteriors i el creixement de les exportacions, amb atonia de la demanda interna i una intensificació de la política de retallades de despesa del sector públic. Però des del primer trimestre i, especialment, a partir de l'estiu, la moderació en l'economia internacional i la inestabilitat i desconfiança en els mercats financers van intensificar els dubtes sobre la possibilitat que el 2011 fos l'exercici de la repuntada de les economies estatal i catalana. De fet, tot el contrari, els mesos de juliol, agost i setembre semblen marcar l'inici d'una nova etapa en la crisi actual en la qual la incertesa s'ha de generalitzar a tots els nivells. La reducció de les previsions de creixement econòmic, la crisi del deute sobirà i l'elevació de la prima de risc per a alguns països comunitaris, com Espanya, estan a l'ordre del dia, mentre que els índexs borsaris pateixen continus alts i baixos amb una tendència descendent. Mentrestant, a Europa les economies amb situacions més crítiques i les autoritats públiques anuncien mesures de xoc amb un ritme frenètic, encaminades a donar tranquil·litat als agents econòmics i redreçar alguns dels principals problemes actuals, com el dèficit públic. En aquest context, el sentit comú ha d'imperar i cal dissenyar unes accions amb uns objectius clars, que permetin construir un model econòmic de futur més que respondre a unes exigències conjunturals marcades per uns mercats moguts, en part, per factors que defugen la racionalitat econòmica.

I en aquesta línia, cal tenir present la necessitat de cercar complicitats encaminades a un pacte social en diversos àmbits (rendes, competitivitat, ocupació, productivitat, ajustament públic...) i a l'impuls d'una sèrie de veritables i profundes reformes estructurals que permetin construir un model realista que s'incardini en l'actual economia mundial.





1

# Situació econòmica l'any 2010

Marc econòmic internacional

Situació econòmica a Espanya el 2010

L'economia catalana el 2010

L'economía de la ciutat el 2010

Barcelona, una economia oberta i connectada al món

## Marc econòmic internacional

Amb les dades macroeconòmiques de 2010 a la mà, es pot donar per superada la fase més dura de la recessió que, iniciada el 2007 com a crisi financera al mercat hipotecari dels EEUU, ha acabat per afectar –amb diferents graus d'intensitat– la major part de l'economia mundial i especialment els països més desenvolupats. La variació del PIB no reflecteix sempre una imatge ajustada a la situació real de l'economia. Mentre que les davallades generalitzades que va patir aquest agregat a les principals economies mundials durant el 2009 van ser inqüestionables i es van traduir en un increment immediat i notable de les xifres d'atur, la millora relativament general d'aquest indicador al llarg de 2010 ha passat de llarg del mercat de treball, tot i que ha servit, que no és poc, per estabilitzar els volums d'ocupació. Malauradament, les previsions a curt termini no són gaire optimistes pel que fa al mercat laboral atès que un cop recuperada i mínimament consolidada la tendència alcista del PIB, adquireix especial protagonisme la lluita contra els desequilibris fiscals i el deute públic. Un escenari que durant els primers mesos de 2011 s'ha vist enrarit per unes tensions inflacionistes més persistents del que es preveia.

### Principals indicadors econòmics de les economies avançades

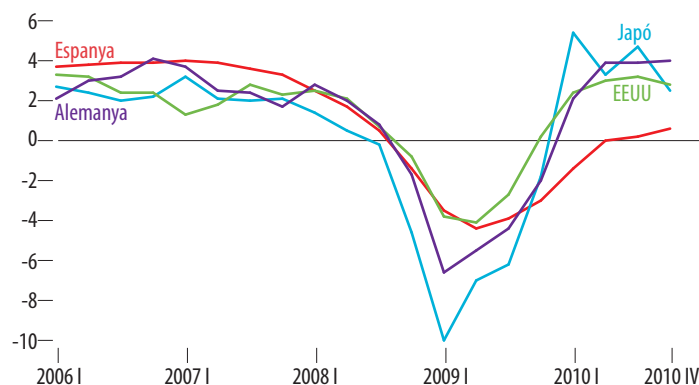
	Producte interior brut			Preus del consum harmonitzats			Taxa d'atur		
	Taxa de var. real			Taxas de variació en %			% de la població activa		
	2008	2009	2010	2008	2009	2010	2008	2009	2010
Alemanya	0,7	-4,7	3,5	2,6	0,3	1,1	7,8	8,1	7,7
França	0,1	-2,5	1,5	2,8	0,1	1,5	7,4	9,1	9,3
Itàlia	-1,3	-5,2	1,2	3,3	0,8	1,5	6,7	7,8	8,4
Regne Unit	-0,1	-4,9	1,3	3,6	2,2	3,3	2,8	4,7	4,7
<b>Espanya</b>	<b>0,9</b>	<b>-3,7</b>	<b>-0,1</b>	<b>4,1</b>	<b>-0,3</b>	<b>1,8</b>	<b>11,3</b>	<b>18,0</b>	<b>20,1</b>
Zona euro	0,3	-4,1	1,7	3,3	0,3	1,6	7,6	9,5	10,0
Unió Europea	0,4	-4,2	1,8	3,7	1,0	2,1	7,0	8,9	9,6
Estats Units	0,0	-2,6	2,9	3,8	-0,4	1,6	5,8	9,3	9,6
Japó	-1,2	-6,3	4,0	1,4	-1,4	-0,7	4,0	5,1	5,1

Font: Eurostat i OCDE.

Un cop constatat que l'impacte de la crisi en termes de PIB i ocupació perduts ha estat –en termes generals– molt més moderat entre les economies emergents d'Àsia i Amèrica del Sud que no pas entre les més desenvolupades, aprofitarem les dades de 2010 per centrar l'anàlisi en la reacció d'aquestes darreres i constatar en quines condicions comencen a sortir de la crisi.

Si centrem l'atenció en l'evolució del PIB observem que el repunt més intens el protagonitza l'economia japonesa com a reacció al descens més accentuat d'un any abans. Una sortida de la crisi que en el cas del Japó semblava que podia ser també el punt i final a dues dècades de deflació i escàs creixement. Una aspiració que s'ha vist ajornada novament arran del desastre nuclear provocat pel devastador tsunami que va seguir el fort terratrèmol de març de 2011. Alemanya, gràcies a la seva reconeguda capacitat exportadora –un tret que comparteix amb l'economia japonesa– ha aconseguit liderar amb autoritat la represa de l'economia de la Unió Europea. Però potser el cas més rellevant, per l'efectivitat mostrada, és el de l'economia dels Estats Units que en només un any aconsegueix retornar el PIB als volums d'activitat d'abans de la crisi gràcies, tot s'ha de dir, a l'aplicació de polítiques monetàries expansives que han facilitat la recuperació de la demanda interna però que no es poden mantenir indefinidament.

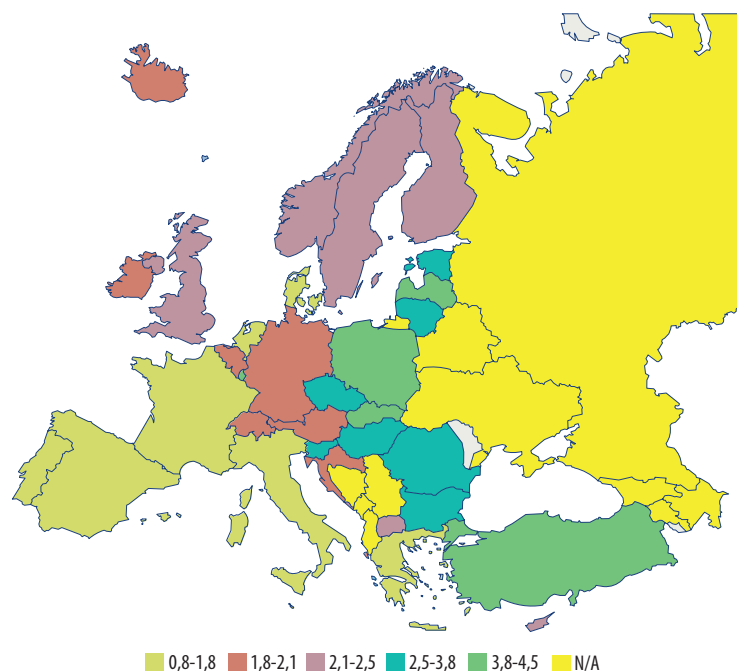
A més d'Alemanya, i amb l'excepció d'Espanya, les altres grans economies europees han aconseguit revertir el signe de la conjuntura. Amb la diferència que la intensitat del canvi ha estat més petita tot i que en el cas de França, amb un creixement del PIB el darrer any de només un 1,5%, el saldo del bienni 2009-2010 que s'estima en un descens de l'1% és comparable al d'Alemanya. No és el cas d'Itàlia i el Regne Unit, amb taxes de creixement encara més febles que França, on el saldo de la recessió en termes de PIB s'estima entre el 4 i el 5%. Espanya, l'única gran economia europea que no aconsegueix canviar de signe l'evolució del PIB, acumula una pèrdua d'activitat de prop del 4% en els darrers dos anys. En conjunt, la UE, tot i les tensions provocades per la magnitud dels dèficits i el deute públics de Grècia i Irlanda, i també Portugal i Espanya, aconsegueix redreçar la forta contracció de 2009 i limita la pèrdua de PIB del bienni a un 2,5%. Un impacte similar al registrat per l'economia japonesa però molt curt si es compara amb el saldo lleument positiu que ha registrat l'economia dels EEUU.

**Producte interior brut. Variació anual**

A mesura que avança 2011 es constaten les dificultats de mantenir un ritme de creixement sòlid i de prou magnitud que permeti començar a millorar la situació del mercat laboral. Des d'una òptica macroeconòmica és inqüestionable que la recuperació avança, però mentre les xifres d'atur no revelin signes clars de canvi per millorar –les taxes d'atur de 2010 són similars o lleument superiors a les d'un any abans tant al conjunt de la UE com als Estats Units– encara s'estarà lluny de la fase de consolidació del creixement i el risc i recaiguda és latent.

Pel que fa als preus de consum, la recuperació relativament ferma dels volums de producció que reflecteix l'evolució del PIB, ha estat cabdal per esvair l'amenaça deflacionista que semblava acompanyar la recessió i que va propiciar variacions interanuals negatives durant els mesos centrals de 2009. Un fet que va afavorir que tant els Estats Units com el Japó registressin variacions anuals mitjanes negatives i que la zona euro registrés l'augment més baix –unes quantes dècimes– de la seva existència.

La combinació d'unes polítiques de despesa efectives a les dues bandes de l'Atlàntic nord i el creixement relativament sostingut de les principals economies emergents i exportadores de primeres matèries ha propiciat una millora significativa i ràpida de les expectatives dels agents econòmics i una revisió a l'alça de les previsions de demanda d'energia i productes bàsics que s'ha traduït en un repunt dels preus i l'aparició de tensions inflacionistes al començament de 2011.

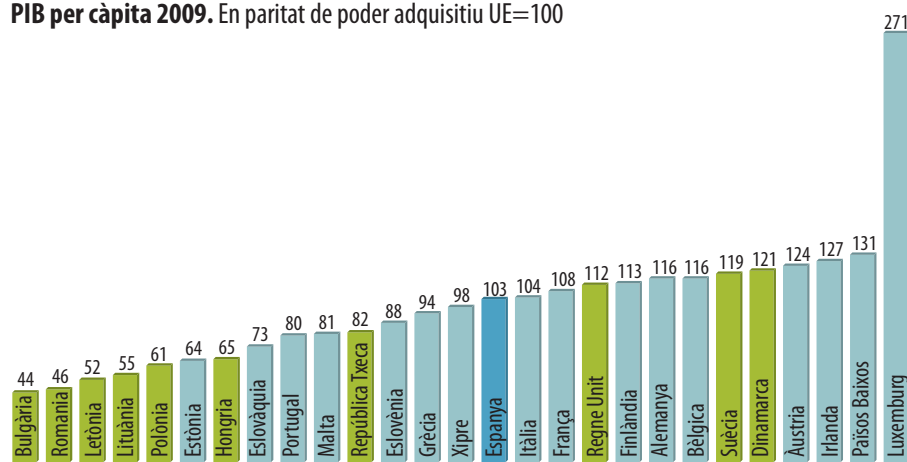
**Creixement del PIB 2010 (%)**



La situació ha revertit clarament i la variació dels preus de consum al llarg de 2010 s'ha situat a la banda positiva, amb creixements mitjans de l'1,6% tant als Estats Units com a la zona euro. L'economia japonesa ha estat l'excepció més significativa atès que ha combinat un repunt del PIB dels més alts, i en la línia del creixement de l'economia mundial, amb un lleu retrocés, per segon any consecutiu, dels preus de consum. Una combinació que respon al pes del sector exterior en l'economia nipona i al passat recent caracteritzat per anys de deflació o preus estables i taxes baixes de creixement.

És prematur intentar esbrinar l'impacte de la crisi en cadascun dels països o en les diferents àrees econòmiques del món. Bàsicament perquè tot i els resultats esperançadors de 2010 en termes de PIB i preus de consum, l'ocupació encara no s'ha començat a recuperar i molts dels desequilibris que han estat en la gènesi de la recessió continuen vius i amenaçadors. Ha de passar més temps per guanyar perspectiva i disposar de més informació. Així, classificacions com ara la dels 27 països membres de la Unió Europea segons el PIB per càpita només tenen la funció de plasmar gradualment la realitat que deixa al seu darrere la crisi més severa que ha viscut en dècades l'economia mundial.

**PIB per càpita 2009.** En paritat de poder adquisitiu UE=100



Font: Eurostat

La classificació de 2009, la darrera disponible, ja recull l'impacte del primer any de crisi per a cada país. Tot i les diferències d'intensitat, el fet que el retrocés del PIB hagi estat general explica que, llevat d'unes quantes excepcions, les posicions relatives es mantinguin amb relació a un any abans. Cal remarcar el notable retrocés d'Irlanda, que cedeix la posició de privilegi que ocupava als Països Baixos. De gaudir d'un PIB per càpita que superava en més d'un 40% la mitjana de la UE el 2008, un any després aquest excés era inferior al 30%. El Regne Unit també és un dels grans damnificats i en només un any perd tres posicions en la classificació. Alemanya, per contra, millora una posició, igual que Itàlia. Espanya perd la posició que guanya Itàlia però es manté lleument per sobre de la mitjana de la UE.

### Perspectives econòmiques per a 2011

A mesura que ens allunyem de 2009, l'any de màxima intensitat de la crisi, l'efecte del *rebot tècnic* es va diluint. Es podria dir que la major part d'aquest efecte ha estat absorbit per l'alça de 2010. Les previsions per a 2011, i també per a 2012, són, en la majoria dels casos, d'alentiment de la trajectòria lleument alcista, en part per l'efecte contractiu de les polítiques de consolidació fiscal que han d'aplicar les economies més endeutades. En els països de la zona euro, el ventall aniria des d'una lleu correcció de la trajectòria expansiva d'Alemanya a la consolidació de la recuperació de l'economia espanyola, tot i que amb una taxa de creixement a la banda baixa del grup.

Les darreres previsions disponibles per als Estats Units apunten a una taxa de creixement que probablement se situarà entre el 2,5 i el 3%, en línia amb el resultat de 2010. Les previsions referides al Japó, elaborades després de la dramàtica successió de desastres que l'han colpejat durant el primer trimestre d'enguany, aposten per un creixement de menys del 2%, la meitat del registrat un any abans. Els emergents, amb la Xina, l'Índia i els exportadors de primeres matèries al capdavant, continuaran liderant l'expansió de l'economia mundial i guanyant quota de mercat.

**PIB. Previsions macroeconòmiques per a 2011 i 2012. Taxa de creixement real en %**

	OCDE*		FMI*		Comissió Europea*		The Economist*	
	2011	2012	2011	2012	2011	2012	2011	2012
Alemanya	2,5	2,2	2,5	2,1	2,2	2,0	2,7	2,1
França	1,6	2,0	1,6	1,8	1,6	1,8	1,7	1,7
Itàlia	1,3	1,6	1,1	1,3	1,1	1,4	1,1	1,3
Regne Unit	1,7	2,0	1,7	2,3	2,2	2,5	1,6	1,9
<b>Espanya</b>	<b>0,9</b>	<b>1,8</b>	<b>0,8</b>	<b>1,6</b>	<b>0,7</b>	<b>1,7</b>	<b>0,5</b>	<b>1,1</b>
Zona euro	1,7	2,0	1,6	1,8	1,5	1,8	1,7	1,7
Unió Europea	-	-	-	-	1,7	2,0	-	-
Estats Units	2,2	3,1	2,8	2,9	2,1	2,5	2,9	3,1
Japó	1,7	1,3	1,4	2,1	1,3	1,7	0,7	2,3
Xina	9,7	9,7	9,6	9,5	-	-	9,0	8,7

Font: OCDE, FMI, Comissió Europea i The Economist. \* Abril de 2011

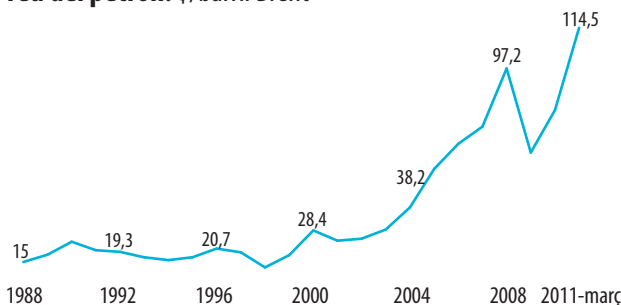
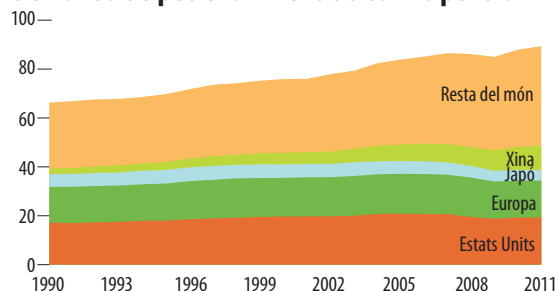
Que aquest escenari es faci més o menys realitat dependrà, entre d'altres factors, del fet que les tensions inflacionistes amb què ha començat 2011 no es desboquin ni es mantinguin al llarg de tot l'any. De fet, ja han afavorit un cert enduriment de la política monetària que es podria incrementar si no es moderen. I no s'ha d'esperar que es moderin de manera significativa si l'economia mundial manté un ritme d'expansió que voreja el 5%.

**Inflació. Previsions macroeconòmiques per a 2011 i 2012. Taxes de variació en %**

	OCDE <sup>1</sup>		FMI <sup>2</sup>		Comissió Europea <sup>3</sup>		The Economist <sup>4</sup>
	2011	2012	2011	2012	2011	2012	
Alemanya	1,2	1,4	2,2	1,5	1,8	2,0	2,1
França	1,1	1,1	2,1	1,7	1,6	1,6	2,0
Itàlia	1,4	1,4	2,0	2,1	1,8	1,9	2,2
Regne Unit	2,6	1,6	4,2	2,0	2,6	1,4	3,9
<b>Espanya</b>	<b>0,9</b>	<b>0,3</b>	<b>2,6</b>	<b>1,5</b>	<b>1,5</b>	<b>1,4</b>	<b>2,5</b>
Zona euro	1,3	1,2	2,3	1,7	1,8	1,7	2,3
Unió Europea	-	-	-	-	2,1	1,8	-
Estats Units	1,1	1,1	2,2	1,6	1,1	1,5	2,5
Japó	-0,8	-0,5	0,2	0,2	-0,7	0,0	0,2
Xina	3,3	3,0	5,0	2,5	-	-	5,0

Nota: als països europeus, la dada correspon a l'índex de preus de consum harmonitzat, mentre que als Estats Units i al Japó és l'índex de preus de consum nacional. Font: OCDE, FMI i Comissió Europea. <sup>1</sup> Març 2010 <sup>2,3</sup> Abril 2010 <sup>4</sup> Maig 2010

L'element de més incertesa serà, un any més, l'evolució de la crisi financera, fonamentada cada cop més en l'endeutament públic que en alguns països assoleix volums immaneables. Grècia, i la més que probable reestructuració del seu deute públic, és només el primer dels grans obstacles que l'economia europea, i de retruc el sistema financer mundial, ha d'abordar sense més dilacions. Sense oblidar, òbviament, la deriva que pot prendre el procés de canvi polític tot just encetat al nord d'Àfrica i la crisi nuclear de Fukushima.

**Preu del petroli. \$/barril Brent****Demanda de petroli. Milions de barrils per dia**

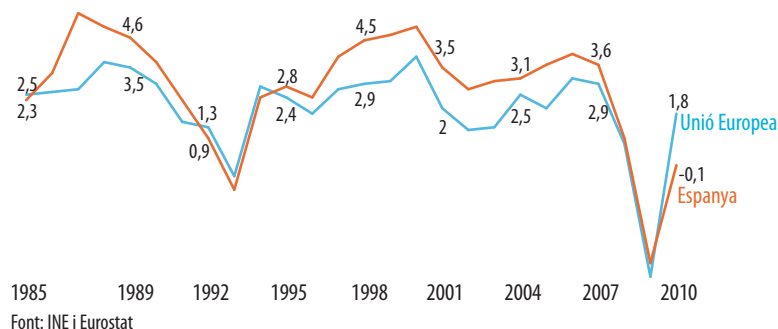
Font: Agència Internacional de l'Energia

## Situació econòmica a Espanya el 2010

L'any 2010 ha estat un exercici difícil de definir des de l'òptica de l'economia espanyola. Després de més d'una dècada d'expansió intensa i sostinguda –un creixement anual mitjà del PIB del 3,8%–, seguida d'una recessió especialment accentuada i centrada el 2009, la conjuntura econòmica ha començat a remuntar al llarg de 2010. Sense abandonar el signe negatiu, el PIB espanyol ha passat d'un retrocés del 3,7% de 2009 a un inapreciable -0,1% de 2010. En total, la variació del trienni "negre" (2008-2010) deixa com a saldo que l'economia espanyola ha assumit una pèrdua de PIB que supera en poc més d'un punt percentual la del conjunt de la Unió Europea. L'impacte de la recessió en termes de PIB no ha estat tan intens a Espanya com a la resta d'Europa, però el procés de relançament de l'activitat es revela més feble. El fort endeutament del sector privat, incloent-hi el financer, lubricant del creixement durant la fase expansiva, ha esdevingut una llosa que frena la sortida de la crisi.

Els resultats de la Comptabilitat Nacional Trimestral corresponents a 2010, que estima i difon l'INE, posen de manifest la notable feblesa del procés de represa del creixement. Després d'un primer semestre en el qual, gràcies a una política pública d'incentius i anuncis d'augmentos imminents de la imposició indirecta, la despesa privada va registrar un petit repunt que va contribuir a posar punt final a sis trimestres consecutius de davallada interanual de l'evolució del PIB, l'evolució del segon semestre s'ha mantingut en terreny positiu però amb una manifesta feblesa de fons que només ha permès creixements interanuals de poques dècimes. El resultat ja avançat per al conjunt de l'any s'ha vist condicionat negativament per l'evolució encara baixista del primer trimestre.

### Evolució del PIB 1985-2010. Variació anual



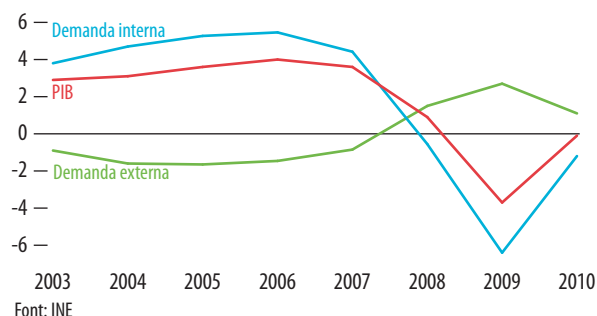
La crisi que ha sacsejat l'economia espanyola els darrers tres anys ha obligat a un canvi de model de creixement que es plasma en els principals components del PIB. Ens referim al canvi de papers que la crisi ha introduït en l'aportació de la demanda interna i externa sobre el total del PIB. En concret, i com es pot constatar en el gràfic adjunt, l'aclaparador protagonisme de la demanda interna durant la fase expansiva del cicle econòmic –amb creixements que superaven àmpliament els del PIB durant el quinquenni (2003-2007) i que equival a exportar potencial de creixement– es transforma radicalment a partir de 2008 i cedeix tot el protagonisme a la demanda externa. La disponibilitat de recursos financers a bon preu, en part per la feblesa del creixement de l'economia europea, va afavorir que la demanda interna fos molt més expansiva que l'externa. Això va fer que una part no petita del creixement del PIB espanyol d'abans de la crisi es financés amb deute exterior de manera recurrent. Un model que entra en crisi de manera sobtada a partir de l'esclat de la crisi financera internacional encetada el 2007.

Si bé la crisi que sacseja el sistema financer mundial arran de les hipoteques subprime nord-americanes es pot considerar el detonant del daltabaix que pateix l'economia espanyola a partir de 2008, no és menys cert que aquest detonant deixa al descobert la feblesa i els riscos del model espanyol de creixement vigent aleshores. Un model inflacionista, basat en activitats d'escàs valor afegit i intensives en mà d'obra i un sector constructor amb un pes relatiu desproporcionat amb relació a les economies avançades del nostre entorn i sostingut més per la disponibilitat de crèdit que no pas per criteris de rendibilitat. La crisi financera –intensa i persistent– acaba amb aquest model i obliga el teixit productiu a buscar fora un substitutiu de la demanda interna perduda.



La demanda externa assumeix el protagonisme i la responsabilitat de tornar el PIB a la trajectòria expansiva, malgrat el handicap de l'escàs pes relatiu del teixit productiu amb capacitat i experiència per competir en els mercats internacionals. Aquesta és una de les raons que expliquen perquè l'economia espanyola és incapaç de sortir de la crisi amb l'impuls que ho fan la majoria de les economies del nostre entorn.

### PIB i components de la demanda. Contribució al creixement



Una anàlisi més reposada dels diferents components de la demanda interna pot ajudar a entendre millor l'evolució del PIB al llarg de 2010. A diferència d'un any abans, quan el PIB va retrocedir un 3,6% i tant el consum com la inversió –malgrat l'esforç anticíclic de la despesa pública– van registrar pèrdues significatives de volum, durant el 2010 la despesa privada en consum s'ha recuperat molt lleument. Una variació que ha compensat parcialment la contracció de la despesa pública, expansiva un any abans, i que el 2010 s'ha instal·lat, segurament per a un llarg període, en el terreny de l'austeritat.

L'evolució de la inversió ha seguit una trajectòria favorable que queda amagada en el signe final del conjunt de l'any, un descens del 7,6%. Al llarg de l'any, la inversió ha reduït el seu creixement negatiu en 4,4 punts, amb discrepàncies internes notables: mentre la formació bruta de capital en construcció continua enfonsada, la de béns d'equipament remunta significativament i s'instal·la en terreny positiu durant els darrers tres trimestres de l'any. Un fet lligat a la recuperació de la producció, de la cartera de comandes i de les exportacions sectorials. Justament, el de les exportacions és un dels capítols de l'economia espanyola que ha brillat amb més força el 2010. De fet, el conjunt del comerç mundial ha reprès un to més dinàmic derivat de la recuperació de l'economia mundial i del fort impuls que mantenen les economies emergents. Amb el suport de la recuperació de la demanda nacional dels grans països de la Unió Europea, principals destinataris de les nostres exportacions, aquest segment ha avançat amb força al llarg de l'any, tant en el vessant de béns com en el de serveis. Les importacions també han registrat una tendència positiva al llarg de l'any, si bé amb un perfil molt més suau. Com en el cas de les exportacions, el component més dinàmic ha estat el de béns, principalment energia i béns intermedis.

### Producte interior brut a preus constants, 2010. Demanda. Variació interanual (%)

	I	II	III	IV	2010
<b>Consum final</b>	<b>-0,5</b>	<b>1,5</b>	<b>0,9</b>	<b>0,9</b>	<b>0,7</b>
Desp. en consum final de les llars	-0,3	2,2	1,5	1,7	1,3
Desp. consum final de les AAPP	-1,1	-0,1	-0,7	-0,9	-0,7
<b>FBCF</b>	<b>-10,5</b>	<b>-6,7</b>	<b>-6,7</b>	<b>-6,1</b>	<b>-7,6</b>
Béns d'equipament	-4,6	8,7	2,4	1,2	1,8
Construcció	-11,3	-11,3	-11,2	-10,6	-11,1
Variació d'existències <sup>1</sup>	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1
<b>Demanda nacional<sup>1</sup></b>	<b>-3,0</b>	<b>-0,3</b>	<b>-0,7</b>	<b>-0,6</b>	<b>-1,2</b>
Exportacions de béns i serveis	9,4	11,9	9,4	10,5	10,3
Importacions de béns i serveis	2,0	9,6	5,0	5,3	5,4
<b>PIB a preus de mercat</b>	<b>-1,4</b>	<b>0,0</b>	<b>0,2</b>	<b>0,6</b>	<b>-0,1</b>

<sup>1</sup> Aportació al creixement del PIB a preus de mercat. Nota: dades corregides d'estacionalitat i calendari. Volum encadenat de referència 2000. Font: INE

El 2010, l'anàlisi de l'economia espanyola des del punt de vista de les branques productives palesa una clara i progressiva recomposició de la situació en comparació amb l'abundància de signes negatius de l'any anterior. El 2010, només la construcció presenta un perfil de clara caiguda, amb una trajectòria similar a la de 2009 i

concordant amb la situació d'atonía que viu el segment de la construcció residencial privada i les restriccions pressupostàries que marquen el to de la licitació d'obra pública, i si bé en aquest terreny negatiu l'acompanyen les branques primàries, la magnitud del descens és molt inferior. En aquest últim cas, en el darrer trimestre de l'any es va registrar una correcció de la tendència baixista amb un repunt positiu gràcies al vessant agrícola i al ramader.

En el cantó oposat, l'avanç de les branques energètiques, industrials i de serveis ha estat progressiu i sòlid des de la primavera de 2010, amb avenços particularment notables en el terreny energètic, on el creixement es va accelerar dos punts el darrer trimestre de l'any. També destaquen els avenços dels béns de consum no durador i dels béns intermedis. El dinamisme de l'activitat manufacturera es palesa des de diferents òptiques, com l'índex de producció industrial, la capacitat productiva utilitzada o les exportacions, indicadors que s'han assentat amb fermesa en el terreny positiu on tenen perspectives de mantenir-se gràcies a la millora de les expectatives de producció i de la cartera de comandes a final d'any. Per contra, l'ocupació sectorial, tant mesurada per l'EPA com pels llocs de treball, no participa en aquest canvi de panorama.

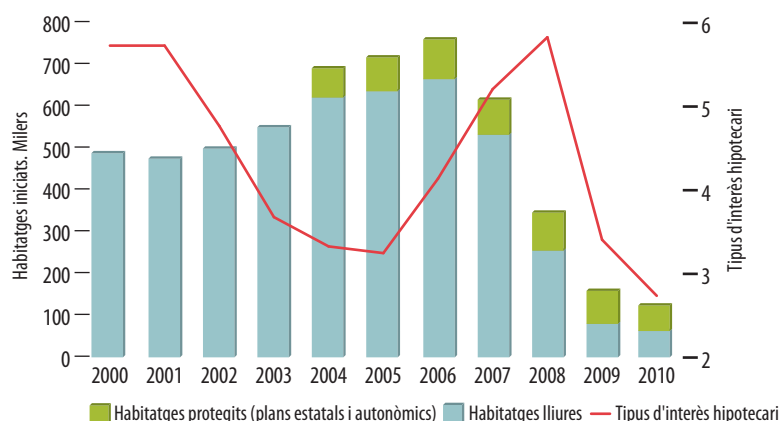
### Producte interior brut a preus constants, 2010. Oferta. Variació interanual (%)

	I	II	III	IV	2010
Agricultura i pesca	-1,2	-2,1	-2,2	0,3	-1,3
Energia	0,1	0,6	4,6	6,6	3,0
Indústria	-2,0	2,5	1,7	1,4	0,9
Construcció	-6,4	-6,5	-6,6	-5,8	-6,3
Serveis	-0,6	0,4	0,8	1,1	0,5
<b>PIB a preus de mercat</b>	<b>-1,4</b>	<b>0,0</b>	<b>0,2</b>	<b>0,6</b>	<b>-0,1</b>

Nota: dades corregides d'estacionalitat i calendari. Volum encadenat de referència 2000. Font: INE

Reduït a un esquema bàsic, l'activitat al sector de la construcció al llarg de 2010 ha estat marcada per dos tons: l'inert dels indicadors de producció i l'amarg dels constructors i els treballadors. Des del punt de vista de construcció d'obra residencial, les dades en termes absoluts no resisteixen cap comparació en una perspectiva de la dècada 1997-2007. No només s'ha tancat un cicle irrepertible, sinó que plana la sensació que es tardarà molt de temps a assimilar els excessos produïts durant els anys d'expansió. Enmig, una demanda latent considerable –l'efectiva és molt més minsa– que no es decideix a comprar per prudència davant del deteriorament de la situació econòmica i del mercat laboral i en segon lloc, perquè per accedir al finançament aliè s'han de traspasar unes barreres que fins fa no gaire eren pràcticament inexistents i ara s'han tornat quasi hermètiques; i finalment, perquè els estocs acumulats –una bona part dels quals ha passat a mans de les entitats financeres que havien finançat els promotors– alimenten la idea que el descens dels preus encara no ha tocat fons.

### Habitatges lliures iniciats i tipus d'interès hipotecari a Espanya



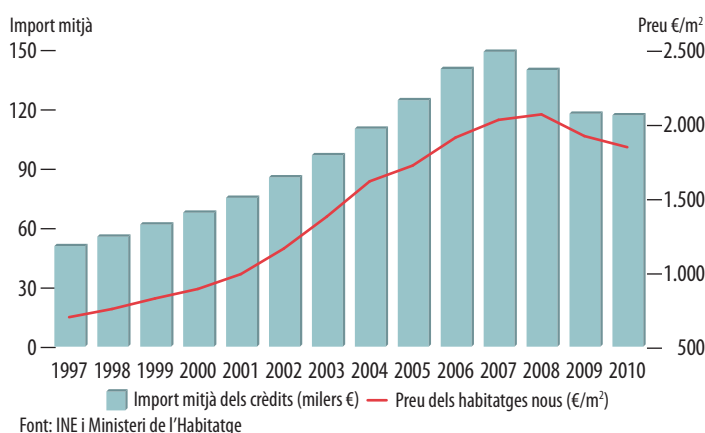
Així, per bé que promotors i constructors alertin de properes pujades de preus, la demanda continua replegada esperant que es consolidi la millora econòmica. Tot i amb això, les dades de compravendes de 2010 han mostrat un sobtat dinamisme amb un avançament de les compres aprofitant els descensos de preus acumulats

i els baixos tipus d'interès. La demanda ha tractat d'anticipar-se als augments de l'IVA i de l'ITP que van entrar en vigor al juliol de 2010, així com aprofitar les desgravacions fiscals per l'adquisició d'habitatge habitual abans de l'eliminació, a final d'any, a les rendes mitjanes i altes. Un dinamisme, per tant, que cal considerar efímer.

Pel que fa a la licitació oficial, tant l'edificació com la inversió en infraestructures recullen l'impacte de les retallades de despesa orientades a la reducció del dèficit públic. En essència, i a banda que els descensos en obra civil hagin estat inferiors en més d'un 40% el 2010, el que està en qüestió no és ja la programació o congelació de noves propostes, sinó la simplificació o l'ajornament d'obres en curs. En són un bon exemple els avatars de la línia 9 del metro, amb trams ja en funcionament, amb un traçat central en construcció i amb un debat obert sobre la conveniència de mantenir la totalitat d'estacions previstes.

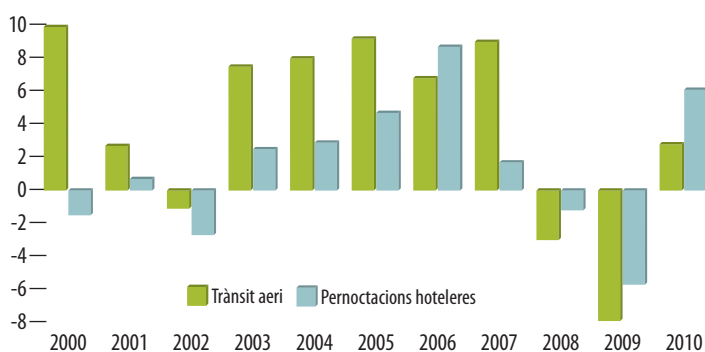
Finalment, l'aspecte més penós d'aquesta branca d'activitat continua gravitant sobre els treballadors. Per tercer any consecutiu tant els registres d'afiliats a la Seguretat Social com les dades de l'EPA coincideixen a mostrar un nou empitjorament concordant amb el manteniment del to de feblesa que impera.

### Crèdit hipotecari i preus al mercat residencial



La trajectòria a la branca dels serveis ha tingut un to progressivament expansiu al llarg de l'any, fins a tancar amb una taxa mitjana de creixement del 0,5%. Els dos principals components –serveis de mercat i fora de mercat– han tingut un comportament divers: mentre que els primers van iniciar l'any encara amb negatiu i es van anar redreçant de forma accelerada al llarg de l'any, els de no-mercat han mantingut una posició molt més estable, amb oscil·lacions insignificants. En el darrer tram de l'any, el comerç –excloent-ne la venda de vehicles– i els serveis personals són els que van registrar un ritme de creixement més alt, mentre que, en l'altre cantó, l'hoteleria i els transports es van desaccelerar. Tanmateix, en el conjunt de l'any aquests dos darrers segments d'activitat s'alineen amb els més dinàmics, en sintonia amb la recuperació del turisme internacional, liderat per les economies emergents però sostingut, sobretot a Espanya, per la recuperació econòmica del país del nostre entorn, principalment Alemanya, França, Itàlia, els Països Baixos i els països nòrdics.

### Evolució del trànsit aeri i de les pernoctacions. Taxa de variació (%)



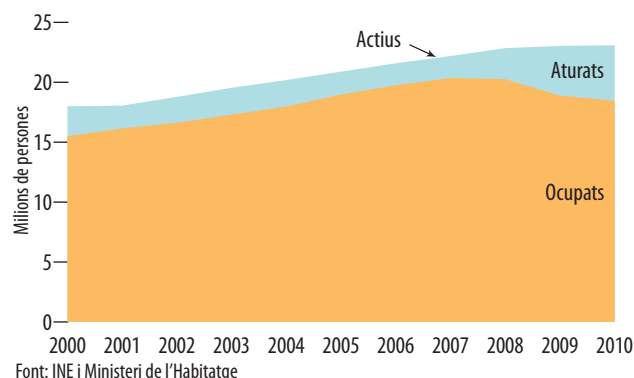
Una mirada al comportament del mercat de treball espanyol al llarg de 2010 ens revela que del conjunt de



síntomes de la malaltia que pateix l'economia espanyola, la taxa d'atur és un dels que revela més clarament que la febre és molt alta. Com a breu apunt –aquest tema es tracta en un capítol de forma detallada–, la dificultat per establir la xifra d'aturats s'està descobrint com un dels reptes més complexos en la gestió de l'actual conjuntura econòmica. És cert que el balanç per se és menys negatiu que el 2009, perquè s'ha moderat molt el ritme d'augment dels aturats o, dit d'una altra manera, el ritme de descens dels ocupats o assalariats.

El punt crític és la dificultat per reduir l'estoc d'aturats, que malgrat els esforços esmerçats ha anat creixent fins a tancar l'any 2010 amb una xifra de 4,7 milions de persones, el doble de la de 2007.

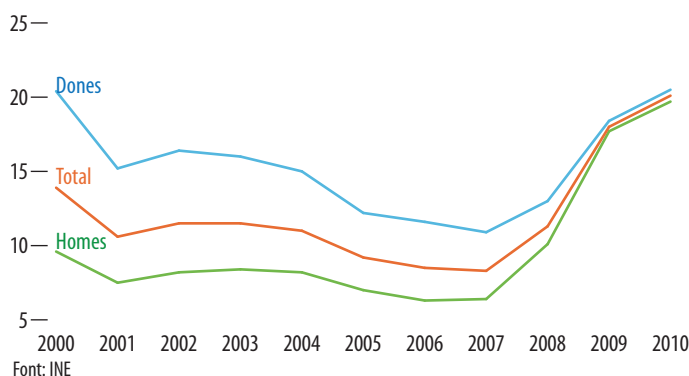
### Actius, ocupats i aturats



Per segon any consecutiu, la població activa s'ha mantingut estable al voltant de 23 milions de persones –amb un lleu repunt a final d'any–, en part per motius demogràfics, en part perquè alguns col·lectius d'actius desocupats deixen de buscar feina activament. Això és especialment significatiu en les bandes extremes d'edat: en el cas dels més grans perquè s'estén el desànim sobre les possibilitats de trobar feina, i en el dels més joves perquè alguns opten per enfortir la seva formació i/o qualificació. Una opció força coherent atès que la taxa d'atur del col·lectiu dels joves entre 16 i 24 anys supera el 40%, el doble de la mitjana general, una taxa que, al seu torn, dobla la mitjana de la UE.

Les taxes dels col·lectius masculí i femení han mantingut les diferències que s'havien registrat un any enrere, amb un lleuger avantatge per als homes (19,7%) per sobre de les dones (20,5%) que no altera gaire la convergència que s'havia assolit l'any anterior.

### Taxa d'atur per sexes

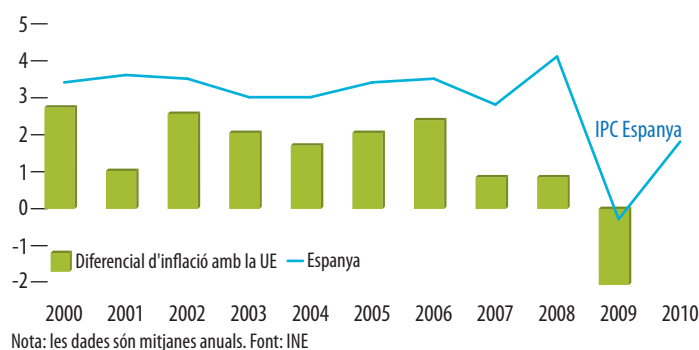


Si bé, com s'ha dit abans, el procés de deteriorament de 2010 ha estat molt més suau que el del bienni anterior, tots els sectors productius han anotat pèrdues d'ocupació, amb la única excepció del sector agrari, un sector peculiar pel fet de ser el més petit en termes quantitius d'ocupats, tenir un grau elevat d'autoocupació i haver encadenat pràcticament tota una dècada, amb l'excepció de 2005, i ara 2010, de pèrdues d'efectius. Entre les grans branques productives destaquen els grans descensos d'ocupació de la construcció i la indústria –del 12,6% i del 5,9%, més o menys la meitat de les magnituds de l'any anterior–, i l'estabilitat detectada als serveis, amb pràcticament la mateixa xifra d'ocupats que el 2009.

L'aproximació per situació professional palesa un acostament entre l'evolució dels assalariats i dels no assalariats, amb ritmes de davallada similars i situats entre el 2 i el 3% que, en el primer cas, amaguen una important diferència entre el sector privat (amb un descens del 3,2%) i el sector públic (amb un increment del 2,2%). Pel que fa a la durada dels contractes, la pèrdua de llocs de treball va ser més intensa entre els treballadors temporals que entre els indefinits. La taxa de temporalitat es va situar a final d'any en el 24,8%, tres dècimes menys que un any enrere i sis punts per sota de l'inici de la crisi. Des del punt de vista de la jornada de treball, els treballadors a temps parcial van registrar un lleuger avanç, mentre que els treballadors a jornada completa van registrar una caiguda de l'1,5%. En conseqüència, el pes relatiu dels treballadors a temps parcial ha augmentat fins a representar un 13,4% del total. Finalment, i en coherència amb la situació econòmica, els indicadors salarials van registrar una desacceleració notable, especialment intensa en la segona meitat de l'any quan es va fer efectiva la històrica mesura de retallada del sou dels funcionaris. En qualsevol cas, tant en l'àmbit del sector públic com en el del privat, així com en el dels treballadors temporals o indefinits, els descensos dels salaris i de les indemnitzacions per acomiadament s'han refermat com a instruments de manteniment de l'ocupació.

La trajectòria alcista dels preus des de final de 2009 es va accentuar durant el darrer trimestre de 2010. La relativa estabilitat dels trimestres centrals de l'any es va anar alterant al llarg de l'any fins a tancar al desembre amb un increment del 3%, una taxa només homologable en les darreres dècades a la de 2007, un any amb un context econòmic molt diferent a l'actual. El creixement mitjà anual s'ha situat en l'1,8%, molt inferior al del desembre perquè, com s'apuntava anteriorment, la cursa de l'acceleració es va iniciar a l'estiu amb l'encariment dels derivats del petroli i l'augment de l'IVA i alguns impostos especials. La inflació subjacent, que no inclou ni l'energia ni els aliments frescos, ha tancat l'any amb un 1,5%, empenya a l'alça a final d'any després d'haver-se mantingut durant els tres primers trimestres de l'any amb una taxa mitjana del 0,4%.

#### IPC i diferencial d'inflació amb la UE. En %

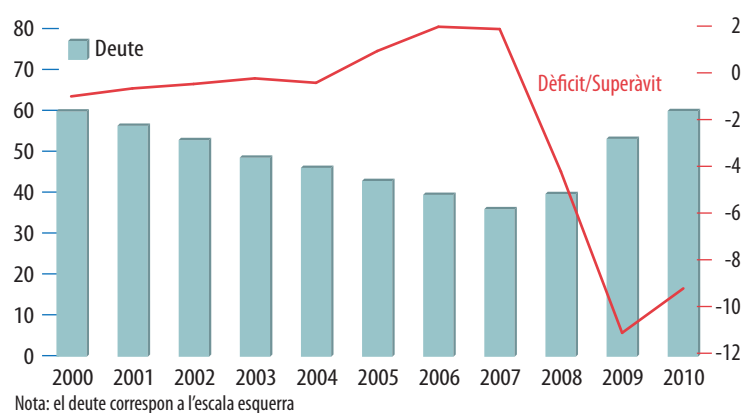


La participació del component energètic i impositiu en les pujades ha determinat una gran homogeneïtat territorial de les variacions i, de fet, el 3% de variació de l'índex nacional s'ha repetit a Catalunya i d'altres comunitats com Madrid. Per components, les begudes alcohòliques i el tabac, juntament amb els transports, són els més inflacionistes, afectats per les causes esmentades anteriorment. Entre la resta de components destaca el lleu repunt d'habitatge i subministres –que procedeix més de la banda dels subministres d'energia i aigua que del lloguer–, la majoria dels quals evolucionen lleument a l'alça amb l'excepció de medicina, comunicacions i lleure i cultura, que anoten dos anys consecutius de descensos moderats. El diferencial de preus amb la UE, després que l'any anterior fos negatiu el 2010 ha quedat reduït a zero, senyal que l'encariment del petroli i d'altres primeres matèries també marca el to de l'encariment de preus que suporten els consumidors europeus.

Si bé, com s'ha vist fins ara, els indicadors d'activitat i de demanda apunten de manera més o menys precisa cap a una lenta millora, la perspectiva general s'ha enterbolit força per la crisi del deute sobirà a Europa. En el cas d'Espanya, les dificultats de finançament del sector públic s'uneixen als dubtes sobre la fortalesa del sistema bancari, a les dificultats per reabsorbir el deute i al baix to de la recuperació per definir una situació plena de clars obscurs. A final de 2010 el deute del conjunt de l'Administració pública es va situar a l'entorn de 635.000 milions d'euros, equivalent al 60% del PIB, una xifra considerable però que era i és de les més baixes dels grans països europeus. Els ingressos fiscals van augmentar en conjunt prop d'un 10% a causa de les mesures de consolidació fiscal previstes per al 2009 –eliminació de la deducció dels 400 euros, augment de l'IVA i dels impostos especials, etc. Pel que fa a les despeses, es van reduir un 6,8%, en un context en què els capítols que es van salvar de retallades orientades a la contenció van ser una minoria.

El conjunt d'administracions públiques van tancar 2010 amb un dèficit de 98.227 milions d'euros, equivalent a un 9,2% del PIB. Aquest percentatge significa una reducció del dèficit de gairebé vint mil milions amb relació al resultat de 2009, quan va representar un 11,1% del PIB. Tot i que el resultat final s'acosta força a les previsions, les desviacions més significatives s'han donat en la Seguretat Social –pel baix to del mercat laboral– i en algunes de les comunitats autònomes.

### Deute i Dèficit/Superàvit públics. En % del PIB



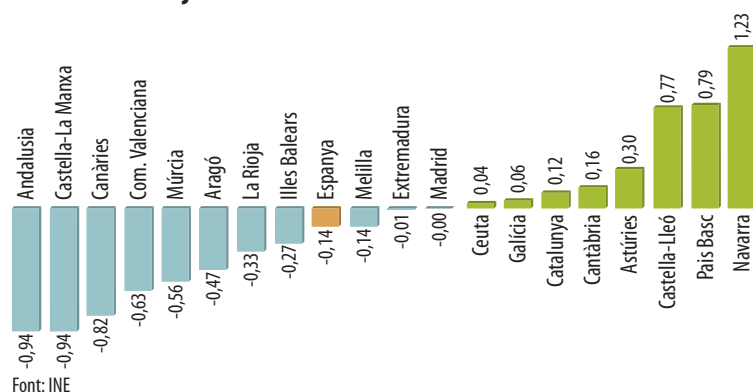
### Capacitat (+) o necessitat (-) de finançament. En % del PIB (pm)

	2006	2007	2008	2009 (p)	2010 (p)
Administració central	0,7	1,1	-2,8	-9,4	-5,0
Comunitats autònomes	0,0	-0,2	-1,6	-2,0	-3,4
Corporacions locals	0,1	-0,3	-0,5	-0,6	-0,6
Seguretat Social	1,3	1,3	0,8	0,8	-0,2
<b>Total</b>	<b>2,0</b>	<b>1,9</b>	<b>-4,1</b>	<b>-11,1</b>	<b>-9,2</b>

Font: Banc d'Espanya

Les dades de comptabilitat regional d'Espanya de 2010 revelen diferències importants respecte a les d'un any enrere. Tal com es veu al gràfic adjunt, el 2009 totes les comunitats van registrar un retrocés en l'evolució del PIB, mentre que el 2010 el tret imperant és el de l'estabilització del ritme de descens o d'un incipient repunt a l'alça. De fet, amb l'excepció de Navarra –la més avançada, amb un augment de l'1,2%– la resta de comunitats es mou en una forquilla que va de -1,0 a 1,0. Una escassa variabilitat que també contrasta amb l'observada un any enrere. Mentre que onze comunitats han registrat taxes d'avanç superiors a la mitjana espanyola –un descens del 0,1%–, la totalitat de regions ha quedat per sota del creixement mitjà de la UE, situat en un 1,8%.

### Creixement mitjà anual 2009-2010. En %



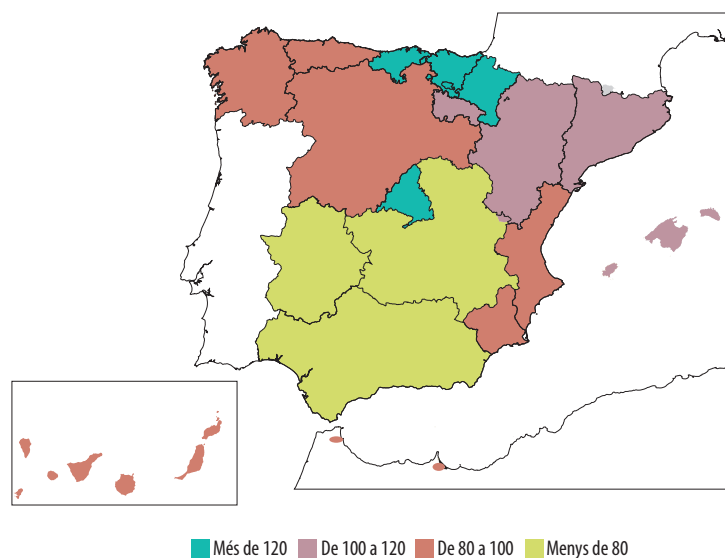
A diferència d'anys anteriors, quan les activitats més dinàmiques com la construcció o el sector immobiliari marcaven el ritme de les comunitats que més creixien, la situació actual deixa entreveure poques pistes, ex-



cepte que totes les que registren taxes de creixement positiu estan situades a la meitat nord d'Espanya. Considerant, com s'ha dit abans, que la variabilitat territorial no és gaire marcada, alguns arguments que expliquen l'avanç d'aquestes comunitats són la millora del sector industrial –particularment en el subsector dels automòbils a Navarra i Catalunya–, de la metal·lúrgia al País Basc i de la química i també de la metal·lúrgia a Astúries. Pel que fa a Castilla i Lleó, l'impuls obeeix a l'avanç de les branques agrícola i ramadera.

Quant al PIB per habitant, la mitjana nacional es va situar en 23.063 euros, un 0,5% més que un any enrere i un 5,8% menys que la mitjana de la UE. Un cop més, la classificació territorial torna a estar encapçalada pel País Basc, amb 31.314 euros. Navarra, Madrid, Catalunya i la Rioja, que es mouen en una forquilla d'entre 29.900 euros i 25.000 euros, van immediatament darrere. Entre aquest grup destaca el retrocés de Madrid que, amb un descens del 0,6%, ha passat a tercera posició després d'haver perdut el lideratge el 2007. El tancament per la banda baixa de la llista el tornen a protagonitzar Extremadura i Andalusia, amb mitjanes situades a l'entorn dels 17.000 euros, un 45% menys que el País Basc. Aquesta dispersió palesa un manteniment de les divergències registrades en anys anteriors. De la mateixa manera, el centre, el nord-est peninsular –la ribera de l'Ebre– i les Balears continuen sent els territoris amb més riquesa per habitant.

#### PIB per càpita. Espanya=100



## L'economia catalana el 2010

### Evolució del producte interior brut

Les primeres estimacions oficials referides a l'evolució del PIB de Catalunya durant 2010 mostren un panorama d'estancament que segueix la davallada intensa registrada un any abans. En consonància amb el que ha estat la tònica a la resta d'Espanya i a la major part de les economies europees, l'economia catalana ha viscut un any de progressiva recuperació de la trajectòria expansiva. Un objectiu que tot i la precarietat que es desprèn de les dades –un creixement anual mitjà de només una dècima percentual– es pot considerar assolit atès que a final d'any l'economia catalana acumulava tres trimestres consecutius de creixement interanual. Uns resultats que permeten donar per superada la part més aguda de la recessió econòmica.

#### Producte interior brut a preus constants. Catalunya. Variació interanual (%)

	2009	I	II	III	IV	2010
Agricultura	6,4	1,8	0,3	-1,0	0,3	0,4
Indústria	-12,9	-0,6	3,1	2,0	2,7	1,8
Construcció	-6,6	-7,7	-6,7	-5,5	-4,5	-6,1
Serveis	-1,2	-0,9	0,1	0,8	1,5	0,4
<b>PIB a preus de mercat</b>	<b>-4,0</b>	<b>-1,5</b>	<b>0,2</b>	<b>0,5</b>	<b>1,2</b>	<b>0,1</b>

Nota: dades corregides d'estacionalitat. Font: Idescat

El procés de reactivació protagonitzat per l'economia catalana durant la major part de 2010 presenta prou aspectes febles per contemplar amb una certa cautela el punt i final de l'etapa recessiva que les dades macroeconòmiques semblen certificar. Un d'aquests aspectes seria la dificultat de capgirar la pèssima evolució del mercat de treball. El moderat repunt de l'activitat no ha estat suficient per forçar una reducció de les exagerades xifres d'aturats ni per generar nous llocs de treball. Una situació d'atonía que, en un context de contracció de la despesa pública i de dificultats per accedir a nou finançament, s'allargarà previsiblement la major part de 2011, un any en què l'evolució de l'economia catalana dependrà gairebé en exclusiva de la capacitat d'arrossegament de les economies del nostre entorn per absorbir les nostres exportacions i per triar el nostre país com a destinació turística. La desitjada recuperació dels fluxos d'inversió directa estrangera requerirà més temps.

Un altre dels aspectes que resten solidesa al canvi de tendència de l'economia catalana registrat recentment és que es fonamenta gairebé en exclusiva en un sol sector productiu, l'activitat industrial susceptible de ser exportada. Una sortida de la crisi que altres economies menys diversificades sectorialment que la catalana ni tan sols es poden plantejar però que alhora té un recorregut molt limitat atesa la pèrdua de teixit productiu acumulada al llarg del darrer període expansiu i a la creixent competència dels productes manufacturats procedents de les economies emergents en els mercats internacionals.

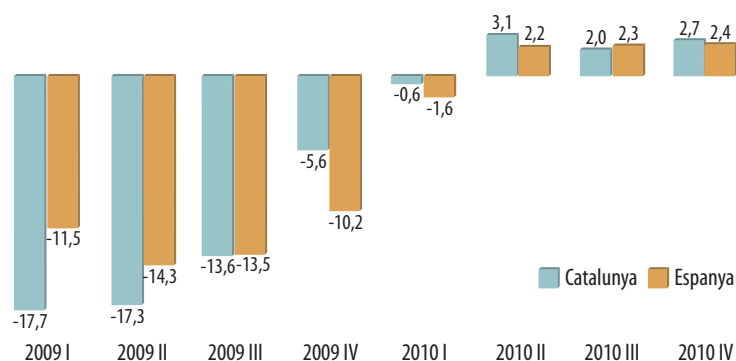
L'activitat constructora ha continuat immersa en el procés de reajustament iniciat el 2008 i no és probable que pugui abordar un canvi significatiu de conjuntura a curt termini. On sí que es preveu una millora més o menys significativa és en el terciari, bàsicament de la mà de l'activitat turística i dels serveis a les empreses. En aquest cas, el llast més remarcable vindrà dels serveis de no-mercat, directament afectats per l'aplicació ineludible de polítiques de contenció del dèficit públic.

L'anàlisi detallada de l'evolució del PIB per sectors permet constatar el retrobat protagonisme de l'activitat industrial en el procés de represa de l'economia catalana. Després de més de dos anys de davallada intensa i sostinguda, la indústria catalana, i també l'espanyola, tornen a la trajectòria expansiva gràcies a la represa de la demanda externa i als ajuts públics a la renovació del parc automobilístic. Tot i que la millora en dades trimestrals és òbvia, és igualment inqüestionable que es tracta d'un repunt relativament feble atès el descens acumulat i el perfil pla que ha dibuixat al llarg de 2010. Un perfil que, en línia amb l'evolució de la demanda interna, no s'espera pas que millori substancialment a curt i mitjà termini mentre no es normalitzi l'accés al crèdit i es moderi la pressió inflacionista sobre el petroli i les primeres matèries.

Un dels obstacles amb què ensopega el teixit industrial català en aquest moment de canvi de cicle és que si bé, en teoria, té suficient capacitat productiva latent per afrontar increments de producció a curt termini, per transformar aquest potencial en plenament efectiu es requereixen noves inversions en béns d'equipament i

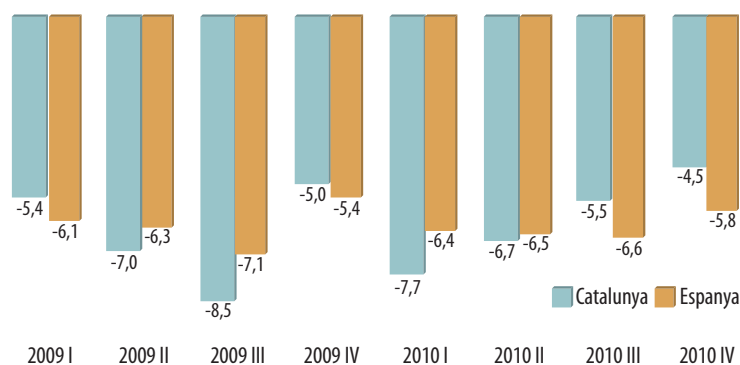
noves línies de finançament. Aquest és i continuarà sent durant la major part de 2011 un dels colls d'ampolla que limiten l'expansió de l'activitat industrial catalana.

### Evolució del PIB industrial. En %



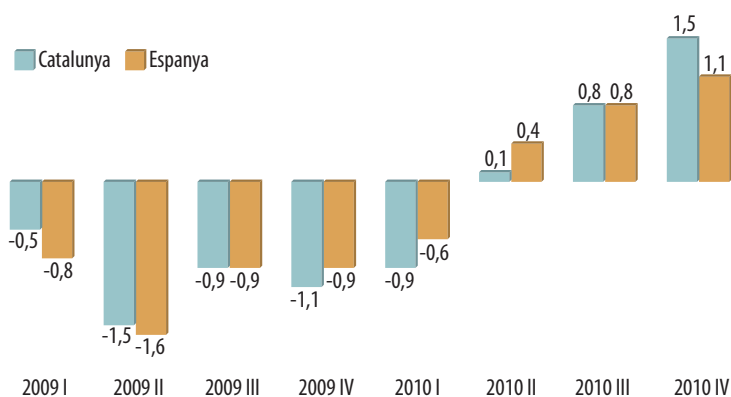
2010 ha estat un altre any, el tercer, de retallada d'activitat i de capacitat productiva per part de la construcció. Una evolució que ni tan sols es pot dissimular amb una irrellevant desacceleració del ritme de davallada. Un procés d'ajustament llarg i costós en termes econòmics i socials que posa de manifest els excessos comesos en el passat recent quan l'abundància de recursos i finançament barat va afavorir una expansió de la capacitat productiva del sector molt superior a la que requereix una economia desenvolupada. L'endeutament que arrossega el sector privat és una càrrega afegida que frena la reactivació de la demanda interna.

### Evolució del PIB a la construcció. En %



El perfil lleument expansiu que mostra el creixement trimestral dels serveis serveix de contrapunt al de la construcció. L'heterogeneïtat del sector ajuda a entendre que el creixement anual sigui només d'unes quantes dècimes en termes relatius. Al costat de subsectors que al llarg de 2010 s'han mostrat lleument expansius com

### Evolució del PIB dels serveis. %



han estat l'hoteleria i restauració, els serveis d'informació i comunicació, alguns serveis a les empreses i la major part dels serveis de no-mercat, d'altres com el transport i la logística, les finances i assegurances, alguns serveis a l'activitat productiva i la major part dels serveis personals, a més del comerç, han evolucionat a la baixa.

Des de l'òptica de l'oferta, l'economia catalana ha mostrat dues cares ben oposades al llarg de 2010. L'encara contractiva de la construcció i la moderadament expansiva de la resta de sectors. Així, el 0,1% de variació estimada per al conjunt es transforma en un 0,6% si es descompta l'impacte negatiu de la construcció.

Des de l'òptica de la demanda també s'observa un comportament dual entre una demanda interna amb dificultats evidents per sortir de la recessió com a conseqüència de l'endeutament que arrossega i una demanda externa que, per tercer any consecutiu, presenta un saldo positiu. Un fet que contribueix a pal·liar els efectes de la feblesa de la demanda interna sobre el creixement del PIB.

#### **Producte interior brut a preus constants. Catalunya. Components de la demanda. Variació anual (%)**

	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Demanda interna	4,6	5,6	4,6	-1,1	-5,4	-0,3
Consum privat	4,0	3,9	3,3	-1,2	-4,2	1,7
Consum públic	5,3	5,4	7,1	6,4	6,1	0,2
Formació bruta de capital	5,6	9,5	6,1	-4,6	-14,6	-5,6
Béns d'equipament i altres	11,0	10,5	9,2	-2,3	-17,9	-1,5
Construcció	3,6	6,9	3,8	-5,9	-11,7	-10,7
Saldo exterior	-0,9	-1,0	-1,2	1,1	1,0	0,3
Exportacions	3,9	6,1	4,6	0,2	-12,3	12,6
Importacions	5,9	8,0	8,4	-6,0	-17,0	8,4
<b>PIB a preus de mercat</b>	<b>3,2</b>	<b>3,7</b>	<b>3,3</b>	<b>0,1</b>	<b>-4,2</b>	<b>0,1</b>

Nota: el saldo exterior inclou el saldo amb l'estranger i amb la resta d'Espanya i equival a l'aportació al creixement. Font: Idescat

Dels diferents components de la demanda interna, el que ha evolucionat de manera més negativa ha estat la inversió en capital fix. Després de dos anys de retallades que excedeixen el 10% anual, la construcció acumula una pèrdua del 30% del seu volum de producció amb relació a 2007. Alhora, i sense abandonar encara el signe negatiu, la inversió en béns d'equipament ha moderat la forta davallada de 2009 i limita la pèrdua a un 1,5%. Una variació imputable al canvi de tendència del terciari i, molt especialment, a la reactivació de l'activitat industrial de la mà de les exportacions.

El consum privat retorna a la variació positiva però sense recuperar encara els volums d'abans de la crisi. La retallada del nombre d'ocupats i de les taxes d'ocupació, així com la incertesa que ha dominat en el mercat de treball, han estat factors que han condicionat la despesa privada en consum. En el cas del consum públic, l'estancament de 2010 s'explica en darrera instància per la impossibilitat de mantenir indefinidament les polítiques expansives d'anys anteriors.

#### **Comerç exterior**

A banda de la lleu recuperació dels fluxos turístics, un dels elements que més ha contribuït al fet que el sector exterior hagi mantingut una aportació lleument positiva al creixement del PIB català ha estat el dinamisme de les exportacions. Però, a diferència d'un any abans, les importacions també s'han començat a recuperar i això ha estroncat el procés de correcció del deficitari saldo comercial que havia caracteritzat el darrer període expansiu de l'economia catalana. Una retallada des de màxims del 47% en només dos anys (2008-2009) ha estat seguida d'un repunt del 15% el 2010.

Les exportacions han repuntat un 17,2% durant l'any 2010 i s'han acostat als valors màxims assolits dos anys abans. El detall de les dades posa en relleu que la major part de l'augment exportador s'ha centrat en el segment dels béns intermedis. El resultat és que aquest tipus de productes –bàsicament inputs per a la indústria d'altres països europeus– ja representa gairebé el 60% de les exportacions catalanes, sis punts relatius més que dos anys enrere. També s'ha produït una certa recuperació –més important en termes relatius que no pas absoluts– en els béns de capital. Per contra, l'important segment dels béns de consum ha registrat una variació mínima que si bé ha servit per frenar la davallada de 2009, l'ha deixat relativament al marge del repunt exportador.



**Comerç exterior de Catalunya. Milions d'euros**

	2006	2007	2008	2009	2010	2010/09 (%)
Total exportacions	47.219	49.680	50.516	41.462	48.600	17,2
Béns de consum	18.377	17.732	18.787	16.040	16.245	1,3
Béns de capital	4.561	5.068	4.694	3.072	3.597	17,1
Béns intermedis	24.281	26.880	27.035	22.350	28.758	28,7
Total importacions	74.788	80.363	77.234	57.664	67.247	16,6
Béns de consum	22.725	23.637	22.358	18.371	19.170	4,3
Béns de capital	6.935	7.586	6.427	4.709	4.832	2,6
Béns intermedis	45.128	49.141	48.449	34.584	43.245	25
<b>Saldo comercial</b>	<b>-27.569</b>	<b>-30.683</b>	<b>-26.718</b>	<b>-16.202</b>	<b>-18.647</b>	<b>15,1</b>

Font: Idescat. Elaboració pròpia

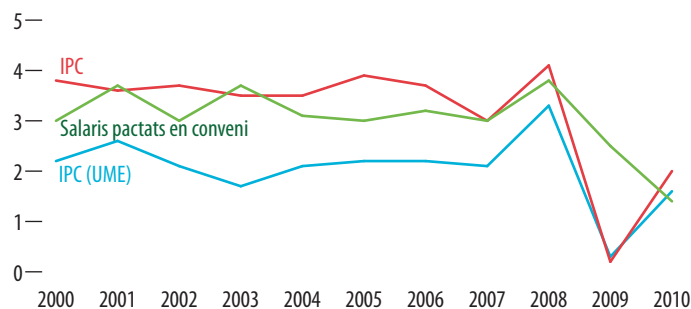
Com ja s'ha avançat, les importacions també s'han recuperat amb força. Després de registrar una davallada de gairebé 23.000 milions d'euros durant el bienni (2008-2009) al llarg del darrer any s'ha recuperat el 40% d'aquesta pèrdua. Tot i que en termes relatius aquest augment és lleument més baix que el de les exportacions, el supera àmpliament en termes absoluts. Això explica l'augment del deficitari saldo comercial.

Com en les exportacions, el creixement més significatiu es produeix en el segment dels béns intermedis, que inclou com a partida rellevant els inputs energètics. Els béns de consum creixen lleument, impulsats més per la necessitat de reposar estocs que no pas per l'augment de la demanda, mentre que els béns de capital pateixen l'estancament inversor de l'economia catalana.

El sector exterior ha estat la vàlvula de seguretat que ha permès, en el pitjor moment de la recessió, mitigar l'impacte que hauria tingut el fort descens de la demanda interna sobre l'evolució del PIB. Però, segons el detall d'aquestes dades, l'efecte compensador és imputable tant o més al descens de les importacions que a l'augment de les exportacions. Si és així, el comerç exterior no serà el motor que situï novament l'economia en el camí de l'expansió. Especialment si es confirma que l'exportació catalana està constituïda cada vegada més per béns intermedis.

**Preus, salaris i crèdit**

Una síntesi del que ha estat l'evolució, a grans trets, de l'economia catalana al llarg de 2010, quan sembla que ja s'ha superat el pitjor de la crisi –llevat de la situació del mercat de treball, que es tracta en un altre apartat– també ha d'incloure una referència a l'evolució de la inflació, dels salaris i del crèdit.

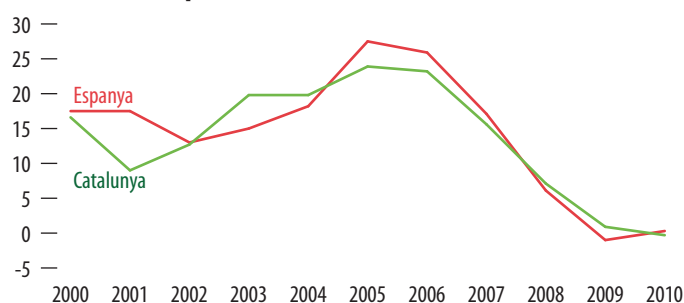
**Salaris i preus de consum a Catalunya. Variació anual**

Si durant 2009, com a conseqüència del fort retrocés de la demanda interna i com a reacció a un 2008 especialment inflacionista per l'evolució dels preus del petroli, l'IPC a Catalunya va registrar valors mínims (un 0,2% de variació mitjana anual i un 1,2% de creixement interanual a final d'any) l'evolució al llarg de 2010 ha estat clarament a l'alça. Un 2% de mitjana anual i un 3% a final d'any. Unes tensions inflacionistes que probablement es mantindran durant la primera meitat de 2011 i que responen a la millora de la conjuntura i de les expectatives de l'economia, a l'encariment de l'energia i les primeres matèries bàsiques com a conseqüència de la creixent demanda de les economies emergents i al punt relativament baix de sortida.

Del temor a la deflació que imperava durant els primers mesos de 2010 s'ha passat a tensions inflacionistes més aviat incompatibles amb un context de feblesa manifesta de la demanda de consum. Tensions manejables i en bona mesura importades però que si es mantenen poden perjudicar la reactivació econòmica. D'entrada, han tornat a situar en positiu el diferencial de preus de l'economia catalana amb relació al de la Unió Europea. Un primer pas en el procés d'anul·lar els petits guanys de competitivitat assolits un any abans.

La inflació sostinguda també acaba incidint en els costos de producció, ja sigui per l'encariment del finançament, si comporta augments dels tipus d'interès, ja sigui per augments dels costos salarials, la causa més directa i general. En aquest sentit, les dades de 2010 mostren que l'increment salarial pactat en convenis s'ha continuat ajustant a la baixa per segon any consecutiu. Un procés que previsiblement s'haurà de mantenir a curt termini mentre el mercat de treball no presenti senyals de millora.

#### **Crèdit al sector privat.** Variació anual del saldo viu. Desembre



La disponibilitat de crèdit, un dels factors que va permetre la forta expansió de l'economia catalana d'ençà de la implantació efectiva de l'euro, ha continuat sota mínims al llarg de 2010. Es revela complicat deixar enrere la crisi financera internacional iniciada amb les hipoteques d'alt risc i que ara se centra en la crisi del deute i en la desconfiança pel que fa a la solvència d'una part del sistema financer, especialment d'aquelles entitats amb més risc hipotecari en els casos espanyol i català. La necessitat de sanejar balanços explica que el saldo viu del crèdit de bancs i caixes en mans del sector privat s'hagi mantingut estable sense poder satisfer una part de la demanda revelada. Les amortitzacions de crèdits preexistents s'han convertit, de fet, en l'única font de nou finançament. Una restricció especialment punyent per una economia que aquests darrers anys s'havia acomodat a un creixement molt dependent del crèdit.

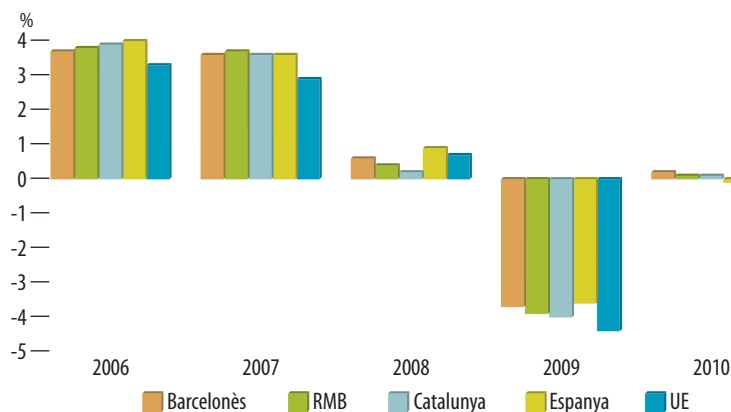
## L'economia de la ciutat el 2010

### Evolució general

El procés de recuperació de l'economia que s'ha viscut a la major part d'Europa durant 2010 ha tingut poca incidència a Catalunya i, per descomptat, a Barcelona. N'hi ha prou amb una simple ullada al gràfic per constatar amb disgust que mentre el conjunt de la Unió Europea ha viscut un moderat repunt del PIB –ha recuperat prop d'un terç del descens de 2009– l'economia metropolitana s'ha hagut de conformar amb un canvi de signe testimonial. El grau d'obertura que caracteritza l'economia catalana i que va funcionar com a canal de transmissió de la crisi financera i de la recessió del bienni anterior, ha estat insuficient per redreçar la conjuntura.

Tot i la represa de les exportacions, els desequilibris que arrossegueu tant l'economia catalana com l'espanyola (sobreendeutament privat, excés d'inversió residencial, sector públic deficitari, taxa d'atur elevada, etc.) han condicionat l'accés dels agents econòmics i dels consumidors a nou finançament i han limitat la reactivació de l'economia aprofitant el creixement dels fluxos comercials amb l'exterior. La crisi del deute sobirà i la desconfiança amb què els mercats financers internacionals observen les economies perifèriques europees està sent una llosa afegida en el procés de reactivació econòmica.

### Variació del PIB a preus constants



Font: Idescat, INE i Caixa de Catalunya. Elaboració de Barcelona Economia

La progressiva pèrdua de pes relatiu que durant la darrera fase d'expansió econòmica va patir l'activitat industrial metropolitana a favor de la construcció i el terciari és un dels factors que ara limiten la capacitat de reacció del teixit productiu. La impossibilitat de retornar al model de creixement d'abans de la crisi –basat en l'abundància de factors productius i sense gaire preocupació per la productivitat– el manté en una situació de desconcert. La sortida de la crisi sembla que passa necessàriament per un procés de renovació i modernització de la capacitat productiva difícilment compatible amb el model anterior.

L'atonia del consum i de la inversió i les magres expectatives a mitjà termini que les envolten fan inviable que l'economia metropolitana es continuï basant en els serveis personals i en el terciari de no-mercat, finançat amb pressupostos públics. La construcció, tot i l'ajust practicat els darrers anys, tampoc no està en condicions de liderar el desitjat canvi de tendència del cicle econòmic.

### Evolució del teixit productiu metropolità

Les dades de tancament de 2010 corresponents al nombre d'establiments empresarials i de treballadors en actiu mantenen la tendència baixista per tercer any consecutiu, tot i que s'ha moderat considerablement. Amb relació a un any abans, el total de centres de treball amb algun ocupat assalariat s'ha reduït un 2,0% i el de treballadors, incloent-hi els autònoms i els de la resta de règims especials, un 0,9%. Segons aquests registres, d'ençà de l'inici de la crisi econòmica el teixit productiu de la regió metropolitana ha perdut més del 10% de les empreses i un percentatge similar de llocs de treball.

El detall per grans sectors econòmics posa de manifest la intensitat de la retallada que encara ha registrat la construcció i que ha frenat la reactivació del conjunt de l'economia. Les polítiques de contenció de la despesa

pública obligaran el sector a continuar l'ajustament de la capacitat productiva al llarg de 2011. D'altra banda, la reordenació i sanejament del sistema financer també tindrà un impacte previsiblement contractiu sobre l'activitat constructora.

### Nombre d'establiments empresarials i de treballadors a l'RMB

	Des. 2006	Des. 2007	Des. 2008	Des. 2009	Des. 2010	Var. 2010/09
<b>Establiments</b>						
Total	184.810	185.429	176.869	167.155	163.859	-2,0%
Indústria	22.930	22.434	20.851	18.318	17.401	-5,0%
Construcció	23.278	23.521	19.252	18.761	16.903	-9,9%
Serveis	138.037	138.854	136.108	129.790	126.269	-2,7%
<b>Treballadors</b>						
Total	2.338.954	2.373.740	2.285.114	2.181.854	2.162.100	-0,9%
Indústria	404.187	399.598	368.585	328.277	314.338	-4,2%
Construcció	214.103	216.709	177.489	162.573	144.941	-10,8%
Serveis	1.655.153	1.697.448	1.668.130	1.612.725	1.630.726	1,1%

Nota: el total també inclou els afiliats del sector primari i els dels règims especials de la Seguretat Social.

Font: Departament de Treball i Indústria de la Generalitat. Elaboració de Barcelona Economia

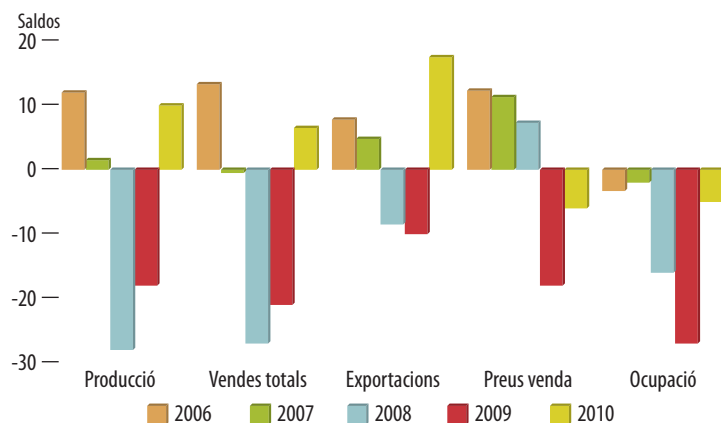
L'augment de les exportacions de productes manufacturats ha permès al sector industrial començar a desacelerar de manera efectiva el procés de retallada de capacitat productiva iniciat el 2008. Ara bé, sense una mínima reactivació de la demanda interna –molt condicionada per la feblesa del mercat de treball i les dificultats d'accés a nou finançament– té difícil retrobar una trajectòria mínimament expansiva.

El lleu repunt del nombre d'ocupats en el conjunt dels serveis s'ha de considerar un fet puntual atès que no va acompanyat d'un canvi similar en el nombre d'empreses. Aquest és un indicati que la major part de l'augment s'ha concentrat en els serveis de no-mercat (ensenyament i sanitat, bàsicament), tot i que també se n'han beneficiat el de l'hoteleria i restauració i alguns serveis a les empreses.

### La conjuntura industrial

Els resultats de l'enquesta de conjuntura industrial corresponents a 2010 confirmen un canvi de tendència per millorar després d'un bienni de fort descens. És un canvi que s'ha anat gestant al llarg del darrer any. Mentre que a final de 2009 aproximadament la meitat dels empresaris enquestats es mostraven preocupats per la marxa del seu negoci, un any més tard aquesta valoració és minoritària però encara l'esgrimeixen gairebé un terç dels enquestats. Que s'ha recuperat una certa normalitat és la postura que recull més adhesions.

#### Evolució de l'activitat industrial metropolitana



Font: Cambra de Comerç Indústria i Navegació de Barcelona. Elaboració de Barcelona Economia

Segons aquestes manifestacions, l'activitat industrial en la regió metropolitana ha aconseguit redreçar tant les xifres de producció com les de vendes, especialment a través de les exportacions. L'ocupació i els preus de venda s'han mantingut al marge d'aquest escenari de recuperació. Això, i el fet que la millora de la cartera de comandes no és gaire perceptible, obliga a ser prudent en la valoració d'aquest repunt de l'activitat manufacturera.



Dels resultats de l'enquesta també se'n desprèn un augment del grau d'utilització de la capacitat productiva utilitzada, fins al punt que en algun sector molt concret s'acosta al nivell previ a l'esclat de la crisi. Es confirma, així mateix, el que ja s'intuïa un any abans: les empreses mitjanes i grans fan una valoració més positiva de la marxa del seu negoci que no pas les més petites, cosa que possiblement s'explica per la diferent exposició als mercats exteriors i a la disponibilitat de crèdit, dos aspectes directament relacionats amb alguns dels factors que més han limitat l'expansió de l'activitat industrial com ara la feblesa de la demanda, l'augment de la competència i els problemes de tresoreria i financers. Factors als quals cap a final d'any s'ha afegit el de l'augment dels costos de producció a causa de l'encariment del petroli i les primeres matèries.

### El sistema financer i la crisi

La llarga i canviant crisi financer internacional, molt centrada durant 2010 en la solvència d'algunes de les economies perifèriques de la Unió Europea, ha repercutit en l'àmbit local en una política de quasi paràlisi del mercat creditici que ha dificultat el refinançament d'empreses i economies familiars. A final d'any, el saldo viu del crèdit bancari en mans del sector privat de la província de Barcelona superava en només dues dècimes percentuals el total d'un any abans sense recuperar encara els màxims assolits a mitjan 2009.

#### Nombre d'oficines de les entitats de crèdit

	2006	2007	2008	2009	2010	Var. 2010/09
Barcelona	2.076	2.112	2.097	1.978	1.888	-4,7%
Resta província	3.642	3.767	3.769	3.583	3.439	-4,0%
Resta Catalunya	2.215	2.281	2.289	2.201	2.133	-3,1%
Catalunya	7.933	8.160	8.155	7.762	7.458	-3,9%
Madrid	3.140	3.258	3.312	3.221	3.127	-2,9%
Resta província	2.552	2.714	2.798	2.676	2.587	-3,3%
Espanya	43.690	45.499	46.064	44.431	43.163	-2,9%

Font: Banc d'Espanya. Boletín estadístico. Elaboració de Barcelona Economia

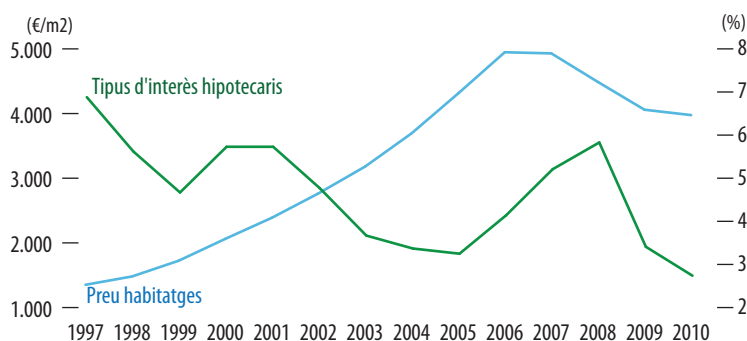
En paral·lel, la reducció dels volums d'activitat típica del sistema financer pel que fa a facilitar crèdit ha comportat que el procés d'al·leugerir estructures i xarxa d'oficines iniciat el 2009 s'hagi allargat un any més alhora que s'avançava en el procés de concentració d'entitats per guanyar volum i solvència.

A final de 2010, a Barcelona hi havia 1.888 oficines d'entitats de crèdit operatives, un 10% menys que dos anys enrere. A la resta de Catalunya –amb una dotació més baixa d'oficines bancàries/1.000 habitants que a Barcelona ciutat–, la reconversió del sector ha comportat el tancament d'aproximadament el 7% de les oficines. Una reconversió del sector que si en un primer moment no va discriminar entre bancs i caixes, al llarg del darrer any s'ha centrat gairebé en exclusiva en el sector de les caixes.

### La construcció residencial i el mercat immobiliari

En línia amb l'evolució encara recessiva que ha mostrat l'aportació del sector constructor en el creixement del PIB de Catalunya, 2010 ha continuat sent un any de retallades d'activitat i de capacitat productiva sectorial a Barcelona. Segons els registres de la Seguretat Social, el saldo anual de creació i tancament d'empreses de la construcció i d'activitats immobiliàries presenta un retrocés del 4,8%, similar al d'un any abans.

#### Preus al mercat immobiliari residencial



Enmig del ventall d'indicadors que certifiquen que durant 2010 l'activitat constructora residencial –i també la resta– ha continuat sense reaccionar, es pot trobar alguna font aïllada com ara l'explotació dels visats d'obra que reflecteix un augment del nombre d'habitatges iniciats a Barcelona. Una variació significativa en termes relatius però que cal posar en qüestió perquè va clarament a contracorrent de les xifres d'activitat que s'obtenen de les llicències d'obres aprovades. Segons aquesta font, els únics segments de la construcció que al llarg de 2010 han executat o previst un volum d'obra igual o superior al d'un any abans han estat el dels aparcaments i el dels equipaments i hotels. El sostre residencial nou ha continuat a la baixa, igual que ha succeït al conjunt de Catalunya.

Les raons d'aquesta paràlisi giren al voltant de la incapacitat de donar sortida a un estoc d'habitatges en construcció o acabats que s'ha revelat excessiu atesa la forta retallada de la demanda efectiva com a conseqüència de l'augment de l'atur, l'enfosciment de les expectatives i les restriccions per accedir a finançament bancari. En el cas concret de Barcelona, la relativa contenció de la tendència descendent del preu mitjà de venda del sostre nou s'ha de relacionar bàsicament amb la dinamització de la demanda per motius fiscals, que ha fet avançar algunes compres. Un moviment que és difícil que es consolidi si es confirma el context de restricció i encariment del crèdit que sembla que s'ha d'imposar durant l'any 2011.

### Activitat aeroportuària

L'augment dels fluxos comercials internacionals a remolc de la reactivació de l'economia mundial ha propiciat que el port de Barcelona tanqui 2010 en positiu –amb un creixement del 2,6%– i limiti la pèrdua d'activitat a un sol any.

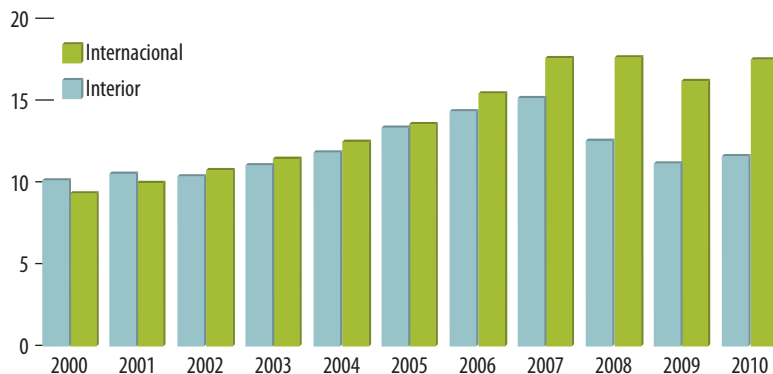
#### Tràfic de mercaderies pel port de Barcelona. 2010

	Entrades*	Sortides*	Total*	Var. 2010-09
<b>Líquids a granel</b>				
Cabotatge	1.090.860	107.966	1.198.826	4,4
Exterior	9.780.582	578.749	10.359.331	-2,3
Total	10.871.442	686.715	11.558.157	-1,7
<b>Sòlids a granel</b>				
Cabotatge	59.832	9.242	69.074	-85,7
Exterior	2.607.837	865.307	3.473.144	1,2
Total	2.667.669	874.549	3.542.218	-9,5
<b>Càrrega general</b>				
Cabotatge	1.588.639	3.259.506	4.848.145	-3,3
Exterior	10.766.540	12.161.895	22.928.435	8,7
Total	12.355.179	15.421.401	27.776.580	6,4
<b>Total</b>				
Cabotatge	2.739.331	3.376.714	6.116.045	-8,0
Exterior	23.154.959	13.605.951	36.760.910	4,6
Total	25.894.290	16.982.665	42.876.955	2,6

Nota: dades provisionals. Font: Port de Barcelona. \*Tones

Que l'impuls fonamental és, i ho serà cada cop més, imputable als fluxos internacionals ho corrobora el fet que el tràfic de cabotatge ha continuat a la baixa per tercer any consecutiu. Són fluxos internacionals lligats tant a l'augment de les exportacions de les empreses de la seva àrea d'influència com a la potenciació de l'activitat logística del port. L'atonía de la demanda interna es reflecteix en l'evolució encara descendent del tràfic de primeres matèries i derivats del petroli. La càrrega general, l'agregat que inclou la mercaderia de més valor afegit i que en volum aplega gairebé dues terceres parts de la que passa pel port, assumeix tot el protagonisme en l'augment del tràfic comercial i tanca 2010 amb un augment del 6,4%. Cal destacar que aquest bon comportament de la càrrega de més valor afegit s'ha produït així mateix en el tràfic aeri, que supera per segona vegada en la història de l'aeroport la xifra de cent mil tones anuals.

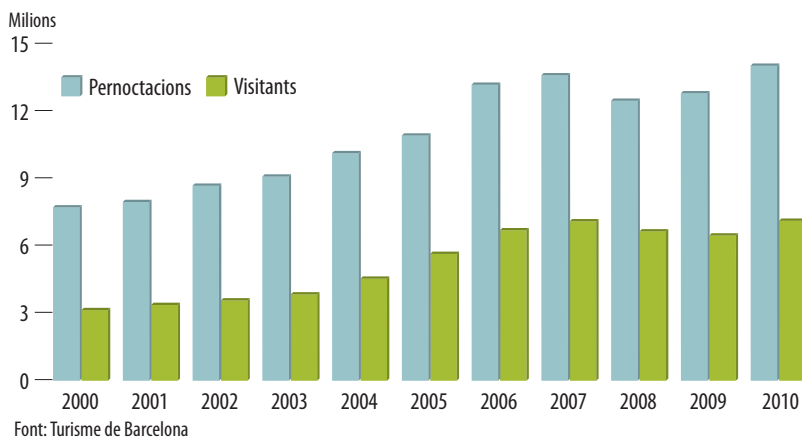
En la mateixa línia de recuperació de la trajectòria alcista d'abans de la crisi, el trànsit de passatgers pel port durant 2010 afegeix un 7,6% més de viatgers al total d'un any abans i s'acosta als 3,5 milions de moviments. Un creixement que, a diferència del de la mercaderia, es deu al segment dels creuers, que han assolit noves fites històriques, com en el transport regular.

**Tràfic de passatgers per l'aeroport de Barcelona. En milions**

El transport aeri de passatgers també ha aconseguit uns resultats que capgiren radicalment la trajectòria baixista del bienni 2008-2009. Fins i tot s'aconsegueix un resultat positiu en el conjunt dels vols interiors un cop estabilitzat l'impacte de l'AVE en la línia Barcelona-Madrid. El trànsit internacional continua liderant el creixement tant en termes relatius com absoluts gràcies a la millora de l'economia mundial i a l'augment de connexions internacionals transoceàniques que possibilita l'actual aeroport. De fet, els poc més de 13 milions de desplaçaments anuals dins de l'àmbit de la Unió Europea supera lleument el volum assolit el 2006 mentre que els 4,3 milions de viatges amb origen o destí fora d'aquest àmbit equivalen al doble dels registrats cinc anys enrere.

**L'activitat hotelera**

Els principals indicadors d'activitat hotelera han acabat 2010 en positiu. Tant el nombre de visitants com les pernoctacions en hotels de la ciutat han repuntat amb força fins al punt d'assolir nous màxims històrics. Una evolució que permet al sector hotelier recuperar la trajectòria expansiva estroncada el 2008.

**Indicadors d'activitat hotelera a Barcelona**

Segons Turisme de Barcelona, els 7,1 milions de visitants que s'estima que han pernoctat als hotels de la ciutat durant 2010 –un 10,2% més que un any abans– superen lleument l'anterior màxim registrat el 2007. Amb una estada mitjana que es manté un any més en dues nits d'hotel/visitant, el total de pernoctacions ha superat 14 milions, un 9,6% més que un any abans. Els visitants de la resta d'Espanya han cedit protagonisme als estrangers. A banda de la UE –el 43% del total dels visitants– els procedents de la resta d'Europa i de l'Amèrica Llatina són els segments que més han crescut. Els viatges de lleure, com es pot deduir de l'expansió que ha registrat el sector dels creuers, han estat els principals protagonistes d'aquesta recuperació de l'activitat hotelera. Però també han repuntat, encara que més lleument, els viatges per negocis i motius professionals. Tant el nombre de congressos i convencions com el d'assistents han repuntat i recuperat una part significativa del volum d'activitat perdut durant 2009.

A tall de resum, si el pes moderat de la construcció residencial en el teixit productiu de la ciutat serveix per explicar que l'impacte de la recessió sigui més moderat que a la resta del país, la terciarització basada en el turisme, els serveis a les empreses –i, especialment, els serveis centrals i estratègics–, a més de la important base industrial que concentra la regió metropolitana, són alguns dels motors que expliquen i protagonitzen la reactivació de l'economia barcelonina.



## Barcelona, una economia oberta i connectada al món: indicadors i posicionament internacional

L'economia barcelonina ha experimentat a les darreres dècades un intens procés d'obertura a l'exterior, que arrenca als anys 80<sup>1</sup> i va rebre un impuls decisiu amb l'organització i celebració dels Jocs Olímpics de 1992. Efectivament, l'esdeveniment olímpic va "posar Barcelona al mapa" global, generant un veritable salt endavant en la projecció internacional de la ciutat i contribuint -junt amb l'intens creixement de l'activitat a partir de mitjans dels 90s- a l'eclosió de Barcelona entre les ciutats de referència a nivell europeu en àmbits com l'econòmic, el turístic o el de la qualitat de vida. En un context en que el dinamisme dels països emergents i de les principals economies de l'OCDE contrasta amb la feblesa de la demanda interna, aprofundir en aquest procés d'internacionalització que connecta els agents econòmics del territori a les cadenes de valor globals és un element estratègic des de la perspectiva de la competitivitat.

Les ciutats desenvolupen avui un paper clau en la competitivitat global en ser els nodes físics fonamentals de l'activitat econòmica, els sistemes d'informació, les infraestructures, la cultura, la creativitat i la sostenibilitat. L'actual desenvolupament dels sistemes públics d'informació nacionals i internacionals, però, sovint no fa possible comparar les dinàmiques econòmiques urbanes de forma rigorosa. D'altra banda, els experts atorguen una rellevància creixent als anomenats factors soft de competitivitat de les ciutats -qualitat de vida, dinamisme cultural, tolerància...- que són difícils de mesurar en termes quantitatius. En aquest context, els estudis, indicadors i rànquings internacionals de ciutats i regions elaborats per institucions, empreses i centres de recerca de prestigi reconegut constitueixen un element de referència imprescindible, i el seguiment i la comunicació dels mateixos esdevé un instrument de gran utilitat per a la promoció econòmica i internacional de les ciutats.

Es revisen tres dels indicadors clau per a mesurar i monitoritzar el grau d'obertura a l'exterior de l'economia barcelonina -les exportacions, la inversió estrangera i l'activitat turística- i l'evolució del posicionament internacional de la ciutat segons es desprèn dels resultats de l'informe 2011 de l'Observatori de Barcelona<sup>2</sup> i altres fonts solvents, tot valorant l'impacte de la crisi sobre els mateixos i la seva rellevància per a impulsar la reactivació.

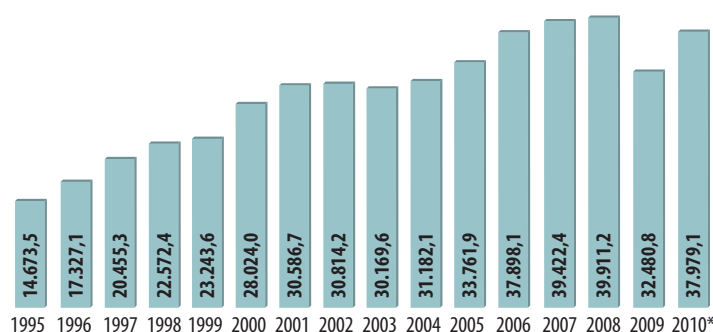
### Indicadors d'internacionalització de l'economia de Barcelona

#### Exportacions

Les vendes a l'exterior de la província de Barcelona han registrat una extraordinària progressió des de 1995 (+158,8%) i assoleixen un volum de 37.979,1M d'euros el 2010. En el conjunt del període 1995-2010 el seu valor s'ha incrementat en més de 20.000 milions d'euros<sup>3</sup>. L'àrea de Barcelona constitueix el principal nucli exportador de l'economia espanyola, amb més d'una cinquena part (20,4%) del total de les vendes a l'exterior l'any 2010. Un lideratge que es manté any rera any: així, en el conjunt del quadrienni 2007- 2010 la demarcació ha generat el 20,8% de les exportacions de l'estat, més que la suma de Madrid (11,4%) i València (5,7%), les àrees urbanes que la segueixen en el rànquing.

D'aquesta manera, la capacitat exportadora de Barcelona -en particular, de la indústria manufacturera de la Regió Metropolitana- es revela un factor clau de competitivitat per a les economies catalana i espanyola.

#### Exportacions de la província de Barcelona. Milions d'euros



\*Dada provisional. Font: Elaboració de l'Àrea d'Estudis de Comunicació i Prospectiva Econòmica de l'Ajuntament a partir de dades del Ministerio de Industria, Turismo y Comercio

L'evolució de les exportacions està estretament lligada a les fases del cicle econòmic i, en particular, a la demanda exterior. En el cas de Barcelona, aquest va ser un dels primers indicadors afectats pel col·lapse del comerç internacional a finals de 2008, tot registrant caigudes interanuals significatives durant cinc trimestres consecutius i una contracció del -18,6% en el conjunt del 2009.

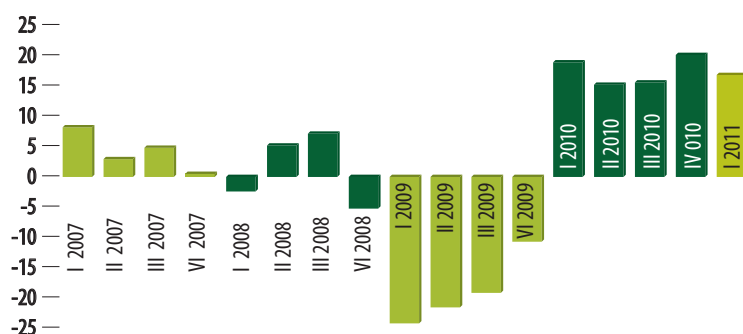
### Exportacions. En milions d'euros

	2007	2008	2009	2010*	Percentatge s/Espanya 2010	Variació 2010/09*
Barcelona	39.442,37	39.911,17	32.480,78	37.979,14	20,44%	16,93%
Catalunya	49.678,31	50.514,43	41.460,90	48.594,51	26,15%	17,21%
Espanya	185.023,22	189.227,85	159.889,55	185.799,02	100,00%	16,20%

\*Dades provisionals. Font: Ministeri d'Indústria Turisme i Comerç

El 2010, però, les exportacions de Barcelona es recuperen amb força i assoleixen un creixement interanual de dos dígits (16,9%) –per sobre de la mitjana espanyola (16,2%)– que les situa en un volum similar al del 2006. El primer trimestre del 2011 és el cinquè consecutiu en què registren una variació interanual superior al 15%, evidenciant un dinamisme que les converteix en un dels principals motors de recuperació de l'activitat econòmica en l'actual conjuntura.

### Variació interanual per trimestres de les exportacions de Barcelona. En %



Les principals característiques de les exportacions de Barcelona l'any 2010 són les següents:

*El 59% de les vendes a l'exterior de la província són de nivell tecnològic alt i mitjà-alt. L'àrea de Barcelona genera per si sola la quarta part d'aquestes exportacions a Espanya –on el seu pes sobre el total és del 48,3%– i lidera clarament el rànquing estatal, després d'experimentar un augment interanual d'aquest indicador (15,8%) superior a la mitjana (14,8%).*

*El principal destinatari de les exportacions de la província de Barcelona és la Unió Europea (64,1% del total) i la zona euro en concentra més de la meitat (53,2%), amb França (18,3%), Itàlia (9,1%) Alemanya (8,8%) i Portugal (8%) com a principals receptors. De tota manera, i seguint una tendència ja iniciada en anys anteriors, creixen més intensament les vendes a Amèrica Llatina (32,6%) i Àsia (26%), i cal remarcar especialment la forta expansió de les vendes a economies emergents com Sudàfrica (+57,5%), Índia (+55,7%), Brasil (+43,5%) o Xina (+30,8%).*

*Els principals sectors exportadors de Barcelona són el químic –genera el 24,6% de les vendes a l'exterior, una tercera part de les quals correspon als medicaments– el de béns d'equip i maquinària (+20,2%) i l'automobilístic (amb el 16,1%) del total. Tots ells registren creixements de dos dígits l'any 2010.*

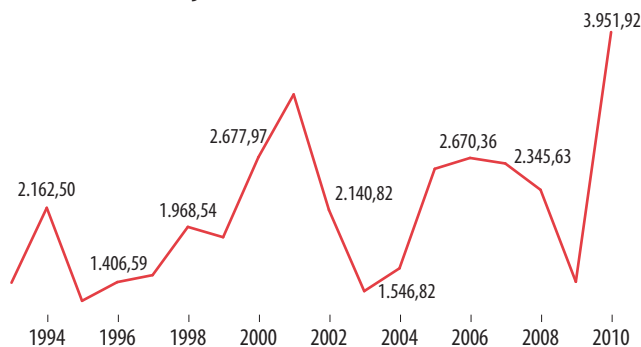
### Inversió estrangera directa

En el context competitiu de l'economia global –caracteritzat per l'elevada mobilitat del capital– els fluxes d'inversió estrangera directa (IED) rebuda en un territori tenen un paper de gran rellevància en la generació de riquesa i ocupació i són un bon reflex de la seva atractivitat. L'any 2010 la inversió estrangera bruta productiva total a Catalunya <sup>4-5</sup> ha estat de 3.951,9 milions d'euros, el que suposa el millor registre des del 1993<sup>6</sup> i un increment del 180% respecte l'any anterior. La inversió bruta total s'ha situat en 4.519,7 M d'euros, un 141,2% més que el 2009.

### Inversió estrangera a Catalunya

	2009	2010	Var. 2010/09	Peso Cat/Esp 2010
Inversió bruta total*	1.874,10	4.519,69	141,17%	19,3%
Inversió bruta sense ETVEs	1.410,01	3.951,92	180,28%	34,0%
Inversió bruta en ETVEs	464,09	567,77	22,34%	4,8%

\* Milions d'euros. Font: Registre d'Inversions Exteriors

**Inversión extranjera\* en Cataluña. Millones de euros**

\*Inversión bruta sin ETVs. Fuente: Registro de Inversiones Exteriores

D'acord amb aquests resultats, la inversió estrangera bruta productiva a Catalunya representa més d'un terç (34%) de la realitzada a Espanya el 2010 -el pes més elevat de la sèrie disponible- ja que el seu fort increment interanual al Principat contrasta amb la lleugera contracció d'aquest indicador a nivell estatal (-5%). En el cas de la inversió bruta total, el Principat concentra gairebé una cinquena part (19,3%) del total espanyol després que el valor d'aquest indicador s'hagi més que duplicat (+141,2%), mentre al conjunt de l'Estat creix en un 41,5%.

Val a dir que l'evolució del flux d'inversió estrangera directa presenta una relació menys clara que la de les exportacions amb el cicle econòmic i mostra un comportament més erràtic, pel pes determinant de les operacions puntuals de gran dimensió en aquesta estadística. Així, per exemple, en el cas català la caiguda del volum d'IED l'any 2009 és menys acusada que la registrada en el bienni 2001-03, i malgrat el creixement econòmic posterior el 2010 ha estat el primer any en que aquest indicador supera el nivell del 2001. D'altra banda, el pes de Catalunya dins el total d'IED a Espanya d'aquest any és gairebé el triple del de 2009 (+11,5%).

La UE genera el gruix de la IED a Catalunya i el 2010 augmenta el seu pes relatiu fins assolir el 87,7% del total. Per països i origen últim, la inversió procedeix principalment dels Països Baixos (48,8%), França (18,1%) i Regne Unit (9,8%), mentre els Estats Units guanyen posicions i se situen com el quart país del rànquing (7,1%).

Per sectors de destí destaquen els transports i emmagatzematge (45,1% del total), les activitats financeres i d'assegurances (17,3%) i les indústries manufactureres (14,1%). Es produeix una caiguda significativa de la inversió estrangera al principal sector receptor de l'any anterior, el comerç a l'engròs i al detall (-54,7%). En canvi, registren forts augments del volum d'IED els transport i emmagatzematge (1393,6%) i les activitats financeres i d'assegurances (1390,9%), així com l'energia elèctrica, gas, vapor i aire condicionat (+2876,8%).

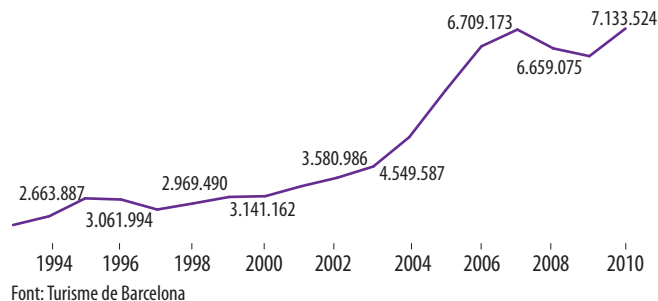
La presència del capital estranger es posa també de manifest en el fet que l'any 2010 el nombre d'empreses estrangeres instal·lades a Catalunya és de 3.407 i es comptabilitzen 26 empreses més que l'any anterior, essent les empreses franceses i alemanyes les més nombroses (el 18,2 i el 18% de total, respectivament), seguides de les dels EUA i Itàlia (que concentren prop del 10% del total).

**Turisme**

A partir dels anys 90 l'activitat turística ha experimentat una progressió sense precedents a Barcelona, que la converteix en un dels referents del turisme urbà a nivell internacional i fa del sector una font de riquesa i ocupació estratègica per a la ciutat. En el període 1993-2010 el nombre de turistes s'ha gairebé triplicat (+190,5%) i assoleix el 2010 un valor de 7.133.524, el registre màxim de la sèrie històrica disponible. El mateix any, el nombre de pernотacions hoteleres supera per primera vegada els 14 milions, després d'incrementar-se en un 9,6% respecte al 2009.

Després de l'impacte de la crisi, la reactivació de les principals economies del nostre entorn ha propiciat que el sector iniciés la recuperació dels seus nivells d'activitat a la segona part del 2009 i mantingui des d'aleshores un intens dinamisme i excel·lents indicadors. En són bons exemples l'elevada taxa d'ocupació de les habitacions (75%), l'increment de la despesa dels turistes amb targeta de crèdit (+14,7%) o el màxim històric de creueristes (2,35 milions) assolits l'any 2010.

## Nombre de turistes a Barcelona



El turisme a Barcelona presenta dues característiques singulars: una creixent desestacionalització i el notable equilibri entre el turisme vacacional i el de negocis. En aquest segon apartat la ciutat recupera el pols el 2010 després de la disminució de l'activitat l'any 2009, i assoleix increments interanuals del 15,1% en el nombre de congressos i convencions organitzats i del 7,1 % en el de delegats assistents. La progressió dels anys previs a la crisi fa que entre 2000 i 2010 el nombre de reunions celebrades a Barcelona s'hagi multiplicat per 1,5 i el de delegats per 2,3, amb un pes creixent (70,4% el 2010) de les de caràcter internacional.

El turisme és avui, per tant, un dels motors de l'economia de Barcelona, i constitueix una de les fortaleces de la ciutat per a fer front a les dificultats de l'actual conjuntura: el conjunt de visitants a la ciutat genera una despesa aproximada de 20 milions d'euros diaris i un impacte econòmic d'entre el 8% i el 10% del PIB. El recentment aprovat Pla Estratègic de Turisme de Barcelona 2015 estableix les bases d'un model turístic sostenible que potencia l'equilibri entre residents i visitants i la consolidació del lideratge internacional de la ciutat com a destí innovador i de referència.

## El posicionament internacional de Barcelona, un factor de competitivitat

### Barcelona, entre les cinc primeres ciutats de negocis d'Europa

En un entorn marcat per la sortida de la recessió de l'economia global, i un context internacional en què economies com l'espanyola estan subjectes a un alt grau d'incertesa, la ciutat de Barcelona es manté el 2010, per sisè any consecutiu, com una de les cinc millors ciutats europees per ubicar-hi els negocis segons els executius consultats en l'informe European Cities Monitor 2010 que elabora la consultora Cushman & Wakefield, per darrere de Londres, París, Frankfurt i Brusel·les. A més, aquest mateix informe destaca Barcelona com la segona ciutat d'Europa que millor es promou com a centre de negocis i la quarta en familiaritat dels executius.

Aquests resultats estan en consonància amb altres rànquings de repercussió internacional com l'elaborat per l'«FDI Magazine» (revista del Financial Times) que situa Barcelona en la cinquena posició entre les ciutats i regions europees del futur 2010/11 i el primer lloc entre les ciutats del sud d'Europa. Així mateix l'informe Scorecard on Prosperity 2010 (elaborat pel Toronto Board of Trade) ubica Barcelona en la tercera posició del rànquing general de ciutats més pròsperes del món i en el primer lloc respecte a l'atractivitat de les ciutats del món en l'àmbit laboral.

En canvi, com a resultat de la crisi, el posicionament de Barcelona evoluciona desfavorablement en el rànquing efectuat per la Brookings Institution al Global Metro Monitor sobre el camí de la recuperació econòmica de 150 metròpolis del món. En aquesta classificació Barcelona obtenia la 35ª posició en l'etapa de creixement (1993-2007) i reula al lloc 148 en el període 2009-2010. Tot i així, la mateixa institució tria Barcelona entre els quatre referents metropolitans de desenvolupament estratègic competitiu juntament amb Munic, Torí i Seül<sup>7</sup>.

Pel que fa a la inversió estrangera directa, el 2009 Catalunya ocupa per segon any consecutiu el sisè lloc entre les regions europees receptores del major nombre de projectes segons l'European Investment Monitor d'Ernst and Young, amb un total de 66 i superant regions de pes econòmic com Milà, Frankfurt o Dublín. En canvi, la recessió econòmica ha afectat la pèrdua de posicions en la taxa d'activitat emprenedora del Global Entrepreneurship Monitor per a la província de Barcelona -que el 2010 se situa en el 5,55 % de la població- tot i que es manté per sobre de les mitjanes catalana, espanyola i de la Unió Europea.

**Millors ciutats europees per als negocis. Posició de Barcelona**

1											
2											
3											
4							4	4		4	
5						5			5		5
6		6	6	6	6						
7											
8											
9											
10											
11	11										
12											
	1990	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010

Font: Cushman & Wakefield, European Cities Monitor 2010

Les perspectives empresarials a Catalunya per a l'any 2011 són millors que les de l'any anterior tant en matèria de xifra de negocis, com d'exportacions i d'inversió. Segons l'enquesta d'Eurochambres aquestes perspectives són més favorables que a nivell espanyol i a les regions de Londres o Àustria de l'Est, però no tan optimistes com les dels empresaris del conjunt de la zona euro, on es preveu un creixement moderat de la inversió.

**Una massa crítica de capital humà per a l'economia del coneixement i la creativitat**

L'estratègia de canvi cap a un nou model productiu basat en el coneixement i la creativitat desenvolupada a Barcelona des dels anys 90 ha significat una clara progressió en aquest àmbit.

D'una banda, Barcelona progressa com a pol de ciència d'excel·lència, mantenint el sisè lloc a Europa i situant-se en 18è lloc mundial en producció científica l'any 2010, amb un nombre de publicacions similar als de ciutats com Xicagó, Cambridge Massachussets o Berlín i superior als de Munic, Òxford o San Francisco. Així mateix, d'acord amb la Revista Nature, la ciutat guanya 11 posicions en el rànquing mundial entre 2000 i 2008 i se situa en el lloc 54 del món, 22 d'Europa i primera d'Espanya per a treballar en ciència d'excel·lència.

A més, l'àrea de Barcelona compta avui amb un dels mercats laborals amb major massa crítica d'Europa en els sectors d'alt valor afegit: Catalunya es manté entre les cinc regions europees amb major nombre d'ocupats en sectors manufacturers d'intensitat tecnològica alta i mitjana-alta i ciència i tecnologia, millora tres posicions en el cas dels serveis intensius en coneixement i alta tecnologia -assolint el setè lloc- i se situa entre les sis primeres regions europees amb més ocupació en la indústria creativa i cultural.

Alhora, però, s'observa que el clima econòmic ha afectat negativament l'evolució d'alguns indicadors d'ocupació en sectors de coneixement alt, així com el nombre de patents PCT, mentre destaca un millor comportament de les patents tecnològiques.

A nivell de formació, cal destacar que el percentatge de treballadors amb estudis universitaris a Catalunya és del 36,9% valor proper o superior als de regions europees com l'Alta Baviera, Stuttgart o Roine-Alps, i que ha experimentat un creixement de +2,5% en relació a l'últim any. Així mateix, Barcelona ofereix una formació empresarial de prestigi a nivell europeu i mundial i es consolida com l'única ciutat amb dues escoles de negocis -IESE i ESADE-, entre les deu primeres d'Europa.

**Barcelona, referent de turisme urbà**

Barcelona és un referent de turisme urbà a Europa i aquest és un dels elements de fortaleza amb que compta la ciutat en el complex context actual. L'any 2010 és la segona ciutat del món organitzadora de congressos internacionals -després de Viena- per segon any consecutiu segons la International Congress and Conventions Association (ICCA). El mateix any, Barcelona obté la setena posició en el rànquing de la Union of International Associations (UIA) sobre les ciutats que acullen més congressos<sup>8</sup>.

Així mateix convé destacar el manteniment de la primera posició de Barcelona com a port base d'Europa i de la Mediterrània en matèria de creuers des de l'any 2001, o el posicionament de l'aeroport del Prat entre els deu



principals d'Europa, després d'assolir el major creixement entre els grans aeroports l'any 2010. D'altra banda, pel que fa a l'oferta turística, l'any 2009 ha esdevingut la segona àrea urbana amb més places hoteleres de la UE després de París -guanyant dos llocs respecte al 2008-.

#### Barcelona, ciutat de qualitat de vida i compromesa amb el medi ambient

L'any 2010 Barcelona es consolida per 13è any consecutiu com la millor ciutat d'Europa en qualitat de vida pels treballadors en el rànquing de l'European Cities Monitor de Cushman and Wakefield. En aquesta mateixa línia, els rànquings de revistes americanes i angleses com Forbes, Askmen, Monocle's o Time Out coincideixen a situar Barcelona entre les millors ciutats del món per viure-hi segons els seus lectors. Altres rànquings mundials de prestigi situen Barcelona entre les 50 primeres del món en qualitat de vida: The Economist Intelligence Unit li atorga el 35è lloc del món en el Livability Index del 2010, mentre que al rànquing global sobre qualitat de vida de Mercer Human Resource Consulting l'any 2010 obté la 44ª posició mundial, només dos llocs per sota dels anys 2008 i 2009.

#### Millors ciutats europees en quant a la qualitat de vida

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
2								2		2
3	3	3							3	
4				4	4					
5			5			5				
6							6			
7										
8			8	8				8		
9										
10							10			
11						11				
12									12	
13		13								
14										
15	15									
16										
17					17					17

Barcelona

Múnic

Amsterdam

La sostenibilitat i el medi ambient van guanyant pes en les polítiques estratègiques de desenvolupament de les ciutats i Barcelona avança en aquesta direcció. Així, per exemple, les empreses de la demarcació se situen en els primers llocs del rànquing europeu respecte al nombre de certificacions Eco Management Audit Scheme (EMAS) i la ciutat se situa entre les que generen menys emissions de gasos CO<sub>2</sub> per càpita –segons solvents estudis científics- i com la sisena ciutat d'Europa en relació al transport intern.

#### Barcelona guanya competitivitat en matèria de costos

2010 ha estat un any de recuperació dels preus en tot l'entorn internacional, però Barcelona guanya competitivitat en matèria de costos. Efectivament, la ciutat ha millorat el seu posicionament en el rànquing del cost de la vida a ciutats del món i ocupa la posició 49a., de manera que cau 11 llocs el 2010. De la mateixa manera, els preus de lloguer de les oficines, dels locals comercials i del sòl industrial han experimentat descensos considerables a conseqüència de la feblesa de la demanda i el procés d'ajust al mercat immobiliari, fet que pot suposar un augment de l'atractiu de Barcelona per fer negocis i establir-hi empreses quan es reactivi l'activitat.

Alhora, però, cal destacar la posició intermèdia en el rànquing de nivells salarials de ciutats del món analitzades en l'informe de la Unió de Bancs Suïssos el 2010, amb una disminució dels nivells salarials en relació als de ciutats de referència com Nova York, conseqüència en bona mesura de l'abaratiment de l'euro respecte al dòlar.

#### L'ajust al mercat de treball allunya la ciutat de la mitjana europea

Els indicadors que mostren resultats menys favorables són els relacionats amb el mercat de treball, tant pel que fa a la taxa d'ocupació de Catalunya el 2009 -que ha disminuït fins a situar-se per sota de la mitjana europea- com a l'increment de la taxa d'atur, que augmenta el seu diferencial amb la taxa europea i altres regions de

referència. Tot i que les taxes d'ocupació i d'atur de la ciutat són més favorables, la rellevància socioeconòmica d'aquests indicadors els converteixen en objectiu prioritari de les polítiques públiques. basades en el consens entre agents per a promoure la creació d'ocupació de qualitat i el foment de la creació de noves empreses.

	Millors ciutats per als negocis 2010	Perspectives empresarials exportacions 2011 <sup>1,2</sup>	Projectes inversió estrangera 2009 <sup>2</sup>	Organització de reunions internacionals 2009	Població ocupada en ciència i tecnologia 2009	Passatgers d'aeroports 2010	Passatgers de creuers 2009	Qualitat de vida treballadors 2010	Cost de la vida 2010	Nivells salarials 2010 <sup>1</sup>	Escoles de negocis 2011
1	Londres	Lisboa	Londres	Viena	París	Londres Heathrow (LHR)	<b>Barcelona</b>	<b>Barcelona</b>	Luanda	Zurich	Londres - London Business School
2	París	Copenhaguen	París	<b>Barcelona</b>	Londres	Paris Roissy (CDG)	Civitavecchia	Munich	Tokio	Ginebra	Fontainebleau - Insead
3	Frankfurt	Stuttgart	Lyon	París	Madrid	Frankfurt (FRA)	Piraeus (Atenas)	Estocolm	N'Djamena	Nueva York	Madrid - IE Business School
4	Bruselas	<b>Barcelona</b>	Düsseldorf	Berlín	Copenhaguen	Madrid (MAD)	Venecia	París	Moscu	Sidney	<b>Barcelona</b> - IESE Business School
5	<b>Barcelona</b>	Estocolmo	Madrid	Singapur	<b>Barcelona</b>	Amsterdam (AMS)	Palma Mallorca	Zurich	Ginebra	Los Angeles	Lausana - IMD
6	Amsterdam	Viena	<b>Barcelona</b>	Copenhaguen	Varsovia	Roma-Fiumicino (FCO)	Southampton	Madrid	Osaka	Oslo	París - HEC Paris
7	Berlín	Valencia	Moscu	Estocolmo	Milà	Munic (ZHR)	Savona	Copenhaguen	Libreville	Luxemburgo	<b>Barcelona</b> - ESADE Business School
8	Madrid	Munich	Frankfurt	Amsterdam	Sofia	Estambul (IST)	Copenhaguen	Edimburgo	Zurich	Copenhaguen	Cambridge - University of Cambridge Judge
9	Munich	Varsovia	Milan	Lisboa	Lyon	Londres Gatwick (LGW)	Génova	Ginebra	Hong Kong	Dublín	Oxford - University of Oxford Saïd
10	Düsseldorf	Frankfurt	Dublín	Beijing	Munich	<b>Barcelona</b> (BCN)	Kiel	Londres	Copenhaguen	Tokio	Milà - SDA Bocconi
									49 <b>Barcelona</b>	29 <b>Barcelona</b>	

1 El ranking és una mostra. 2 El ranking és de regions o províncies. 3 El ranking és de països. Font: Observatori Barcelona. Informe 2011

## Conclusions

Després de dues dècades d'intens creixement i de l'impacte de la crisi, els principals indicadors d'internacionalització de l'economia de Barcelona –exportacions, inversió estrangera i turisme–, s'erigeixen en capdavanters de la recuperació econòmica al assolir increments de dos dígits l'any 2010, en un context català encara marcat per l'atonía de l'activitat.

Així mateix, Barcelona manté un bon posicionament internacional després de la recessió tant a nivell turístic i de qualitat de vida com de negocis, i mostra un avenç significatiu en els àmbits del coneixement i la sostenibilitat, tot mantenint uns preus i costos competius.

Per tant, aprofundir en aquest procés d'internacionalització que connecta els agents econòmics del territori a les cadenes de valor globals i vetllar i promoure la fortalesa de la marca Barcelona seran elements estratègics cabdals per impulsar la recuperació de l'economia de la ciutat i redefinir el seu rol en un context internacional on les economies emergents assumiran un creixent lideratge. Capítol 1. Situació econòmica l'any 2010

<sup>1</sup>Especialment a partir del 1986, any de l'entrada d'Espanya al Mercat Comú Europeu.

<sup>2</sup>Projecte fruit de la col·laboració de l'Ajuntament de Barcelona amb la Cambra de Comerç de Barcelona que monitoritza any rera any l'evolució del posicionament internacional de la ciutat mitjançant un ampli conjunt d'indicadors referits a diversos factors clau de competitivitat. A [www.observatoribarcelona.org](http://www.observatoribarcelona.org) podeu consultar la versió íntegra de l'informe 2011.

<sup>3</sup>Es tracta del major increment absolut registrat a nivell espanyol seguit dels de Madrid i Pontevedra, que s'aproximen als 14.000 i 5.800 milions d'euros, respectivament.

<sup>4</sup>L'anàlisi fa referència al conjunt de Catalunya, donat que les dades del Registre d'Inversions Exteriors no permeten, a data d'avui, aproximar-se a l'àmbit territorial barceloní.

<sup>5</sup>Es considera inversió productiva la inversió total descomptant els ETVEs que són societats establertes a Espanya, l'objectiu de les quals és la tinença d'accions de societats estrangeres. Les operacions d'aquests tipus de societats suposen la transferència dins d'un mateix grup empresarial. L'existència de les ETVEs obeeix a estratègies d'optimització fiscal dins del mateix grup.

<sup>6</sup>Primer any de la sèrie estadística disponible.

<sup>7</sup>Tal i com analitza l'article "Policy lessons and opportunities from metros in the EU and Asia" Ricky Burdett et al. LSE Cities, London School of Economics and Political Science. The Next Urban Economy. Chicago 7-8 December 2010. Conference paper, que també apareix com un dels monogràfics de l'informe 2011 de l'Observatori Barcelona.

<sup>8</sup>Inclou les reunions d'institucions com la ONU (Ginebra i Viena), la UNESCO (París) i la Unió Europea (Brussel·les).



# 2

## **Mercat de treball 2010**

**Població activa i inactiva. Dades EPA**

**Població ocupada i afiliació a la Seguretat Social**

**Contractació**

**Població aturada**

**Evolució de les dades de l'EPA**

**Mercat laboral: comparació amb altres àmbits**

**Expedients de Regulació d'Ocupació (ERO)**

**Prestacions per desocupació**

**Sinistralitat**

## Població activa i inactiva. Dades EPA<sup>1</sup>

Una radiografia de les principals magnituds que l'EPA dona per a la ciutat de Barcelona indica que la població activa suposava, al quart trimestre de 2009, el 61,4% de la població. Un 53,1% d'aquesta població estava ocupada i un 9,3% a l'atur. Un any després, el percentatge de població activa ha minvat fins a arribar al 60,7% del total, reducció que s'ha traslladat a un augment de l'atur, que ja arriba al 9,7% de la població. Els ocupats baixen el seu pes 1,1 punts percentuals, fins al 51%.

Entre la població inactiva, que al IV trimestre de 2010 representava el 39,3% de la població total (segons l'EPA), hi destaca l'increment del nombre de pensionistes (augment del 3,1%), mentre que la resta de col·lectius presenten un decrement: el nombre de persones que s'ocupen de la llar baixa un 9,3%, el de persones amb incapacitat un 9,1% i el d'estudiants un 1%.

### Principals dades de l'EPA a Barcelona 2010. Milers de persones

	2009				2010				Var. IV trim. 2009/10
	I	II	III	IV	I	II	III	IV	
<b>Total</b>	<b>1.338,3</b>	<b>1.338,5</b>	<b>1.327,2</b>	<b>1.319,7</b>	<b>1.307,5</b>	<b>1.314,6</b>	<b>1.304,4</b>	<b>1.310,0</b>	<b>-0,7%</b>
<b>Població activa</b>	<b>813,4</b>	<b>803,6</b>	<b>811,8</b>	<b>810,4</b>	<b>791,1</b>	<b>793,1</b>	<b>791,2</b>	<b>795,7</b>	<b>-1,8%</b>
% s/ total	<b>60,8%</b>	<b>60,0%</b>	<b>61,2%</b>	<b>61,4%</b>	<b>60,8%</b>	<b>60,0%</b>	<b>61,2%</b>	<b>60,7%</b>	
Ocupats	704,3	699,9	704,2	687,4	672,2	658,7	657,2	668,6	-2,7%
% s/ total	52,6%	52,3%	53,1%	52,1%	51,4%	50,1%	50,4%	51,0%	
Aturats	109,1	103,7	107,6	123,0	118,9	134,4	134,0	127,1	3,3%
% s/ total	8,2%	7,7%	8,1%	9,3%	9,1%	10,2%	10,3%	9,7%	
<b>Població inactiva</b>	<b>24,9</b>	<b>534,9</b>	<b>515,4</b>	<b>509,3</b>	<b>516,4</b>	<b>521,5</b>	<b>513,2</b>	<b>514,3</b>	<b>1,0%</b>
% s/ total	<b>39,2%</b>	<b>40,0%</b>	<b>38,8%</b>	<b>38,6%</b>	<b>39,5%</b>	<b>39,7%</b>	<b>39,3%</b>	<b>39,3%</b>	
Estudiants	78,3	83,9	61,5	67,9	65,6	71,0	57,6	67,2	-1,0%
% s/ total	5,9%	6,3%	4,6%	5,1%	5,0%	5,4%	4,4%	5,1%	
Pensionistes	306,3	299,0	307,7	299,5	311,6	309,3	309,3	308,7	3,1%
% s/ total	22,9%	22,3%	23,2%	22,7%	23,8%	23,5%	23,7%	23,6%	
Feines llar	113,1	127,4	120,9	115,8	109,7	112,3	120,8	105,0	-9,3%
% s/ total	8,5%	9,5%	9,1%	8,8%	8,4%	8,5%	9,3%	8,0%	
Incapacitats	17,1	19,6	16,1	19,7	20,7	19,7	17,0	17,9	-9,1%
% s/ total	1,3%	1,5%	1,2%	1,5%	1,6%	1,5%	1,3%	1,4%	
Otros	10,1	5,0	9,2	6,4	8,8	9,2	8,5	15,5	142,2%
% s/ total	0,8%	0,4%	0,7%	0,5%	0,7%	0,7%	0,7%	1,2%	

Font: elaboració pròpia amb dades Departament d'Estadística de l'Ajuntament de Barcelona.

La població activa a Barcelona al desembre de 2010 ha estat de 795.700 persones. Això significa una reducció de l'1,8% respecte al 2009. Aquesta reducció de la població activa no afecta tots els sectors, com va passar al desembre de l'any passat, ja que la indústria, que havia baixat un 8,2% l'any 2009, ha crescut un 12,5% aquest any. La població activa relacionada amb la construcció continua la davallada i si l'any anterior va caure un 18,5%, aquest any la reducció arriba al 23,4%. Els serveis presenten un descens (6,6%) superior al de l'any 2009 (0,6%). D'altra banda, el nombre de persones que fa més d'un any que són a l'atur torna a pujar per sobre el 70% (71,2% concretament). En canvi, les persones que busquen una primera feina pugen un 8,1%, quan entre desembre de 2008 i desembre de 2009 ho van fer un 41,4%.

<sup>1</sup> L'Enquesta de població activa (EPA) és una investigació contínua i de periodicitat trimestral adreçada a les famílies, realitzada per l'INE des de 1964. La seva finalitat és obtenir dades laborals de les persones entrevistades. Dins del conjunt de dades que es poden utilitzar d'aquesta enquesta, les més significatives es refereixen a població activa, població ocupada i població aturada. La EPA es realitza a tot el territori de l'Estat, i es dirigeix a la població resident en habitatges familiars. Atès el gran nombre d'entrevistes (els residents d'aproximadament 65.000 habitatges familiars que abasten a prop de 200.000 persones), l'enquesta és representativa no només pel conjunt de l'Estat, sinó també en els àmbits de Comunitats Autònomes i Províncies. A nivell de ciutat, l'INE considera que, pel volum d'enquestes realitzades, també es representa a les ciutats de Madrid, Barcelona i València. Habitualment, l'INE realitzava l'explotació i difusió de les dades pels àmbits estatal, autonòmic i provincial. Des del 1994, i a través de comanda, també ho fa per l'àmbit de ciutat.

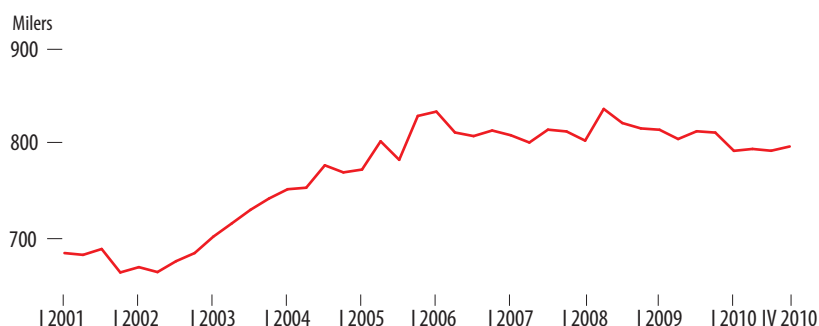
## Evolució de la població activa a Barcelona. IV trimestre

	2009	2010	Var. 2009/10		2009	2010	Var. 2009/10
<b>Milers</b>	<b>810,4</b>	<b>795,7</b>	<b>-1,8%</b>				
Agricultura	0	1,1	100,0%	Aturat > 1 any	35,4	60,6	71,2%
% s/ Total	0,0%	0,1%		% s/ Total	4,4%	7,6%	
Indústria	86,3	97,1	12,5%	Busca 1a feina	12,3	13,3	8,1%
% s/ Total	10,6%	12,2%		% s/ Total	1,5%	1,7%	
Construcció	49,5	37,9	-23,4%				
% s/ Total	6,1%	4,8%					
Serveis	626,9	585,7	-6,6%				
% s/ Total	77,4%	73,6%					

Font: elaboració pròpia amb dades del Departament d'Estadística de l'Ajuntament de Barcelona.

Els quatre trimestres de l'any presenten reduccions interanuals del nombre de persones actives a la ciutat, que van del 2,7% del primer trimestre a l'1,3% del segon. L'anàlisi de l'evolució dels darrers anys mostra que la població activa del primer trimestre de 2010 és la més petita dels darrers cinc anys.

## Evolució de la població activa a Barcelona



## Evolució de les principals variables de població activa a Barcelona. Mitjana anual

	2009	2010	Var. 2009/10		2009	2010	Var. 2009/10
<b>En milers</b>	<b>809,8</b>	<b>792,8</b>	<b>-2,1%</b>				
<b>Per sexes</b>				<b>Per nacionalitat</b>			
Homes	424,1	420,0	-1,0%	Espanyola	637,0	620,0	-2,7%
% s/ Total	52,4%	53,0%		% s/ Total	78,7%	78,2%	
Dones	385,7	372,8	-3,4%	Estrangera	172,8	172,8	0,0%
% s/ Total	47,6%	47,0%		% s/ Total	21,3%	21,8%	
<b>Per edats</b>				<b>Per nivell formatiu</b>			
16-19 anys	11,1	10,1	-9,7%	Sense estudis i primària	115,4	116,4	0,9%
% s/ Total	1,4%	1,3%		% s/ Total	14,2%	14,7%	
20-24 anys	55,2	54,9	-0,5%	Secundària 1a. etapa	132,3	138,3	4,6%
% s/ Total	6,8%	6,9%		% s/ Total	16,3%	17,4%	
25-54 anys	615,4	611,5	-0,6%	Secundària 2a. Etapa	192,9	169,8	-12,0%
% s/ Total	76,0%	77,1%		% s/ Total	23,8%	21,4%	
55 anys i més	128,2	116,4	-9,2%	Educació superior	369,3	368,4	-0,3%
% s/ Total	15,8%	14,7%		% s/ Total	45,6%	46,5%	

Font: elaboració pròpia amb dades del Departament d'Estadística de l'Ajuntament de Barcelona.

L'anàlisi comparativa de les dades mitjanes de població activa de 2009 i 2010 es pot fer prenent com a referència diferents aspectes:

**Per sexe.** La majoria de la població activa de Barcelona continua sent masculina (53%), amb un lleuger augment de 0,6 punts respecte a la mitjana de 2009.



**Per edat.** El grup de 25 a 54 anys representa el 77% del total de persones actives de la ciutat. Tots els col·lectius presenten una mitjana anual inferior a la de l'any 2009, però amb reduccions especialment importants entre els dos grups extrems: els joves de 16 a 19 anys i les persones de 55 anys i més, que baixen un 9,7% i un 9,2% respectivament.

**Per nacionalitat.** La població activa estrangera a la ciutat es manté estable entre 2009 i 2010. Ha passat a representar el 21,8% del total d'actius, 0,5 punts més que l'any anterior. Si tenim en compte les dades del desembre, els estrangers suposen el 21,7% dels actius, un 7,2% més que al desembre de 2009. La població activa de nacionalitat espanyola, per la seva banda, cau un 4% entre desembre de 2009 i desembre de 2010.

**Per nivell formatiu.** El 46,5% de la població activa ha fet estudis superiors, i només el 14,7% té, com a màxim, estudis primaris. El grup que presenta l'increment més alt respecte a 2009 és el col·lectiu amb educació secundària de primera etapa, que creix un 4,6%. Les persones que han fet secundària de segona etapa, en canvi, presenten la reducció més important: un 12%.

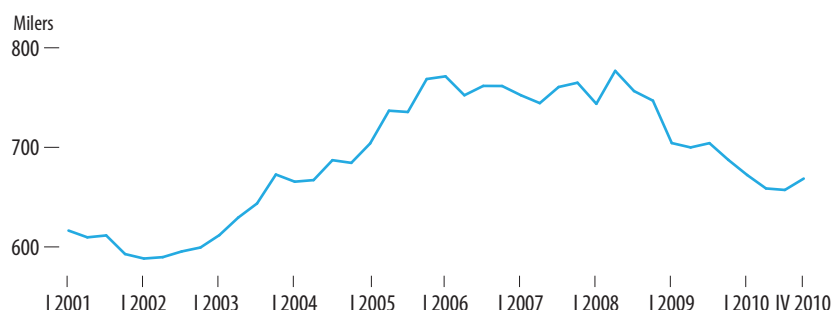
## Població ocupada i afiliació a la Seguretat Social

Les estadístiques d'ocupació parteixen de dues fonts: EPA) i el registre d'afiliats a la Seguretat Social.

### Població ocupada segons l'EPA

L'any 2010, la població ocupada mitjana a Barcelona, segons dades de l'EPA, va ser de 664.200 persones, un 5% menys que l'any anterior. La reducció interanual de desembre a desembre és inferior (2,7%) i arriba a un total de 668.600 ocupats al desembre de 2010, un nivell que s'acosta a les xifres d'ocupats de final de l'any 2002, lluny del màxim (776.800 persones) que es va aconseguir al segon trimestre de l'any 2008.

### Evolució de la població ocupada a Barcelona



### Principals variables de la població ocupada a Barcelona. Mitjanes anuals

	2009	2010	Var. 2009/10		2009	2010	Var. 2009/10
<b>Milers</b>	<b>699,0</b>	<b>664,2</b>	<b>-5,0%</b>				
<b>Per situació professional</b>				<b>Per nacionalitat</b>			
Assalariats sector privat	487,9	470,7	-3,5%	Espanyola	564,5	534,9	-5,2%
% s/ Total	69,8%	70,9%		% s/ Total	80,8%	80,5%	
Assalariats sector públic	104,0	96,5	-7,2%	Estrangera	134,5	129,3	-3,8%
% s/ Total	14,9%	14,5%		% s/ Total	19,2%	19,5%	
Empresaris	103,9	95,7	-7,9%	<b>Per nivell formatiu</b>			
% s/ Total	14,9%	14,4%		Sense estudis i educació primària	93,8	90,1	-3,9%
Altres	3,2	1,4	-57,1%	% s/ Total	13,4%	13,6%	
% s/ Total	0,5%	0,2%		Secundària 1a. etapa	103,3	102,9	-0,4%
<b>Per sexes</b>				% s/ Total	14,8%	15,5%	
Homes	364,4	347,3	-4,7%	Secundària 2a. etapa	159,6	141,8	-11,1%
% s/ Total	52,1%	52,3%		% s/ Total	22,8%	21,4%	
Dones	334,6	316,9	-5,3%	Educació superior	342,3	329,4	-3,8%
% s/ Total	47,9%	47,7%		% s/ Total	49,0%	49,6%	
<b>Per edats</b>				<b>Assalariats per tipus de contracte</b>			
De 16 a 19 anys	5,3	3,6	-32,7%	Indefinit	483,3	462,5	-4,3%
% s/ Total	0,8%	0,5%		% s/ Total	81,6%	81,6%	
De 20 a 24 anys	39,2	37,5	-4,5%	Temporal	108,7	104,6	-3,7%
% s/ Total	5,6%	5,6%		% s/ Total	18,4%	18,4%	
De 25 a 54 anys	536,5	519,3	-3,2%				
% s/ Total	76,8%	78,2%					
Més de 55 anys	118,0	103,9	-11,9%				
% s/ Total	16,9%	15,6%					
<b>Per sector econòmic</b>							
Agricultura	0,8	0,6	-20,0%				
% s/ Total	0,1%	0,1%					
Indústria	86,7	86,6	-0,1%				
% s/ Total	12,4%	13,0%					
Construcció	40,8	34,1	-16,4%				
% s/ Total	5,8%	5,1%					
Serveis	570,7	542,8	-4,9%				
% s/ Total	81,7%	81,7%					
				<b>Total assalariats . Milers</b>	<b>591,9</b>	<b>567,1</b>	<b>-4,2%</b>

Font: elaboració pròpia amb dades del Departament d'Estadística, Ajuntament de Barcelona

L'anàlisi comparativa de les mitjanes de població ocupada de 2009 i 2010 dona les dades següents:

**Per sexe.** L'ocupació entre els homes va caure menys (-4,7%) que la femenina (-5,3%). L'any 2010 es manté el predomini dels homes entre la població ocupada (un 52,3% del total), amb un increment del seu pes en el darrer any, que passa del 52,1 al 52,3% del total.

**Per situació professional.** Quasi el 71% dels ocupats de Barcelona són assalariats en el sector privat. Els assalariats del sector públic i els empresaris presenten un pes pràcticament idèntic: un 14,5 i un 14,4%, respectivament. Tots els col·lectius presenten reduccions interanuals al llarg de l'any 2010, amb taxes que van del -3,5% dels assalariats del sector privat al -7,9% dels empresaris.

A la ciutat, el nombre d'assalariats es redueix un 4,2% respecte a l'any 2009. Entre els 567.100 assalariats de la ciutat predominen els que tenen contractes indefinits (462.500), que representen el 81,6% del total. En mitjana anual són, en canvi, els que més baixen respecte a l'any 2009: un 4,3%, mentre que els contractes temporals disminueixen un 3,7%. En canvi, amb dades del quart trimestre, la situació és totalment diferent ja que els contractes indefinits baixen un 1,3% de desembre a desembre i els temporals baixen un 5,9%.

Si entenem el percentatge de ocupats amb contracte temporal sobre el total d'assalariats segons l'EPA com la taxa de temporalitat a la ciutat, podem veure que al quart trimestre de 2010 aquesta taxa arriba al 18% dels assalariats, 0,7 punts menys que al mateix període del 2009.

#### Taxa de temporalitat segons ocupats assalariats de l'EPA

2008	2009	2010
I trimestre 19,2	I trimestre 17,2	I trimestre 18,6
II trimestre 21,0	II trimestre 18,4	II trimestre 19,2
III trimestre 19,9	III trimestre 19,1	III trimestre 18,0
IV trimestre 17,4	IV trimestre 18,7	IV trimestre 18,0

Font: elaboració pròpia amb dades del Departament d'Estadística, Ajuntament de Barcelona

Nota: taxa de temporalitat igual a ocupats amb contracte temporal sobre total d'ocupats assalariats.

**Per edats.** Agafant les dades mitjanes anuals, el 2010 el 78,2% dels ocupats tenen entre 25 i 54 anys, mentre que els menors de 25 anys només suposen el 6,1% del total de la població ocupada. Tots els col·lectius presenten variacions negatives respecte a 2009. Els joves menors de 20 anys són els que presenten la reducció anual més important (32,7%), seguits per les persones de 55 anys i més, que baixen un 11,9%.

**Per nacionalitat.** Al llarg de l'any 2010 s'ha reduït lleugerament el pes dels nacionals entre la població ocupada, que passen del 80,8 al 80,5% del total, fet que s'explica perquè el descens de l'ocupació dels estrangers (-3,8%) ha estat menor que el dels nacionals (-5,2%).

**Per nivell formatiu.** L'any 2010, la majoria de les persones ocupades de la ciutat han cursat educació superior, (49,6%). Aquest grup, juntament amb les persones que tenen educació secundària de primera etapa, són els col·lectius que presenten les reduccions més petites respecte a l'any 2009: -3,8 i -0,4%, respectivament.

**Per sector productiu.** Els serveis ocupen el 81,7% de les persones que treballen a la ciutat l'any 2010, un percentatge que es manté invariable respecte a l'any anterior. A l'extrem contrari es troba la construcció, que ha passat de representar el 5,8% dels ocupats l'any 2009 al 5,1% el 2010, amb una reducció anual d'un 16,4%. El nombre d'ocupats en la indústria no varia pràcticament, ja que baixa només un 0,1%. Atès que el sector industrial és el que pateix una baixada més reduïda, el seu pes respecte al total ha pujat del 12,4% l'any 2009 al 13% el 2010. Si tenim en compte les dades del darrer trimestre, la situació de la indústria encara és més positiva, ja que al quart trimestre de 2010 l'ocupació industrial puja un 10,6%, i el seu pes sobre el total d'ocupats arriba al 13,6%.

Si analitzem la població ocupada mitjana no agrària de Barcelona per branques d'activitat (CNAE 2009), s'observa que les activitats que concentren més ocupació són Administració pública, educació i sanitat (22,2% del total), comerç, reparacions i hotelaria (20,8%) i les activitats financeres, immobiliàries, professionals, administratives i de serveis auxiliars, que suposen el 18% del total d'ocupats no agraris.

## Població ocupada a Barcelona per branques d'activitat. Mitjana anual.CCAE-2009

	2009	2010	Var. 2009/10
<b>Població ocupada no agrària Milers</b>	<b>698,2</b>	<b>663,6</b>	<b>-5,0%</b>
Alimentació, tèxtil, fusta, paper i arts gràfiques	23,7	22,6	-4,9%
% s/ Total	3,4%	3,4%	
Energia, aigua, química, cautxú i metal·lúrgia, maquinària, material elèctric i de transport	63,0	64,1	1,8%
% s/ Total	9,0%	9,7%	
Construcció	40,8	34,1	-16,4%
% s/ Total	5,8%	5,1%	
Comerç i reparacions, hoteleria	144,4	138,3	-4,2%
% s/ Total	20,7%	20,8%	
Transports i emmagatzematge	38,9	34,7	-10,7%
% s/ Total	5,6%	5,2%	
Informació i comunicacions	40,5	42,3	4,4%
% s/ Total	5,8%	6,4%	
Activitats financeres, immobiliàries, professionals, administratives i serveis auxiliars	136,3	119,5	-12,4%
% s/ Total	19,5%	18,0%	
Administració pública, educació i sanitat	148,1	147,3	-0,5%
% s/ Total	21,2%	22,2%	
Activitats culturals i esportives, i altres	62,6	60,7	-3,0%
% s/ Total	9,0%	9,2%	

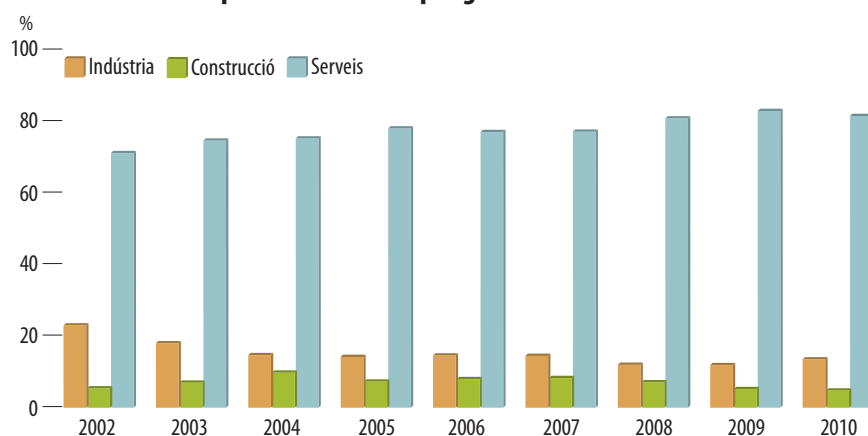
Font: elaboració pròpia amb dades Departament d'Estadística de l'Ajuntament de Barcelona

Quant a l'evolució 2009-2010, cal assenyalar que només la branca d'energia, aigua, química, cautxú i metal·lúrgia, maquinària, material elèctric i de transport (la major part de la indústria manufacturera), i la d'informació i comunicacions presenten variacions positives respecte a l'any 2009 de l'1,8 i el 4,4% respectivament. El pitjor comportament s'observa en els sectors de construcció, activitats financeres, immobiliàries, professionals, administratives i serveis auxiliars i transports i emmagatzematge, que en els tres casos baixen més del 10%.

## Evolució de l'ocupació a Barcelona per grans sectors 2001-2010. IV trimestre

	Agricultura	Indústria	Construcció	Serveis
2001	0,7%	22,3%	5,9%	71,1%
2002	0,4%	23,0%	5,4%	71,2%
2003	0,3%	18,0%	7,0%	74,7%
2004	0,2%	14,7%	9,8%	75,3%
2005	0,4%	14,2%	7,3%	78,1%
2006	0,3%	14,6%	8,0%	77,1%
2007	0,0%	14,5%	8,3%	77,2%
2008	0,1%	12,0%	7,1%	80,9%
2009	0,0%	11,9%	5,2%	83,0%
2010	0,2%	13,5%	4,8%	81,6%

## Distribució de l'ocupació a Barcelona per grans sectors

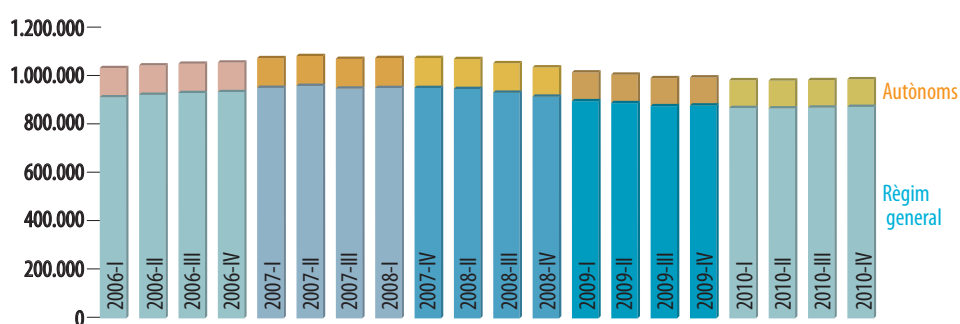


El pes dels serveis s'ha anat incrementant en els darrers nou anys, fins a suposar el 81,6% dels ocupats al darrer trimestre de 2010, malgrat que ha baixat quasi un punt i mig al llarg de l'any 2010, ja que al desembre de 2009 el pes dels serveis era del 83%. La construcció manté la tendència a la baixa i arriba al nivell més baix dels darrers deu anys. La indústria, que havia arribat al mínim l'any passat, ha guanyat protagonisme al llarg de l'any 2010 i ha passat de representar l'11,9% de la població ocupada l'any 2009 al 13,5% l'any 2010.

## Afiliats a la Seguretat Social

Segons les dades del registre d'afiliats de la Seguretat Social, el nombre de treballadors assalariats (règim general i règims especials<sup>2</sup>) i els ocupats per compte propi (règim d'autònoms) a Barcelona era d'1.015.007 persones al quart trimestre de 2010, un 0,7% menys que al mateix període de 2009. S'ha de tenir en compte que les reduccions dels darrers dos anys han estat força superiors: 3,2% l'any 2008 i 3,9% l'any passat.

### Afiliació a la Seguretat Social. Règim general i autònoms



Com ja va passar al quart trimestre de 2009, el descens més important es dona en el règim d'autònoms, que baixa un 1,6%, mentre que el règim general, el majoritari (més del 86% del total d'afiliats) cau un 0,6%. Els règims especials, per la seva banda, s'incrementen un 1,8%.

### Afiliació a la Seguretat Social a Barcelona

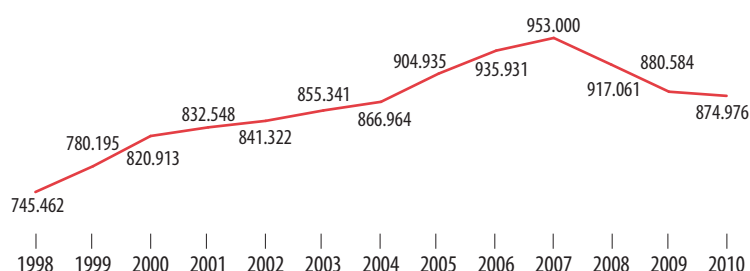
	Nombre d'afiliats				Variacions mateix període any anterior			
	Règim general	Règim autònoms	Règims especials	Total	Règim general	Règim autònoms	Règims especials	Total
<b>2006</b>								
I trimestre	914.313	121.003	30.055	1.065.371				
II trimestre	924.799	121.544	29.359	1.075.702				
III trimestre	932.213	121.048	27.209	1.080.470				
IV trimestre	935.931	122.218	24.837	1.082.986				
<b>2007</b>								
I trimestre	953.648	122.723	23.255	1.099.626	4,30	1,42	-22,63	3,22
II trimestre	961.775	123.361	22.743	1.107.879	4,00	1,49	-22,53	2,99
III trimestre	950.463	122.954	21.663	1.095.080	1,96	1,57	-20,38	1,35
IV trimestre	953.000	123.958	21.762	1.098.720	1,82	1,42	-12,38	1,45
<b>2008</b>								
I trimestre	953.143	123.909	22.398	1.099.450	-0,05	0,97	-3,69	-0,02
II trimestre	949.027	123.750	23.854	1.096.631	-1,33	0,32	4,89	-1,02
III trimestre	933.404	122.066	24.294	1.079.764	-1,79	-0,72	12,15	-1,40
IV trimestre	917.061	121.170	25.021	1.063.252	-3,77	-2,25	14,98	-3,23
<b>2009</b>								
I trimestre	898.339	118.891	25.297	1.042.527	-5,75	-4,05	12,94	-5,18
II trimestre	890.414	117.718	25.647	1.033.779	-6,18	-4,87	7,52	-5,73
III trimestre	877.654	115.947	25.406	1.019.007	-5,97	-5,01	4,58	-5,63
IV trimestre	880.584	115.972	25.418	1.021.974	-3,98	-4,29	1,59	-3,88
<b>2010</b>								
I trimestre	870.258	114.932	25.665	1.010.855	-3,13	-3,33	1,45	-3,04
II trimestre	868.676	114.869	26.289	1.009.834	-2,44	-2,42	2,50	-2,32
III trimestre	871.932	113.605	25.942	1.011.479	-0,65	-2,02	2,11	-0,74
IV trimestre	874.976	114.151	25.880	1.015.007	-0,64	-1,57	1,82	-0,68

Font: Institut General de la Seguretat Social

2 Règims especials de la llar, agrari i del Mar.

L'evolució dels afiliats al règim general a Barcelona, amb dades del desembre, indica que l'afiliació havia pujat des de l'any 1998 fins a 2007, per baixar posteriorment durant els anys 2008, 2009 i 2010, encara que la taxa de disminució del darrer any hagi estat força inferior a les dels dos anys precedents (-3,8, -4 i 0,6%, respectivament). Al desembre de 2010, el nombre d'afiliats al règim general és de 874.976, el més baix dels darrers cinc anys.

### Evolució de l'afiliació al règim general de la Seguretat Social a Barcelona



A desembre de 2010, el 71,7% dels afiliats al règim general i el 61% dels autònoms treballen als Altres serveis (el sector serveis, menys comerç i reparacions). El comerç i les reparacions suposen el 15,1% i el 24,6%, respectivament, mentre que la indústria ocupa al 8,9% dels treballadors del règim general i al 6,5% dels autònoms. El sector d'Altres serveis és el que presenta la reducció interanual menor si comparem les dades de 2009 i 2010, ja que hi és l'únic que creix, tant al règim general com al d'autònoms, encara que amb taxes molt petites. La indústria presenta descensos inferiors al 6,5% en ambdós règims (menors que al passat exercici) mentre que l'afiliació a la construcció baixa quasi un 13% al règim general (percentatge molt similar al del 2009) i prop d'un 9% al d'autònoms (descens inferior en quasi quatre punts al de l'any 2009). El comerç i les reparacions mostra un millor comportament, ja que en cap cas les reduccions són superiors al 2%, també per sota de les de l'any anterior.

### Afiliació a la Seguretat Social a Barcelona 2009-2010. Per sectors. Desembre

	Règim general			Règim d'autònoms		
	2009	2010	Variació	2009	2010	Variació
<b>Total treballadors</b>	<b>880.584</b>	<b>874.976</b>	<b>-0,6%</b>	<b>115.972</b>	<b>114.151</b>	<b>-1,6%</b>
Agricultura, ramaderia i pesca	297	261	-12,1%	147	156	6,1%
% s/ Total	0,0%	0,0%		0,1%	0,1%	
Indústria	83.411	78.216	-6,2%	7.809	7.366	-5,7%
% s/ Total	9,5%	8,9%		6,7%	6,5%	
Construcció	42.653	37.165	-12,9%	9.891	9.012	-8,9%
% s/ Total	4,8%	4,2%		8,5%	7,9%	
Comerç i reparacions	132.862	132.169	-0,5%	28.550	28.030	-1,8%
% s/ Total	15,1%	15,1%		24,6%	24,6%	
Altres serveis	621.361	627.165	0,9%	69.575	69.587	0,0%
% s/ Total	70,6%	71,7%		60,0%	61,0%	

Font: Institut General de la Seguretat Social

L'evolució de les dades d'afiliats al règim general pel que fa als grans sectors econòmics mostra la preponderància del sector serveis (en aquest cas englobant comerç i reparacions amb la resta de serveis) a la ciutat, i el seu increment continu de pes.

### Evolució de l'afiliació al règim general de la Seguretat Social. Per sectors

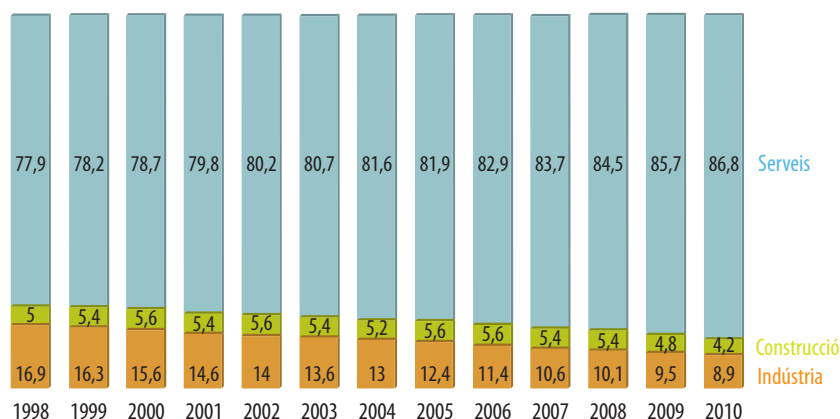
Año	Indústria	Construcció	Serveis	Agricultura	Año	Indústria	Construcció	Serveis	Agricultura
1998	16,9%	5,0%	77,9%	0,0%	2005	12,4%	5,6%	81,9%	0,2%
1999	16,3%	5,4%	78,2%	0,1%	2006	11,4%	5,6%	82,9%	0,2%
2000	15,6%	5,6%	78,7%	0,1%	2007	10,6%	5,4%	83,7%	0,2%
2001	14,6%	5,4%	79,8%	0,1%	2008	10,1%	5,4%	84,5%	0,0%
2002	14,0%	5,6%	80,2%	0,1%	2009	9,5%	4,8%	85,7%	0,0%
2003	13,6%	5,4%	80,7%	0,1%	2010	8,9%	4,2%	86,8%	0,0%
2004	13,0%	5,2%	81,6%	0,2%					

Nota: fins a l'any 2007 s'agafa el cens d'activitats segons CCAE-93. Per als anys següents es pren la CCAE 2009



Es confirma així que el sector serveis és el que presenta la dinàmica més positiva als darrers anys, passant del 77,9% dels afiliats l'any 1998 al 86,8% de l'any 2010. Per la seva part, la indústria ha perdut, de forma ininterrompuda, 8 punts en aquest període.

### Evolució de l'afiliació al règim general de la SS per sectors. En %



Aquesta situació és força similar a la que indicaven les dades d'ocupació de l'EPA al darrer trimestre de 2010. Recordem que, segons l'EPA, el 81,6% dels ocupats a la ciutat es trobaven al sector serveis, mentre que les dades d'afiliació parlen del 86,8%. D'altra banda, les xifres d'ocupació de l'EPA mostren un pes més gran de la indústria i la construcció que el que mostren les dades d'afiliació: segons l'EPA, el 13,5% dels ocupats es troben a la indústria i el 4,8% a la construcció, mentre que les dades d'afiliació baixen aquests percentatges al 8,9 i el 4,2%, respectivament.

### Afiliació al règim general de la Seguretat Social. Per activitat econòmica. Desembre

CCAE 2009	2009	2010	Variació		2009	2010	Variació
<b>Total treballadors</b>	<b>880.584</b>	<b>874.976</b>	<b>-0,6%</b>				
Agricultura, ramaderia i pesca	297	261	-12,1%	Indústries extractives	67	55	-17,9%
% s/ Total	0,03%	0,03%		% s/ Total	0,01%	0,01%	
Indústries manufactureres	68.895	65.373	-5,1%	Energia elèctrica i gas	2.513	2.403	-4,4%
% s/ Total	7,82%	7,47%		% s/ Total	0,29%	0,27%	
Aigua, sanejament, residus	11.936	10.385	-13,0%	Construcció	42.653	37.165	-12,9%
% s/ Total	1,36%	1,19%		% s/ Total	4,84%	4,25%	
Comerç i reparacions	132.862	132.169	-0,5%	Transports i emmagatzematge	40.332	40.340	0,0%
% s/ Total	15,09%	15,11%		% s/ Total	4,58%	4,61%	
Hostaleria	55.394	58.243	5,1%	Informació i comunicacions	45.322	45.844	1,2%
% s/ Total	6,29%	6,66%		% s/ Total	5,15%	5,24%	
Activ. financeres i d'assegurances	41.546	40.051	-3,6%	Activitats immobiliàries	9.179	9.429	2,7%
% s/ Total	4,72%	4,58%		% s/ Total	1,04%	1,08%	
Serveis a les empreses	159.783	162.766	1,9%	Administració pública	79.447	77.134	-2,9%
% s/ Total	18,15%	18,60%		% s/ Total	9,02%	8,82%	
Educació	58.415	60.602	3,7%	Activ. sanitàries i serveis socials	80.965	82.199	1,5%
% s/ Total	6,63%	6,93%		% s/ Total	9,19%	9,39%	
Activ. artístiques, recreatives	19.788	20.039	1,3%	Altres serveis	26.326	25.612	-2,7%
% s/ Total	2,25%	2,29%		% s/ Total	2,99%	2,93%	
Llars ocupen personal domèstic	4.544	4.589	1,0%	Organismes extraterritorials	320	317	-0,9%
% s/ Total	0,52%	0,52%		% s/ Total	0,04%	0,04%	

Font: Direcció d'Estudis d'Activitats Econòmiques i Ocupació. Ajuntament de Barcelona

L'evolució del pes dels diferents sectors a la ciutat presenta una dissonància entre les dades de l'EPA i les d'afiliació al règim general de la Seguretat Social. Així, mentre que el sector de la construcció baixa durant el darrer any segons les dues fonts analitzades, en la indústria i els serveis no s'observa la mateixa evolució al llarg de 2010. El sector industrial perd pes segons la Seguretat Social (9,5% dels afiliats al desembre de 2009, 8,9% al desembre de 2010), però en guanya segons l'EPA (passa de l'11,9% al 13,5% dels ocupats en el mateix pe-

ríode). En canvi, el sector serveis presenta justament el comportament contrari: guanya pes segons les dades d'afiliació a la Seguretat Social (del 85,7 al 86,8%), però cau lleugerament si prenem les dades d'ocupats de l'EPA, ja que els serveis passen de representar el 83% del total al desembre de 2009 al 81,6% un any després. Si fem una anàlisi desagregat per activitats econòmiques segons CCAE 2009, cal remarcar que l'any 2010 algunes de les principals branques del terciari han creat ocupació neta: hostaleria (5,1%), educació (3,7%), serveis a les empreses (1,9%), activitats sanitàries i serveis socials (1,5%) i informació i comunicacions (1,2%). Aquestes cinc branques representen el 46,8% del total d'afiliats al règim general a la ciutat l'any 2010.

Finalment, cal destacar que, segons la tipologia de centres de cotització, el grup de centres que ocupen de 101 a 1.000 treballadors són el més nombrós a la ciutat de Barcelona, ja que ocupen el 31% dels treballadors afiliats (l'any 2009 aquest percentatge era del 30,3%).

A Catalunya, en canvi, el grup majoritari és el de centres d'entre 11 i 100 treballadors (34,8% del total). Comparativament, a Catalunya els centres de cotització més petits són més importants que a Barcelona. Així, mentre que a Catalunya el 58,4% dels treballadors estan en centres de fins a 100 treballadors, a Barcelona aquest percentatge baixa al 47,1%. En canvi, a la ciutat els centres amb més de 1.000 treballadors ocupen quasi el 22% dels treballadors afiliats al règim general de la Seguretat Social per només el 13,2% a Catalunya.

Quant a l'evolució interanual, s'ha de destacar que tots els centres de cotització, al marge de la seva grandària, presenten reduccions del nombre de treballadors, excepte el de centres de 101 a 1.000 treballadors, que incrementen el seu nombre de treballadors un 1,9% a Barcelona i un 2,7% a Catalunya, i el d'empreses amb més de 1.000 treballadors a Catalunya, amb un augment d'un 0,2%. Per tant, tant a Barcelona com a Catalunya són els grans centres els que responen millor als efectes de la crisi quant a nombre de treballadors afiliats.

#### Grandària dels centres de cotització a Barcelona i Catalunya. Afiliació a desembre

	Barcelona			Catalunya		
	2009	2010	Variació	2009	2010	Variació
<b>Total treballadors</b>	<b>880.584</b>	<b>874.976</b>	<b>-0,6%</b>	<b>2.453.538</b>	<b>2.439.995</b>	<b>-0,6%</b>
D'1 a 10 treballadors	164.032	160.799	-2,0%	588.889	575.211	-2,3%
% s/ Total	18,6%	18,4%		24,0%	23,6%	
D'11 a 100 treballadors	255.650	251.299	-1,7%	868.294	849.415	-2,2%
% s/ Total	29,0%	28,7%		35,4%	34,8%	
De 101 a 1.000 treballadors	266.414	271.530	1,9%	675.880	694.114	2,7%
% s/ Total	30,3%	31,0%		27,5%	28,4%	
Més de 1.000 treballadors	194.488	191.348	-1,6%	320.475	321.255	0,2%
% s/ Total	22,1%	21,9%		13,1%	13,2%	
<b>Total centres cotització</b>	<b>73.524</b>	<b>72.124</b>	<b>-1,9%</b>	<b>256.248</b>	<b>251.014</b>	<b>-2,0%</b>
D'1 a 10 treballadors	63.175	61.977	-1,9%	221.021	216.538	-2,0%
% s/ Total	85,9%	85,9%		86,3%	86,3%	
D'11 a 100 treballadors	9.235	9.018	-2,3%	32.268	31.476	-2,5%
% s/ Total	12,6%	12,5%		12,6%	12,5%	
De 101 a 1.000 treballadors	1.038	1.055	1,6%	2.812	2.855	1,5%
% s/ Total	1,4%	1,5%		1,1%	1,1%	
Més de 1.000 treballadors	76	74	-2,6%	147	145	-1,4%
% s/ Total	0,1%	0,1%		0,1%	0,1%	

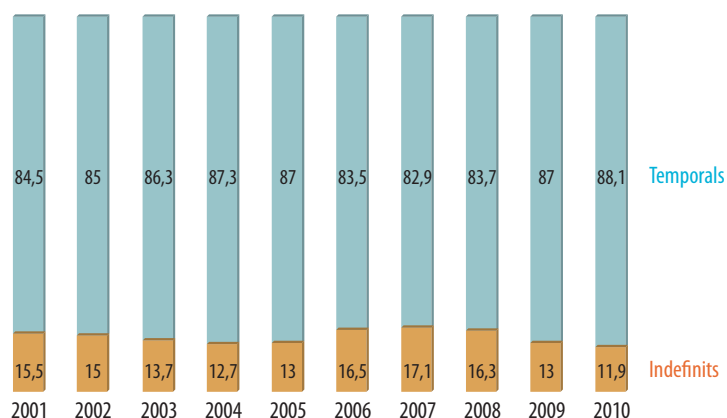
Font: elaboració pròpia amb dades del Departament d'Estadística de l'Ajuntament de Barcelona.

## Contractació

### Per tipus de contracte i sexe

El nombre de contractes formalitzats l'any 2010 a la ciutat va ser de 777.611, xifra que suposa un increment del 2,8% respecte a 2009 i trenca, per tant, la tendència a la baixa que va patir la contractació a la ciutat els anys 2008 i 2009 (amb una reducció que va arribar al 15% l'any 2009). El nombre de contractes indefinits va disminuir un 5,8%, mentre que el dels temporals, en canvi, va pujar un 4,1%. L'any 2010 els contractes indefinits representen l'11,9% del total de contractes formalitzats al llarg de l'any, 1,1 punts menys que l'any 2009 i 5,2 punts per sota de l'any 2007. El percentatge de contractes indefinits sobre el total anual de contractes formalitzats és el més baix d'aquest segle. Els contractes temporals han augmentat el seu pes sobre el total 5,2 punts als darrers quatre anys, després de la important reducció de l'any 2006.

### Contractació a Barcelona per durada del contracte. En %



### Contractació a Barcelona per durada del contracte

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	Var. 2009-10
<b>Total</b>	<b>771.212</b>	<b>714.928</b>	<b>671.879</b>	<b>835.524</b>	<b>887.269</b>	<b>912.761</b>	<b>915.196</b>	<b>889.354</b>	<b>756.279</b>	<b>777.611</b>	<b>2,8%</b>
Indefinits	119.564	107.054	92.194	106.186	115.529	150.217	156.412	144.588	98.147	92.490	-5,8%
% total	15,5%	15,0%	13,7%	12,7%	13,0%	16,5%	17,1%	16,3%	13,0%	11,9%	
Temporals	651.648	607.874	579.685	729.338	771.740	762.544	758.784	744.766	658.132	685.121	4,1%
% total	84,5%	85,0%	86,3%	87,3%	87,0%	83,5%	82,9%	83,7%	87,0%	88,1%	

Font: elaboració pròpia amb dades del Departament d'Estadística de l'Ajuntament de Barcelona

### Contractació indefinida

La majoria dels 92.490 contractes indefinits formalitzats a Barcelona l'any 2010 són contractes ordinaris, que suposen el 51,8% del total, seguits dels contractes convertits en indefinits, que arriben al 34,6%. Si comparem aquestes xifres amb les de l'any anterior observem que mentre el pes dels contractes ordinaris puja (més de cinc punts en un any), la importància dels contractes de foment de la contractació indefinida (que passen del 18,4 al 13,1% del total d'indefinitos) baixa.

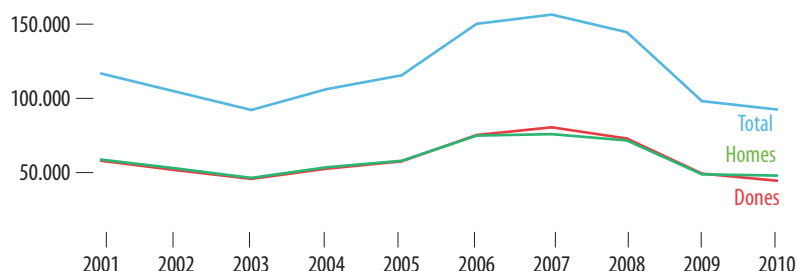
### Contractació indefinida a Barcelona. Per tipus de contracte

	2009	2010	Var. 2009-10
Ordinari temps indefinit	45.647	47.950	5,0%
% s/ total indefinits	46,5%	51,8%	
Foment de la contractació indefinida	18.043	12.102	-32,9%
% s/ total indefinits	18,4%	13,1%	
Minusvàlids	468	428	-8,5%
% s/ total indefinidos	0,5%	0,5%	
Convertits en indefinits en indefinidos	33.989	32.010	-5,8%
% s/ total indefinits	34,6%	34,6%	
<b>Total indefinits</b>	<b>98.147</b>	<b>92.490</b>	<b>-5,8%</b>

Font: elaboració pròpia amb dades del Departament de Treball de la Generalitat de Catalunya

El 2010, la contractació indefinida ha disminuït en totes les modalitats de contractes, excepte els contractes ordinaris, que pugen un 5%. Trencant la tendència que es va iniciar l'any 2006, l'any 2010 els homes són majoria en el total de contractes indefinits (51,9%). El seu pes augmenta en totes les modalitats de contractació indefinida, però només tenen un pes més gran que les dones en els contractes ordinaris i en els adreçats a minusvàlids (56,1% del total en ambdós casos).

### Contractació indefinida a Barcelona per sexe



### Contractació indefinida a Barcelona. Per sexe i tipus de contracte

	2010	Var. 2009-10		2010	Var. 2009-10
<b>Ordinari temps indefinit</b>			<b>Foment de la contractació indefinida</b>		
Total	47.950	5,0%	Total	12.102	-32,9%
Homes	26.884	5,5%	Homes	5.154	-25,0%
% s/ total modalitat	56,1%		% s/ total modalitat	42,6%	
Dones	21.066	4,5%	Dones	6.948	-37,8%
% s/ total modalitat	43,9%		% s/ total modalitat	57,4%	
<b>Minusvàlids</b>			<b>Convertits en indefinits</b>		
Total	428	-8,5%	Total	32.010	-5,8%
Homes	240	-5,1%	Homes	15.706	-3,3%
% s/ total modalitat	56,1%		% s/ total modalitat	49,1%	
Dones	188	-12,6%	Dones	16.304	-8,2%
% s/ total modalitat	43,9%		% s/ total modalitat	50,9%	
<b>Total indefinits</b>					
Total	92.490	-5,8%			
Homes	47.984	-1,7%			
% s/ total indefinits	51,9%				
Dones	44.506	-9,7%			
% s/ total indefinits	48,1%				

Font: elaboració pròpia amb dades del Departament de Treball

### Contractació temporal

En termes globals, els contractes temporals presenten, al contrari que l'exercici anterior, una evolució a l'alça ja que s'incrementen un 4,1%.

### Contractació temporal a Barcelona per sexe



Per sexes, la contractació temporal continua sent dominada per les dones, que representen el 54% del total de contractes temporals de l'any 2010 a la ciutat. Malgrat això, el nombre de contractes temporals creix més entre els homes (5,6%) que entre les dones (2,9%).

Les dones copen, amb gran diferència, els contractes temporals d'interinitat, pràctiques i inserció i, amb menys diferència, els de formació i els de relleu, mentre que els homes dominen les modalitats de contractes lligats a la jubilació, els de minusvàlids i els d'obra o servei, a més de l'apartat d'altres. En la modalitat d'eventuals circumstàncies de producció, la distribució per sexes és força similar.

### Contractació temporal a Barcelona. Per sexe i tipus de contracte

	2010	% var. 2009-10		2010	% var. 2009-10
<b>Pràctiques</b>			<b>Minusvàlids</b>		
<b>Total</b>	<b>3.211</b>	<b>13,8</b>	<b>Total</b>	<b>719</b>	<b>16,2</b>
Homes	1.334	22,5	Homes	399	2,3
% s/ total modalitat	41,5%		% s/ total modalitat	55,5%	
Dones	1.877	8,3	Dones	320	39,7
% s/ total modalitat	58,5%		% s/ total modalitat	44,5%	
<b>Obra o servei</b>			<b>Eventuals circumstàncies producció</b>		
<b>Total</b>	<b>246.231</b>	<b>1,0</b>	<b>Total</b>	<b>282.747</b>	<b>9,2</b>
Homes	132.500	1,2	Homes	141.147	10,9
% s/ total modalitat	53,8%		% s/ total modalitat	49,9%	
Dones	113.731	0,8	Dones	141.600	7,6
% s/ total modalitat	46,2%		% s/ total modalitat	50,1%	
<b>Interinitat</b>			<b>Substitució jubilació 64 anys</b>		
<b>Total</b>	<b>146.151</b>	<b>1,4</b>	<b>Total</b>	<b>58</b>	<b>26,1</b>
Homes	36.205	6,1	Homes	33	26,9
% s/ total modalitat	24,8%		% s/ total modalitat	56,9%	
Dones	109.946	0,0	Dones	25	25,0
% s/ total modalitat	75,2%		% s/ total modalitat	43,1%	
<b>Jubilació parcial</b>			<b>Formació</b>		
<b>Total</b>	<b>1.508</b>	<b>-20,4</b>	<b>Total</b>	<b>845</b>	<b>-8,1</b>
Homes	988	-17,7	Homes	401	-27,1
% s/ total modalitat	77,9%		% s/ total modalitat	47,5%	
Dones	520	-25,2	Dones	444	20,3
% s/ total modalitat	41,0%		% s/ total modalitat	52,5%	
<b>Relleu</b>			<b>Temporals d'inserció</b>		
<b>Total</b>	<b>1.268</b>	<b>-33,5</b>	<b>Total</b>	<b>45</b>	<b>114,3</b>
Homes	587	-39,9	Homes	16	700,0
% s/ total modalitat	46,3%		% s/ total modalitat	35,6%	
Dones	681	-26,9	Dones	29	52,6
% s/ total modalitat	53,7%		% s/ total modalitat	64,4%	
<b>Altres</b>			<b>Total temporals</b>		
<b>Total</b>	<b>2.338</b>	<b>-24,9</b>	<b>Total</b>	<b>685.121</b>	<b>4,1%</b>
Homes	1.375	-22,8	Homes	314.985	5,6
% s/ total modalitat	58,8%		% s/ total temporals	46,0%	
Dones	963	-27,7	Dones	370.136	2,9
% s/ total modalitat	41,2%		% s/ total temporals	54,0%	

Font: elaboració pròpia amb dades del Departament de Treball de la Generalitat de Catalunya

L'any 2010, la contractació puja després de quatre anys de baixades. Tant la contractació masculina com la total presentaven reduccions anuals des de l'any 2006, mentre que la femenina havia presentat un lleuger repunt l'any 2007.

La major part dels contractes temporals formalitzats a Barcelona l'any 2010 es concentren en tres modalitats: els d'eventuals circumstàncies de producció (41,3% del total), els d'obra o servei (35,9%) i els de interinitat (21,3%). Respecte a l'any 2009, i centrant-nos en les modalitats més rellevants, s'incrementen per sobre de la

mitjana dels contractes temporals (4,1%) les modalitats de pràctiques (13,8%) i eventuais circumstàncies de producció (9,2%) i per sota de la mitjana les d'obra o servei (1%) i interinitat (1,4%). Les modalitats de jubilació parcial i contracte de relleu presenten reduccions superiors al 20%.

### Contractació laboral temporal a Barcelona. Per tipus de contracte

	2010	Var. 2009-10		2010	Var. 2009-10
Pràctiques	3.211	13,8%	Minusvàlids	719	16,2%
% s/ Total temporals	0,5%		% s/ Total temporals	0,1%	
Obra o servei	246.231	1,0%	Eventuals circumstàncies producció	282.747	9,2%
% s/ Total temporals	35,9%		% s/ Total temporals	41,3%	
Interinitat	146.151	1,4%	Substitució jubilació 64 anys	58	26,1%
% s/ Total temporals	21,3%		% s/ Total temporals	0,0%	
Jubilació parcial	1.508	-20,4%	Relleu	1.268	-33,5%
% s/ Total temporals	0,2%		% s/ Total temporals	0,2%	
Formació	845	-8,1%	Temporals d'inserció	45	114,3%
% s/ Total temporals	0,1%		% s/ Total temporals	0,0%	
Altres	2.338	-24,9%			
% s/ Total temporals	0,3%				
<b>Total temporals</b>	<b>685.121</b>	<b>4,1%</b>			

Font: elaboració pròpia amb dades del Departament de Treball de la Generalitat de Catalunya

### Per nacionalitat

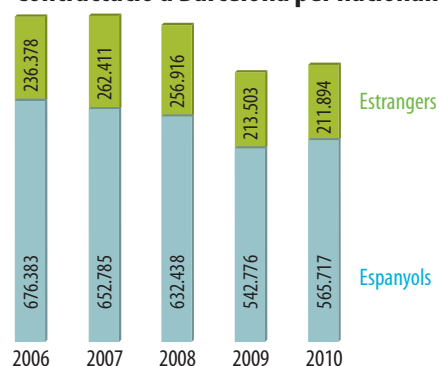
Els contractes formalitzats per estrangers baixen lleugerament l'any 2010 (-0,8%), mentre que la contractació de nacionals, al contrari que l'any anterior (que va caure un 14,2%), puja un 4,2%. En canvi, l'evolució del període 2006-2010 és més positiva entre els estrangers que entre els espanyols: els primers presenten una reducció del 10,4%, mentre que entre els segons és del 16,4%.

### Contractació a Barcelona per nacionalitat

	2009	2010	Var. 2006-10	Var. 2009-10
<b>Total contractes</b>	<b>756.279</b>	<b>777.611</b>	<b>-14,8%</b>	<b>2,8%</b>
<b>Espanyols</b>	<b>542.776</b>	<b>565.717</b>	<b>-16,4%</b>	<b>4,2%</b>
Indefinites	69.227	65.555	-42,2%	-5,3%
% s/ Total grup	12,8%	11,6%		
Temporals	473.549	500.162	-11,2%	5,6%
% s/ Total grup	87,2%	88,4%		
<b>% total contractes</b>	<b>71,8%</b>	<b>72,8%</b>		
<b>Estrangers</b>	<b>213.503</b>	<b>211.894</b>	<b>-10,4%</b>	<b>-0,8%</b>
Indefinites	28.920	26.935	-26,9%	-6,9%
% s/ Total grup	13,5%	12,7%		
Temporals	184.583	184.959	-7,3%	0,2%
% s/ Total grup	86,5%	87,3%		
<b>% Total contractes</b>	<b>28,2%</b>	<b>27,2%</b>		

Font: elaboració pròpia amb dades del Departament d'Estadística de l'Ajuntament de Barcelona.

### Contractació a Barcelona per nacionalitat





La contractació temporal puja tant entre els espanyols com entre els estrangers (un 5,6 i un 0,2%, respectivament), mentre que la indefinida cau en ambdós casos, amb menys intensitat en el col·lectiu nacional (reducció interanual del 5,3%) que entre els estrangers (6,9%), percentatges molt inferiors a les caigudes, superiors al 27%, de l'any 2009. En els dos casos, el grau de temporalitat dels contractes formalitzats l'any 2009 és força similar: 88,4% entre els espanyols, 87,3% entre els estrangers. I aquest grau creix en els dos col·lectius respecte a l'any anterior.

### Per edat

El 40% dels contractes formalitzats l'any 2010 a la ciutat han estat de persones d'entre 30 i 44 anys. Després d'aquest grup se situa el col·lectiu de 25-29 anys, que representa el 21,4% del total. Si exceptuem el grup de menors de 20 anys, tots els grups d'edat han experimentat increments del nombre de contractes respecte a l'any 2009, al contrari del comportament de l'any 2009. El col·lectiu que puja més és el de 30-44 anys (6,2%), seguit dels majors de 44 anys, que s'incrementa un 2,5%. La contractació de joves menors de 20 anys, en canvi, baixa un 5,6%.

Tots els grups menors de 30 anys presenten un comportament pitjor que la mitjana de ciutat, situació que no és nova ja que si la comparem amb les dades des de l'any 2006 es repeteix el mateix comportament.

En tots els casos, els contractes indefinits presenten reduccions respecte a l'any 2009, amb taxes superiors al 10% en els majors de 44 anys i en els menors de 25 anys, i inferiors al 3,5% en els grups intermedis. La contractació temporal, en canvi, puja en tots els grups (amb taxes que van del 0,7% dels joves de 20-24 anys, al 7,8% de les persones de 30 a 44 anys), menys entre els joves de menys de 20 anys en què presenta un descens del 4,8%.

### Contractació laboral a Barcelona per edat

	2009	2010	Var. 2009-10		2009	2010	Var. 2009-10
<b>Total contractes</b>	<b>756.279</b>	<b>777.611</b>	<b>2,8%</b>				
<b>&lt;20 anys</b>	<b>34.514</b>	<b>32.592</b>	<b>-5,6%</b>	<b>20 a 24 anys</b>	<b>158.410</b>	<b>160.575</b>	<b>1,4%</b>
Indefinits	3.164	2.750	-13,1%	Indefinits	15.200	13.611	-10,5%
% s/ total grup	9,2%	8,4%		% s/ total grup	9,6%	8,5%	
Temporals	31.350	29.842	-4,8%	Temporals	143.210	146.964	2,6%
% s/ total grup	90,8%	91,6%		% s/ total grup	90,4%	91,5%	
<b>% sobre total contractes</b>	<b>4,6%</b>	<b>4,2%</b>		<b>% sobre total contractes</b>	<b>20,9%</b>	<b>20,6%</b>	
<b>25 a 29 anys</b>	<b>165.857</b>	<b>166.177</b>	<b>0,2%</b>	<b>30 a 44 anys</b>	<b>292.529</b>	<b>310.662</b>	<b>6,2%</b>
Indefinits	21.754	21.054	-3,2%	Indefinits	42.293	40.906	-3,3%
% s/ total grup	13,1%	12,7%		% s/ total grup	14,5%	13,2%	
Temporals	144.103	145.123	0,7%	Temporals	250.236	269.756	7,8%
% s/ total grup	86,9%	87,3%		% s/ total grup	85,5%	86,8%	
<b>% sobre total contractes</b>	<b>21,9%</b>	<b>21,4%</b>		<b>% sobre total contractes</b>	<b>38,7%</b>	<b>40,0%</b>	
<b>45 anys i més</b>	<b>104.969</b>	<b>107.605</b>	<b>2,5%</b>				
Indefinits	15.736	14.169	-10,0%				
% s/ total grup	15,0%	13,2%					
Temporals	89.233	93.436	4,7%				
% s/ total grup	85,0%	86,8%					
<b>% sobre total contractes</b>	<b>13,9%</b>	<b>13,8%</b>					

Font: elaboració pròpia amb dades del Departament d'Estadística de l'Ajuntament de Barcelona

El percentatge de contractes temporals sobre el total de contractes formalitzats l'any 2010 va del 91,6% dels menors de 20 anys al 86,8% del grup de 45 anys i més. A mesura que creix l'edat de les persones contractades es redueix, encara que no gaire, el percentatge de temporalitat de la contractació. Tots els col·lectius, a més, presenten un increment d'aquest percentatge respecte a l'any 2009.

### Per sectors

El sector serveis representa el 92% del total de contractes formalitzats a la ciutat al llarg de l'any 2010, percentatge quasi un punt superior al de l'any anterior i també als d'anys precedents: 89% l'any 2006, 89,6% l'any 2007 i 91,1% els anys 2008 i 2009.

Si l'any 2009 la construcció era el sector en què menys s'havia reduït la contractació (un 9,3%, per un 14,9% els serveis i un 25,8% la indústria), enguany és l'únic sector (sense comptar l'agricultura) que mostra una reducció de la contractació (al voltant del 13%). Per contra, la indústria i el sector serveis, després de dos anys de caigudes, experimenten increments de la contractació anual: 7,1 i 3,8%, respectivament.

### Contractació a Barcelona. Per sectors

	2007	2008	2009	2010		2007	2008	2009	2010
<b>Total contractes</b>	<b>915.196</b>	<b>889.354</b>	<b>756.279</b>	<b>777.611</b>					
<b>Agricultura</b>	<b>1.502</b>	<b>1.637</b>	<b>750</b>	<b>650</b>	<b>Construcció</b>	<b>62.387</b>	<b>51.694</b>	<b>46.883</b>	<b>40.691</b>
Indefinitos	279	324	140	114	Indefinitos	10.273	8.061	7.265	5.810
% s/ Total sector	18,6%	19,8%	18,7%	17,5%	% s/ Total sector	16,5%	15,6%	15,5%	14,3%
Temporals	1.223	1.313	610	536	Temporals	52.114	43.633	39.618	34.881
% s/ Total sector	81,4%	80,2%	81,3%	82,5%	% s/ Total sector	83,5%	84,4%	84,5%	85,7%
<b>% sobre total contractes</b>	<b>0,2%</b>	<b>0,2%</b>	<b>0,1%</b>	<b>0,1%</b>	<b>% sobre total contractes</b>	<b>6,8%</b>	<b>5,8%</b>	<b>6,2%</b>	<b>5,2%</b>
<b>Indústria</b>	<b>31.101</b>	<b>26.259</b>	<b>19.493</b>	<b>20.882</b>	<b>Serveis</b>	<b>820.206</b>	<b>809.764</b>	<b>689.153</b>	<b>715.388</b>
Indefinitos	9.138	7.637	4.379	3.785	Indefinitos	136.722	128.566	86.363	82.781
% s/ Total sector	29,4%	29,1%	22,5%	18,1%	% s/ Total sector	16,7%	15,9%	12,5%	11,6%
Temporals	21.963	18.622	15.114	17.097	Temporals	683.484	681.198	602.790	632.607
% s/ Total sector	70,6%	70,9%	77,5%	81,9%	% s/ Total sector	83,3%	84,1%	87,5%	88,4%
<b>% sobre total contractes</b>	<b>3,4%</b>	<b>3,0%</b>	<b>2,6%</b>	<b>2,7%</b>	<b>% sobre total contractes</b>	<b>89,6%</b>	<b>91,1%</b>	<b>91,1%</b>	<b>92,0%</b>

Els serveis són el sector amb més presència dels contractes temporals, que suposen el 88,4% del total, mentre que la indústria és el sector que manté un percentatge més baix de temporalitat: un 81,9%, 6,5 punts inferior a la taxa dels serveis. Com va passar l'any passat, el percentatge de temporals creix més en la indústria que en els serveis: 0,9 punts en els serveis i 4,4 en la indústria. La contractació indefinida cau en tots els sectors, amb taxes que van del 4,1% dels serveis al 20% de la construcció. En canvi, la contractació temporal puja en la indústria (13,1%) i els serveis (4,9%), mentre que baixa en la construcció (12%).

### Per nivell d'estudis

La majoria de les persones (el 57,7%) que han formalitzat contractes al llarg de 2010 a Barcelona tenen un nivell d'estudis de secundària general (batxillerat). Els universitaris són el segon grup en importància, amb un 17% del total. Per la seva banda, només el 15,1% de les persones contractades han fet estudis relacionats amb la formació professional (programes d'FP més tècnics professionals superiors). Aquests percentatges es mantenen a un nivell similar als de l'any 2009.

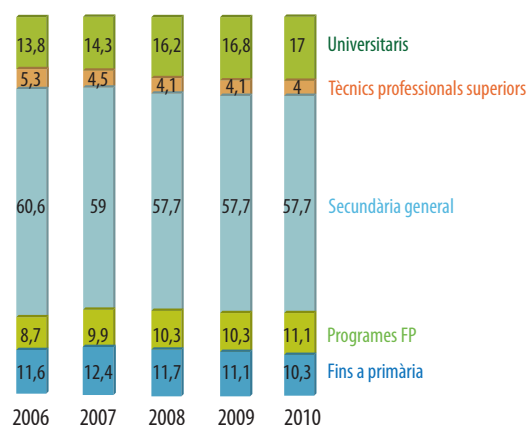
### Contractació laboral a Barcelona. Per nivell d'estudis

	2007	2008	2009	2010		2007	2008	2009	2010
<b>Total contractes</b>	<b>915.196</b>	<b>889.354</b>	<b>756.279</b>	<b>777.611</b>					
<b>Fins a primària</b>	<b>113.304</b>	<b>104.188</b>	<b>83.699</b>	<b>79.861</b>	<b>Secundària general</b>	<b>539.552</b>	<b>513.161</b>	<b>436.115</b>	<b>448.503</b>
Indefinitos	15.703	16.132	12.571	10.660	Indefinitos	89.274	80.249	53.102	49.469
% s/ Total sector	13,9%	15,5%	15,0%	13,3%	% s/ Total sector	16,5%	15,6%	12,2%	11,0%
Temporals	97.601	88.056	71.128	69.201	Temporals	450.278	432.912	383.013	399.034
% s/ Total sector	86,1%	84,5%	85,0%	86,7%	% s/ Total sector	83,5%	84,4%	87,8%	89,0%
<b>% sobre total contractes</b>	<b>12,4%</b>	<b>11,7%</b>	<b>11,1%</b>	<b>10,3%</b>	<b>% sobre total contractes</b>	<b>59,0%</b>	<b>57,7%</b>	<b>57,7%</b>	<b>57,7%</b>
<b>Programes de FP</b>	<b>90.232</b>	<b>91.933</b>	<b>78.031</b>	<b>85.967</b>	<b>Tècnics prof. superiors</b>	<b>41.100</b>	<b>36.282</b>	<b>31.263</b>	<b>30.914</b>
Indefinitos	11.716	10.907	7.555	6.843	Indefinitos	9.021	7.862	5.225	4.863
% s/ Total sector	13,0%	11,9%	9,7%	8,0%	% s/ Total sector	21,9%	21,7%	16,7%	15,7%
Temporals	78.516	81.026	70.476	79.124	Temporals	32.079	28.420	26.038	26.051
% s/ Total sector	87,0%	88,1%	90,3%	92,0%	% s/ Total sector	78,1%	78,3%	83,3%	84,3%
<b>% sobre total contractes</b>	<b>9,9%</b>	<b>10,3%</b>	<b>10,3%</b>	<b>11,1%</b>	<b>% sobre total contractes</b>	<b>4,5%</b>	<b>4,1%</b>	<b>4,1%</b>	<b>4,0%</b>
<b>Universitaris</b>	<b>131.008</b>	<b>143.790</b>	<b>127.171</b>	<b>132.366</b>					
Indefinitos	30.698	29.438	19.694	20.655					
% s/ Total sector	23,4%	20,5%	15,5%	15,6%					
Temporals	100.310	114.352	107.477	111.711					
% s/ Total sector	76,6%	79,5%	84,5%	84,4%					
<b>% sobre total contractes</b>	<b>14,3%</b>	<b>16,2%</b>	<b>16,8%</b>	<b>17,0%</b>					

Font: elaboració pròpia amb dades del Departament de Treball de la Generalitat de Catalunya

Els percentatges de contractació temporal són, en tots els casos, superiors als de l'any 2007. El grau de temporalitat més alt s'observa entre les persones que han estudiat programes d'FP (92%), mentre que el més baix és el dels universitaris (84,4%) i el dels tècnics professionals superiors (84,3%). Els percentatges de temporalitat han anat convergint en els darrers anys entre els diferents grups. Així, si l'any 2007 la diferència entre la taxa de temporalitat més alta (programes FP) i la més baixa (universitaris) era de 10,4 punts, l'any 2010 aquesta diferència s'ha reduït a 8,7 punts.

### Contractació a Barcelona per nivell d'estudis. En %



### Per mesos

Si durant l'any 2009 només hi va haver increments interanuals positius de la contractació en dos mesos (novembre i desembre), l'any 2010 hi ha hagut vuit mesos amb variacions positives de la contractació, amb increments que van del 2% del setembre al 17,5% del març. Els quatre mesos que experimenten reduccions de la contractació (gener, febrer, octubre i desembre) ho fan amb taxes moderades, inferiors al 4%, excepte gener (-13,8%), mes que, com va passar l'any 2009, també és el pitjor de l'any.

Contractació a Barcelona. Per mesos				
	Contractes formalitzats	Variació 2009-10		Variació 2009-10
Gener	50.929	-13,8%	Juliol	79.629 6,4%
Febrer	58.495	-0,1%	Agost	45.125 5,3%
Març	68.433	17,5%	Setembre	71.665 2,0%
Abril	60.867	6,4%	Octubre	71.295 -3,7%
Maig	68.757	12,0%	Novembre	69.824 2,5%
Juny	69.839	3,6%	Desembre	62.753 -2,6%
			<b>Total</b>	<b>777.611 2,8%</b>

Font: Departament d'Estadística de l'Ajuntament de Barcelona

## Població aturada

Les estadístiques sobre població aturada també provenen de dues fonts diferents: l'EPA, que dona dades trimestrals i estimades, i el registre de persones desocupades d'el Departament de Treball de la Generalitat.

### Atur segons l'EPA

Segons l'EPA, Barcelona tenia una mitjana de 128.600 aturats l'any 2010, xifra que suposa un increment del 16% respecte a l'any 2009, un augment important però força més moderat que el de l'any 2009 (en què va ser del 78,4%). Si comparem les dades del darrer trimestre de l'any, l'augment interanual de l'atur és encara més petit (un 3,3%): la ciutat arriba a 127.100 aturats al desembre. Dels quatre trimestres de l'any, el quart és el que presenta l'augment interanual més reduït, lluny del 30% del segon trimestre.

### Població aturada a Barcelona segons l'EPA. Mitjanes anuals en milers

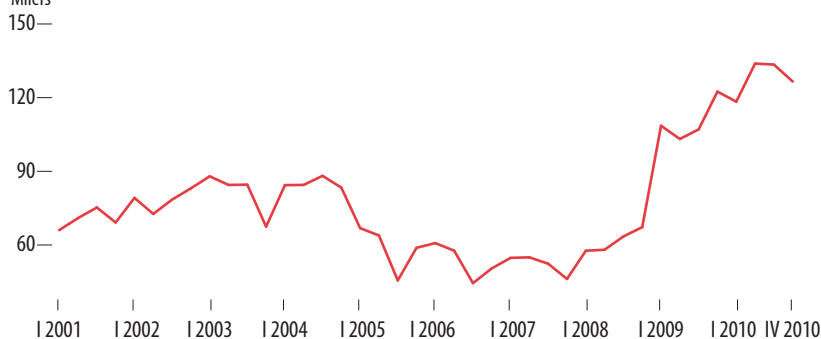
	2009	2010	Var. mitjana 2009/10		2009	2010	Var. mitjana 2009/10
<b>En milers</b>	<b>110,9</b>	<b>128,6</b>	<b>16,0%</b>				
<b>Per sexes</b>				<b>Per temps de recerca de feina</b>			
Homes	59,7	72,8	21,9%	Ja trobada	4,5	2,8	-36,9%
% s/ Total	53,9%	56,6%		% s/ Total	4,0%	2,2%	
Dones	51,1	55,8	9,1%	< 3 mesos	33,5	24,4	-27,3%
% s/ Total	46,1%	43,4%		% s/ Total	30,2%	19,0%	
<b>Per edats</b>				3 a 11 mesos	45,2	50,1	11,0%
16 a 19 anys	5,9	6,5	10,2%	% s/ Total	40,7%	39,0%	
% s/ Total	5,3%	5,0%		1 a 2 anys	20,0	36,1	80,6%
20 a 24 anys	15,9	17,4	9,6%	% s/ Total	18,0%	28,1%	
% s/ Total	14,3%	13,5%		> 2 anys	7,7	15,2	96,8%
25 a 54 anys	78,9	92,3	16,9%	% s/ Total	6,9%	11,8%	
% s/ Total	71,2%	71,7%					
55 anys i més	10,2	12,5	22,4%				
% s/ Total	9,2%	9,7%					
<b>Per sector econòmic</b>							
Agricultura	0,0	0,3	100,0%				
% s/ Total	0,0%	0,2%					
Indústria	7,2	5,4	-24,1%				
% s/ Total	6,5%	4,2%					
Construcció	11,4	8,0	-30,2%				
% s/ Total	10,3%	6,2%					
Serveis	50,5	51,7	2,3%				
% s/ Total	45,6%	40,2%					
Construcció	28,625	49,1	71,5%				
% s/ Total	25,8%	38,2%					
Busca primera feina	13,1	14,2	7,8%				
% s/ Total	11,8%	11,0%					

Font: elaboració pròpia amb dades del Departament d'Estadística de l'Ajuntament de Barcelona

Segons les dades mitjanes proporcionades per l'EPA corresponents a l'any 2010, el perfil de la persona aturada a la ciutat és el d'un home (56,6% del total d'aturats), d'entre 25 i 54 anys (71,7% dels aturats estan en aquesta franja d'edat), ocupat anteriorment al sector serveis (40,2% del total) i que fa entre 3 i 11 mesos que es troba a l'atur (39% de les persones en situació d'atur). Si comparem les xifres mitjanes dels anys 2009 i 2010, l'increment dels homes és força superior al de les dones: 21,9 i 9,1%, respectivament. Per edats, cal ressaltar que els majors de 54 anys són el grup que presenta la pujada més forta (22,4%), mentre que els joves de 20 a 24 anys són el grup en què l'atur s'incrementa menys (amb una taxa del 9,6%). En qualsevol cas, les variacions són més petites que les de l'any 2009.

L'evolució de l'atur per sectors durant el darrer any és diferent a la de l'any precedent. L'any 2009 destacava el fort increment dels aturats procedents de la indústria (204,7%), aquest any tant el sector industrial com el de la construcció presenten reduccions interanuals del nombre d'aturats superiors al 24% en ambdós casos. L'atur en els serveis s'incrementa lleugerament (2,3%) i el grup d'aturats que està en aquesta situació des de fa més d'un any torna a experimentar un fort increment. Si l'any 2009 era del 79,5%, l'any 2010 presenta una taxa del 71,5%.

L'increment dels aturats ha estat important al llarg dels darrers dos anys. Al quart trimestre de l'any 2007 es va arribar a un mínim històric d'aturats a la ciutat segons dades de l'EPA, amb un total de 46.700 persones. En només tres anys, però, aquesta xifra ha pujat fins als 127.100 aturats que indiquen les dades del quart trimestre de 2010 (un increment del 172,2% en només tres anys).

Milers  
150—

### Evolució de les taxes d'atur a Barcelona. Total i per sexes

	Homes	Dones	Total		Homes	Dones	Total
<b>2007</b>				<b>2008</b>			
I trimestre	6,6	7,2	6,9	I trimestre	6,7	7,9	7,3
II trimestre	7,1	6,7	6,9	II trimestre	7,5	6,5	7,0
III trimestre	6,2	6,9	6,5	III trimestre	8,7	6,8	7,8
IV trimestre	5,6	6,0	5,8	IV trimestre	7,7	9,0	8,3
<b>2009</b>				<b>2010</b>			
I trimestre	13,2	13,6	13,4	I trimestre	15,9	14,1	15,0
II trimestre	14,2	11,5	12,9	II trimestre	15,9	18,1	16,9
III trimestre	13,0	13,5	13,3	III trimestre	18,7	14,9	16,9
IV trimestre	15,9	14,4	15,2	IV trimestre	18,8	12,8	16,0

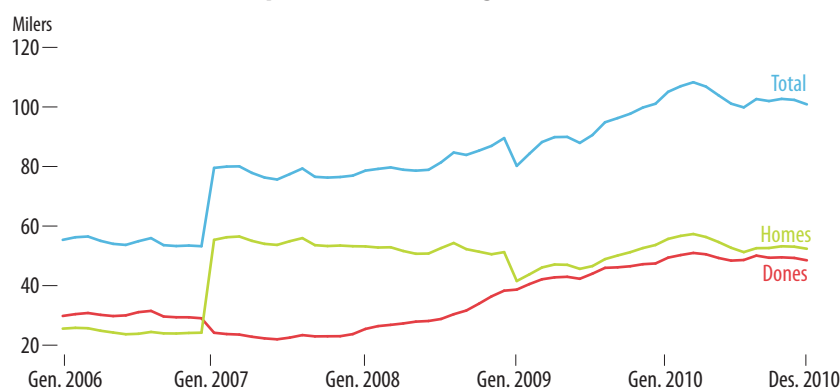
Year	Homes (Millions)	Total (Millions)	Dones (Millions)
2006	6.0	7.5	8.5
2007	6.5	7.0	7.5
2008	6.0	7.0	7.5
2009	13.0	13.0	13.0
2010	15.5	15.0	14.0
IV 2010	19.0	16.0	12.5

## Atur segons el registre del Departament de Treball de la Generalitat

L'atur registrat a Barcelona, segons les dades publicades pel Departament de Treball de la Generalitat, es va situar, al desembre de 2010, en 100.868 persones, amb un mínim descens del 0,2% respecte al desembre de 2009. Malgrat que és una reducció interanual molt petita, s'ha de destacar que és el primera des del desembre de 2007, és a dir, després de 35 mesos amb increments interanuals de l'atur registrat. Les dades són menys negatives que les que reflectia l'EPA, ja que hem de recordar que segons aquesta font Barcelona tenia 127.100 aturats al desembre de l'any 2010, amb un increment interanual de 3,3%. Les dues fonts coincideixen en el fet que el comportament de l'atur al llarg de l'any 2010 és millor que l'experimentat durant l'any 2009.

L'increment de l'atur ha estat continu al llarg dels darrers dos anys, fins a arribar a un màxim històric (108.292 aturats) al març de 2010. A partir d'aquest mes, l'atur baixa fins al mínim anual (juliol), torna a pujar a l'agost i es manté amb alts i baixos fins al desembre, mes que presenta una reducció de 7.424 aturats.

## Evolució mensual de la població aturada registrada a Barcelona



### Per sexe

L'atur creix entre les dones (2,2%), però baixa entre els homes (-2,3%), fet que explica que el pes dels homes sobre el total d'aturats hagi minvat al llarg de l'any 2010 i passi de representar el 53,1% (desembre 2009) al 51,95 (desembre 2010).

### Per edats

La majoria dels aturats registrats a la ciutat al desembre de 2010 tenen entre 25 i 54 anys (74,2% del total). El col·lectiu que presenta la reducció més important en el darrer any és el de 20-24 anys (un 16,7%), seguit pel dels joves menors de 20 anys (-4,7%). L'únic grup que presenta un increment interanual del nombre d'aturats és el dels majors de 54 anys, que puja un 5,8%.

### Per nivell formatiu

Els aturats amb formació professional secundària són l'únic grup en què creix el nombre d'aturats (1%), mentre que el col·lectiu amb educació superior i el d'educació secundària es mantenen en nivells similars als de l'any 2009. La resta de grups presenten reduccions interanuals de l'atur. El grup majoritari és el de les persones amb educació secundària general, que representen el 61,6% del total d'aturats. Si agrupem els aturats segons grans tipologies en funció del nivell formatiu, el 70% de les persones en atur han estudiat fins a secundària general, el 14,8% han fet estudis relacionats amb la formació professional (secundària i superior) i el 15,3% són universitaris. No hi ha canvis substantius en aquest sentit respecte a l'any 2009.

### Per nacionalitat

Creix el percentatge d'aturats estrangers a la ciutat, que han passat de representar el 22,3% al desembre de 2009 al 22,7% al desembre de 2010. La causa d'aquest comportament és, lògicament, que mentre l'atur ha crescut al llarg de l'any 2010 un 1,7% entre els estrangers, la variació entre els nacionals ha estat negativa: un 0,7%. Dels 22.907 aturats estrangers registrats a Barcelona al desembre de 2010, el 63% són homes i el 37% dones.

Recordem que globalment, a la ciutat, el percentatge de dones aturades sobre el total era del 48,1%, fet que demostra que dins del conjunt dels treballadors estrangers l'atur ha castigat més els homes que les dones.



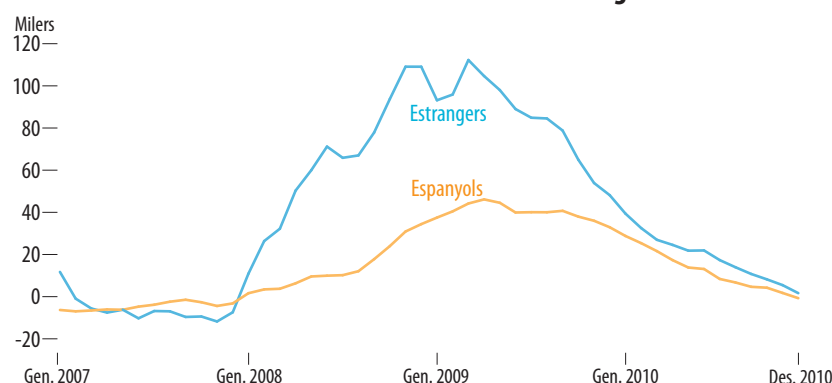
## Població aturada registrada a Barcelona. Dades generals a desembre

	2009	2010	Var. desembre 2009/10		2009	2010	Var. desembre 2009/10
<b>Total</b>	<b>101.069</b>	<b>100.868</b>	<b>-0,2%</b>				
<b>Per sexes</b>				<b>Per nacionalitat</b>			
Homes	53.634	52.374	-2,3%	Espanyols	78.536	77.961	-0,7%
% s/ Total	53,1%	51,9%		% s/ Total	77,7%	77,3%	
Dones	47.435	48.484	2,2%	Estrangers	22.533	22.907	1,7%
% s/ Total	46,9%	48,1%		% s/ Total	22,3%	22,7%	
<b>Per edats</b>				<b>Per temps de recerca de feina</b>			
16-19 anys	1.306	1.245	-4,7%	Fins a 6 mesos	51.884	47.498	-8,5%
% s/ Total	1,3%	1,2%		% s/ Total	51,3%	47,1%	
20-24 anys	6.111	5.088	-16,7%	De 6 a 12 mesos	22.384	18.950	-15,3%
% s/ Total	6,0%	5,0%		% s/ Total	22,1%	18,8%	
25-54 anys	75.079	74.889	-0,3%	Més de 12 mesos	26.801	34.420	28,4%
% s/ Total	74,3%	74,2%		% s/ Total	26,5%	34,1%	
55 anys i més	18.573	19.646	5,8%				
% s/ Total	18,4%	19,5%					
<b>Per nivell formatiu</b>				<b>Per sector econòmic</b>			
Fins primària incompleta	2.998	2.939	-2,0%	Agricultura	311	372	19,6%
% s/ Total	3,0%	2,9%		% s/ Total	0,3%	0,4%	
Estudis primaris complets	5.636	5.397	-4,2%	Indústria	11.992	11.214	-6,5%
% s/ Total	5,6%	5,4%		% s/ Total	11,9%	11,1%	
Secundària general	62.097	62.127	0,0%	Construcció	12.365	11.741	-5,0%
% s/ Total	61,4%	61,6%		% s/ Total	12,2%	11,6%	
Formació professional	7.880	8.014	1,7%	Serveis	72.314	73.078	1,1%
% s/ Total	7,8%	7,9%		% s/ Total	71,5%	72,4%	
Tècnics prof. superiors	7.031	6.964	-1,0%	Sense ocupació anterior	4.087	4.463	9,2%
% s/ Total	7,0%	6,9%		% s/ Total	4,0%	4,4%	
Educació superior	15.427	15.427	0,0%				
% s/ Total	15,3%	15,3%					

Font: elaboració pròpia amb dades del Departament d'Estadística de l'Ajuntament de Barcelona

Si analitzem l'evolució de les taxes de variació interanual de l'atur per nacionalitat en els darrers quatre anys, veiem que l'any 2007 l'atur presentava taxes de variació negatives tant per als nacionals com per als estrangers. L'any 2008 l'atur va presentar taxes de creixement cada vegada més grans, especialment entre els immigrants. Aquesta situació va continuar fins a mitjan any 2009, moment en què les taxes d'increment interanual es van començar a reduir, encara que es van mantenir en nivells força alts. Aquesta tendència ha continuat al llarg de l'any 2010, així com un moviment de convergència entre les taxes de nacionals i immigrants, que ha culminat, als darrers mesos de l'any, en una situació de creixement nul de l'atur en ambdós col·lectius.

## Evolució de les taxes de variació interanual de l'atur registrat a Barcelona



## Per temps de recerca de feina

El percentatge d'aturats que fa un màxim de 6 mesos que cerquen feina continua baixant. Si l'any 2009 ho va fer en quasi 8 punts, l'any 2010 la reducció ha estat de 4,2 punts, malgrat que encara és el grup majoritari

(47,1% del total d'aturats). Si l'any 2010 el nombre d'aturats que fa fins a un any que estan a l'atur ha baixat, les persones que ja fa més d'un any que es troben en aquesta situació creixen un 28,4% i passen del 26,5% del total (desembre 2009) al 34,1% (desembre 2010).

#### Per sector econòmic

Més d'un 72% dels aturats procedeixen del sector serveis. Mentre que la construcció, i especialment la indústria, presenten variacions negatives del nombre d'aturats (5 i 6,5%, respectivament), els aturats dels serveis s'incrementen un 1,1%. El creixement més important de l'atur, fora de l'agricultura, es produeix entre les persones sense ocupació anterior, amb un 9,2% d'augment.

#### Població aturada a Barcelona per activitats econòmiques segons CCAE 2009

Atur registrat al desembre	Barcelona			Catalunya		
	2009	2010	Variació	2009	2010	Variació
<b>Total aturats</b>	<b>101.069</b>	<b>100.868</b>	<b>-0,2%</b>	<b>561.761</b>	<b>562.673</b>	<b>0,2%</b>
Agricultura, ramaderia i pesca	311	372	19,6%	7.371	9.857	33,7%
% s/ Total	0,3%	0,4%		1,3%	1,8%	
Indústries extractives	41	45	9,8%	644	687	6,7%
% s/ Total	0,0%	0,0%		0,1%	0,1%	
Indústries manufactureres	11.249	10.319	-8,3%	99.353	89.845	-9,6%
% s/ Total	11,1%	10,2%		17,7%	16,0%	
Energia elèctrica i gas	81	209	158,0%	480	906	88,8%
% s/ Total	0,1%	0,2%		0,1%	0,2%	
Aigua, sanejament, residus	621	641	3,2%	3.971	4.146	4,4%
% s/ Total	0,6%	0,6%		0,7%	0,7%	
Construcció	12.365	11.741	-5,0%	101.571	96.735	-4,8%
% s/ Total	12,2%	11,6%		18,1%	17,2%	
Comerç i reparacions	15.008	14.870	-0,9%	79.619	78.467	-1,4%
% s/ Total	14,8%	14,7%		14,2%	13,9%	
Transports i emmagatzematge	3.294	3.216	-2,4%	18.636	17.938	-3,7%
% s/ Total	3,3%	3,2%		3,3%	3,2%	
Hoteleria	8.562	9.018	5,3%	42.821	46.117	7,7%
% s/ Total	8,5%	8,9%		7,6%	8,2%	
Informació i comunicacions	3.449	3.456	0,2%	8.426	8.492	0,8%
% s/ Total	3,4%	3,4%		1,5%	1,5%	
Activitats financeres i assegurances	1.024	1.158	13,1%	3.527	3.927	11,3%
% s/ Total	1,0%	1,1%		0,6%	0,7%	
Activitats immobiliàries	1.118	995	-11,0%	4.761	4.062	-14,7%
% s/ Total	1,1%	1,0%		0,8%	0,7%	
Activitats professionals i tècniques	14.216	13.044	-8,2%	39.114	37.101	-5,1%
% s/ Total	14,1%	12,9%		7,0%	6,6%	
Activitats administratives i serv. auxiliars	13.604	13.742	1,0%	72.776	74.440	2,3%
% s/ Total	13,5%	13,6%		13,0%	13,2%	
Administració pública	844	865	2,5%	8.508	9.804	15,2%
% s/ Total	0,8%	0,9%		1,5%	1,7%	
Educació	2.491	2.964	19,0%	8.311	9.417	13,3%
% s/ Total	2,5%	2,9%		1,5%	1,7%	
Activitats sanitàries i serveis socials	3.184	3.695	16,0%	14.575	16.579	13,7%
% s/ total	3,2%	3,7%		2,6%	2,9%	
Activitats artístiques i recreatives	1.971	2.026	2,8%	7.209	7.333	1,7%
% s/ total grup	2,0%	2,0%		1,3%	1,3%	
Altres serveis	3.108	3.473	11,7%	14.017	15.745	12,3%
% s/ total	3,1%	3,4%		2,5%	2,8%	
Llars que ocupen personal domèstic	416	523	25,7%	1.313	1.802	37,2%
% s/ Total	0,4%	0,5%		0,2%	0,3%	
Organismes extraterritorials	25	33	32,0%	62	79	27,4%
% s/ Total	0,0%	0,0%		0,0%	0,0%	
Sense ocupació anterior	4.087	4.463	9,2%	24.696	29.194	18,2%
% s/ Total	4,0%	4,4%		4,4%	5,2%	

Les dades desagregades per activitats econòmiques segons el cens CCAE 2009 permeten analitzar amb més detall aquestes grans xifres. Les activitats econòmiques que concentren un nombre més elevat d'aturats al desembre de 2010 són el comerç i les reparacions (14,7% del total d'aturats), les activitats administratives i els serveis auxiliars (13,6%) i les activitats professionals i tècniques (12,9%), totes dins del sector dels serveis. Aquesta situació és força diferent de la que mostra la mitjana catalana, ja que a Catalunya les activitats amb més pes sobre el total d'aturats són les de construcció (17,2% del total), indústries manufactureres (16%) i comerç i reparacions (13,9%).

Quant a l'evolució entre desembre de 2009 i desembre de 2010, cal assenyalar que les activitats en què més s'ha incrementat el nombre d'aturats són el sector de l'energia elèctrica i el gas (158%), l'agricultura (19,6%), l'educació (19%) i les activitats sanitàries i els serveis socials (amb un increment del 16%). Els aturats sense ocupació anterior creixen un 9,2%. Presenten importants reduccions de l'atur les activitats immobiliàries (-11%), les indústries manufactureres (-8,3%) i les activitats professionals i tècniques (-8,2%).

En el cas de Catalunya, també és el sector de l'energia elèctrica i el gas el que presenta l'increment més considerable d'aturats (88,8%), seguit de l'agricultura (33,7%) i els aturats sense ocupació anterior (augment de 18,2%), però en tots els casos amb augments força més baixos que els de l'any 2009.

A Catalunya, com en el cas de Barcelona, les activitats immobiliàries, les indústries manufactureres, les activitats professionals i tècniques, la construcció, els transports i el comerç són els sectors que presenten reduccions de l'atur registrat.

<b>Barcelona</b>	<b>Variació</b>	<b>Catalunya</b>	<b>Variació</b>
Activitats immobiliàries	-11,0%	Activitats immobiliàries	-14,7%
Indústries manufactureres	-8,3%	Indústries manufactureres	-9,6%
Activitats professionals, tècniques	-8,2%	Activitats professionals, tècniques	-5,1%
Construcció	-5,0%	Construcció	-4,8%
Transports i emmagatzematge	-2,4%	Transports i emmagatzematge	-3,7%
Comerç i reparacions	-0,9%	Comerç i reparacions	-1,4%
<b>Total aturats</b>	<b>-0,2%</b>	<b>Total aturats</b>	<b>0,2%</b>
Informació i comunicacions	0,2%	Informació i comunicacions	0,8%
Act. administratives i serv. auxiliars	1,0%	Activitats artístiques i recreatives	1,7%
Administració pública	2,5%	Act. administratives i serv. auxiliars	2,3%
Activitats artístiques i recreatives	2,8%	Aigua, sanejament, residus	4,4%
Aigua, sanejament, residus	3,2%	Indústries extractives	6,7%
Hoteleria	5,3%	Hoteleria	7,7%
Sense ocupació anterior	9,2%	Activitats sanitàries i serveis socials	11,3%
Indústries extractives	9,8%	Altres serveis	12,3%
Altres serveis	11,7%	Educació	13,3%
Activitats financeres i assegurances	13,1%	Activitats sanitàries i serveis socials	13,7%
Activitats sanitàries i serveis socials	16,0%	Administració pública	15,2%
Educació	19,0%	Sense ocupació anterior	18,2%
Agricultura, ramaderia i pesca	19,6%	Organismes extraterritorials	27,4%
Llars que ocupen personal domèstic	25,7%	Agricultura, ramaderia i pesca	33,7%
Organismes extraterritorials	32,0%	Llars que ocupen personal domèstic	37,2%
Energia elèctrica i gas	158,0%	Energia elèctrica i gas	88,8%

### Per districtes

Entre desembre de 2009 i desembre de 2010 l'atur creix per sobre de la mitjana de la ciutat (reducció de 0,2%) als districtes de Ciutat Vella (augment de 3,5%), Sant Andreu (2,3%) i Eixample (0,4%). A la resta de districtes, l'atur es redueix, amb percentatges superiors a l'1,5% a les Corts (-1,6%), Sarrià-Sant Gervasi (-1,7%), Sant Martí (-2%) i Gràcia (-2,7%).

Els districtes que al desembre de l'any 2010 concentren el nombre més gran d'aturats de la ciutat són els de Sant Martí (15,4% del total d'aturats de Barcelona), Eixample (14,2%) i Nou Barris (12,5%), amb xifres semblants a les del desembre de 2009.

## Evolució del nombre d'aturats registrats per districtes. Dades a desembre

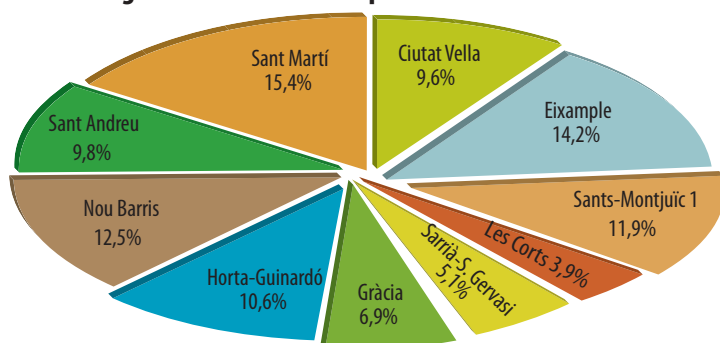
	2009	2009	Var. 2009- 10	% total aturats ciutat		Pobl. districte/ pobl. ciutat *
Barcelona	101.062	100.868	-0,2%	2009	2009	
Ciutat Vella	9.355	9.682	3,5%	9,3%	9,6%	6,7%
Eixample	14.297	14.357	0,4%	14,1%	14,2%	16,7%
Sants-Montjuïc	12.030	12.007	-0,2%	11,9%	11,9%	11,4%
Les Corts	4.024	3.958	-1,6%	4,0%	3,9%	5,1%
Sarrià-St. Gervasi	5.195	5.108	-1,7%	5,1%	5,1%	8,6%
Gràcia	7.153	6.961	-2,7%	7,1%	6,9%	7,7%
Horta-Guinardó	10.778	10.730	-0,4%	10,7%	10,6%	10,5%
Nou Barris	12.667	12.595	-0,6%	12,5%	12,5%	10,3%
Sant Andreu	9.678	9.896	2,3%	9,6%	9,8%	9,0%
Sant Martí	15.880	15.568	-2,0%	15,7%	15,4%	14,1%
NC	5	6	20,0%	0,0%	0,0%	

(\*) Població de 16 anys o més. Dades juny 2010

Font: elaboració pròpia amb dades del Departament d'Estadística de l'Ajuntament de Barcelona

Taxes d'atur. Per la seva banda, la taxa d'atur,<sup>3</sup> que era del 12,5 al desembre de l'any 2009, ha pujat fins al 12,7 un any després. El 13,7 del mes de març de 2010 és la taxa més alta dels darrers anys, quasi 7 punts superior al mínim dels darrers tres anys (6,8 al gener de 2008).

## Paro registrado en Barcelona por distritos. Diciembre 2010



La taxa d'atur mitjana de l'any 2010 és del 13,1. La taxa d'atur femenina s'ha mantingut per sota de la dels homes des del novembre de 2009 fins a l'abril de 2010, però després ha tornat a ser superior, com passava històricament. Al desembre de 2010 la diferència ja era de 0,6 punts, però a l'agost va ser d'1,2.

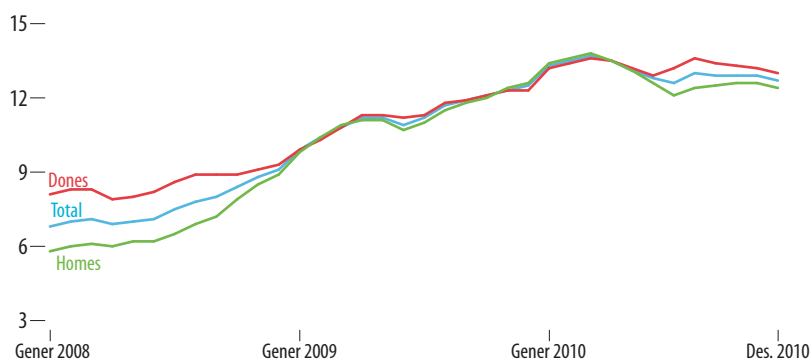
## Taxa d'atur segons atur registrat a Barcelona. Per sexes

	2008			2009			2010		
	Homes	Dones	Total	Homes	Dones	Total	Homes	Dones	Total
Gener	5,8	8,1	6,8	9,8	9,9	9,9	13,4	13,2	13,3
Febrer	6,0	8,3	7,0	10,4	10,3	10,4	13,6	13,4	13,5
Març	6,1	8,3	7,1	10,9	10,8	10,8	13,8	13,6	13,7
Abril	6,0	7,9	6,9	11,1	11,3	11,2	13,5	13,5	13,5
Maig	6,2	8,0	7,0	11,1	11,3	11,2	13,1	13,2	13,1
Juny	6,2	8,2	7,1	10,7	11,2	10,9	12,6	12,9	12,8
Juliol	6,5	8,6	7,5	11,0	11,3	11,2	12,1	13,2	12,6
Agost	6,9	8,9	7,8	11,5	11,8	11,7	12,4	13,6	13,0
Setembre	7,2	8,9	8,0	11,8	11,9	11,9	12,5	13,4	12,9
Octubre	7,9	8,9	8,4	12,0	12,1	12,1	12,6	13,3	12,9
Novembre	8,5	9,1	8,8	12,4	12,3	12,3	12,6	13,2	12,9
Desembre	8,9	9,3	9,1	12,6	12,3	12,5	12,4	13,0	12,7
<b>Mitjana anual</b>	<b>6,8</b>	<b>8,6</b>	<b>7,6</b>	<b>11,3</b>	<b>11,4</b>	<b>11,3</b>	<b>12,9</b>	<b>13,3</b>	<b>13,1</b>

Font: Gabinet Tècnic de Programació de l'Ajuntament de Barcelona

<sup>3</sup> Calculada com el quocient entre l'atur mensual registrat a la ciutat i la població activa segons l'EPA. La població activa que es pren cada mes és la del trimestre corresponent.

## Evolució de la taxa d'atur segons atur registrat a Barcelona per sexes

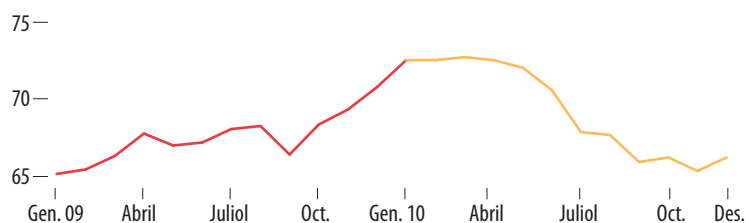


L'evolució de la taxa d'atur registrat a la ciutat durant els darrers tres anys mostra un creixement al llarg del període que ha arribat al màxim al març de 2010, amb una lleugera reducció a partir de llavors. D'altra banda, les taxes masculina i femenina han mostrat un procés de convergència durant l'any 2008 que s'ha mantingut fins a mitjan any 2010 i ha tornat a mostrar diferències fins a final d'any.

### Grau de cobertura del subsidi d'atur

Si comparem la cobertura del subsidi d'atur entre el desembre de 2009 i el desembre de 2010 veiem que ha baixat 4,7 punts al llarg de l'any i 6,7 punts des del mes de març, en què ha assolit el màxim dels darrers dos anys. Al desembre de 2010 les ajudes públiques arriben al 66,4% del total d'aturats de la ciutat.

### Evolució mensual del grau de cobertura del subsidi d'atur



### Grau de cobertura del subsidi d'atur

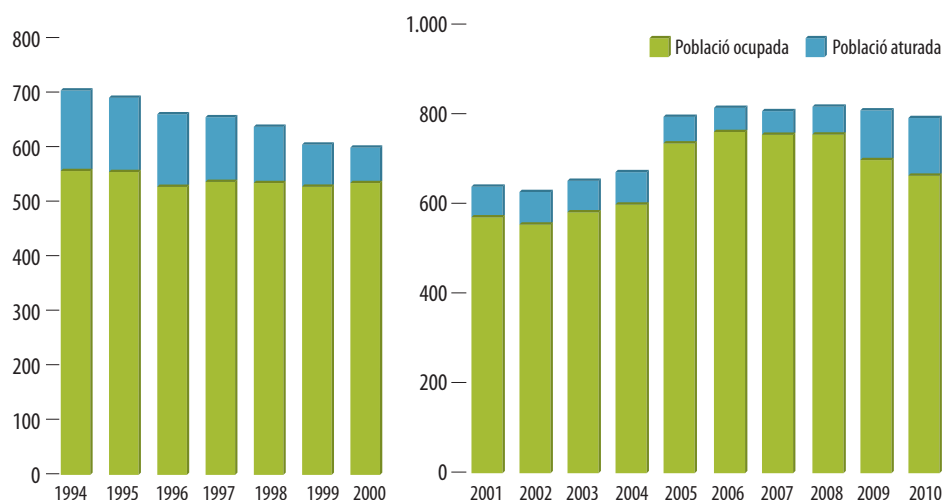
	2009		2010		Taxes de variació (*)
	2009	2010	2009	2010	
Gener	65,3	72,9	7,6		
Febrer	65,6	72,9	7,3		
Març	66,5	73,1	6,6		
Abril	68,0	72,9	4,9		
Maig	67,2	72,4	5,2		
Juny	67,4	70,9	3,5		
Juliol	68,3	68,1	-0,2		
Agost	68,5	67,9	-0,6		
Setembre	66,6	66,1	-0,5		
Octubre	68,6	66,4	-2,2		
Novembre	69,6	65,5	-4,1		
Desembre	71,1	66,4	-4,7		

(\*) En punts percentuals

## Evolució de les dades de l'EPA

Si ampliem el període d'anàlisi de l'evolució de les dades de l'EPA fins l'any 1994, primer exercici del que tenim dades desagregades per a Barcelona, podem dir que, en termes de mitjanes anuals, la població activa de la ciutat ha pujat un 12,5% en el període 1994-2010, mentre que el total d'ocupats s'incrementava un 19,2%. La població aturada, per la seva part, baixa un 12,9% (més de 19.000 persones), fent que la taxa d'atur baixi 4,7 punts, del 21% de l'any 1994 al 16,2 de l'any 2010.

### Evolució de la població ocupada i aturada segons l'EPA. En milers



### Evolució de les dades de l'EPA a Barcelona (1994-2010). En milers de persones

Mitjanes anuals	Població activa	Població ocupada	Població aturada	Taxa d'atur
1994	705,0	557,3	147,7	21,0
1995	691,7	555,5	136,1	19,7
1996	661,3	528,3	133,0	20,1
1997	655,8	537,4	118,5	18,1
1998	638,4	535,2	103,2	16,2
1999	605,6	528,5	77,2	12,7
2000	600,2	535,2	65,0	10,8
2001	639,6	571,2	68,4	10,7
2002	627,6	555,1	72,6	11,6
2003	652,6	582,4	70,3	10,8
2004	672,0	599,7	72,3	10,8
2005	795,5	736,2	59,3	7,5
2006	815,6	761,7	53,9	6,6
2007	808,2	755,6	52,6	6,5
2008	818,2	756,0	62,2	7,6
2009	809,8	699,0	110,9	13,7
2010	792,8	664,2	128,6	16,2
<b>Variació 1994-2010</b>				
En termes absoluts	87,8	106,9	-19,1	-4,7
Variació	12,5%	19,2%	-12,9%	
<b>Variació 1994-2000</b>				
En termes absoluts	-104,8	-22,1	-82,8	-10,1
Variació	-14,9%	-4,0%	-56,0%	
<b>Variació 2001-2010</b>				
En termes absoluts	153,2	93,0	60,2	5,5
Variació	24,0%	16,3%	88,0%	

Font: elaboració pròpia amb dades del Departament d'Estadística de l'Ajuntament de Barcelona.

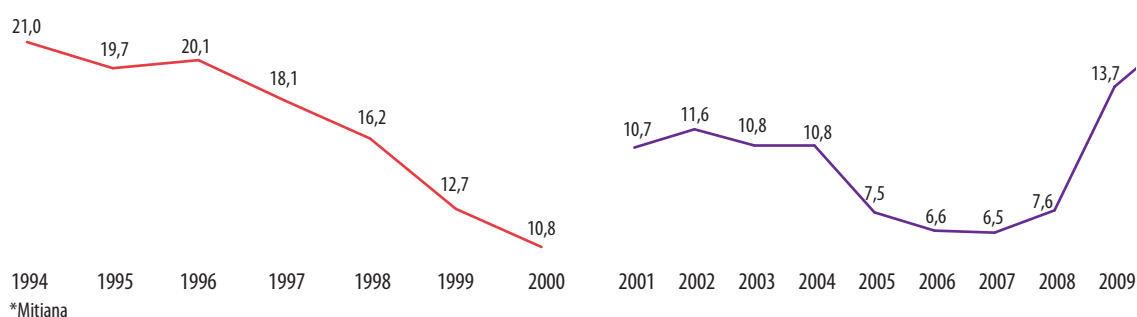


Però aquesta sèrie no és homogènia, ja que a partir del primer trimestre de l'any 2005 l'INE ha modificat la metodologia de l'EPA<sup>4</sup>.

A partir dels canvis metodològics introduïts l'any 2005, la sèrie temporal es pot dividir en dos períodes: 1994-2000, amb dades elaborades amb la metodologia anterior, i 2001-2010, període en el que l'elaboració de les dades ha partit de la nova metodologia (malgrat que el canvi va fer-se l'any 2005, els resultats poden ser comparats amb els dels anys 2001-2004, atès que l'INE ha calculat de nou les dades d'aquests anys d'acord amb la nova metodologia).

Tenim en compte aquest punt, podem dir que la població activa a Barcelona va caure un 14,9% entre 1994 i 2000, caiguda que va afectar més l'atur (que es va reduir un 56%) que a l'ocupació (decrement del 4%). En canvi, les dades corresponents al període 2001-2010 mostren un important augment de la població activa (24%), que si be suposa un increment de l'ocupació (16,3%), majoritàriament ha anat a incrementar les xifres d'atur (amb una pujada d'un 88%). S'ha de dir, però, que aquesta situació es deu a l'evolució dels dos darrers dos anys. Si la població aturada s'havia reduït en 6.200 persones en el període 2001-2008, en mitjanes anuals, des de llavors s'ha incrementat en quasi 66.000 persones. Un increment superior al 106% en només dos anys.

### Evolució de la taxa d'atur\* segons l'EPA. Períodes 1994-2000 i 2001-2010



Aquesta evolució es reflexa a la taxa d'atur. Aquesta baixa del 21 al 10,8 en el període 1994-2000. Amb la nova metodologia, a partir de l'any 2001, s'observen dos situacions diferenciades: de l'any 2001 al 2007, la taxa cau, en mitjanes anuals, del 10,7 al 6,5. En canvi, després s'observa una forta pujada, que porta la taxa fins al 16,2 de l'any 2010.

Si comparem aquesta situació amb l'evolució de les dades en el cas estatal, el comportament de la ciutat segueix, bàsicament, les pautes que s'observen per al conjunt de l'Estat, però amb matisos. Si ens centrem en el període 2001-2010, amb les dades obtingudes a partir de la metodologia actual, la població activa creix més a Espanya (un 27,9%) que a la ciutat (24%). Però, en canvi, l'ocupació creix més a Barcelona (un 16,3%) que a Espanya (14,3%). Quant a l'atur, l'evolució a Espanya és molt més negativa, ja que puja un 143%, 55 punts percentuals més que a Barcelona.

Per la seva part, la taxa d'atur a Espanya cau d'un 10,6 (any 2001) a un 8,3 a l'any 2007, coincidint, per tant, amb l'evolució a la ciutat (malgrat que amb taxes lleugerament superiors). Des de llavors, la taxa d'atur estatal s'ha disparat fins el 20,1, molt per sobre del 16,2 de Barcelona.

4 Els canvis responen a diverses causes: la necessitat d'adequar-se a la nova realitat demogràfica i laboral del país, deguda especialment a l'augment del nombre d'estrangers residents; la incorporació de la nova normativa europea seguint les normes de la Oficina Estadística de la Unió Europea (EUROSTAT); i per la introducció de millores en el mètode de recollida. Les novetats es poden classificar en tres grups: 1) Actualització de la base de població utilitzada: revisió de les xifres de població, noves projeccions de població així com noves formes de càlcul dels factors d'elevació; 2) Nova normativa d'Eurostat: introducció de noves variables, sistema de submostres; 3) Modernització del mètode de recollida de la informació: canvis en el qüestionari, entrevistes realitzades amb el mètode CATI (computer assisted telephone interview). Les dades de 2005 poden ser comparades amb les dels anys 2001-2004, atès que l'INE ha calculat de nou les dades d'aquest període d'acord amb la nova metodologia.

## Mercat laboral: comparació amb altres àmbits

### Població activa i taxa d'activitat

Mentre que a Barcelona, l'any 2010, la població activa va baixar un 2,1% respecte a l'any anterior (comparant mitjanes anuals), a Catalunya i a Espanya es va incrementar un 0,2%. En els tres casos va baixar de nou (com l'any 2009) la població activa masculina (entre un 0,8% a Catalunya i un 1% a Barcelona), mentre que la femenina es va reduir un 3,4% a Barcelona, però va pujar a Catalunya (1,4%) i a Espanya (1,7%). Malgrat aquesta reducció, el 2010 Barcelona encara és l'àmbit on les dones tenen un pes més gran sobre el total d'actius, el 47,0%. A Catalunya representen el 45,2% i a Espanya el 44,5%. En aquests dos casos el seu pes s'ha anant incrementant en els darrers dos anys. A Barcelona, en canvi, ha baixat 0,6 punts el darrer any.

L'evolució dels totals d'actius segons diferents grups d'edat varia en funció de l'àmbit territorial. Mentre que a Barcelona la població activa disminueix en tots els grups d'edat (amb increments superiors al 9% entre els menors de 20 anys i els majors de 54), a Espanya i Catalunya creix la població activa major de 25 anys i, especialment, la dels majors de 54 (amb increments per sobre del 2%). Tant Espanya com a Catalunya, des de l'any 2008 el pes dels joves de menys de 25 anys mostra una reducció sobre el total d'actius (a Catalunya un punt i a Espanya 1,6 punts), mentre que a Barcelona creix el pes del grup de 20-24 anys, però baixa el dels menors de 20 anys.

### Població activa per àmbits territorials. Mitjanes anuals

	Barcelona			Catalunya			Espanya			Variació 2009/10		
	2008	2009	2010	2008	2009	2010	2008	2009	2010	Barcelona	Catalunya	Espanya
<b>En milers</b>	<b>818,2</b>	<b>809,8</b>	<b>792,8</b>	<b>3.840,4</b>	<b>3.807,6</b>	<b>3.814,7</b>	<b>22.848,2</b>	<b>23.037,5</b>	<b>23.088,9</b>	<b>-2,1%</b>	<b>0,2%</b>	<b>0,2%</b>
<b>Per edats</b>												
16-19 anys	10,9	11,1	10,1	86,1	77,9	73,0	535,6	450,4	385,8	-9,7%	-6,3%	-14,3%
% s/ total	1,3%	1,4%	1,3%	2,2%	2,0%	1,9%	2,3%	2,0%	1,7%			
20-24 anys	47,4	55,2	54,9	300,9	282,5	269,9	1.872,4	1.772,8	1.661,9	-0,5%	-4,5%	-6,3%
% s/ total	5,8%	6,8%	6,9%	7,8%	7,4%	7,1%	8,2%	7,7%	7,2%			
25-54 anys	635,7	615,4	611,5	2.971,7	2.965,4	2.980,5	17.886,0	18.173,4	18.334,0	-0,6%	0,5%	0,9%
% s/ total	77,7%	76,0%	77,1%	77,4%	77,9%	78,1%	78,3%	78,9%	79,4%			
55 anys i més	124,3	128,2	116,4	481,7	481,8	491,3	2.554,3	2.640,9	2.707,3	-9,2%	2,0%	2,5%
% s/ total	15,2%	15,8%	14,7%	12,5%	12,7%	12,9%	11,2%	11,5%	11,7%			
<b>Per sexes</b>												
Homes	440,8	424,1	420,0	2.159,4	2.105,9	2.089,5	13.031,7	12.938,5	12.819,2	-1,0%	-0,8%	-0,9%
% s/ total	53,9%	52,4%	53,0%	56,2%	55,3%	54,8%	57,0%	56,2%	55,5%			
Dones	377,4	385,7	372,8	1.681,1	1.701,7	1.725,2	9.816,5	10.099,0	10.269,7	-3,4%	1,4%	1,7%
% s/ total	46,1%	47,6%	47,0%	43,8%	44,7%	45,2%	43,0%	43,8%	44,5%			
<b>Per nivell formatiu</b>												
Fins a primària	106,7	115,4	116,4	709,5	713,8	708,6	3.604,5	3.512,0	3.389,8	0,9%	-0,7%	-3,5%
% s/ total	13,0%	14,2%	14,7%	18,5%	18,7%	18,6%	15,8%	15,2%	14,7%			
Secundària 1a etapa	135,8	132,3	138,3	951,1	938,0	942,0	6.497,1	6.583,9	6.529,7	4,6%	0,4%	-0,8%
% s/ total	16,6%	16,3%	17,4%	24,8%	24,6%	24,7%	28,4%	28,6%	28,3%			
Secundària 2a etapa	210,4	192,9	169,8	967,3	922,2	905,3	5.492,9	5.543,7	5.532,2	-12,0%	-1,8%	-0,2%
% s/ total	25,7%	23,8%	21,4%	25,2%	24,2%	23,7%	24,0%	24,1%	24,0%			
Educació superior	365,3	369,3	368,4	1.212,6	1.233,6	1.258,8	7.253,7	7.398,0	7.637,2	-0,3%	2,0%	3,2%
% s/ total	44,6%	45,6%	46,5%	31,6%	32,4%	33,0%	31,7%	32,1%	33,1%			

Font: elaboració pròpia amb dades del Instituto Nacional de Estadística.

Barcelona és l'àmbit on el percentatge de població activa amb educació superior és més alt, ja que arriba al 46,5% del total, quasi dos punts més que l'any 2008. A Catalunya i a Espanya aquest percentatge baixa al 33%.

Si al quart trimestre de l'any 2009 la taxa d'activitat total només creixia a Barcelona, mentre que baixava a Catalunya i Espanya (impulsada per la taxa femenina, ja que la taxa d'activitat masculina baixava en els tres àmbits), al quart trimestre de l'any 2010 la situació és força diferent, ja que precisament Barcelona és l'únic àmbit on la taxa d'activitat total no creix (es manté invariable). La taxa d'activitat femenina manté la tendència alcista

en els tres àmbits, però la masculina presenta un comportament diferenciat, ja que baixa a Barcelona de nou, es manté a Espanya i puja a Catalunya.

Tant la taxa total com la taxa d'activitat femenina són més elevades a Barcelona que a Catalunya i Espanya al quart trimestre de 2010, però amb diferències cada vegada més petites en el cas de la taxa total (5,1 punts sobre la mitjana espanyola al desembre de 2009, 3,5 punts un any després). En canvi, ja des del segon trimestre de l'any 2010 Catalunya supera Barcelona quant a la taxa d'activitat masculina (1,2 punts al quart trimestre), malgrat que es manté 1,5 punts per sobre de la mitjana estatal (3,1 punts al desembre de 2009), mentre que la diferència és considerablement més gran en el cas de la taxa femenina: 7,7 punts. En aquest cas sí que es manté la diferència al llarg de l'any 2010.

### Taxa d'activitat per àmbits territorials. Dades trimestrals

	Barcelona			Catalunya			Espanya		
	Total	Homes	Dones	Total	Homes	Dones	Total	Homes	Dones
<b>2007</b>									
I trimestre	77,2	83,0	71,0	76,5	85,1	67,7	72,2	82,3	61,9
II trimestre	77,0	83,6	70,1	76,7	86,0	67,2	72,6	82,8	62,1
III trimestre	77,0	84,2	69,8	77,3	86,8	67,5	72,8	83,1	62,3
IV trimestre	77,4	84,8	70,2	77,4	86,4	68,0	72,8	82,6	62,8
<b>2008</b>									
I trimestre	78,2	86,6	69,9	77,7	86,6	68,5	73,1	82,8	63,2
II trimestre	80,3	86,4	74,2	78,1	86,4	69,4	73,6	83,1	63,9
III trimestre	79,0	86,1	72,1	77,8	86,2	69,2	73,9	83,4	64,1
IV trimestre	78,9	85,2	72,8	78,2	86,0	70,1	74,1	82,7	65,3
<b>2009</b>									
I trimestre	78,9	83,2	74,8	78,2	85,7	70,4	74,2	82,7	65,5
II trimestre	78,0	83,4	72,7	77,2	84,9	69,3	74,2	82,5	65,7
III trimestre	79,0	83,7	74,4	77,6	84,3	70,7	73,9	82,0	65,7
IV trimestre	79,0	84,7	73,4	77,0	83,9	70,0	73,9	81,6	65,9
<b>2010</b>									
I trimestre	79,1	84,2	74,1	77,1	84,1	70,0	74,1	81,6	66,4
II trimestre	79,2	83,9	74,5	77,9	84,7	70,9	74,5	82,2	66,6
III trimestre	79,8	84,4	75,1	78,5	85,8	71,1	74,5	82,2	66,8
IV trimestre	79,0	83,1	75,0	78,0	84,3	71,7	75,5	81,6	67,3

Font: elaboració pròpia amb dades del Departament d'Estadística de l'Ajuntament de Barcelona

Nota: la taxa d'activitat es calcula per al col·lectiu de 16 a 64 anys

### Població ocupada i taxa d'ocupació segons l'EPA

Si comparem la població ocupada mitjana dels anys 2009 i 2010, Barcelona presenta una reducció (-5%) superior a la catalana (-1,6%) i a la del conjunt de l'Estat (-2,3%). A Barcelona, el descens de l'ocupació és més significatiu en el cas de les dones, mentre que a Catalunya i Espanya es redueix més l'ocupació masculina, ja que les baixades en el cas de l'ocupació femenina són força petites (inferiors a l'1%).

Aquesta evolució ha fet que malgrat que l'ocupació masculina encara sigui majoritària en els tres àmbits, el seu pes s'hagi reduït els darrers dos anys 1,5 punts a Barcelona, 2 punts a Catalunya i 2,1 punts a Espanya. Barcelona és l'àmbit on el pes de la població ocupada femenina és més gran l'any 2010: 47,7%, 3,5 punts per sobre de la taxa estatal.

Pel que fa als grups d'edat, l'evolució és la mateixa en tots els àmbits, ja que s'observa una reducció de l'ocupació en tots els grups d'edat en els tres àmbits territorials, excepte en els majors de 54 anys en el conjunt de l'Estat (encara que amb un increment de només un 0,3%). Els joves menors de 20 anys són els que presenten la reducció més important en els tres àmbits, superior al 22% en tots els casos.

Barcelona presenta el millor comportament només en el grup de 20-24 anys, grup que cau menys a la ciutat que a Catalunya i Espanya. En la resta de col·lectius, l'ocupació cau més a la ciutat.

### Població ocupada per àmbits territorials. Mitjanes anuals

Població ocupada per ambients territorials. Mil·lions anuals												
Barcelona				Catalunya			Espanya			Variació 2009/10		
	2008	2009	2010	2008	2009	2010	2008	2009	2010	Barcelona	Catalunya	Espanya
En milers	756,0	699,0	664,2	3.494,6	3.188,9	3.137,6	20.257,7	18.888,0	18.456,5	-5,0%	-1,6%	-2,3%
Per sexes												
Homes	407,1	364,4	347,3	1.964,4	1.745,7	1.699,8	11.720,7	10.646,4	10.289,9	-4,7%	-2,6%	-3,3%
% s/ total	53,8%	52,1%	52,3%	56,2%	54,7%	54,2%	57,9%	56,4%	55,8%			
Dones	348,9	334,6	316,9	1.530,2	1.443,2	1.437,7	8.537,0	8.241,6	8.166,6	-5,3%	-0,4%	-0,9%
% s/ total	46,2%	47,9%	47,7%	43,8%	45,3%	45,8%	42,1%	43,6%	44,2%			
Per edats												
16-19 anys	6,7	5,3	3,6	55,8	35,4	27,5	324,5	201,3	149,0	-32,7%	-22,3%	-26,0%
% s/ total	0,9%	0,8%	0,5%	1,6%	1,1%	0,9%	1,6%	1,1%	0,8%			
20-24 anys	38,7	39,2	37,5	252,2	191,4	180,1	1.490,5	1.180,4	1.046,6	-4,5%	-5,9%	-11,3%
% s/ total	5,1%	5,6%	5,6%	7,2%	6,0%	5,7%	7,4%	6,2%	5,7%			
25-54 anys	592,1	536,5	519,3	2.728,5	2.528,2	2.498,8	16.067,6	15.169,6	14.917,8	-3,2%	-1,2%	-1,7%
% s/ total	78,3%	76,8%	78,2%	78,1%	79,3%	79,6%	79,3%	80,3%	80,8%			
54 any i més	118,5	118,0	103,9	458,1	434,0	431,2	2.375,1	2.336,7	2.343,2	-11,9%	-0,7%	0,3%
% s/ total	15,7%	16,9%	15,6%	13,1%	13,6%	13,7%	11,7%	12,4%	12,7%			

Font: elaboració pròpia amb dades de l'Institut Nacional d'Estadística

Mentre que la indústria és el sector que menys baixa a Barcelona, Catalunya i Espanya, l'agricultura és el sector que té un millor comportament, amb increments interanuals en els dos casos. L'ocupació en els serveis es manté estable a Catalunya i Espanya, mentre que baixa quasi un 5% a la ciutat. La construcció, per la seva banda, és el sector que, com va passar l'any 2009, presenta les reduccions més considerables, amb variacions que van del -12,6% d'Espanya al -16,4% de Barcelona.

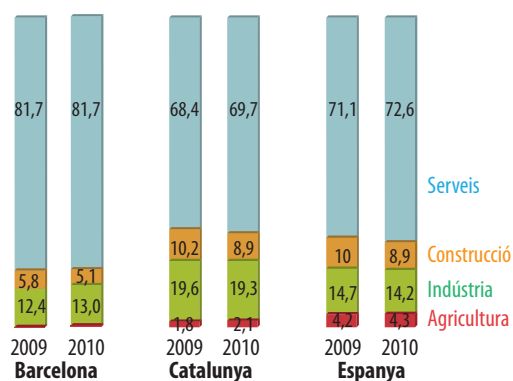
### Población ocupada por ámbitos territoriales y sectores económicos. Mitjanes anuals

Barcelona				Catalunya			Espanya			Variació 2009/10		
	2008	2009	2010	2008	2009	2010	2008	2009	2010	Barcelona	Catalunya	Espanya
En milers	756,0	699,0	664,2	3.494,7	3.188,8	3.137,5	20.257,7	18.888,0	18.456,5	-5,0%	-1,6%	-2,3%
Agricultura	0,4	0,8	0,6	60,8	57,9	66,5	818,9	786,1	793,0	-20,0%	14,9%	0,9%
% s/ total	0,0%	0,1%	0,1%	1,7%	1,8%	2,1%	4,0%	4,2%	4,3%			
Indústria	101,6	86,7	86,6	749,1	625,2	603,6	3.198,9	2.775,0	2.610,5	-0,1%	-3,4%	-5,9%
% s/ Total	13,4%	12,4%	13,0%	21,4%	19,6%	19,2%	15,8%	14,7%	14,1%			
Construcció	54,9	40,8	34,1	398,5	325,2	279,4	2.453,4	1.888,3	1.650,8	-16,4%	-14,1%	-12,6%
% s/ total	7,3%	5,8%	5,1%	11,4%	10,2%	8,9%	12,1%	10,0%	8,9%			
Serveis	599,1	570,7	542,8	2.286,3	2.180,6	2.188,0	13.786,4	13.438,7	13.402,2	-4,9%	0,3%	-0,3%
% s/ total	79,2%	81,7%	81,7%	65,4%	68,4%	69,7%	68,1%	71,1%	72,6%			

Font: elaboració pròpia amb dades de l'Institut Nacional d'Estadística

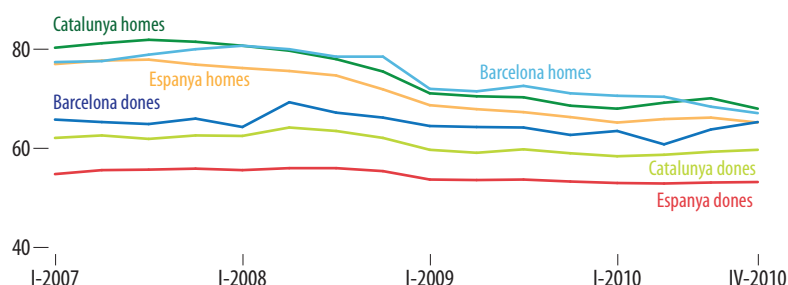
El sector amb més pes en els tres àmbits és el dels serveis, però la seva importància varia força en els tres casos si analitzem la població ocupada mitjana de l'any 2010: mentre que a Espanya els serveis ocupen el 72,6% del total i a Catalunya el 69,7%, a Barcelona aquest percentatge puja al 81,7%.

### Pes dels diferents sectors a l'ocupació. Mitjanes anuals. En %



Si en lloc de comparar les mitjanes anuals tenim en compte les dades de quart trimestre de 2009 i 2010, la reducció de l'ocupació és menor en els tres àmbits territorials analitzats. Així, la reducció interanual de l'ocupació al quart trimestre de 2010 a Barcelona, Espanya i Catalunya és d'un 2,7, 1,3 i 0,1%, respectivament. Per sectors, cal ressaltar que mentre la construcció, al quart trimestre, també manté una evolució negativa als tres àmbits, que va del -10,4% de Barcelona al -13,9% de Catalunya, la indústria i els serveis mostren millors resultats al desembre que en la mitjana anual. Si en el cas de la indústria Barcelona és l'àmbit que mostra una millor evolució de l'ocupació (puja un 10,6%, mentre que Catalunya i Espanya presenten reduccions inferiors al 2,3%), a Espanya i Catalunya el sector serveis és el que mostra el millor comportament, amb increments del 0,2 i l'1,7% respectivament. A Barcelona, l'ocupació als serveis baixa un 4,3% al quart trimestre de 2010.

### Evolució de la taxa d'ocupació per àmbits territorials



Si entre el quart trimestre de 2008 i el quart trimestre de 2009 la taxa d'ocupació havia baixat 5,4 punts a Barcelona, l'any 2010 la reducció ha estat de 0,6 punts. A Espanya la reducció és de 0,7 punts, però, en canvi, a Catalunya la taxa puja 0,1 punts.

Malgrat aquestes dades, al desembre de 2010 Barcelona encara manté una taxa d'ocupació (66,2) superior a la catalana (63,9) i l'espanyola (59,2). Aquesta diferència és especialment important en la taxa d'ocupació femenina. Així, a Barcelona aquesta taxa és 5,6 punts superior a la taxa de Catalunya i 12,1 punts superior a la mitjana estatal, diferencials que han crescut al llarg de l'any 2010, ja que al desembre de 2009 les diferències eren de 3,7 i 9,4 punts, respectivament. En el cas dels homes, en canvi, la taxa d'ocupació de Barcelona ha evolucionat pitjor que a Espanya i Catalunya i només supera la taxa espanyola en 1,9 punts, i, des del tercer trimestre de 2010, és inferior a la catalana.

### Taxa d'ocupació per àmbits territorials

	Barcelona			Catalunya			Espanya		
	Total	Homes	Dones	Total	Homes	Dones	Total	Homes	Dones
<b>2007</b>									
I trimestre	71,8	77,4	65,8	71,3	80,3	62,1	66,0	77,0	54,8
II trimestre	71,6	77,6	65,3	72,1	81,2	62,6	66,8	77,7	55,6
III trimestre	72,0	78,9	64,9	72,1	81,9	61,9	67,0	77,9	55,7
IV trimestre	72,9	80,0	66,0	72,2	81,5	62,6	66,5	76,9	55,9
<b>2008</b>									
I trimestre	72,4	80,7	64,3	71,8	80,7	62,5	66,0	76,2	55,6
II trimestre	74,7	80,0	69,3	72,1	79,7	64,2	65,9	75,6	56,0
III trimestre	72,7	78,5	67,2	70,8	78,0	63,5	65,5	74,7	56,0
IV trimestre	72,2	78,5	66,2	68,9	75,5	62,1	63,8	71,9	55,4
<b>2009</b>									
I trimestre	68,2	72,0	64,5	65,5	71,1	59,7	61,2	68,7	53,7
II trimestre	67,9	71,5	64,3	64,9	70,5	59,1	60,8	67,9	53,6
III trimestre	68,4	72,6	64,2	65,1	70,3	59,8	60,6	67,3	53,7
IV trimestre	66,8	71,1	62,7	63,8	68,6	59,0	59,9	66,3	53,3
<b>2010</b>									
I trimestre	67,1	70,6	63,5	63,2	68,0	58,4	59,1	65,2	53,0
II trimestre	65,6	70,4	60,8	64,0	69,2	58,7	59,4	65,9	52,9
III trimestre	66,1	68,4	63,8	64,7	70,1	59,3	59,7	66,2	53,1
IV trimestre	66,2	67,1	65,3	63,9	68,0	59,7	59,2	65,2	53,2

Font: elaboració pròpia amb dades del departament d'Estadística de l'Ajuntament de Barcelona

Tant a Barcelona com a Catalunya, Espanya i el conjunt de la UE 15 s'incrementa la taxa d'ocupació femenina durant l'any 2008, però cau en tots els casos al 2009 i 2010.

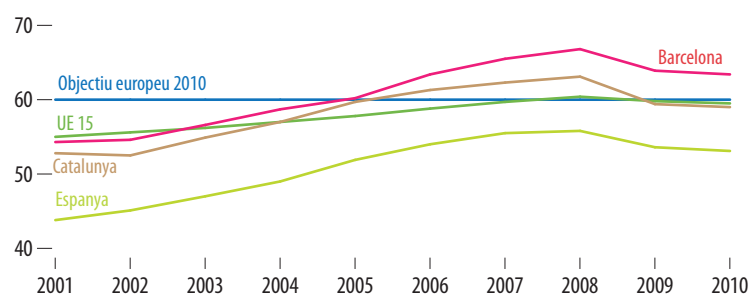
### Taxa d'ocupació femenina per àmbits territorials. Mitjanes anuals

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Barcelona	54,3	54,6	56,6	58,7	60,2	63,4	65,5	66,8	63,9	63,4
Catalunya	52,8	52,5	54,9	57,0	59,7	61,3	62,3	63,1	59,4	59,0
Espanya	43,8	45,1	47,0	49,0	51,9	54,0	55,5	55,8	53,6	53,1
UE 15	55,0	55,6	56,2	57,0	57,8	58,8	59,7	60,4	59,9	59,5
Objectiu europeu 2010	60	60	60	60	60	60	60	60	60	60

Font: Gabinet Tècnic de Programació de l'Ajuntament de Barcelona

Barcelona és l'àmbit amb la taxa d'ocupació femenina més elevada (63,4 com a mitjana l'any 2010), quatre punts per sobre de la mitjana de la UE 15. És l'únic àmbit, dins dels analitzats, que encara compleix l'objectiu establert per a la taxa d'ocupació femenina de la cimera de Lisboa per a l'any 2010.

### Taxa d'ocupació femenina per àmbits territorials. Mitjanes anuals



## Afiliació i contractació

### Afiliació

La pèrdua d'afiliació a la ciutat de Barcelona es manté al llarg dels darrers tres anys, ja que presenta, concretament, dotze trimestres amb taxes de variació interanual negatives.

### Evolució del nombre d'afiliats. Dades a darrer dia de trimestre

	Nombre d'afiliats				Variacions mateix període any anterior			
	Barcelona	Província	Catalunya	Espanya	Barcelona	Província	Catalunya	Espanya
<b>2007</b>								
I trimestre	1.099.626	2.564.828	3.403.062	19.085.110	3,22	2,65	3,18	3,95
II trimestre	1.107.879	2.582.668	3.458.835	19.358.772	2,99	2,56	2,94	3,84
III trimestre	1.095.080	2.560.927	3.424.527	19.307.990	1,35	1,54	1,92	2,63
IV trimestre	1.098.720	2.564.016	3.398.642	19.195.755	1,45	1,49	1,80	2,27
<b>2008</b>								
I trimestre	1.099.450	2.568.838	3.416.517	19.230.480	-0,02	0,16	0,40	0,76
II trimestre	1.096.631	2.561.953	3.428.567	19.184.842	-1,02	-0,80	-0,88	-0,90
III trimestre	1.079.764	2.517.823	3.351.065	18.837.302	-1,40	-1,68	-2,15	-2,44
IV trimestre	1.063.252	2.462.060	3.252.560	18.305.613	-3,23	-3,98	-4,30	-4,64
<b>2009</b>								
I trimestre	1.042.527	2.404.701	3.184.207	17.967.287	-5,18	-6,39	-6,80	-6,57
II trimestre	1.033.779	2.380.199	3.183.193	17.917.981	-5,73	-7,09	-7,16	-6,60
III trimestre	1.019.007	2.350.344	3.130.967	17.791.858	-5,63	-6,65	-6,57	-5,55
IV trimestre	1.021.974	2.343.736	3.099.878	17.640.018	-3,88	-4,81	-4,69	-3,64
<b>2010</b>								
I trimestre	1.010.855	2.324.165	3.081.899	17.479.448	-3,04	-3,35	-3,21	-2,72
II trimestre	1.009.834	2.325.310	3.109.445	17.587.252	-2,32	-2,31	-2,32	-1,85
III trimestre	1.011.479	2.330.892	3.105.691	17.554.774	-0,74	-0,83	-0,81	-1,33
IV trimestre	1.015.007	2.334.644	3.086.563	17.478.095	-0,68	-0,39	-0,43	-0,92

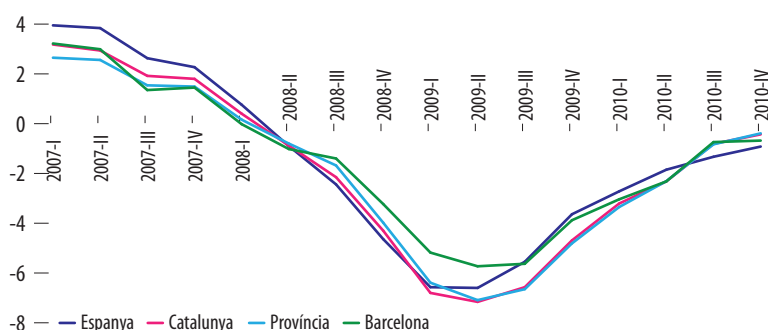
Font: Institut General de la Seguretat Social



A la província de Barcelona, Catalunya i Espanya l'evolució és molt semblant, malgrat que les reduccions comencen un trimestre després. Barcelona és l'àmbit que presenta les reduccions més moderades al llarg de l'any 2009, que s'igualen amb les d'Espanya al quart trimestre d'aquest any i convergeixen amb les de Catalunya i la província als dos darrers trimestres de l'any 2010.

Els quatre àmbits tenen una evolució similar al llarg de l'any 2010, ja que les reduccions interanuals són màximes al primer trimestre i van baixant progressivament fins al quart trimestre, que presenta les caigudes d'afiliació més petites de l'any. Barcelona, al quart trimestre de l'any 2010, té una reducció de l'afiliació (-0,68%) més gran que la de la província (-0,39%) i la catalana (-0,43%), però inferior a la variació de l'afiliació per al conjunt de l'Estat (-0,92%).

### Evolució de les taxes interanuals de variació del nombre d'afiliats



La reducció de l'afiliació que s'observa entre desembre de 2009 i desembre de 2010 a Barcelona, Catalunya i Espanya afecta amb més força el règim d'autònoms que el règim general. Els afiliats al règim general cauen un 0,6% a Barcelona, un 0,9% a Espanya i un 0,2% a Catalunya (caigudes molt menys intenses que les de l'any 2009), mentre que els autònoms presenten variacions negatives que van de l'1,6% de Barcelona a l'1,9% de Catalunya (com passa en el règim general, les reduccions són força més petites que les de l'any anterior, que van superar el 4% en els tres àmbits territorials). En canvi, els règims especials presenten increments en els tres casos, amb augments que van de l'1,8% de Barcelona al 0,7% per al conjunt de l'Estat.

### Afiliats a la Seguretat social. Per àmbits territorials. Desembre

	Barcelona			Catalunya			Espanya		
	2009	2010	Variació	2009	2010	Variació	2009	2010	Variació
<b>Total</b>	<b>1.021.974</b>	<b>1.015.007</b>	<b>-0,7%</b>	<b>3.099.878</b>	<b>3.086.563</b>	<b>-0,4%</b>	<b>17.640.018</b>	<b>17.478.095</b>	<b>-0,9%</b>
Règim general	880.584	874.976	-0,6%	2.464.906	2.460.739	-0,2%	13.275.386	13.161.364	-0,9%
% s/ total	86,2%	86,2%		79,5%	79,7%		75,3%	75,3%	
Autònoms	115.972	114.151	-1,6%	547.653	537.418	-1,9%	3.157.046	3.100.479	-1,8%
% s/ total	11,3%	11,2%		17,7%	17,4%		17,9%	17,7%	
Règims especials	25.418	25.880	1,8%	87.319	88.406	1,2%	1.207.586	1.216.252	0,7%
% s/ total	2,5%	2,5%		2,8%	2,9%		6,8%	7,0%	
<b>Per sectors*</b>	<b>996.556</b>	<b>989.127</b>	<b>-0,7%</b>	<b>3.012.559</b>	<b>2.998.157</b>	<b>-0,5%</b>	<b>16.432.432</b>	<b>16.261.843</b>	<b>-1,0%</b>
Agricultura	444	417	-6,1%	35.029	34.254	-2,2%	343.569	333.499	-2,9%
% s/ total	0,0%	0,0%		1,2%	1,1%		2,1%	2,1%	
Indústria	91.220	85.582	-6,2%	498.252	480.604	-3,5%	2.299.316	2.233.741	-2,9%
% s/ total	9,2%	8,7%		16,5%	16,0%		14,0%	13,7%	
Construcció	52.544	46.177	-12,1%	268.533	239.808	-10,7%	1.570.424	1.422.948	-9,4%
% s/ total	5,3%	4,7%		8,9%	8,0%		9,6%	8,8%	
Serveis	852.348	856.951	0,5%	2.210.745	2.243.491	1,5%	12.219.123	12.271.655	0,4%
% s/ total	85,5%	86,6%		73,4%	74,8%		74,4%	75,5%	
<b>Rég. gral. nacionalitat**</b>	<b>1.899.951</b>	<b>1.896.966</b>	<b>-0,2%</b>	<b>2.464.906</b>	<b>2.460.739</b>	<b>-0,2%</b>	<b>13.275.386</b>	<b>13.161.364</b>	<b>-0,9%</b>
Nacionals	1.676.777	1.677.636	0,1%	2.160.262	2.161.710	0,1%	12.100.320	12.015.642	-0,7%
% s/ total	88,3%	88,4%		87,6%	87,8%		91,1%	91,3%	
Estrangers	223.174	219.330	-1,7%	304.644	299.029	-1,8%	1.175.066	1.145.722	-2,5%
% s/ total	11,7%	11,6%		12,4%	12,2%		8,9%	8,7%	

Font: elaboració pròpia amb dades de l'IGSS. (\*) No inclou règims especials. (\*\*) Dades provincials en el cas de Barcelona

Tots els sectors econòmics pateixen baixades del nombre de treballadors afiliats al llarg de 2010. La construcció, com l'any passat, és el que té les reduccions d'afiliació més importants en els tres àmbits, amb taxes que van del -9,4% d'Espanya al -12,1% de Barcelona. Els serveis, per contra, són el sector que es comporta millor durant l'any 2010, amb increments del nombre d'afiliats en els tres àmbits. L'agricultura i la indústria també mostren reduccions del nombre d'afiliats, especialment importants en el cas de Barcelona.

El sector serveis és el majoritari en els tres àmbits i incrementa el seu pes entre desembre de 2009 i desembre de 2010. Aquest percentatge va del 74,8% de Catalunya al 86,6% de Barcelona, on el pes dels serveis se situa onze punts per sobre de la mitjana estatal.

El pes dels estrangers sobre el total de l'afiliació es mou, al desembre de 2010, entre el 8,7% del conjunt de l'Estat i el 12,2% del cas català. En tots els àmbits, com ja va passar l'any anterior, la reducció de l'afiliació és més intensa en el cas dels estrangers que entre els nacionals, ja que mentre les reduccions dels primers són sempre superiors a l'1,7% (quan l'any 2009 superaven el 8%), l'afiliació dels espanyols puja a Barcelona i Catalunya (un modest 0,1%) i només baixa un 0,7% en el cas d'Espanya.

### Contractació

Si l'any 2009 la contractació va caure en tots els àmbits territorials (amb taxes superiors al 15% en tots els casos), l'any 2010, en canvi, també s'incrementa en tots els casos. A Barcelona i Espanya puja un 2,8%, menys que a Catalunya (4,7%). Aquest augment es deu més a la contractació masculina que a la femenina, ja que mentre la primera presenta increments que van del 5,6% de Barcelona al 7,8% de Catalunya, la segona presenta pujades que van de l'1,2% d'Espanya al 5,6% de Catalunya, per la qual cosa el pes de la contractació femenina ha caigut al llarg de l'any 2010 en tots els àmbits. A Catalunya és on més augmenta la contractació, tant la femenina com la masculina, mentre que Barcelona és l'àmbit on la contractació femenina és més rellevant i l'únic on és majoritària: el 53,3% dels contractes formalitzats l'any 2010 van ser per a dones, 8,2 punts per sobre de la mitjana espanyola.

Seguint la tendència observada l'any 2009, la contractació indefinida es comporta pitjor que la temporal en els tres àmbits analitzats. La primera presenta reduccions superiors al 5% en els tres casos, mentre que els contractes temporals s'incrementen en tots tres, amb taxes que oscil·len entre el 3,8% d'Espanya i el 6,7% de Catalunya. El pes del contractes temporals sobre el total de contractes formalitzats anualment ha pujat, per tant, en els tres àmbits. En aquest sentit, l'any 2010 Barcelona presenta un percentatge de contractes temporals sobre el total del 88,1%, 3,4 punts inferior a la mitjana estatal i igual a la taxa catalana.

### Contractació per àmbits territorials

	Barcelona			Catalunya			Espanya		
	2009	2010	Variació	2009	2010	Variació	2009	2010	Variació
<b>Indefinits</b>	<b>98.147</b>	<b>92.490</b>	<b>-5,8%</b>	<b>282.630</b>	<b>259.712</b>	<b>-8,1%</b>	<b>1.312.414</b>	<b>1.228.214</b>	<b>-6,4%</b>
% sobre total	13,0%	11,9%		13,6%	11,9%		9,4%	8,5%	
Homes	48.838	47.984	-1,7%	146.016	139.487	-4,5%	696.050	666.491	-4,2%
% s/ indefinits	49,8%	51,9%		51,7%	53,7%		53,0%	54,3%	
Dones	49.309	44.506	-9,7%	136.614	120.225	-12,0%	616.364	561.723	-8,9%
% s/ indefinits	50,2%	48,1%		48,3%	46,3%		47,0%	45,7%	
<b>Temporals</b>	<b>658.132</b>	<b>685.121</b>	<b>4,1%</b>	<b>1.794.450</b>	<b>1.914.713</b>	<b>6,7%</b>	<b>12.709.423</b>	<b>13.188.936</b>	<b>3,8%</b>
% sobre total	87,0%	88,1%		86,4%	88,1%		90,6%	91,5%	
Homes	298.329	314.985	5,6%	903.020	973.649	7,8%	6.739.225	7.146.248	6,0%
% s/ temporals	45,3%	46,0%		50,3%	50,9%		53,0%	54,2%	
Dones	359.803	370.136	2,9%	891.430	941.064	5,6%	5.970.198	6.042.688	1,2%
% s/ temporals	54,7%	54,0%		49,7%	49,1%		47,0%	45,8%	
<b>Total</b>	<b>756.279</b>	<b>777.611</b>	<b>2,8%</b>	<b>2.077.080</b>	<b>2.174.425</b>	<b>4,7%</b>	<b>14.021.837</b>	<b>14.417.150</b>	<b>2,8%</b>
Homes	347.167	362.969	4,6%	1.049.036	1.113.136	6,1%	7.435.275	7.812.739	5,1%
% s/ Total	45,9%	46,7%		50,5%	51,2%		53,0%	54,2%	
Dones	409.112	414.642	1,4%	1.028.044	1.061.289	3,2%	6.586.562	6.604.411	0,3%
% s/ Total	54,1%	53,3%		49,5%	48,8%		47,0%	45,8%	

La taxa anual de temporalitat, entesa com el percentatge de contractes temporals sobre el total de contractes formalitzats anualment, ha mostrat una tendència similar en els darrers deu anys tant a Barcelona com a Catalunya i Espanya. En els tres casos hi ha un increment de la temporalitat en el període 2001-2004, any en què s'arriba al màxim del període analitzat (87,3% de temporalitat anual a Barcelona, 87,4% a Catalunya i 91,3% a Espanya).

Posteriorment, assistim a una reducció de la temporalitat que arriba fins a l'any 2007, exercici que presenta el percentatge anual de temporalitat mínim d'aquests deu anys (82,9% a Barcelona, 83% a Catalunya i 88,5% a Espanya). Finalment, els últims tres anys la temporalitat torna a pujar, amb increments especialment elevats l'any 2009.

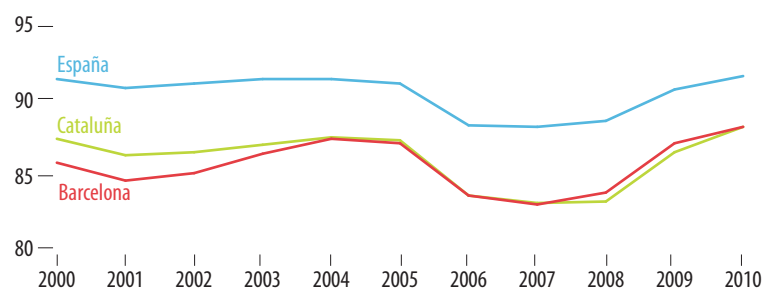
### Evolució de la contractació per àmbits territorials. Per tipus de contracte

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	Var. 2000-10
<b>Barcelona</b>											
Indefinitos	119.564	107.054	92.194	106.188	115.529	150.217	156.412	144.588	98.147	92.490	-5,8%
% s total	15,5%	15,0%	13,7%	12,7%	13,0%	16,5%	17,1%	16,3%	13,0%	11,9%	
Temporals	651.648	607.874	579.685	729.338	771.740	762.544	758.784	744.766	658.132	685.121	4,1%
% s total	84,5%	85,0%	86,3%	87,3%	87,0%	83,5%	82,9%	83,7%	87,0%	88,1%	
<b>Total</b>	<b>771.212</b>	<b>714.928</b>	<b>671.879</b>	<b>835.526</b>	<b>887.269</b>	<b>912.761</b>	<b>915.196</b>	<b>889.354</b>	<b>756.279</b>	<b>777.611</b>	<b>2,8%</b>
<b>Catalunya</b>											
Indefinitos	301.808	290.507	273.405	317.610	341.822	472.770	485.787	425.932	282.630	259.712	-8,1%
% s total	13,8%	13,6%	13,1%	12,6%	12,8%	16,5%	17,0%	16,9%	13,6%	11,9%	
Temporals	1.892.222	1.838.366	1.811.982	2.202.407	2.326.021	2.394.557	2.375.118	2.095.960	1.794.450	1.914.713	6,7%
% s total	86,2%	86,4%	86,9%	87,4%	87,2%	83,5%	83,0%	83,1%	86,4%	88,1%	
<b>Total</b>	<b>2.194.030</b>	<b>2.128.873</b>	<b>2.085.387</b>	<b>2.520.017</b>	<b>2.667.843</b>	<b>2.867.327</b>	<b>2.860.905</b>	<b>2.521.892</b>	<b>2.077.080</b>	<b>2.174.425</b>	<b>4,7%</b>
<b>Espanya</b>											
Indefinitos	1.304.087	1.282.957	1.269.768	1.419.718	1.542.838	2.177.245	2.220.384	1.902.605	1.312.414	1.228.214	-6,4%
% s total	9,3%	9,0%	8,7%	8,7%	9,0%	11,8%	11,9%	11,5%	9,4%	8,5%	
Temporals	12.752.397	12.896.288	13.398.295	14.931.066	15.622.127	16.349.527	16.401.724	14.698.632	12.709.423	13.188.936	3,8%
% s total	90,7%	91,0%	91,3%	91,3%	91,0%	88,2%	88,1%	88,5%	90,6%	91,5%	
<b>Total</b>	<b>14.056.484</b>	<b>14.179.245</b>	<b>14.668.063</b>	<b>16.350.784</b>	<b>17.164.965</b>	<b>18.526.772</b>	<b>18.622.108</b>	<b>16.601.237</b>	<b>14.021.837</b>	<b>14.417.150</b>	<b>2,8%</b>

Font: Departament d'Estadística de l'Ajuntament de Barcelona

Espanya manté, al llarg dels darrers deu anys, un percentatge de temporalitat anual superior al català i al de Barcelona, que, per la seva banda, té la taxa anual més baixa dels tres àmbits fins a l'any 2007. El 2008 i el 2009 Barcelona presenta una temporalitat anual superior a la mitjana catalana, mentre que l'any 2010 s'igualen ambdues.

### Evolución de la tasa de temporalidad anual por ámbitos territoriales



Si comparem les dades de temporalitat anual que s'obtenen a partir de la contractació anual amb les taxes de temporalitat segons ocupats de l'EPA (que inclouen el total d'assalariats ocupats amb contracte temporal sobre el total d'assalariats), veiem que la temporalitat a Barcelona ciutat és, al quart trimestre de 2010, més baixa que la mitjana estatal (quasi set punts) i catalana, però tres punts i mig superior a la mitjana europea.

## Comparació taxes temporalitat per àmbits territorials. IV trimestre 2010

Àmbit territorial	Taxa temporalitat
Barcelona	18,0
Catalunya	18,8
Espanya	24,8
UE-15*	14,5
UE-27*	14,4

Font: elaboració pròpia amb dades del CERES. (\*): dades tercer trimestre 2010

Si analitzem la contractació de l'any 2010 segons el nivell d'estudis assolit per les persones que formalitzen els contractes, les dades mostren que a Barcelona el pes de les que tenen estudis universitaris quasi duplica la mitjana estatal, ja que mentre a Barcelona el 17% dels contractes són per a persones amb aquest nivell d'estudis, a Espanya el pes dels universitaris arriba només al 8,6% i a Catalunya al 12,2%. En sentit contrari, a Barcelona els contractes signats per persones que han estudiat fins a primària suposen el 10,3% del total, dos punts menys que a Catalunya (12,3%) i 9,2 punts per sota de la mitjana estatal (19,5%).

Les persones que han fet estudis de FP, mitjans o superiors, representen a Barcelona, l'any 2010, un 15,1% del total de contractes, mentre que a Catalunya aquest percentatge baixa al 12,4% i a Espanya al 9,6%. En els tres àmbits creix el pes de la contractació a persones amb estudis universitaris i de formació professional.

## Evolució de la contractació per àmbits territorials. Per nivell d'estudis

	Barcelona			Catalunya			Espanya		
	2009	2010	Var. 2009-10	2009	2010	Var. 2009-10	2009	2010	Var. 2009-10
<b>Total contractes</b>	<b>756.279</b>	<b>777.611</b>	<b>2,8%</b>	<b>2.077.080</b>	<b>2.174.425</b>	<b>4,7%</b>	<b>14.021.837</b>	<b>14.417.150</b>	<b>2,8%</b>
Fins a primària	83.699	79.861	-4,6%	288.850	268.359	-7,1%	2.754.987	2.813.891	2,1%
% sobre total	11,1%	10,3%		13,9%	12,3%		19,6%	19,5%	
Programes FP	78.031	85.967	10,2%	176.678	189.648	7,3%	865.316	905.285	4,6%
% sobre total	10,3%	11,1%		8,5%	8,7%		6,2%	6,3%	
Secundària general	436.115	448.503	2,8%	1.288.052	1.371.526	6,5%	8.712.661	8.978.789	3,1%
% sobre total	57,7%	57,7%		62,0%	63,1%		62,1%	62,3%	
Tècnics prof. superiors	31.263	30.914	-1,1%	75.328	79.682	5,8%	472.951	472.839	0,0%
% sobre total	4,1%	4,0%		3,6%	3,7%		3,4%	3,3%	
Universitaris, postsecundaris	127.171	132.366	4,1%	248.172	265.210	6,9%	1.215.922	1.246.346	2,5%
% sobre total	16,8%	17,0%		11,9%	12,2%		8,7%	8,6%	

Font: elaboració pròpia amb dades de l'IGSS i el Departament de Treball de la Generalitat de Catalunya.

L'evolució de la contractació 2009-2010 mostra que mentre a Barcelona i Catalunya els contractes formalitzats per persones amb estudis fins a primària tornen a ser (com l'any passat) els que més baixen (un 4,6% i un 7,1%, respectivament), a Espanya, en canvi, la contractació d'aquest col·lectiu puja un 2,1%.

## Població aturada i taxa d'atur

### Segons l'EPA

Si a Barcelona l'increment de l'atur l'any 2009, agafant com a referència les mitjanes anuals dels anys 2008 i 2009, estava més de 18 punts per sobre de la mitjana espanyola (increments del 78,4 i el 60,2%, respectivament), encara que una mica per sota de l'augment de l'atur a Catalunya (78,9%), l'any 2010 aquesta situació presenta dos canvis importants. En primer lloc, l'any 2010 l'increment de l'atur segons l'EPA és força inferior a l'observat l'any 2009, amb taxes que no superen el 16%, quan l'any anterior eren superiors al 60%. D'altra banda, cal destacar que Barcelona és l'àmbit on l'increment de l'atur és més significatiu (16%), per sobre de la taxa del conjunt de l'Estat (11,6%) i també de la taxa catalana (9,4%).

Mentre que a Barcelona creix força més l'atur masculí (quasi un 22%, quan entre les dones ho fa en un 9,1%), a Catalunya i Espanya l'atur femení és el que més creix, amb taxes superiors a l'11%, superiors en els dos casos a l'increment anual a Barcelona. Quant a la distribució per edats, les taxes d'increment mitjanes de Barcelona són superiors a les d'Espanya en totes les franges d'edat. D'altra banda, estan per sobre de les de Catalunya en tots els grups excepte en el col·lectiu de més de 54 anys.

Per sectors, s'ha de destacar que l'atur estimat baixa de forma important en els tres àmbits en la indústria (reduccions superiors al 24%) i la construcció (amb taxes que van del 24,3% d'Espanya al 30,2% de Barcelona), mentre que presenta increments generalitzats i importants entre els aturats que busquen la primera feina (amb increments superiors al 7% en els tres casos), els que fa més d'un any que són a l'atur (que han crescut quasi un 56% a Espanya, un 68% a Catalunya i un 71,5% a Barcelona) i els relacionats amb el sector agrícola. Per la seva banda, l'atur en els serveis creix a Barcelona (un 2,3%), es manté a Espanya (+0,2%) i cau a Catalunya (un 6,4%).

### Evolució de la població aturada mitjana anual. Per sexe, edats i sector econòmic

Barcelona				Catalunya			Espanya			% variació 2009-10		
	2008	2009	2010	2008	2009	2010	2008	2009	2010	Barcelona	Catalunya	Espanya
<b>En milers</b>	<b>62,2</b>	<b>110,9</b>	<b>128,6</b>	<b>345,8</b>	<b>618,7</b>	<b>677,1</b>	<b>2.590,6</b>	<b>4.149,5</b>	<b>4.632,4</b>	<b>16,0%</b>	<b>9,4%</b>	<b>11,6%</b>
<b>Per edats</b>												
16-19 anys	4,1	5,9	6,5	30,3	42,5	45,6	211,1	249,1	236,8	10,2%	7,1%	-4,9%
% s/ Total	6,6%	5,3%	5,0%	8,7%	6,9%	6,7%	8,1%	6,0%	5,1%			
20-24 anys	8,7	15,9	17,4	48,7	91,1	89,8	381,9	592,4	615,3	9,6%	-1,5%	3,9%
% s/ Total	13,9%	14,3%	13,5%	14,1%	14,7%	13,3%	14,7%	14,3%	13,3%			
25-54 anys	43,6	78,9	92,3	243,2	437,2	481,7	1.818,4	3.003,8	3.416,2	16,9%	10,2%	13,7%
% s/ Total	70,2%	71,2%	71,7%	70,3%	70,7%	71,1%	70,2%	72,4%	73,7%			
55 anys i més	5,8	10,2	12,5	23,7	47,8	60,1	179,3	304,3	364,2	22,4%	25,7%	19,7%
% s/ Total	9,3%	9,2%	9,7%	6,8%	7,7%	8,9%	6,9%	7,3%	7,9%			
<b>Per sexes</b>												
Homes	33,7	59,7	72,8	194,9	360,2	389,6	1.311,0	2.292,1	2.529,3	21,9%	8,2%	10,3%
% s/ Total	54,2%	53,9%	56,6%	56,4%	58,2%	57,5%	50,6%	55,2%	54,6%			
Dones	28,5	51,1	55,8	150,9	258,5	287,5	1.279,6	1.857,5	2.103,1	9,1%	11,2%	13,2%
% s/ Total	45,8%	46,1%	43,4%	43,6%	41,8%	42,5%	49,4%	44,8%	45,4%			
<b>Per sector econòmic</b>												
Agricultura	0,0	0,0	0,3	4,1	6,2	10,4	132,3	193,3	218,9	100,0%	68,4%	13,3%
% s/ Total	0,0%	0,0%	0,2%	1,2%	1,0%	1,5%	5,1%	4,7%	4,7%			
Indústria	2,4	7,2	5,4	42,9	79,6	57,9	211,6	363,7	261,6	-24,1%	-27,3%	-28,1%
% s/ Total	3,8%	6,5%	4,2%	12,4%	12,9%	8,5%	8,2%	8,8%	5,6%			
Construcció	8,1	11,4	8,0	61,8	100,4	64,9	424,4	670,6	507,3	-30,2%	-35,4%	-24,3%
% s/ Total	13,1%	10,3%	6,2%	17,9%	16,2%	9,6%	16,4%	16,2%	11,0%			
Serveis	27,9	50,5	51,7	116,9	203,8	190,9	955,0	1.432,8	1.435,9	2,3%	-6,4%	0,2%
% s/ Total	44,9%	45,6%	40,2%	33,8%	32,9%	28,2%	36,9%	34,5%	31,0%			
Aturat > 1 any	16,0	28,6	49,1	81,1	171,1	287,6	635,6	1.189,2	1.853,4	71,5%	68,0%	55,9%
% s/ Total	25,7%	25,8%	38,2%	23,5%	27,7%	42,5%	24,5%	28,7%	40,0%			
Busca 1a. feina	7,8	13,1	14,2	38,9	57,5	65,6	231,7	300,1	355,2	7,8%	14,0%	18,4%
% s/ Total	12,5%	11,8%	11,0%	11,2%	9,3%	9,7%	8,9%	7,2%	7,7%			

Font: elaboració pròpia amb dades del INE i el Departament de Treball de la Generalitat de Catalunya

Si es prenen les dades del quart trimestre de l'any, la situació millora en els tres àmbits, especialment a Barcelona, fins al punt que si la ciutat és l'àmbit on l'atur creix més en mitjana anual, aquesta situació canvia dràsticament al quart trimestre, ja que Barcelona passa a tenir el creixement més baix de l'atur, més de cinc punts per sota de la taxa espanyola. Així, mentre que a Espanya i Catalunya els augments interanuals de l'atur al quart trimestre de l'any 2010 són respectivament del 8,6 i 6,8%, taxes inferiors a les seves mitjanes anuals, a Barcelona l'increment de l'atur al quart trimestre és de només un 3,3%, quasi tretze punts per sobre de la mitjana anual.

Aquesta situació es reflecteix en l'evolució de la taxa d'atur. Al quart trimestre de 2010, Barcelona es manté com l'àmbit territorial analitzat amb la taxa d'atur més baixa (un 16,2%, mentre que a Catalunya és el 18,1% i a Espanya el 20,5%). L'any 2010, l'evolució de les taxes ha estat diferent de l'observada l'any anterior. Si al quart trimestre de 2008 la taxa d'atur de Barcelona estava 3,5 punts de la mitjana catalana i 5,6 punts per sota de l'estatal i un anys després les diferències eren inferiors (1,7 punts respecte a Catalunya i 3,5 punts respecte al conjunt d'Espanya), al darrer trimestre de l'any 2010 la situació havia canviat, ja que les diferències respecte a Catalunya i Espanya tornaven a créixer al llarg de l'any i al quart trimestre eren d'1,9 i 4,3 punts, respectivament.

### Evolució de la taxa d'atur 2007-2010 segons l'EPA. Per trimestres

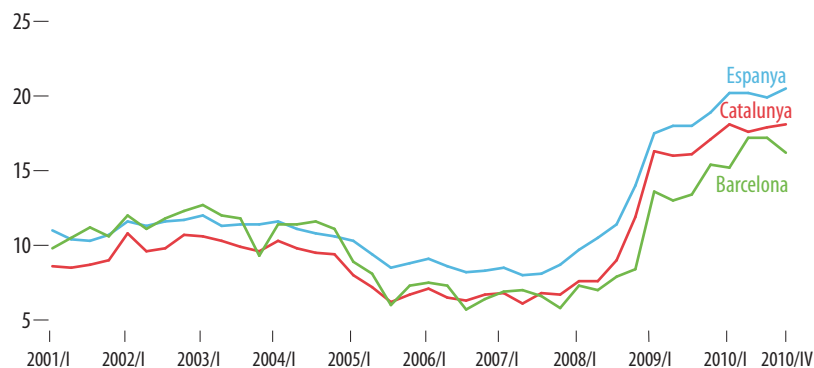
	Barcelona			Catalunya			Espanya		
	Total	Homes	Dones	Total	Homes	Dones	Total	Homes	Dones
<b>2007</b>									
I trimestre	6,9	6,7	7,2	6,8	5,6	8,3	8,5	6,4	11,4
II trimestre	7,0	7,2	6,7	6,1	5,5	7,0	8,0	6,1	10,5
III trimestre	6,6	6,3	7,0	6,8	5,7	8,2	8,1	6,3	10,6
IV trimestre	5,8	5,7	6,0	6,7	5,6	8,0	8,7	6,9	11,1
<b>2008</b>									
I trimestre	7,3	6,8	8,0	7,6	6,8	8,8	9,7	7,9	12,0
II trimestre	7,0	7,4	6,5	7,6	7,7	7,5	10,5	9,1	12,3
III trimestre	7,9	8,8	6,8	9,0	9,6	8,3	11,4	10,4	12,7
IV trimestre	8,4	7,8	9,1	11,9	12,3	11,5	14,0	13,0	15,2
<b>2009</b>									
I trimestre	13,6	13,4	13,7	16,3	17,1	15,3	17,5	17,0	18,1
II trimestre	13,0	14,2	11,6	16,0	16,9	14,7	18,0	17,7	18,4
III trimestre	13,4	13,2	13,7	16,1	16,6	15,4	18,0	17,9	18,3
IV trimestre	15,4	16,1	14,7	17,1	18,3	15,7	18,9	18,7	19,2
<b>2010</b>									
I trimestre	15,2	16,1	14,2	18,1	19,2	16,7	20,2	20,1	20,3
II trimestre	17,2	16,1	18,4	17,6	18,4	17,2	20,2	19,8	20,7
III trimestre	17,2	19,0	15,1	17,9	18,3	16,7	19,9	19,4	20,5
IV trimestre	16,2	19,2	12,9	18,1	19,4	16,6	20,5	20,1	20,9

Font: Departament d'Estadística de l'Ajuntament de Barcelona

La taxa d'atur femenina és inferior a la masculina a Catalunya i, especialment, a Barcelona, ja que a Espanya les dones presenten una taxa d'atur 0,8 punts superior a la taxa masculina i molt per sobre de les que presenten Barcelona i Catalunya. A Espanya la taxa d'atur femenina és del 20,9%, a Catalunya baixa al 16,6% i a Barcelona és encara inferior: un 12,9%.

Les dades trimestrals dels anys 2001-2010 indiquen que en els tres àmbits la taxa d'atur presenta una tendència a la baixa fins a l'any 2005, es manté els dos anys següents i puja amb gran intensitat l'any 2008 i amb menys força els anys 2009 i 2010. Barcelona, que es manté normalment amb una taxa d'atur superior a la catalana i propera a la mitjana estatal fins a l'any 2004, de l'any 2005 al 2010 presenta una taxa d'atur inferior a les taxes catalana i l'espanyola.

### Evolució de la taxa d'atur 2001-2010 segons l'EPA. Per trimestres



### Segons atur registrat

Si comparem les dades al desembre amb les que s'obtenen segons l'atur registrat a les oficines dels serveis públics d'ocupació es pot afirmar que en tots els casos l'increment de l'atur estimat segons l'EPA és superior al que es reflecteix a les dades d'atur registrat.

Al desembre de 2010, l'atur registrat a Barcelona, segons dades del Servei d'Ocupació de Catalunya, es redueix un mínim 0,2%, menys que a la província (-0,8%), però amb un comportament millor que Catalunya i



Espanya, on l'atur registrat puja un 0,16 i un 4,5%, respectivament. Això suposa que la ciutat presenta un comportament millor que els altres àmbits al llarg de l'any, ja que si al desembre de 2009 a Barcelona l'atur registrat pujava un 36%, a la província l'increment era del 33,1%, a Catalunya augmentava un 32,7% i per al conjunt estatal la taxa interanual creixia un 25,4%.

La taxa d'increment interanual de l'atur registrat ha anat baixant al llarg de l'any 2010 en els quatre àmbits analitzats, però només s'observen reduccions de l'atur, ja al desembre, a Barcelona i a la seva província.

### Evolució de l'atur registrat. Per mesos

Barcelona					Província				
	2009	2010	Var. 2008-09	Var. 2009-10	2009	2010	Var. 2008-09	Var. 2009-10	
Gener	80.207	105.073	46,35%	31,00%	338.971	434.881	58,52%	28,29%	
Febrer	84.278	106.961	49,59%	26,91%	357.229	444.145	62,23%	24,33%	
Març	88.206	108.292	55,11%	22,77%	373.364	451.255	67,55%	20,86%	
Abril	89.865	106.836	55,78%	18,88%	380.650	444.064	66,49%	16,66%	
Maig	89.941	103.907	53,41%	15,53%	381.415	431.451	63,29%	13,12%	
Juny	87.917	101.089	48,07%	14,98%	371.206	418.019	55,50%	12,61%	
Juliol	90.563	99.844	47,49%	10,25%	378.667	408.410	53,17%	7,85%	
Agost	94.853	102.648	47,36%	8,22%	396.592	421.102	51,30%	6,18%	
Setembre	96.250	101.972	47,27%	5,94%	402.123	418.931	49,77%	4,18%	
Octubre	97.722	102.704	42,99%	5,10%	408.478	421.963	43,92%	3,30%	
Novembre	99.798	102.364	39,56%	2,57%	415.635	419.303	38,18%	0,88%	
Desembre	101.069	100.868	36,02%	-0,20%	419.988	416.795	33,14%	-0,76%	

Catalunya					Espanya				
	2009	2010	Var. 2008-09	Var. 2009-10	2009	2010	Var. 2008-09	Var. 2009-10	
Gener	455.757	583.883	61,10%	28,11%	3.327.801	4.048.493	47,12%	21,66%	
Febrer	479.487	597.287	64,82%	24,57%	3.481.859	4.130.625	50,38%	18,63%	
Març	498.352	604.038	70,88%	21,21%	3.605.402	4.166.613	56,69%	15,57%	
Abril	505.262	593.656	68,77%	17,49%	3.644.880	4.142.425	55,86%	13,65%	
Maig	505.041	574.736	65,45%	13,80%	3.620.139	4.066.202	53,81%	12,32%	
Juny	488.247	554.261	56,78%	13,52%	3.564.889	3.982.368	49,13%	11,71%	
Juliol	495.911	539.191	54,03%	8,73%	3.544.095	3.908.578	46,03%	10,28%	
Agost	519.129	555.894	51,76%	7,08%	3.629.080	3.969.661	43,44%	9,38%	
Setembre	531.352	557.268	50,01%	4,88%	3.709.447	4.017.763	41,29%	8,31%	
Octubre	543.603	566.496	43,81%	4,21%	3.808.353	4.085.976	35,14%	7,29%	
Novembre	555.405	564.541	37,87%	1,64%	3.868.946	4.110.294	29,43%	6,24%	
Desembre	561.761	562.673	32,73%	0,16%	3.923.603	4.100.073	25,40%	4,50%	

Font: Departament de Treball. Generalitat de Catalunya. Servicio Público de Empleo Estatal (SEPE)

De desembre de 2009 a desembre de 2010 l'atur masculí baixa un 2,3% a Barcelona i experimenta una reducció similar a la de Catalunya (-2,2%), mentre que al conjunt de l'Estat creix un 2%. L'atur femení, en canvi, s'incrementa en els tres àmbits, però Barcelona torna a ser el que té un millor comportament ja que mentre a la ciutat s'incrementa un 2,2%, a Catalunya creix un 3% i a Espanya un 7,1%.

Per edats, cal assenyalar que l'atur només creix de desembre a desembre en el col·lectiu de majors de 44 anys, tant a Barcelona com a la resta d'àmbits. L'atur entre els menors de 25 anys baixa en tots els àmbits i és el grup que evoluciona millor al llarg de l'any 2010, amb baixades de l'atur que van del 2,9% del conjunt estatal al 14,8% de Catalunya. L'atur en el grup de 25 a 44 anys es redueix a Barcelona (un 3%) i a Catalunya (-2,1%), però puja a Espanya (un 2,4%).

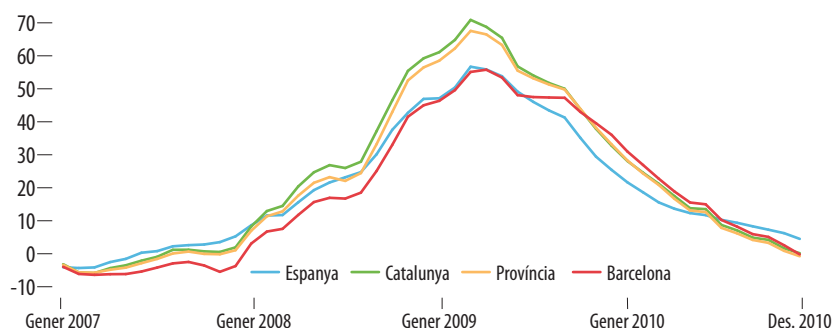
Per sectors, la comparació de l'evolució de l'atur registrat a Barcelona i a la resta d'àmbits al llarg de l'any 2010 indica que en els tres baixa en la indústria i la construcció i puja en l'agricultura, entre les persones sense ocupació anterior (amb percentatges que van del 9,2% de Barcelona al 24,7% d'Espanya) i més moderadament en els serveis, amb increments inferiors al 2,55 a Catalunya i Barcelona. Són precisament els serveis el sector que més atur registrat acumula al desembre de 2010, malgrat que amb una diferència rellevant: mentre que a Barcelona el 72,4% dels aturats pertany als serveis, a Catalunya i Espanya aquest percentatge no arriba al 59%.

## Principals variables de l'atur registrat per àmbits territorials. Dades a desembre

Barcelona				Catalunya			Espanya		
	2009	2010	Variació	2009	2010	Variació	2009	2010	Variació
<b>En milers</b>	<b>101.069</b>	<b>100.868</b>	<b>-0,2%</b>	<b>561.761</b>	<b>562.673</b>	<b>0,2%</b>	<b>3.923.603</b>	<b>4.100.073</b>	<b>4,5%</b>
<b>Per sexes</b>									
Homes	53.634	52.374	-2,3%	303.377	296.648	-2,2%	2.012.536	2.053.188	2,0%
% s/ Total	53,1%	51,9%		54,0%	52,7%		51,3%	50,1%	
Dones	47.435	48.494	2,2%	258.384	266.025	3,0%	1.911.067	2.046.885	7,1%
% s/ Total	46,9%	48,1%		46,0%	47,3%		48,7%	49,9%	
<b>Per edats</b>									
16-24 anys	7.417	6.333	-14,6%	54.421	46.344	-14,8%	446.769	433.774	-2,9%
% s/ Total	7,3%	6,3%		9,7%	8,2%		11,4%	10,6%	
25-44 anys	55.677	54.006	-3,0%	307.716	301.352	-2,1%	2.156.220	2.206.955	2,4%
% s/ Total	55,1%	53,5%		54,8%	53,6%		55,0%	53,8%	
45 anys i més	37.975	40.529	6,7%	199.624	214.977	7,7%	1.320.614	1.459.344	10,5%
% s/ Total	37,6%	40,2%		35,5%	38,2%		33,7%	35,6%	
<b>Per sector econòmic</b>									
Agricultura	311	372	19,6%	7.371	9.857	33,7%	106.133	126.829	19,5%
% s/ Total	0,3%	0,4%		1,3%	1,8%		2,7%	3,1%	
Indústria	11.992	11.214	-6,5%	104.448	95.584	-8,5%	508.802	491.638	-3,4%
% s/ Total	11,9%	11,1%		18,6%	17,0%		13,0%	12,0%	
Construcció	12.365	11.741	-5,0%	101.571	96.735	-4,8%	781.724	753.067	-3,7%
% s/ Total	12,2%	11,6%		18,1%	17,2%		19,9%	18,4%	
Serveis	72.314	73.078	1,1%	323.675	331.303	2,4%	2.241.065	2.371.939	5,8%
% s/ Total	71,5%	72,4%		57,6%	58,9%		57,1%	57,9%	
Sense ocupació anterior	4.087	4.463	9,2%	24.696	29.194	18,2%	285.879	356.600	24,7%
% s/ Total	4,0%	4,4%		4,4%	5,2%		7,3%	8,7%	

L'evolució de la taxa mensual de variació interanual manté, els darrers dos anys, unes pautes similars en els quatre àmbits territorials analitzats, Barcelona província, Catalunya i Espanya, malgrat que amb certes diferències. Al llarg de l'any 2007, l'atur presenta taxes de creixement negatives en tots els àmbits durant el primer semestre. Al llarg del segon semestre Espanya primerament i després Catalunya i la província de Barcelona comencen a tenir variacions interanuals positives de l'atur, mentre que a la ciutat aquesta situació no es produeix fins al gener de l'any 2008. Durant aquest any 2008, i fins al març-abril de l'any 2009, en els quatre àmbits s'observa un creixement continu de les taxes interanuals de variació de l'atur, particularment intens en el cas de la província de Barcelona i Catalunya.

## Evolució mensual de la taxa de variació interanual de l'atur registrat



A partir d'aquest moment es produeix una reducció del ritme de creixement de l'atur, molt important a Espanya i, amb menys força a Barcelona, Catalunya i la província. Aquesta tendència s'ha mantingut al llarg de l'any 2010, però amb la diferència que l'atur a Espanya ha tornat a créixer per sobre de la resta a partir del juliol. Al desembre, Barcelona i la seva província han presentat, després de tres anys, reduccions interanuals del nombre d'aturats.

L'increment interanual (de desembre a desembre) de l'atur registrat a la ciutat, la província i Barcelona és inferior a la mitjana estatal. De fet, Catalunya és, al desembre de 2010, la comunitat autònoma on l'increment interanual de l'atur és més reduït (0,16%), seguida de les illes Balears (0,2%) i Madrid (2,2%). És, per tant, la situació inversa a l'observada l'any 2009. D'altra banda, entre les províncies, Barcelona també és la que presenta el millor comportament al llarg de l'any 2010. De fet, és l'única província on l'atur baixa entre desembre de 2009 i desembre de 2010. A l'extrem contrari es troben Melilla, Sòria i Àvila, amb increments superiors al 13%.

### Variació interanual de l'atur registrat. Províncies i comunitats autònomes

Províncies	Aturats desembre	Variació interanual	Províncies	Aturats desembre	Variació interanual	Províncies	Aturats desembre	Variació interanual
<b>Barcelona</b>	<b>416.795</b>	<b>-0,76</b>	Sevilla	209.069	5,05	Pontevedra	93.808	7,57
Girona	55.016	0,99	Palència	12.432	5,24	Terol	8.715	7,61
Las Palmas	137.880	1,79	Osca	13.087	5,29	Màlaga	183.713	7,69
Madrid	461.928	2,21	València	239.649	5,45	Biscaia	76.129	7,99
Jaén	44.475	2,38	Burgos	25.925	5,59	Conca	16.701	8,12
Guipúscoa	39.449	2,48	Saragossa	70.867	5,62	Salamanca	30.134	8,19
Tarragona	63.410	2,70	Lleó	37.956	5,74	Segòvia	9.965	9,18
Sta. C. Tenerife	116.740	3,01	Granada	89.269	5,89	Albacete	42.349	9,50
Castelló	57.495	3,52	Àlaba	20.383	6,10	Lugo	23.352	10,32
Valladolid	42.480	3,79	Badajoz	79.688	6,35	Zamora	15.388	10,46
Cadix	175.246	4,30	Ourense	26.480	6,48	Toledo	72.515	11,21
Còrdova	76.960	4,39	Ciudad Real	53.215	6,72	Almeria	69.493	11,30
Cantàbria	44.157	4,40	Guadalajara	20.354	7,37	Huelva	55.774	11,68
La Corunya	93.673	4,55	Lleida	27.452	7,43	Àvila	14.985	13,26
Alacant	204.171	4,68	Cáceres	40.209	7,54	Sòria	5.344	13,70

### Variació interanual de l'atur registrat. Comunitats autònomes

Variació interanual de l'atur registrat a comunitats autònomes								
CCAA	Aturats desembre	Variació interanual	CCAA	Aturats desembre	Variació interanual	CCAA	Aturats desembre	Variació interanual
Catalunya	562.673	0,16	Múrcia (Regió de)	128.935	5,44	Extremadura	119.897	6,75
Balears (Illes)	91.288	0,21	Aragó	92.669	5,76	Castella i Lleó	194.609	6,91
Canàries	254.620	2,35	Navarra	43.011	5,80	Astúries	81.199	7,07
La Rioja	22.406	3,03	País Basc	135.961	6,05	Ceuta	9.046	8,18
Cantàbria	44.157	4,40	Andalusia	903.999	6,17	Castella- la Manxa	205.134	9,03
Com. Valenciana	501.315	4,91	Galícia	237.313	6,50	Melilla	9.913	18,70
Fuente: INEM						Total nacional	4.100.073	4,50

Finalment, la taxa mensual d'atur registrat a Barcelona es manté per sota de la mitjana estatal i de la taxa de Catalunya al llarg dels tres darrers anys. Al desembre de 2010 la taxa d'atur a Barcelona és del 12,7, a Catalunya puja al 14,7 i a Espanya arriba al 17,8.

### Evolució mensual de la taxa d'atur registrat

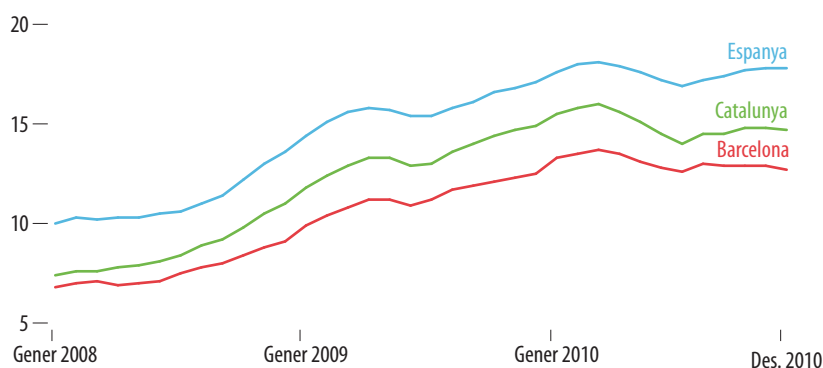
	2008			2009			2010		
	Barcelona	Catalunya	Espanya	Barcelona	Catalunya	Espanya	Barcelona	Catalunya	Espanya
Gener	6,8	7,4	10,0	9,9	11,8	14,4	13,3	15,5	17,6
Febrer	7,0	7,6	10,3	10,4	12,4	15,1	13,5	15,8	18,0
Març	7,1	7,6	10,2	10,8	12,9	15,6	13,7	16,0	18,1
Abril	6,9	7,8	10,3	11,2	13,3	15,8	13,5	15,6	17,9
Maig	7,0	7,9	10,3	11,2	13,3	15,7	13,1	15,1	17,6
Juny	7,1	8,1	10,5	10,9	12,9	15,4	12,8	14,5	17,2
Juliol	7,5	8,4	10,6	11,2	13,0	15,4	12,6	14,0	16,9
Agost	7,8	8,9	11,0	11,7	13,6	15,8	13,0	14,5	17,2
Setembre	8,0	9,2	11,4	11,9	14,0	16,1	12,9	14,5	17,4
Octubre	8,4	9,8	12,2	12,1	14,4	16,6	12,9	14,8	17,7
Novembre	8,8	10,5	13,0	12,3	14,7	16,8	12,9	14,8	17,8
Desembre	9,1	11,0	13,6	12,5	14,9	17,1	12,7	14,7	17,8
<b>Mitjana</b>	<b>7,6</b>	<b>8,7</b>	<b>11,1</b>	<b>11,3</b>	<b>13,4</b>	<b>15,8</b>	<b>13,1</b>	<b>15,0</b>	<b>17,6</b>

Font: Gabinet Tècnic de Programació de l'Ajuntament de Barcelona

En tots els casos, tret de Catalunya, es tracta dels valors més alts dels darrers anys; però si prenem la mitjana anual, aquesta és, l'any 2010, la més alta dels darrers anys als tres àmbits. Quant a la diferència entre Barcelona i la mitjana espanyola, s'ha anat incrementat durant els tres darrers anys: si al desembre de 2008 el diferencial era de 4,5 punts i al desembre de 2009 de 4,6 punts, al desembre de 2010 ja arriba a 5,1 punts.

El diferencial entre la taxa d'atur de Barcelona i Espanya es va incrementar al llarg de l'any 2008, es va mantenir força estable l'any 2009 i es va tornar a eixamplar durant l'any 2010. Respecte a Catalunya, el diferencial ha anat augmentant al llarg de 2008 i 2009 (al gener de 2008 era de 0,6 punts i al desembre de 2009 és de 2,4 punts) i s'ha reduït el 2010, especialment a la primera meitat de l'any.

### Evolució mensual de la taxa d'atur registrat



## Expedients de Regulació d'Ocupació (ERO)<sup>5</sup>

El total d'expedients de regulació d'ocupació que es van tramitar a la ciutat de Barcelona l'any 2010 va ser de 661, un 18,6% menys que l'any anterior. Després de dos anys de forts increments (que l'any 2009 van arribar al 283%), l'any 2010 presenta una reducció significativa del nombre d'ERO. Totes les categories presenten reduccions del nombre d'expedients, a excepció dels de reducció d'ocupació, que pugen un 85% en només un any. Les categories de rescissió i suspensió d'ocupació baixen per sobre del 32%, mentre que el desistiment ho fa un 48,5%. Els expedients de suspensió són la categoria més nombrosa l'any 2010, com ja va passar l'any anterior.

### Expedients de regulació d'ocupació a Barcelona i Catalunya

	2008	2009	2010	Var. 2008-09	Var. 2009-10
<b>Barcelona</b>	<b>212</b>	<b>812</b>	<b>661</b>	<b>283,0%</b>	<b>-18,6%</b>
Autoritzats	194	729	613	275,8%	-15,9%
<i>Rescissió</i>	158	237	144	50,0%	-39,2%
<i>Suspensió</i>	25	377	256	1.408,0%	-32,1%
<i>Reducció</i>	11	115	213	945,5%	85,2%
No autoritzats	5	17	14	240,0%	-17,6%
Desistits	13	66	34	407,7%	-48,5%
<b>Catalunya</b>	<b>944</b>	<b>4.331</b>	<b>3.441</b>	<b>358,8%</b>	<b>-20,5%</b>
Autoritzats	861	3.981	3.215	362,4%	-19,2%
<i>Rescissió</i>	511	841	560	64,6%	-33,4%
<i>Suspensió</i>	293	2.573	1.581	778,2%	-38,6%
<i>Reducció</i>	57	567	1.074	894,7%	89,4%
No autoritzats	30	82	63	173,3%	-23,2%
Desistits	53	268	163	405,7%	-39,2%
<b>% Barcelona/Catalunya</b>	<b>22,5%</b>	<b>18,7%</b>	<b>19,2%</b>		

Font: elaboració pròpia amb dades del Departament de Treball de la Generalitat

En el cas de Catalunya, les dades són molt similars, ja que també es redueix el nombre d'expedients de rescissió i suspensió (amb increments superiors al 33%) i augmenta el d'expedients de reducció, amb una taxa fins i tot superior a la de la ciutat: un 89,4%. La reducció total del nombre d'expedients de regulació d'ocupació en el cas català és del 20,5%. El pes de la ciutat sobre el total català, que havia baixat de 28% l'any 2007 al 18,7% l'any 2009, ha pujat lleugerament l'any 2010, fins al 19,2%.

A Barcelona, la majoria dels expedients de regulació d'ocupació realitzats l'any 2010 corresponen el sector serveis (un 59,9%), seguit per la indústria (24,7% del total). Respecte a l'any 2009, cal destacar que el pes de la indústria sobre el total d'expedients ha caigut més de nou punts percentuals, mentre que la construcció és el sector que més l'incrementa: 5,5 punts.

A Catalunya també s'observa una forta reducció del pes de la indústria sobre el total d'expedients presentats, però molt més forta que en el cas de Barcelona, ja que supera els 19 punts percentuals (del 57,3 al 38,1%). Aquesta reducció fa que l'any 2010, a Catalunya, els serveis superin la indústria, per primera vegada, com el sector que pateix amb més intensitat la regulació d'ocupació: un 39,6% del total d'expedients afecten el sector serveis l'any 2010, encara que el nombre total d'expedients al sector hagi baixat un 6,7% respecte a l'any anterior. La construcció i l'agricultura són els sectors que presenten increments en el nombre d'expedients de regulació d'ocupació durant el darrer any: un 48,9 i un 1.407%, respectivament.

<sup>5</sup> Un ERO és el procediment administratiu en què es demana a l'autoritat laboral autorització per portar a terme determinades reduccions de plantilla i que està basat en causes econòmiques, tècniques, organitzatives, productives o de força major. Pot ser:

**Rescissió de contracte o acomiadament col·lectiu.** Es considera acomiadament col·lectiu l'expedient que pretén l'extinció de contractes fonamentada en causes econòmiques, tècniques, organitzatives o de producció quan, en un període de noranta dies, l'extinció afecti un percentatge mínim de persones (un 10% de la plantilla com a mínim). En cas d'expedients basats en causa de força major no es requereix un nombre mínim de persones afectades.

**Suspensions temporals de contractes de treball.** És aquell procediment en què l'empresari pretén una suspensió temporal de contractes de treball per causes que han de correspondre a una situació conjuntural de l'empresa (per exemple: 30 dies consecutius de suspensió de contractes).

**Reduccions temporals de contractes de treball.** És aquell procediment en què l'empresari pretén, amb caràcter temporal, una reducció d'entre un 10 i un 70% de la jornada de treball computada sobre la base d'una jornada diària, setmanal, mensual o anual, per causes conjunturals.

## Expedients de regulació d'ocupació. Per sectors econòmics

2008			2009			2010			Variació	Variació
Expedients Sobre total			Expedients Sobre total			Expedients Sobre total			2008-09	2009-10
<b>Barcelona</b>			<b>812</b>			<b>661</b>			<b>283,0%</b>	<b>-18,6%</b>
Agricultura	0	0,0%	0	0,0%	14	2,1%	0,0%	100,0%		
Indústria	72	34,0%	276	34,0%	163	24,7%	283,3%	-40,9%		
Construcció	25	11,8%	63	7,8%	88	13,3%	152,0%	39,7%		
Serveis	115	54,2%	473	58,3%	396	59,9%	311,3%	-16,3%		
<b>Catalunya</b>			<b>4.331</b>			<b>3.441</b>			<b>358,8%</b>	<b>-20,5%</b>
Agricultura	16	1,7%	14	0,3%	211	6,1%	-12,5%	1407,1%		
Indústria	539	57,1%	2.483	57,3%	1.311	38,1%	360,7%	-47,2%		
Construcció	104	11,0%	374	8,6%	557	16,2%	259,6%	48,9%		
Serveis	285	30,2%	1.460	33,7%	1.362	39,6%	412,3%	-6,7%		

Font: elaboració pròpia amb dades del Departament de Treball de la Generalitat de Catalunya

Les dades de treballadors afectats per expedients de regulació d'ocupació també mostren reduccions importants l'any 2010. Si a Barcelona el nombre de treballadors afectats per expedients de regulació d'ocupació havia pujat espectacularment els darrers dos anys (un 290% l'any 2008 i un 231% l'any 2009), l'any 2010, en canvi, el nombre de treballadors afectats s'ha reduït un 53,2%. Si al període 2007-2009 el sector industrial és el que més pateix la pèrdua d'ocupació (passa de 937 treballadors afectats l'any 2007 a 17.539 l'any 2009), l'any 2010 és la indústria el sector que presenta la reducció més significativa de treballadors afectats (un 73%), mentre que la construcció és l'única activitat (sense comptar l'agricultura, amb un pes testimonial) que registra un augment de la regulació d'ocupació: 42,3% d'increment del nombre de treballadors afectats. El resultat és que l'any 2010 la indústria ja no manté el primer lloc quant al pes sobre el total de treballadors afectats (com passava els anys 2009 i 2010), ja que l'any 2010 són els serveis (amb un 54% del total) el sector on més treballadors han estat afectats per regulacions d'ocupació. A Catalunya l'evolució de l'any 2010 és molt similar que a Barcelona, però amb reduccions inferiors a les de la ciutat: un 55% global, un 65,8% en el cas de la indústria i un 19,4% en el sector serveis.

## Treballadors afectats per expedients de regulació d'ocupació. Per sectors i sexe

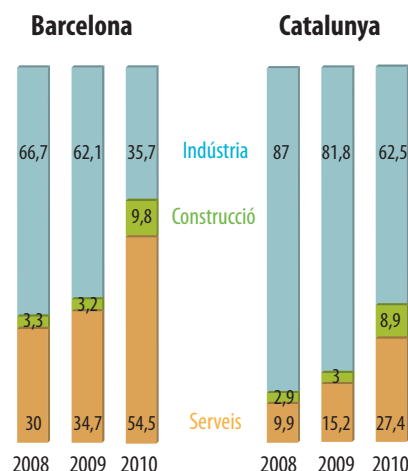
2008			2009			2010			Variació	Variació
Treballadors % sobre total			Treballadors % sobre total			Treballadors % sobre total			2008-09	2009-10
<b>Per sectors</b>										
<b>Barcelona</b>			<b>28.272</b>			<b>13.225</b>			<b>231,0%</b>	<b>-53,2%</b>
Agricultura	0	0,0	0	0,0	65	0,5	0,0%	100,0%		
Indústria	5.701	66,7	17.539	62,0	4.715	35,7	207,6%	-73,1%		
Construcció	281	3,3	913	3,2	1.299	9,8	224,9%	42,3%		
Serveis	2.560	30,0	9.820	34,7	7.146	54,0	283,6%	-27,2%		
<b>Catalunya</b>			<b>149.721</b>			<b>66.923</b>			<b>239,6%</b>	<b>-55,3%</b>
Agricultura	85	0,2	81	0,1	824	1,2	-4,7%	917,3%		
Indústria	38.362	87,0	122.443	81,8	41.843	62,5	219,2%	-65,8%		
Construcció	1.278	2,9	4.459	3,0	5.938	8,9	248,9%	33,2%		
Serveis	4.358	9,9	22.738	15,2	18.318	27,4	421,8%	-19,4%		
<b>Per sexe</b>										
<b>Barcelona</b>			<b>28.272</b>			<b>13.225</b>			<b>231,0%</b>	<b>-53,2%</b>
Homes	6.862	80,3	22.114	78,2	10.295	77,8	222,3%	-53,4%		
Dones	1.680	19,7	6.158	21,8	2.930	22,2	266,5%	-52,4%		
<b>Catalunya</b>			<b>149.721</b>			<b>66.923</b>			<b>239,6%</b>	<b>-55,3%</b>
Homes	33.141	75,2	112.101	74,9	51.132	76,4	238,3%	-54,4%		
Dones	10.942	24,8	37.620	25,1	15.791	23,6	<b>231,0%</b>	<b>-58,0%</b>		

Font: elaboració pròpia amb dades del Departament de Treball de la Generalitat de Catalunya

A Catalunya, en canvi, la indústria torna a ser, com els darrers dos anys, el sector amb més pes sobre el total de treballadors afectats. Però si l'any 2009 quasi el 82% del total dels afectats es trobaven en la indústria, l'any 2010 aquest percentatge ha baixat al 62,5%. L'evolució dels darrers tres anys és molt similar a Barcelona i Ca-



talunya: reducció del pes de la indústria quant als treballadors afectats per regulacions d'ocupació i increment del pes de la construcció i els serveis.



Els expedients de regulació d'ocupació afecten, tant a Barcelona com a Catalunya, més els homes que les dones. L'any 2010, el 77,8% dels treballadors afectats a Barcelona i el 76,4% a Catalunya eren homes.

D'altra banda, a Barcelona i a Catalunya els expedients de suspensió d'ocupació autoritzats encara són els que afecten més treballadors l'any 2010, malgrat que el seu pes s'ha reduït considerablement respecte a l'any 2009: si l'any anterior el 73% del total de treballadors en el cas de la ciutat i el 80% en el conjunt de Catalunya estaven afectats per aquest tipus d'expedients, l'any 2010 aquests percentatges han baixat al 45,6 i al 42,7%, respectivament. Els treballadors afectats per expedients de reducció d'ocupació són el col·lectiu que més creix l'any 2010, tant a Barcelona (un 248,5%) com a Catalunya (un 302,7%).

### Treballadors afectats per expedients de regulació d'ocupació

	2008		2009		2010		Variació 2008-09	Variació 2009-10
	Treballadors	% sobre total	Treballadors	% sobre total	Treballadors	% sobre total		
<b>Barcelona</b>	<b>8.542</b>		<b>28.272</b>		<b>13.225</b>		<b>231,0%</b>	<b>-53,2%</b>
Autoritzats	7.724	90,4%	26.330	93,1%	12.358	93,4%	240,9%	-53,1%
Rescissió	3.403	39,8%	4.996	17,7%	3.993	30,2%	46,8%	-20,1%
Suspensió	4.235	49,6%	20.666	73,1%	6.037	45,6%	388,0%	-70,8%
Reducció	86	1,0%	668	2,4%	2.328	17,6%	676,7%	248,5%
No autoritzats	210	2,5%	193	0,7%	458	3,5%	-8,1%	137,3%
Desistits	608	7,1%	1.749	6,2%	409	3,1%	187,7%	-76,6%
<b>Catalunya</b>	<b>44.083</b>		<b>149.721</b>		<b>66.923</b>		<b>239,6%</b>	<b>-55,3%</b>
Autoritzats	30.223	68,6%	142.357	95,1%	63.268	94,5%	371,0%	-55,6%
Rescissió	9.688	22,0%	16.918	11,3%	12.898	19,3%	74,6%	-23,8%
Suspensió	19.640	44,6%	120.030	80,2%	28.586	42,7%	511,2%	-76,2%
Reducció	895	2,0%	5.409	3,6%	21.784	32,6%	504,4%	302,7%
No autoritzats	9.192	20,9%	1.496	1,0%	1.254	1,9%	-83,7%	-16,2%
Desistits	4.668	10,6%	5.868	3,9%	2.401	3,6%	25,7%	-59,1%
<b>% Barcelona/Catalunya</b>		<b>19,4%</b>		<b>18,9%</b>		<b>19,8%</b>		

Font: elaboració pròpia amb dades del Departament de Treball de la Generalitat de Catalunya

El 19,8% dels treballadors afectats per expedients de regulació d'ocupació a Catalunya l'any 2010 es troben a Barcelona, quasi un punt més que l'any anterior.

## Prestacions per desocupació (SEPE)

A partir de l'any 2009, el "Servicio Público de Empleo Estatal" no elabora les dades de nombre de rebuts i import de les prestacions desagregats per municipis i, per tant, només es pot donar aquestes dades a nivell provincial i sense poder comparar amb les dades de l'any 2008 per a la ciutat.

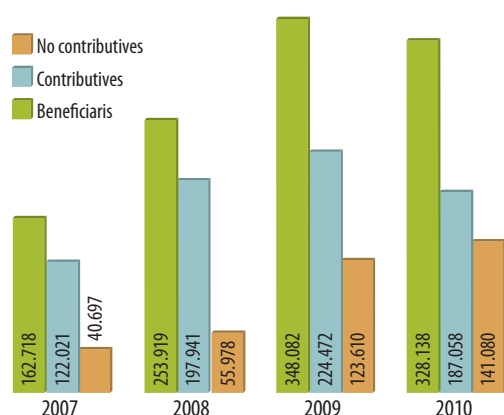
L'import total de les prestacions per desocupació que el Servicio Público de Empleo Estatal va pagar a la província de Barcelona al llarg de 2010 va ser de 3.212,04 milions d'euros, un 2,4% més que l'any 2009 (un increment molt inferior al 60,5% de l'any 2009). El nombre de beneficiaris va ser de 328.138, un 5,7% menys que l'any anterior, i el de rebuts 4.893.978, amb un increment respecte l'any 2009 d'un 8,6%. Aquests forts increments són deguts a l'augment de les prestacions no contributives (subsidiis i RAI), que de desembre de 2009 a desembre de 2010 creixen un 14% en nombre de beneficiaris i un 68,6% en l'import íntegre pagat. En canvi, el nombre de beneficiaris de prestacions contributives cau un 16,7% i l'import un 8,2%.

### Prestacions del SEPE a la província de Barcelona

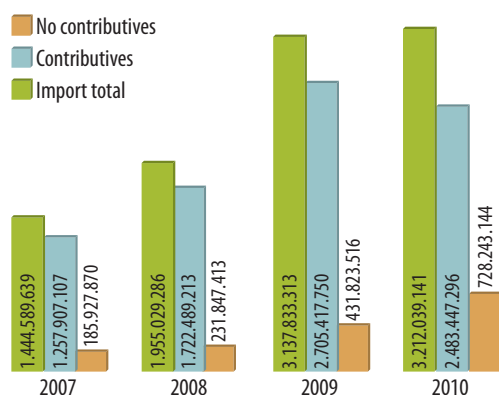
	Des. 2008	Des. 2009	Des. 2010	Var. 2007-08	Var. 2008-09	Var. 2009-10
<b>Rebuts</b>	<b>2.866.162</b>	<b>4.505.330</b>	<b>4.893.978</b>	<b>28,4%</b>	<b>57,2%</b>	<b>8,6%</b>
Contributives	2.274.769	3.418.819	3.077.463	30,8%	50,3%	-10,0%
% s/ Total	79,4%	75,9%	62,9%			
No contributives	590.666	1.082.690	1.812.976	20,0%	83,3%	67,5%
% s/ Total	20,6%	24,0%	37,0%			
Altres	727	3.821	3.539	-6,8	425,6%	-7,4%
% s/ Total	0,0%	0,1%	0,1%			
<b>Beneficiaris</b>	<b>253.919</b>	<b>348.082</b>	<b>328.138</b>	<b>56,0%</b>	<b>37,1%</b>	<b>-5,7%</b>
Contributives	197.941	224.472	187.058	62,2%	13,4%	-16,7%
% s/ Total	78,0%	64,5%	57,0%			
No contributives	55.978	123.610	141.080	37,5%	120,8%	14,1%
% s/ Total	22,0%	35,5%	43,0%			
<b>Import íntegre</b>	<b>1.955.029.286</b>	<b>3.137.833.313</b>	<b>3.212.039.141</b>	<b>35,3%</b>	<b>60,5%</b>	<b>2,4%</b>
Contributives	1.722.489.213	2.705.417.750	2.483.447.296	36,9%	57,1%	-8,2%
% s/ Total	88,1%	86,2%	77,3%			
No contributives	231.847.413	431.823.516	728.243.144	24,7%	86,3%	68,6%
% s/ Total	11,9%	13,8%	22,7%			
Altres	692.660	592.047	348.699	-8,2%	-14,5%	-41,1%
% s/ Total	0,0%	0,0%	0,0%			

Font: Elaboració pròpia amb dades de l'Observatorio de las Ocupaciones-Servicio Público de Empleo Estatal de Barcelona Servicio Público de Empleo Estatal. Nota: les prestacions contributives inclouen l'atur LPD (Llei de protecció a la desocupació) i l'atur agrícola. En ambdós casos corresponen a persones que han contribuït prèviament i que han estat contractades. Les prestacions no contributives inclouen el subsidi d'atur, el subsidi agrícola i la renda activa d'inserció (RAI). Es tracta de prestacions a determinats col·lectius que no han cotitzat o que tenen un nivell de cotització baix i que, atès el nivell de renda, edat o situació familiar, són candidats a una ajuda pública. L'apartat d'altres inclou, bàsicament, les prestacions d'exportats, que són prestacions d'atur que l'INEM paga per delegació d'altres països de la UE a persones que han traslladat la seva prestació al nostre país.

### Beneficiaris a la província de Barcelona



### Import íntegre a la província de Barcelona. Mil



Per la seva part, les dades de beneficiaris de prestacions a la ciutat de Barcelona indiquen que el nombre de beneficiaris ha baixat un 4,2%, quan l'any anterior havia pujat quasi un 40%. El 38,4% d'aquestes beneficiaris són per prestacions no contributives, col·lectiu que ha crescut un 11% aquest any. A desembre de 2010, el 24,4% dels beneficiaris de prestacions a la província de Barcelona estan domiciliats a la ciutat de Barcelona.

### Beneficiaris de prestacions del SEPE a Barcelona

	Des. 2008	Des. 2009	Des. 2010	Var. 2008-09	Var. 2009-10
<b>Beneficiaris</b>	<b>59.900</b>	<b>83.702</b>	<b>80.164</b>	<b>39,7%</b>	<b>-4,2%</b>
<b>Per tipus prestació</b>					
Contributives	47.040	56.000	49.414	19,0%	-11,8%
% s/ Total	78,5%	66,9%	61,6%		
No contributives	12.860	27.702	30.750	115,4%	11,0%
% s/ Total	21,5%	33,1%	38,4%		
<b>Barcelona/ província</b>	<b>23,6%</b>	<b>24,0%</b>	<b>24,4%</b>		

Font: Elaboració pròpia amb dades de l'Observatorio de las Ocupaciones-Servicio Público de Empleo Estatal de Barcelona

A Barcelona, el SEPE va gestionar 187.317 prestacions l'any 2010, un 7,11% més que l'any anterior. S'incrementen les prestacions no contributives (subsidiis, un 35,2%, els PRODI, un 175,5%), però baixen les contributives (un 9,9%). Les oficines amb més expedients de prestacions són Guineueta i Sepúlveda. El 26,6% del total de prestacions de la província corresponen a la ciutat de Barcelona, 1,3 punts més que l'any anterior.

### Nombre de prestacions del SEPE a Barcelona, per oficines

Oficines	Contributives			Subsidis			RAI + Renda agrària		
	2009	2010	Variació	2009	2010	Variació	2009	2010	Variació
Aragó	10.283	11.201	8,93%	1.962	3.115	58,77%	90	172	91,11%
Barri Gòtic	14.031	11.138	-20,62%	3.416	3.924	14,87%	191	268	40,31%
Dante	10.602	9.604	-9,41%	2.455	3.522	43,46%	85	209	145,88%
Guineueta	17.383	15.524	-10,69%	5.349	7.495	40,12%	302	464	53,64%
Lesseps	13.192	11.730	-11,08%	2.821	3.622	28,39%	133	269	102,26%
Mallorca	7.452	11.650	56,33%	1.382	2.980	115,63%	90	183	103,33%
Poble Nou	10.076	8.778	-12,88%	2.385	3.247	36,14%	86	110	27,91%
S. Andreu	11.561	10.892	-5,79%	2.600	3.813	46,65%	157	228	45,22%
Sants	11.374	9.963	-12,41%	2.524	3.344	32,49%	117	239	104,27%
Verneda	9.583	8.287	-13,52%	2.300	2.878	25,13%	101	230	127,72%
Sepúlveda	17.992	11.542	-35,85%	5.061	5.670	12,03%	207	235	13,53%
<b>Total</b>	<b>133.529</b>	<b>120.309</b>	<b>-9,90%</b>	<b>32.255</b>	<b>43.610</b>	<b>35,20%</b>	<b>1.559</b>	<b>2.607</b>	<b>67,22%</b>
<b>% província</b>	<b>26,1%</b>	<b>27,7%</b>		<b>22,2%</b>	<b>23,2%</b>		<b>24,5%</b>	<b>24,0%</b>	

Oficines	PRODI			Total		
	2009	2010	Variació	2009	2010	Variació
Aragó	620	2.243	261,77%	12.955	16.731	29,15%
Barri Gòtic	974	2.547	161,50%	18.612	17.877	-3,95%
Dante	488	1.322	170,90%	13.630	14.657	7,53%
Guineueta	863	2.602	201,51%	23.897	26.085	9,16%
Lesseps	717	2.093	191,91%	16.863	17.714	5,05%
Mallorca	415	1.637	294,46%	9.339	16.450	76,14%
Poble Nou	498	1.213	143,57%	13.045	13.348	2,32%
S. Andreu	654	1.517	131,96%	14.972	16.450	9,87%
Sants	718	1.860	159,05%	14.733	15.406	4,57%
Verneda	447	1.313	193,74%	12.431	12.708	2,23%
Sepúlveda	1.153	2.444	111,97%	24.413	19.891	-18,52%
<b>Total</b>	<b>7.547</b>	<b>20.791</b>	<b>175,49%</b>	<b>174.890</b>	<b>187.317</b>	<b>7,11%</b>
<b>% província</b>	<b>28,4%</b>	<b>29,3%</b>		<b>25,3%</b>	<b>26,6%</b>	

Font: Elaboració pròpia amb dades de l'Observatorio de las Ocupaciones-Servicio Público de Empleo Estatal de Barcelona

## Mercat laboral: Enquesta trimestral del cost aboral<sup>6</sup>

La Memòria Socioeconòmica de Barcelona inclou en aquesta edició 2010 per primera vegada dades sobre l'evolució del cost laboral, segons dades de l'enquesta trimestral del cost laboral, fent una comparativa entre els resultats estatals i els catalans, ja que no hi ha dades per a àmbits territorials més petits.

Segons aquestes dades, el cost laboral total s'ha incrementat a Catalunya només un 0,3% l'any 2010, mentre que per al conjunt de l'Estat s'ha reduït un 0,3%. En el cas català, el lleuger increment del cost laboral s'explica per l'augment del cost salarial (1,1%), que compensa la reducció dels costos no laborals (cotitzacions i bonificacions de la seguretat social, percepcions no salarials).

### Evolució del cost laboral (total i salarial). Dades generals i per sectors. IV trimestre

	Catalunya			Espanya		
	2009	2010	Variació	2009	2010	Variació
<b>Cost total</b>	<b>2.819,14</b>	<b>2.826,64</b>	<b>0,27%</b>	<b>2.649,12</b>	<b>2.642,19</b>	<b>-0,26%</b>
Cost salarial total	2.119,35	2.143,38	1,13%	1.993,15	1.992,90	-0,01%
Altres costos	699,79	683,26	-2,36%	655,97	649,29	-1,02%
Percepcions no salarials	123,74	107,20	-13,37%	111,07	106,60	-4,02%
Cotitzacions obligatòries	602,01	601,75	-0,04%	567,89	565,79	-0,37%
Bonificacions Seg. Social	25,96	25,69	-1,04%	22,99	23,10	0,48%
% cost salarial/ cost total	75,2%	75,8%		75,2%	75,4%	
<b>Dades per sectors</b>						
<b>Indústria</b>						
Cost total	3.316,24	3.295,19	-0,63%	2.969,63	3.038,10	2,31%
Cost salarial total	2.468,30	2.501,28	1,34%	2.215,34	2.277,28	2,80%
% cost salarial/ cost total	74,4%	75,9%	1,98%	74,6%	75,0%	0,48%
<b>Construcció</b>						
Cost total	3.078,99	3.034,49	-1,45%	2.737,43	2.743,32	0,22%
Cost salarial total	2.256,08	2.224,01	-1,42%	1.957,63	1.969,86	0,62%
% cost salarial/ cost total	73,3%	73,3%	0,02%	71,5%	71,8%	0,41%
<b>Serveis</b>						
Cost total	2.658,73	2.689,00	1,14%	2.567,13	2.547,25	-0,77%
Cost salarial total	2.012,22	2.046,22	1,69%	1.949,74	1.935,81	-0,71%
% cost salarial/ cost total	75,7%	76,1%	0,54%	76,0%	76,0%	0,06%

Font: elaboració pròpia amb dades de l'Institut Nacional d'Estadística (INE)

Per la seva part, al conjunt d'Espanya l'any 2010 el cost salarial dels treballadors pràcticament no varia (reducció d'un 0,01%), mentre que els altres costos laborals presenten una reducció d'un 1%.

A Catalunya, els costos laborals baixen entre el quart trimestre de 2009 i el quart trimestre de 2010 a la indústria (0,6%) i a la construcció (1,5%), però s'incrementen als serveis (un 1,1%). En canvi, a Espanya l'evolució és justament la contrària: s'incrementen a la construcció (0,2%) i especialment a la indústria (un 2,3%), però baixen al sector serveis (0,8%).

Catalunya es troba en el grup de 8 comunitats autònomes que presenten increments anuals l'any 2010 del cost laboral. Galícia és la comunitat on més creix el cost laboral (un 3,2%) i Extremadura la que presenta la major reducció, un 2,1%. Si ens centrem en les dades anuals d'evolució del cost salarial, Catalunya presenta el quart major increment, per darrera de Galícia, Navarra i les Illes Balears. Castellà i Lleó, amb una reducció del 2,7%, és la comunitat autònoma on més cau el cost salarial.

L'Enquesta trimestral del cost laboral també ofereix dades sobre l'evolució de les hores treballades. A Catalunya, el nombre d'hores pactades per treballador i mes al quart trimestre de 2010, incloent les jornades a temps complert i a temps parcial, va ser de 152,2 hores, un 0,6% menys que al mateix període de l'any anterior.

<sup>6</sup> L'Enquesta trimestral del cost laboral és una operació estadística contínua elaborada per l'INE, de caràcter conjuntural i periodicitat trimestral, que aporta resultats nacionals i per comunitats autònomes. Té com objectiu proporcionar informació sobre el Cost laboral mitjà per treballador i mes, el Cost Laboral mitjà per hora efectiva de treball i el temps treballat i no treballat.

## Rànquing CCAA per taxa de variació interanual del cost laboral. Total i salarial

Cost total				Cost Salarial			
	IV 2010	IV 2009	Variació		IV 2010	IV 2009	Variació
Extremadura	2.258,87	2.307,03	-2,1%	Castella i Lleó	1.828,00	1.879,42	-2,7%
Astúries	2.634,66	2.685,99	-1,9%	Astúries	1.997,72	2.042,00	-2,2%
Canàries	2.165,68	2.202,86	-1,7%	Extremadura	1.698,01	1.730,24	-1,9%
Andalusia	2.427,48	2.466,91	-1,6%	Canàries	1.608,90	1.633,10	-1,5%
Castella i Lleó	2.446,30	2.480,01	-1,4%	Andalusia	1.810,30	1.835,29	-1,4%
Madrid	2.990,45	3.027,45	-1,2%	Madrid	2.268,79	2.291,79	-1,0%
Rioja, La	2.526,90	2.536,51	-0,4%	Castella - La Manxa	1.781,69	1.792,09	-0,6%
Aragó	2.595,89	2.603,41	-0,3%	Aragó	1.967,33	1.970,97	-0,2%
<b>Nacional</b>	<b>2.642,17</b>	<b>2.649,13</b>	<b>-0,3%</b>	<b>Nacional</b>	<b>1.992,90</b>	<b>1.993,15</b>	<b>0,0%</b>
Castella - La Manxa	2.393,47	2.397,90	-0,2%	Múrcia	1.883,94	1.877,19	0,4%
Com. Valenciana	2.361,25	2.358,04	0,1%	Cantàbria	1.873,93	1.866,64	0,4%
<b>Catalunya</b>	<b>2.826,65</b>	<b>2.819,14</b>	<b>0,3%</b>	Com. Valenciana	1.772,76	1.761,28	0,7%
País Basc	3.090,83	3.078,26	0,4%	País Basc	2.371,00	2.347,93	1,0%
Múrcia	2.505,12	2.494,75	0,4%	Rioja, La	1.932,98	1.912,74	1,1%
Cantàbria	2.514,90	2.475,66	1,6%	<b>Catalunya</b>	<b>2.143,38</b>	<b>2.119,35</b>	<b>1,1%</b>
Navarra	2.837,52	2.786,59	1,8%	Balears, Illes	1.943,34	1.920,82	1,2%
Balears, Illes	2.609,37	2.560,07	1,9%	Navarra	2.174,23	2.126,11	2,3%
Galícia	2.400,00	2.325,32	3,2%	Galícia	1.804,33	1.746,51	3,3%

Font: elaboració pròpia amb dades de l'Institut Nacional d'Estadística (INE)

## Hores pactades i hores extres per treballador i mes. Catalunya i Espanya

Hores pactades				Hores extres			
	IV 2009	IV 2010	Variació		IV 2009	IV 2010	Variació
<b>Catalunya</b>							
<b>Ambdues jornades</b>							
Total	153,1	152,2	-0,6%		0,81	0,79	-2,5%
Indústria	164,6	164,8	0,1%		1,21	1,33	9,9%
Construcció	162,7	162,7	0,0%		0,88	0,76	-13,6%
Serveis	149,0	148,0	-0,7%		0,70	0,65	-7,1%
<b>Temps complert</b>							
Total	169,0	168,9	-0,1%		0,93	0,93	0,0%
Indústria	170,9	170,9	0,0%		1,26	1,42	12,7%
Construcció	170,2	170,0	-0,1%		0,96	0,77	-19,8%
Serveis	168,3	168,1	-0,1%		0,82	0,80	-2,4%
<b>Temps parcial</b>							
Total	83,8	84,7	1,1%		0,27	0,21	-22,2%
Indústria	79,5	80,4	1,1%		0,43	0,13	-69,8%
Construcció	88,6	86,1	-2,8%		0,03	0,65	2066,7%
Serveis	83,9	84,9	1,2%		0,27	0,20	-25,9%
<b>Espanya</b>							
<b>Ambdues jornades</b>							
Total	153,8	152,5	-0,8%		0,64	0,66	3,1%
Indústria	163,6	163,4	-0,1%		0,95	1,12	17,9%
Construcció	165,3	165,0	-0,2%		0,58	0,64	10,3%
Serveis	150,1	148,8	-0,9%		0,58	0,56	-3,4%
<b>Temps complert</b>							
Total	168,0	167,8	-0,1%		0,73	0,75	2,7%
Indústria	170,2	170,1	-0,1%		1,01	1,20	18,8%
Construcció	170,7	170,6	-0,1%		0,61	0,67	9,8%
Serveis	167,0	166,8	-0,1%		0,68	0,65	-4,4%
<b>Temps parcial</b>							
Total	84,9	86,2	1,5%		0,20	0,27	35,0%
Indústria	80,8	84,0	4,0%		0,20	0,17	-15,0%
Construcció	83,2	83,8	0,7%		0,09	0,15	66,7%
Serveis	85,3	86,4	1,3%		0,21	0,28	33,3%

Font: elaboració pròpia amb dades de l'Institut Nacional d'Estadística (INE)

La indústria, amb una jornada de 164,8 hores, és el sector que presenta la jornada més llarga. La jornada a temps complert es va reduir un 0,1% durant l'any 2010, mentre que la jornada a temps parcial es va incrementar un 1,1%. La situació és molt similar per al conjunt estatal, ja que la jornada mensual pactada baixa lleugerament (un 0,8%) per al conjunt d'ambdues jornades, fins a les 152,5 hores. En canvi, és el sector de la construcció el que presenta la jornada més llarga en el cas espanyol: 165 hores. Comparativament, Catalunya té jornades per sobre de la mitjana estatal a la indústria, i més curtes a la construcció i al sector serveis.

Per la seva part, el total d'hores extres mensuals per treballador s'ha reduït un 2,5% a Catalunya al llarg de l'any 2010, quan a Espanya ha pujat un 3,1%. Tant en el cas català com per al conjunt de l'Estat, el sector industrial ha incrementat el nombre d'hores extres realitzades (un 9,9 i un 17,9%, respectivament), mentre que el sector serveis en ambdós casos mostra reduccions del total d'hores extres (dels 3,4% en el cas espanyol, del 7,1% en el cas català). La construcció, en canvi, mostra un comportament diferenciat segons l'àmbit territorial: a Catalunya es redueix un 13,6% el nombre d'hores extres mensuals per treballador entre el quart trimestre de 2009 i el quart trimestre de 2010, mentre que a Espanya, al mateix període, puja un 10,3%.



## Sinistralitat

### Lesions per accident de treball

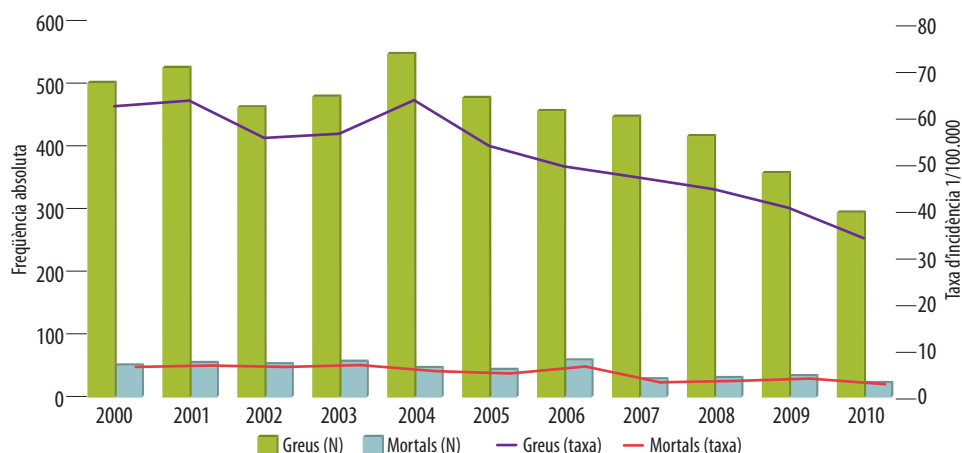
L'any 2010 s'han produït a Barcelona 35.276 lesions per accident de treball (LAT) amb baixa, de les què 295 són greus i 23 mortals. Respecte l'any anterior hi ha hagut un lleuger descens en el total de lesions (2,4%) i en les lleus (2,3%), mentre que en les greus i sobretot en les mortals, la disminució ha estat molt important (17,6% i 32,4%, respectivament). El 59,8% dels accidentats han estat homes, que també han patit les lesions més greus (el 76,6% de les greus i el 87,0% de les mortals). El 70% han ocorregut en persones de classes socials manuals, sent les ocupacions més freqüents entre els homes els treballadors qualificats de la indústria i la construcció seguits pel grup de no qualificats, i entre les dones les treballadores de serveis i comerç seguides de les d'ocupacions no qualificades.

Un percentatge significatiu de les LAT greus i mortals ha estat 'in itinere' (45,4% i 39,1%, respectivament), sobretot entre les dones (dues tercers parts d'aquestes lesions més greus s'han produït en el trajecte del domicili al lloc de treball). Entre els homes les lesions greus i mortals més freqüents han estat les traumàtiques en jornada laboral (42,3%).

Des de l'any 2000 s'observa una important disminució tant del nombre com de la incidència de les lesions greus. Aquesta disminució ha estat més accentuada els dos darrers anys (sobretot el 2010), tendència molt probablement relacionada amb l'actual crisi econòmica. L'evolució de les LAT mortals ha estat més inestable degut al baix nombre d'aquestes lesions, tot i així es pot observar una magnitud força estable fins 2003 amb taxes d'entre 6 i 7 x 100.000 i un descens els darrers anys amb taxes d'entre 3 i 4 x 100.000; també en aquestes lesions s'observa la disminució de l'any 2010.

La incidència de LAT amb baixa ocorregudes durant la jornada laboral a Barcelona el 2010 ha estat inferior a la de Catalunya (3230,6 i 4.107,7 x 100.000, respectivament), mentre que la de les 'in itinere' ha estat superior (817,4 i 644,1 x 100.000, respectivament).

### Evolució de les lesions per accidents de treball greus i mortals



### Lesions per sectors i tipus de contracte (Barcelonès)

Per tal de valorar l'impacte dels accidents laborals per sector econòmic i tipus de contracte, hem d'utilitzar les dades del Barcelonès, àmbit més proper del que disposem de dades.

El nombre d'accidents laborals amb baixa a la comarca del Barcelonès ha estat de 34.757 l'any 2010, un 5,3% menys que l'any anterior. La majoria dels accidents han estat lleus (més del 99% del total) i s'han produït en el sector serveis (el 73% del total d'accidents es produeixen en aquest sector). Respecte a la situació de l'any 2009, cal destacar la important reducció en el sector de la construcció (un 20,3%).

## Accidents laborals amb baixa. Per sectors

	2010				% variació 2009-10			
	Lleu	Greu	Mortal	Total	Lleu	Greu	Mortal	Total
Agricultura	73	1	0	74	-30,5	0,0	0,0	-30,2
Indústria	4.969	36	3	5.008	-4,1	9,1	50,0	-4,0
Construcció	4.258	34	2	4.294	-20,2	-27,7	-66,7	-20,3
Serveis	25.231	138	12	25.381	-2,2	-4,8	-33,3	-2,3
<b>Total</b>	<b>34.531</b>	<b>209</b>	<b>17</b>	<b>34.757</b>	<b>-5,2</b>	<b>-7,5</b>	<b>-34,6</b>	<b>-5,3</b>

Font: Departament de Treball de la Generalitat de Catalunya

L'any 2010, el 63,8% dels accidents amb baixa afecten els homes, malgrat que són el col·lectiu que presenta la reducció més important respecte a l'any 2009 (un 7,4%), i els treballadors amb contracte fix (que són majoritaris en el mercat de treball).

## Accidents laborals amb baixa. Per sexe i tipus de contracte

	2010			Variació 2009-10		
	Eventual	Fix	Total	Eventual	Fix	Total
<b>Sexo</b>						
Home	6.192	15.822	22.014	-12,6%	-5,2%	-7,4%
Dona	3.218	9.250	12.468	-3,0%	-1,3%	-1,7%
<b>Total</b>	<b>9.410</b>	<b>25.072</b>	<b>34.482</b>	<b>-9,5%</b>	<b>-3,8%</b>	<b>-5,4%</b>
<b>% sobre total tipo contracte</b>						
Home	65,8%	63,1%	63,8%			
Dona	34,2%	36,9%	36,2%			

Font: Departament de Treball de la Generalitat de Catalunya

Per valorar l'impacte de l'accidentalitat en els diferents sectors s'ha fet un càlcul de la seva incidència en el total de treballadors afiliats (règim general, règim d'autònoms i règim especial del carbó). Els resultats indiquen que els accidents són proporcionalment més nombrosos en els sectors agrícola i la construcció.

## Percentatge accidents totals sobre l'afiliació del sector. 31 de desembre

	2009	2010
Agricultura	21,6%	15,9%
Indústria	4,7%	4,7%
Construcció	7,7%	7,0%
Serveis	2,6%	2,6%
<b>Total</b>	<b>3,1%</b>	<b>3,0%</b>

Font: elaboració pròpia a partir de dades del Departament de Treball de la Generalitat de Catalunya.

## Malalties professionals

L'any 2006 (últimes dades disponibles) es van notificar 617 a Barcelona malalties professionals (MP) amb baixa que van afectar proporcions similars de dones i homes. La majoria van ser per fatiga de les beines tendinoses (80,8% en homes i 70,9% en dones), seguides per les produïdes per paràlisi dels nervis deguda a pressió (5,8% en homes i 17,9% en dones). La majoria de les MP declarades afectaven població ocupada de classes manuals i les ocupacions més freqüents van ser, entre les dones, les treballadores no qualificades seguides de les de serveis i comerç i entre els homes els treballadors qualificats de la indústria i la construcció seguits pels operadors d'instal·lacions i maquinària. El nombre i la incidència de malalties professionals ha experimentat una tendència decreixent des de l'any 2001, especialment marcada el 2006. En comparació a la resta de regions sanitàries de Catalunya, la incidència de MP és significativament més baixa a Barcelona.

## Malalties relacionades amb el treball

El 2010 els Centres d'Atenció Primària (CAP) han notificat 591 trastorns de salut relacionats amb el treball a la Unitat de Salut Laboral (USL) de Barcelona (a Catalunya, els trastorns de salut relacionats amb el treball que s'atenen als CAP són notificats voluntàriament pels professionals sanitaris a les USL), dels quals el 61,4% van afectar dones. Entre els homes han estat més freqüents en classes manuals (59,4%). L'ocupació més freqüent entre les dones ha estat la de treballadores de serveis i comerç (27,2%) seguida de professionals de suport

(22,1%); entre els homes, els treballadors qualificats de la indústria i construcció seguits dels treballadors de serveis i comerç (19,1% i 17,3%, respectivament). Com en els darrers anys la patologia més freqüent ha estat la de tipus ansiós i depressiva que ha constituït el 73,3% dels casos femenins i el 61,4% dels masculins.

Respecte l'any anterior s'ha produït un increment del 15,7% en el nombre de casos després de la disminució que es va produir el 2009. Aquesta evolució podria estar relacionada amb els efectes en la salut de la crisi econòmica, la disminució de 2009 amb la davallada en el nombre de persones ocupades (els casos van disminuir entre els homes, entre els que també es van perdre més llocs de treball inicialment) i l'augment de 2010 amb l'empitjorament de les condicions de treball que podrien suposar un augment de l'exposició a riscos laborals.

### **Evolució de les malalties relacionades amb el treball segons diagnòstic i sexe.**

Percentatges i nombre total de casos. Barcelona, 2005-2010

	2005		2006		2007		2008		2009		2010	
	Homes	Dones	Homes	Dones	Homes	Dones	Homes	Dones	Homes	Dones	Homes	Dones
<b>Total (N)</b>	<b>108</b>	<b>214</b>	<b>144</b>	<b>258</b>	<b>151</b>	<b>266</b>	<b>206</b>	<b>319</b>	<b>178</b>	<b>333</b>	<b>228</b>	<b>363</b>
M. del sistema musculoesquelètic(%)	15,7	18,2	22,2	16,3	20,5	20,9	25,7	18,8	20,8	16,2	22,4	17,6
M. del sistema respiratori (%)	3,7	2,8	4,9	1,9	2,0	3,0	3,4	2,2	1,7	1,8	4,4	1,1
Trastorns mentals i del comportament (%)	66,7	72,4	63,9	70,5	66,9	63,1	58,7	66,8	62,4	73,9	61,4	73,3
M. del sistema nerviós (%)	0,9	1,9	0,7	3,5	2,0	3,4	3,4	2,2	2,2	1,2	0,4	1,4
Traumatismes i enverinaments (%)	10,2	1,4	3,5	1,9	2,6	2,7	2,4	3,1	3,9	1,5	4,4	3,0
Altres (%)	2,8	3,3	4,9	5,8	6,0	6,8	6,3	6,9	9,0	5,4	7,0	3,6

Font: Registre de malalties relacionades amb el treball. Unitat de Salut Laboral de Barcelona. Agència de Salut Pública de Barcelona



# 3

## Polítiques actives

Ajuntament de Barcelona  
Agents econòmics i socials  
Generalitat de Catalunya  
Xarxa de parcs científics i tecnològics  
Mediació laboral, negociació col·lectiva, formació  
i inserció laboral de persones amb trastorns mentals

## Ajuntament de Barcelona

Obrim aquest capítol de polítiques actives per a l'ocupació gestionades a la ciutat de Barcelona amb els programes i les accions portats a terme per l'Ajuntament de Barcelona mitjançant Barcelona Activa, la Fundació Barcelona Formació Professional i l'Institut Municipal de Persones amb Discapacitat.

### Barcelona Activa

Barcelona Activa és l'agència de desenvolupament local de l'Ajuntament de Barcelona que té per missió acompanyar la transformació de Barcelona en clau d'iniciativa emprendedora, creixement empresarial, innovació, oportunitats professionals i qualitat de l'ocupació.

L'any 2010 ha estat marcat pels reptes derivats de la situació econòmica global i de la necessitat d'avançar cap a un nou paradigma de creixement econòmic. Com a principal instrument municipal per acompanyar les persones aturades i impulsar la reactivació econòmica, l'actuació de Barcelona Activa l'any 2010 s'ha caracteritzat per un desplegament sense precedents dels dispositius de suport a l'ocupació, la formació, l'empresa i l'activitat econòmica, amb una implicació determinant i coordinada dels diferents agents amb actuació i capacitat d'impacte a la ciutat, en el marc dels objectius estratègics del Programa d'actuació municipal 2008-2011 de l'Ajuntament de Barcelona i del Pacte per a l'ocupació de qualitat a Barcelona 2008-2011. En aquest sentit, l'acció coordinada en el marc del Pacte per a l'ocupació de qualitat a Barcelona 2008-2011 amb els sindicats CCOO i UGT, les organitzacions empresarials Foment del Treball i Pimec, i la Generalitat de Catalunya, ha estat clau per promoure una oferta de programes i serveis d'atenció a l'alçada de les necessitats de la ciutat i els seus ciutadans i ciutadanes. I ha estat clau per a la construcció d'un nou model de gestió de polítiques actives d'ocupació a Barcelona on l'Ajuntament i la Generalitat dissenyin conjuntament el mapa de programes i recursos estables per avançar eficaçment en l'ocupació de les persones i la millora competitiva de les empreses. D'aquesta manera, les actuacions derivades del Pacte per a l'ocupació de qualitat a Barcelona 2008-2011 han permès atendre, des que es va posar en marxa, prop de 224.000 participants i han contribuït a la creació de més de 3.400 empreses i la generació o ocupació de 15.000 llocs de treball a través dels eixos següents:

**Suport a les persones aturades:** 9.000 persones formades, amb un 68% d'inserció al mercat laboral, i 21.000 persones orientades mitjançant el programa Activa't per l'Ocupació, impulsat conjuntament per l'Ajuntament de Barcelona i la Generalitat de Catalunya des de novembre de 2008.

**Suport als col·lectius més vulnerables:** 1.200 persones ateses. Al mateix temps s'ha promogut el treball col·laboratiu de 57 entitats a través de la Xarxa d'inserció sociolaboral de Barcelona.

**Accions específiques per a l'ocupabilitat dels noi(e)s joves:** orientació acadèmica i professional a 28.700 alumnes dels darrers cursos de secundària, nou mòdul específic del programa Activa't per a l'Ocupació per a 1.500 joves aturats, programa Noves Cases per a Nous Oficis per a 290 joves en atur.

**Impuls a la reactivació i generació d'activitat econòmica:** 3.400 empreses creades amb 6.500 llocs de treball generats.

**Desenvolupament econòmic als barris:** 2.500 persones aturades ateses amb actuacions específiques, amb un 49% d'inserció.

**Millora del capital humà:** 42.000 participants en accions per al progrés professional i 102.000 participants en accions de millora de les competències tecnològiques.

El Pacte per a l'ocupació de qualitat a Barcelona 2008-2011 ha demostrat ser un excel·lent instrument de consens i concertació de les polítiques que cal emprendre per avançar en la sortida de la crisi, l'atenció a les persones aturades i la recuperació econòmica. En el desplegament del Pacte, la cooperació entre els sectors públic i privat entre els diferents agents ha adoptat un rol principal i hi participen prop de 100 institucions que, des de múltiples àmbits, hi tenen molt a aportar, com ara els diferents nivells d'administracions (l'Ajuntament, a través de diferents àrees, la Generalitat de Catalunya, la Diputació de Barcelona), agents socioeconòmics, universitats i escoles de negocis, entitats de finançament empresarial, institucions d'atenció i inserció a col·lectius menys afavorits o empreses i entitats privades referents en els sectors estratègics per a la ciutat, entre d'altres.

L'any 2010 ha estat caracteritzat per un reforç sense precedents dels programes de suport a l'ocupació i al teixit empresarial: l'agència municipal ha atès un total de 263.735 usuaris i usuàries, amb un increment del 18% respecte a l'any 2009, mitjançant més de 70 programes diferents.

S'han ampliat múltiples programes, com ara la formació ocupacional, que ha superat el nombre de 6.900 places, els programes de contractació i experiència laboral, mitjançant els quals s'han contractat 3.300 per-



sones aturades, i els programes d'orientació laboral, els quals han orientat més de 15.000 persones aturades. L'impacte d'aquestes actuacions ocupacionals és destacable en el marc de l'actual mercat laboral i ha assolit una taxa d'inserció del 61% dels participants. Pel que fa al suport a les persones emprenedores, el reforç en l'atenció prestada ha suposat l'acompanyament de prop de 2.500 nous projectes empresarials, dels quals s'estima que s'originaran 1.700 noves empreses que crearan més de 3.200 nous llocs de treball.

A continuació es detallen els trets més destacats de l'actuació de l'agència municipal durant l'any 2010.

### Resum d'activitat 2010

Participants	263.735
En accions d'ocupació	65.836
Persones aturades contractades	3.300
En accions de formació	6.906
Índex d'inserció en programes ocupacionals	61%
En accions de capital humà	73.041
En accions de divulgació i capacitat tecnològica	70.996
Projectes empresarials acompanyats	2.490
Empreses creades amb suport municipal (estimació)	1.700
Llocs de treball generats per aquestes empreses (estimació)	3.200
Empreses acompanyades en accions de creixement	464
Empreses instal·lades a la incubadora i al parc tecnològic	109
Participants a Bizbarcelona	11.354

### Ocupació de qualitat

Davant la situació de crisi econòmica, Barcelona Activa ha multiplicat els recursos i programes destinats a donar suport i millorar l'ocupabilitat de les persones en atur. El reforç de les polítiques ocupacionals municipals, iniciat el 2008, s'ha amplificat per incrementar la cobertura i les oportunitats d'ocupació de les persones aturades.

En aquest sentit, i en el marc del Pacte per a l'ocupació, l'increment de l'atenció a les persones en situació d'atur no té precedents i ha assolit la xifra de 65.836 participants al llarg de 2010, la qual cosa suposa un augment del 23% respecte a 2009.

D'altra banda, Barcelona Activa ha enfortit la seva estratègia per al desenvolupament del capital humà a la ciutat, casa que ha tingut com a resultat l'increment del nombre de participants en les diferents accions impulsades amb aquesta finalitat, en les quals s'han atès 73.041 usuaris i usuàries interessats a rebre orientació acadèmica i professional i a treballar en el seu progrés professional.

Les actuacions més significatives en l'àmbit ocupacional són les següents:

**Més de 20.000 persones aturades orientades**, prop de 7.000 d'elles formades en sectors amb futur professional (triplicant l'oferta formativa de 2007). Aquesta oferta formativa acredita un grau d'inserció de prop del 70% dels participants.

**3.300 persones aturades contractades** (3,3 vegades més que el 2007), 2.081 de les quals mitjançant plans extraordinaris d'ocupació local. 49% d'inserció en aquests programes.

**Pla d'acció per a l'orientació i la inserció juvenil**: nou programa de formació-inserció per a 1.700 joves aturats, amb possibilitats d'oferir contractes de formació, 290 joves aturats a Noves Cases per a Nous Oficis, 1.500 orientats amb Activa't Joves, 1.000 orientats en transició escola-treball amb el Pla Jove, i, durant el curs escolar 2010-2011, el 100% dels alumnes d'ensenyaments secundaris (22.000) dels 361 centres educatius de Barcelona hauran rebut orientació acadèmica i professional.

**1.901 persones aturades orientades** a través del programa Treball als Barris (multiplicant per 12 l'oferta de 2007). 49% inserció en accions formatives.

**Nova web municipal per trobar feina** a Barcelona [www.bcn.cat/treball](http://www.bcn.cat/treball): guia de recursos ocupacionals existents a la ciutat, més de 900 perfils professionals tractats amb detall, 24 sectors econòmics i més de 6.700 ofertes de feina reals.

**Conveni bilateral entre l'Ajuntament de Barcelona i la Generalitat de Catalunya**: 25 milions d'euros per a polítiques actives d'ocupació a Barcelona 2010-2011.

**22.499 participants a les 1.137 activitats del Programa de progrés professional** (triplicant les xifres de 2007). Inici d'activitats en anglès per al progrés professional de persones estrangeres en el marc de la iniciativa d'atracció de talent Do it in Barcelona.



## Creació i creixement empresarial

L'estratègia d'actuació de l'agència municipal durant l'any 2010 ha estat caracteritzada per un important lideratge en l'impuls a la creació de nova activitat econòmica en els diferents aspectes que hi incideixen, com ara promoure avenços en la simplificació administrativa, afavorir l'accés a finançament o fomentar l'aparició i el creixement d'empreses en sectors estratègics, sense oblidar els col·lectius d'emprenedors més vulnerables.

Les fites més destacades de l'actuació de Barcelona Activa el 2010 són:

**Suport a la creació de 1.700 noves empreses** (a partir de 2.490 projectes empresarials acompanyats, més del doble que el 2007) creadores de 3.200 llocs de treball. Noves accions en anglès per a emprenedors estrangers en el marc del programa d'atracció de talent Do it in Barcelona.

**Suport a 1.437 empreses en accions per a l'impuls del creixement i la competitivitat** (464 de les quals han estat acompanyades intensivament en les seves estratègies de creixement).

**Avenç en la simplificació administrativa** amb la incorporació dels autònoms al servei de constitució d'empreses per via telemàtica: 267 noves empreses constituïdes telemàticament (el 55% de les constituïdes com a societat limitada per aquesta via a Catalunya).

**Més accions per facilitar l'accés al finançament:** convenis amb cinc entitats financeres, suport a la tramitació d'ajuts i subvencions, programa d'atracció d'inversors internacionals BCN Venture Hub i nous programes d'investment readiness i fòrums d'inversió. Més de 4,5 milions d'euros captats per a la creació de noves empreses i 2,3 milions d'euros en operacions presentades per a l'obtenció de finançament públic per a l'R+D+i.

**Nou programa EcoEmprenedorXXI** de creació d'empreses en el sector del medi ambient, que se suma als portats a terme en els sectors bio, media i TIC.

**Nova oficina de creació d'empreses a Ciutat Vella;** la nova incubadora Almogàvers es troba en la fase final d'instal·lació.

**Salt d'escala del Dia de l'Emprenedor** cap a BizBarcelona, l'esdeveniment d'emprenedoria i innovació d'abast internacional realitzat a Fira de Barcelona: més d'11.000 participants i 116 milions d'euros per a projectes innovadors.

**Nou programa a Xelera for Global Growth** per a l'acceleració de 28 empreses metropolitanes amb alt potencial de creixement.

**Cinc ponts tecnològics i d'innovació** a Silicon Valley i Nova York, la Xina, Corea i el Brasil. Pont invers amb empreses del Japó. 12 empreses ja s'han instal·lat a la incubadora Plug&Play de Silicon Valley a través d'un acord entre Barcelona Activa i la Cambra de Comerç.

**Nova web per a la cooperació empresarial** BizNetBarcelona, de referència a la ciutat i l'àrea metropolitana.

**Tres projectes de transferència** del model a Monterrey, Quito i Ciutat del Cap.

## Divulgació i capacitació tecnològica

Recollint el testimoni del Cibernàrium, amb 11 anys de trajectòria en creació de continguts i formació en internet i noves tecnologies a empreses i ciutadania, Barcelona s'ha dotat d'una estratègia integral amb el Pla d'alfabetització i capacitació digital a Barcelona 2010-2015, dissenyat com a eina per a la millora de la competitivitat i de la inclusió laboral de la població activa de la ciutat.

En el marc d'aquest Pla, les principals actuacions dutes a terme des de Barcelona Activa són les següents:

**Pla d'alfabetització i capacitació digital a Barcelona 2010-2015.**

**Desplegament de fins a 10 antenes Cibernàrium** per a la formació tecnològica a través de la Xarxa de biblioteques públiques.

**4.025 seminaris i tallers per a la divulgació i capacitació tecnològica** de 49.746 participants (76% més que el 2007), un 53% dels quals en situació d'atur que han millorat les seves competències tecnològiques.

**623 persones han fet proves per a l'acreditació de les seves competències tecnològiques** al Cibernàrium, centre col·laborador ACTIC.

**S'ha treballat per posar en marxa el 2011 el Centre de Formació per a professionals i pimes al nou edifici MediaTIC,** que té un consell assessor integrat per Microsoft, Google, Telefónica, Bdigital Centre Tecnològic, BioCat, la UOC, la Facultat d'Informàtica de la UPC i el Col·legi d'Enginyers Informàtics de Catalunya.

## Do It in Barcelona

2010 ha estat l'any del desplegament del conjunt d'actuacions que preveu el programa Do it In Barcelona, posat en marxa a l'agost de 2009 amb l'objectiu d'atreure i retenir talent global creatiu i emprenedor a Barcelona i reconegut per la innovació que aporta com a política pública per la xarxa Eurocities de ciutats innovadores.

Les actuacions més destacades durant l'any 2010 són les següents:

**S'ha avançat en la configuració de la cartera de serveis del programa.** Entre aquests, s'han adaptat continguts per a la creació d'empreses i orientació professional a l'anglès i, en alguns casos, al xinès i àrab. Així mateix, s'ha desenvolupat una guia per facilitar l'aterratge a la ciutat, amb informació relativa a tràmits d'immigració, habitatge, escoles, etc.

**S'ha dissenyat un mòdul de formació en anglès** per a la creació d'empreses, específic per a persones estrangeres, que ha tingut 378 participants. També s'han dissenyat i portat a terme a Barcelona accions específiques de formació per al desenvolupament professional en anglès amb 178 participants.

**S'han creat 13 espais d'aterratge empresarial** per a emprenedors, professionals i inversors nous que vulguin fer una estada temporal a Barcelona per tal de conèixer el mercat, així com un cercador d'espais permanent per a la instal·lació definitiva a Barcelona.

## Fundació BCN Formació Professional

A Barcelona van iniciar el curs 2009-2010 un total de 26.649 alumnes de formació professional, 10.670 dels quals es van matricular a cursos grau mitjà i 15.979 en cursos de grau superior. La ciutat disposa d'una xarxa d'FP integrada per 93 centres, amb una oferta global de 98 titulacions distribuïdes en 20 famílies professionals diferents. Dels alumnes matriculats, 11.971 ho van fer en un centre públic i 14.678 en centres de titularitat privada/concertada. Barcelona exerceix un rol de lideratge en el conjunt de l'oferta formativa d'FP a Catalunya amb el 30% dels matriculats (el 36,6% als CFGS i el 23,4% als CFGM).

### Evolució de la matriculació

La taula següent mostra l'evolució dels diferents estudis postobligatoris a la ciutat de Barcelona. Les dades apunten a un clar creixement general i comparatiu de l'alumnat matriculat en estudis professionals que se situa entre els cursos 2004-05 i 2009-10 en un 20,5%. De manera desagregada creixen amb més intensitat, en termes proporcionals, els estudis professionals de grau mitjà. Els estudis d'FP són els únics de tipus postobligatori que experimenten un creixement d'alumnat matriculat atesa l'evolució negativa tant dels matriculats en estudis de batxillerat (-8,65) com universitaris (-0,53%).

### Evolució de l'alumnat dels diferents estudis postobligatoris. Barcelona

	Curs 2004-05	Curs 2005-06	Curs 2006-07	Curs 2007-08	Curs 2008-09	Curs 2009-10	Ev. 2004-10
CFGM	8.586	8.860	9.064	9.320	9.988	10.670	24,27
CFGS	13.520	13.502	13.700	14.357	14.876	15.979	18,19
<b>Total FP</b>	<b>22.106</b>	<b>22.362</b>	<b>22.764</b>	<b>23.677</b>	<b>24.864</b>	<b>26.649</b>	<b>20,55</b>
Batxillerat	24.248	23.599	22.900	22.552	22.412	22.161	-8,61
Universitat	188.170	190.141	187.689	185.055	187.179	-	-0,53 <sup>1</sup>

Font: elaboració pròpia a partir de dades del Consorci d'Educació de Barcelona i de l'Ajuntament de Barcelona. <sup>1</sup>Evolució 2004-09

### Proves d'accés a estudis d'FP

Si es compara la participació en les proves d'accés als CFGM amb la de les proves d'accés als CFGS s'observa que hi ha un percentatge més gran de persones que fan les proves dels graus superiors. Concretament, l'any 2009, 2.638 persones van fer les proves d'accés a grau superior, mentre que a les proves per als CFGM només les van fer 1.903 persones.

Malgrat això, la participació en ambdues proves ha augmentat de forma significativa en els últims anys. L'any 2009 la participació en les proves d'accés a grau mitjà va augmentar un 82% respecte a l'any 2006, mentre que en les de grau superior ho va fer en un 76%.

### Participació global, per cicles, a les proves d'accés a Barcelona

	2006	2007	2008	2009	Var. 2006-09
CFGM	1.045	1.443	1.666	1.903	82%
CFGS	1.497	1.987	2.066	2.638	76%
<b>Total</b>	<b>2.542</b>	<b>3.430</b>	<b>3.732</b>	<b>4.541</b>	<b>78,6%</b>

Vist aquest augment de la demanda de proves d'accés, sembla que pren força la concepció de l'FP com a possible via de formació al llarg de la vida i com a opció de reciclatge i/o reinserció laboral.

### Accés a la universitat

Entre les vies d'accés previstes per accedir a la universitat, els estudis de grau superior són els que han experimentat un augment més important, gairebé 4 punts davant l'augment d'1,5 experimentat pels estudiants procedents de les PAU (selectivitat).

### Distribució de la preinscripció universitària segons procedència. %

Via d'accés	2007	2008	2009	2010
Estudiants provinents de PAU	59,1	59,3	59,8	60,5
Estudiants provinents d'FP/CFGS	12,9	13,8	14,5	16,7
Estudiants universitaris (canvi de carrera)	21,2	19,9	19,0	16,0
Altres vies	6,8	6,9	6,7	6,8

Aquesta evolució indica que els titulats en la modalitat superior d'FP estan incrementant el seu pes específic entre l'alumnat universitari, de manera que es pot afirmar que entre els possibles futurs universitaris s'està considerant de manera creixent l'FP com a via d'entrada a la universitat.

### Tendències de futur detectades

Ateses les dades i el context que aquestes descriuen es pot afirmar que a Barcelona l'FP guanya terreny any rere any. Aquest fet es reflecteix en l'increment diferencial de l'alumnat d'FP no només de manera quantitativa sinó proporcional. D'altra banda, l'increment de la demanda d'estudis d'FP a través de la prova d'accés i la proporció d'alumnat universitari procedent d'FP indiquen que aquest tipus d'estudis professionalitzadors es té cada cop més en compte com a opció vàlida per formar-se i com a opció de futur amb diversos itineraris possibles.

### Graduació i inserció laboral per família professional

De les 20 famílies professionals en què es divideix l'oferta d'FP a Barcelona, cinc presenten taxes d'inserció per sobre del 60%. Entre aquestes destaca les famílies "Agrària", "Instal·lació i manteniment" i "Sanitat", per contra, només dues famílies professionals presenten taxes d'inserció per sota del 40%, "Comerç i màrqueting" i "Tèxtil confecció i pell". De totes maneres també cal assenyalar que l'FP se situa com una opció dinàmica per als graduats ja que només un 11% d'aquests s'estanca en una situació en què no estudia ni treballa.

#### Situació professional dels recentment graduats per família. Curs 2008-2009

Família	Busca feina	Continua estudiant	Estudia i treballa	Treballa	Treballa (total)	Treballa feina relacionada estudis
Agrària	9,5%	4,8%	7,1%	78,6%	85,7%	73,8%
Instal·lació i manteniment	10,4%	20,8%	15,3%	56,8%	72,1%	55,2%
Sanitat	7,7%	27,2%	19,9%	45,3%	65,2%	53,2%
Fusta, moble i suro	22,5%	10,0%	10,0%	57,5%	67,5%	52,5%
Serveis socioculturals i a la comunitat	5,1%	34,3%	25,8%	34,8%	60,6%	46,3%
Electricitat i electrònica	11,4%	33,1%	15,5%	40,0%	55,5%	44,7%
Hoteleria i turisme	9,9%	35,3%	17,3%	37,5%	54,8%	43,6%
Transport i manteniment de vehicles	14,5%	32,8%	17,4%	35,2%	52,6%	41,1%
Activitats físiques i esportives	4,3%	41,5%	37,2%	17,0%	54,2%	41,0%
Química	13,0%	28,1%	17,8%	41,1%	58,9%	38,4%
Informàtica i comunicacions	9,0%	46,2%	13,1%	31,8%	44,9%	38,2%
Edificació i obra civil	8,6%	43,4%	22,3%	25,7%	48,0%	37,7%
Administració i gestió	10,0%	42,1%	16,9%	31,0%	47,9%	35,9%
Arts gràfiques	9,0%	36,0%	17,0%	38,0%	55,0%	33,0%
Imatge personal	12,5%	35,5%	12,2%	39,8%	52,0%	31,5%
Fabricació mecànica	18,9%	39,5%	11,4%	30,3%	41,7%	28,6%
Indústries alimentàries	12,1%	39,4%	24,2%	24,2%	48,4%	27,3%
Imatge i so	16,2%	33,3%	11,8%	38,8%	50,6%	25,9%
Comerç i màrqueting	7,1%	54,8%	17,5%	20,6%	38,1%	23,8%
Tèxtil, confecció i pell	33,3%	33,3%	16,7%	16,7%	33,4%	0,0%
<b>Total</b>	<b>10,8%</b>	<b>34,4%</b>	<b>17,6%</b>	<b>37,2%</b>	<b>54,8%</b>	<b>40,2%</b>

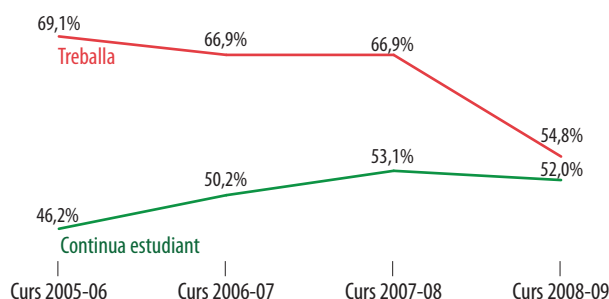
D'altra banda, una de les opcions dels graduats és continuar estudiant en comptes de treballar o fer les dues coses alhora. Des d'aquesta perspectiva, les dades apunten que un 52% de graduats continua cursant algun tipus d'estudi (suma de "Continua estudiant" i "Estudia i treballa"). Si analitzem aquesta informació per família professional concreta observem, en molts casos, que com més baixa és la taxa d'inserció més gran és la proporció de graduats que continuen estudiant.

En relació amb aquest darrer aspecte, les prioritats de les persones graduades de formació professional de la ciutat de Barcelona han variat en els últims anys. L'elecció de cercar feina o continuar els estudis un cop acabats els estudis professionals passa per múltiples factors, però és presumible que estigui fortament condicionada per l'actual conjuntura econòmica.

La perspectiva de crisi econòmica, amb les consegüents implicacions per al mercat de treball i l'activitat econòmica, tant la de serveis com la productiva, es pot traduir en una disminució de persones que aconse-

gueixen una ocupació, però també en un augment dels graduats que opten per continuar els estudis i especialitzar-se en el seu camp professional.

### Evolució de la inserció laboral dels graduats en FP. Barcelona

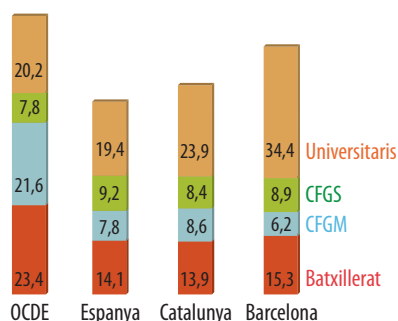


### Encaix entre formació i ocupació. Situació respecte als objectius europeus

Segons les posicions d'organitzacions internacionals com l'OCDE, la UNESCO i la UE, un bon ajust del nivell de formació a les necessitats del mercat laboral i al teixit productiu condiciona els resultats individuals i consegüentment el desenvolupament econòmic de la societat. D'altra banda, segons diversos estudis del CEDEFOP, el 2020, a Europa, el 50% dels llocs de treball exigiran qualificacions de nivell mitjà. Les mateixes fonts apunten que el percentatge de mà d'obra qualificada amb aquest nivell formatiu s'aproximarà al 48%. Aquest fet obeeix a diversos factors, però segurament el més important és que en una societat que basa el seu sistema de producció en la modernització de la industrialització i en els serveis intensius en coneixement requereix, cada cop més, professionals amb coneixements i habilitats suficients per tal de desenvolupar tasques bàsiques, alhora molt concretes i especialitzades, a fi de donar suport al procés de canvi de model productiu. En altres paraules, el sistema educatiu europeu s'ha d'adaptar en 10 anys als requeriments formatius previstos com a necessaris per donar lloc a un desenvolupament econòmic i una ocupació basada en el coneixement.

Espanya (i per extensió Catalunya i Barcelona) és un dels països de la UE i de l'OCDE on les taxes de graduats mitjans és la més baixa. En l'actualitat, uns dels principals punts febles de l'economia espanyola és el dèficit estructural de graduats mitjans. Espanya parteix, doncs, en desavantatge a l'hora d'assolir nivells de competitivitat europeus a causa del dèficit estructural de graduats mitjans que presenta la seva població activa.

### Estudis postobligatoris. Població de 25 a 64 anys



A uns 10 anys vista de les previsions del CEDEFOP, Espanya es troba 42 punts per sota de la proporció estimada de població activa amb el títol de tècnic mitjà, Catalunya 39 punts per sota i Barcelona 44 punts per sota. D'altra banda, a Catalunya i Barcelona s'observen alts índexs de població graduada universitària. En el cas de Barcelona més d'un terç de la població de 25 a 64 anys disposa d'algun títol universitari, mentre que al conjunt de països de l'OCDE els graduats universitaris representen el 20%. Aquestes dades apunten a una situació objectiva de sobrequalificació en què el nivell postobligatori més important, amb escreix, és l'universitari.

### Àrea observatori

Té com a finalitat proporcionar informació sistemàtica i permanent sobre la situació de la FP des de la perspectiva de les necessitats del teixit productiu i les empreses de la ciutat de Barcelona i la seva àrea.

**Anuari FP 2010: Mercat de treball i formació professional a Barcelona.** Enguany s'han iniciat el disseny i l'elaboració d'un sistema d'indicadors de la formació professional per respondre a dues línies estratègiques d'actuació preferent. En primer lloc, el monitoratge del sistema de formació professional a la ciutat de Barcelona mitjançant l'establiment d'un recull sistemàtic i permanent d'indicadors de formació professional i, de l'altra, l'anàlisi dels diferents subsistemes de formació professional per a l'avaluació de l'evolució i l'estat actual de la formació professional a Barcelona, així com l'anàlisi del seu encaix en el mercat de treball.

**Els sectors econòmics emergents i la formació professional a l'RMB.** Aquest estudi s'ha fet amb la col·laboració de la Cambra de Comerç, la Diputació de Barcelona i el Pla estratègic metropolità de Barcelona.

L'estudi proporciona evidències rellevants que poden contribuir al disseny d'una oferta de formació professional sensible a les transformacions de les ocupacions i a la representativitat empresarial en el territori, des del convenciment que només amb la implicació de tots els actors es pot fer una planificació de l'oferta formativa adequada i que aporti valor al teixit empresarial.

Les principals conclusions i propostes que, a grans trets, planteja l'estudi són les següents:

*Planificació integrada del sistema de formació i qualificació professional.*

*Agregació estratègica de l'oferta formativa als clústers econòmics del territori.*

*Aposta pel professorat especialista en els centres de formació inicial.*

*Impuls a les polítiques de formació i qualificació professional basades en l'evidència.*

**Cicle de conferències Tribuna FP.** El cicle Tribuna FP, iniciat el 2010, és un espai sistemàtic d'anàlisi i tractament d'alguns elements que afecten la realitat de la formació professional per tal d'obrir línies de debat i de discussió col·lectives, estimular la cooperació entre centres i l'aprenentatge mutu, impulsar línies de millora de la qualitat i la innovació i contribuir a la revisió i l'anàlisi de les polítiques que estan en marxa.

**Campanya FP 2010.** La guia, en el marc de la Campanya 2010, va portar per títol **Formació professional a Barcelona 2010/11. Informació i recursos**. La publicació recull una relació dels centres que la ciutat ofereix en l'àmbit de la formació professional, els més de 200 títols a l'abast, les vies d'accés i, també, la possibilitat de reciclar-se, reenganxar-se, reorientar-se o requalificar-se. La guia va adreçada a estudiants i, paral·lelament, a treballadors en atur, treballadors que volen tenir formació continuada, treballadors sense titulació que volen acreditar els seus coneixements o experiència, empreses que necessiten requalificar els seus treballadors, etc.

**Espai web Observatori FP.** El 2010 s'ha posat en funcionament el web de l'Observatori FP. A través d'aquest espai es posen a l'abast de tota la comunitat acadèmica i professional un recull d'indicadors, informes i estudis sobre l'FP i els sectors econòmics.

## Àrea FP i empresa

**Premis FPemprèn.** Tenen com a finalitat el reconeixement dels millors projectes de caràcter emprenedor que són desenvolupats per l'alumnat de cicles de grau superior d'FP de Barcelona. El Concurs FPemprèn vol donar visibilitat a aquests projectes potenciant el reconeixement social de la formació professional i motivant els centres d'FP i l'alumnat a treballar el projecte empresarial amb més profunditat i pensant en clau de viabilitat.

Els principals objectius del projecte són:

*Impulsar la creació i el disseny de projectes empresarials innovadors*

*Detectar la qualitat i l'excel·lència dels projectes empresarials d'FP*

*Fomentar la cultura emprenedora entre els estudiants i els centres d'FP*

*Afavorir una inserció laboral des del treball per compte propi*

*Potenciar iniciatives empresarials per esdevenir empreses del territori.*

Els tres projectes finalistes i guanyadors del concurs van ser: Healthy live, Kartec i Clip in. El projecte guanyador va ser Healthy live, amb la creació d'un espai de relaxació i de teràpies alternatives destinat principalment a treballadors amb jornada partida. El projecte guanyador corresponia al curs del cicle de grau superior d'Administració i Finances de la Escola Tècnica Professional Xavier.

**Cultura del treball.** La finalitat principal d'aquest projecte és fomentar la cultura dels valors del treball per as-

solir una millora del nostre capital humà i l'optimització del procés de trànsit cap al món laboral dels joves de la formació professional, en el context d'una ocupació de qualitat que permeti reforçar el desenvolupament econòmic i social de Barcelona.

El projecte, a més, vol confeccionar un recull de bones pràctiques que serveixi de referència en la transmissió d'aquests valors esmentats als estudiants de formació professional. Cultura del treball és un dels projectes estratègics del PECB i ha tingut el suport de la Fundació la Caixa i la col·laboració del Consorci d'Educació de Barcelona, el Consell de l'FP de Barcelona i l'Institut Municipal d'Educació de Barcelona.

El projecte s'ha treballat en quatre jornades sectorials amb estudiants, professors, el testimoni d'empresaris i directius de cada sector i l'edició del llibre Cultura del treball, la clau de la competència professional, que s'ha distribuït a totes les direccions d'instituts i centres d'FP de la ciutat i al professorat assistent a cada jornada.

**Concurs Mecaseat.** Aquest curs 2009-2010 ha tingut lloc la primera edició del concurs MECASEAT, en col·laboració amb l'empresa SEAT, que reconeix els estudiants de grau mitjà més capacitats per a l'exercici de la professió de mecànic en les especialitats de mecanització i instal·lació i manteniment electromecànic de maquinària i conducció de línies matriculats als centres de formació professional de la ciutat de Barcelona.

La finalitat del concurs és potenciar el reconeixement i prestigi social de la formació professional, en concret la de l'àmbit de la indústria de l'automòbil, i recuperar els valors del treball i l'esforç entre els estudiants de formació professional. El nombre total d'alumnes que ha participat en el concurs ha estat de 22.

L'acte de lliurament dels premis va ser el 8 de maig de 2010 a la sala d'actes de l'Escola d'aprenents SEAT. Els guanyadors van ser premiats amb un guardó i una beca per fer estudis d'especialització en mecànica a l'Escola d'Aprenents SEAT i participar en futurs processos de selecció de la companyia.

**Col·laboració amb la comissió de bombers.** En col·laboració amb Institut Català de Qualificacions Professionals (ICQP) i Bombers de Barcelona, es va fer un estudi sobre l'adequació del pla de formació interna d'aquest cos a les qualificacions professionals de seguretat i extinció d'incendis publicades en el catàleg de qualificacions professionals.

El resultat del treball conclou que l'adequació és total i que cal continuar treballant per a la definició d'un títol de formació professional que permeti el reconeixement de la qualificació associada al nivell d'adquisició de competència de la formació rebuda, que pot ser extrapolable al cos de bombers de la Generalitat de Catalunya.

### Àrea de Mobilitat i Relacions Internacionals

**Beques Erasmus per a estudiants.** Durant el passat curs 2009-2010 s'han atorgat 47 beques de mobilitat a estudiants dels diferents cicles de grau superior dels centres de formació professional de Barcelona. Aquestes beques de sis setmanes de durada han significat 81 mesos de pràctiques en països de la Unió Europea per als estudiants de Barcelona. Els estudiants estaven matriculats en 15 centres de formació professional de Barcelona que formen part del Consorci Erasmus de la Fundació BCN Formació Professional.

Família professional		Ciutat de destinació		Motivació	
Administració i gestió	9	Antwerpen	3	Experiència de treball	75,6%
Comerç i màrqueting	2	Berlin	5	Competències lingüístiques	71,1%
Edificació i obra civil	3	Göteborg	1	Visitar l'estranger	71,1%
Hoteleria i turisme	2	Kuopio	3	Coneixements professionals	71,1%
Imatge i so	9	München	14	Coneixements culturals	60%
Imatge personal	4	Nîmes	1	Expectatives de treball	55,6%
Informàtica i comunicacions	1	Paris	1	Independència personal	46,7%
Química	3	Roma	6	Coneixements acadèmics	33,3%
Sanitat	4	Rovaniemi	5		
Serveis socioculturals i a la comunitat	10	Sète	2		
		Torino	4		
		Westerburg	1		
		Lyon	1		



La valoració que en fan els estudiants és molt positiva i ressalten com a aspectes més valorats la importància de l'experiència professional que aquesta estada significa per al seu aprenentatge i el seu currículum, així com la possibilitat de millorar les competències lingüístiques.

Els estudiants van fer les pràctiques en 13 ciutats europees de sis països diferents. Onze d'aquestes ciutats són membres de l'Associació Xarxa FP (organisme que va mobilitzar un total de 239 estudiants durant l'any 2010).

**Beques a directius.** Coneixement i contrast de sistemes europeus d'FP. La mobilitat de directius es va portar a terme la setmana del 15 al 19 de novembre a diferents ciutats dels Països Baixos. El grup de directius va estar compost per sis directors de centres públics, tres de centres concertats, dos representants del Consorci d'Educació de Barcelona, un representant del Gremi de l'Electricitat i tres representants de la Fundació BCN Formació Professional.

Les principals objectius van ser:

*Coneixer en profunditat el sistema educatiu holandès, en el benentès que tradicionalment ha seguit una política educativa que ha proporcionat bons resultats en l'anàlisi de l'OCDE.*

*Coneixer la política educativa del sistema de formació professional holandès i, concretament, la relació entre el sistema educatiu i el productiu, les accions encaminades a millorar l'èxit escolar, l'anàlisi de la gestió i el paper que tenen les pràctiques en empreses, les diverses formes d'organització dels centres formatius, i la transició escola-treball.*

## Institut Municipal de Persones amb Discapacitat

El quadre següent mostra les polítiques actives per a l'ocupació gestionades per l'IMPD.

### Participants als programes gestionats per l'IMPD. Any 2010

Discapacitat	Itineraris ocupacionals		Itineraris integrals	
	Home	Dona	Home	Dona
Física	39	11	41	21
Auditiva	1	2	5	2
Trastorn mental	4		9	4
Visual	2	1	3	1
Intel·lectual	1	1	24	20
<b>Total</b>	<b>47</b>	<b>15</b>	<b>82</b>	<b>48</b>

Font: Institut Municipal de Persones amb Discapacitat

Aquesta primera línia d'actuació s'emmarca en l'Ordre TRE/560/2009, de 22 de desembre, i té com a trets fonamentals els següents:

Discapacitat	Itineraris ocupacionals		Itineraris integrals	
	Home	Dona	Home	Dona
Data inici	1/7/2010		1/1/2010	
Data finalització	31/12/2010		31/12/2010	
Nombre d'itineraris	62		130	
Cost total del projecte	40.171,53 €		283.200,68 €	
Contractes aconseguits	18		94	
Indefinits		1	5	1
Temporals	16	1	70	18

Font: Institut Municipal de Persones amb Discapacitat

## Programa de prospecció i acompanyament a la inserció de persones amb discapacitat i/o malaltia mental en el mercat de treball ordinari

### Participants al programa. Any 2010

	Discapacitat		Discapacitat severa	
	Home	Dona	Home	Dona
Física	1		3	
Trastorn mental	3			
Intel·lectual	3	1		
<b>Total</b>	<b>7</b>	<b>1</b>	<b>3</b>	

Font: Institut Municipal de Persones amb Discapacitat

	Discapacitat		Discapacitat severa	
	Home	Dona	Home	Dona
Data inici	1/1/2010		1/1/2010	
Data finalització	31/12/2010		31/12/2010	
Nombre d'itineraris	8		3	
Cost total subvencionat	25.000 €		25.000 €	
Contractes aconseguits	3		3	
<i>Indefinits</i>	1	1	2	
<i>Temporals</i>	1		1	

El Programa de prospecció i acompanyament a la inserció de persones amb discapacitat i/o malaltia mental en el mercat de treball ordinari, per la seva part, s'emmarca en l'Ordre TRE/267/2008, de 22 de maig.

## Agents econòmics i socials

*Els agents econòmics i socials de Barcelona gestionen diversos programes de formació i inserció per a les persones actives, les que treballen i les que cerquen feina.*

### Comissions Obreres del Barcelonès

Les accions formatives que CCOO ha desenvolupat durant l'any 2010 a la ciutat de Barcelona a través de la Fundació Paco Puerto han estat de formació contínua i no ha fet cap curs de formació ocupacional. Els participants han estat tant treballadors ocupats com aturats atès que així ho permet la normativa que regula les subvencions amb les quals ha estat finançada la major part d'aquesta formació<sup>1</sup>. A continuació exposem les dades dels cursos organitzats i l'alumnat participant, tenint en compte que no incloem la formació sindical.

#### Dades dels cursos

Durant l'any 2010, i a través de la Fundació per a la Formació i l'Estudi Paco Puerto s'han organitzat 276 cursos amb 4.402 alumnes<sup>2</sup>. En total s'han impartit 9.259 hores de formació. Aquesta formació ha estat bàsicament subvencionada pel Consorci per a la formació contínua de Catalunya i el Fons Social Europeu i, en una proporció més reduïda, per la Fundació Tripartida per a la Formació i l'Ocupació.

La distribució de cursos i alumnes segons les hores de durada d'aquests ha estat la següent:

Família	Cursos	%
Informàtica i comunicacions	95	34,42
Formació complementària transversal	53	19,20
Idiomes	41	14,86
Sanitat	26	9,42
Ensenyament i formació	26	9,42
Transport i manteniment de vehicles	10	3,62
Administració i gestió	7	2,54
Seguretat i medi ambient	5	1,81
Hoteleria i turisme	4	1,45
Comerç i màrqueting	3	1,09
Agrària	2	0,72
Serveis socioculturals i a la comunitat	1	0,36
Química	1	0,36
Energia i aigua	1	0,36
Edificació i obra civil	1	0,36
<b>Total</b>	<b>276</b>	<b>100</b>

Durada (hores)	Cursos	Alumnes
1-10	52	819
11-30	161	2.620
31-60	44	690
Més de 60	19	273

Modalitat	Alumnes	%
Presencial	3.547	81
Mixta	855	19
<b>Total</b>	<b>4.402</b>	<b>100</b>

Nacionalitat	Nombre	%
Nacional	3.908	89
Estranger	494	11
<b>Total</b>	<b>4.402</b>	<b>100</b>

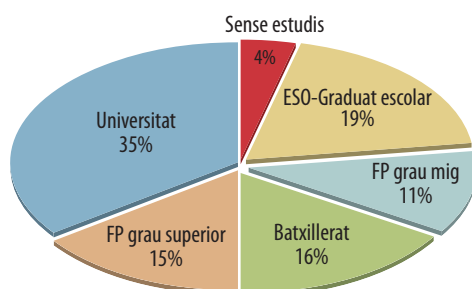
Sexe	Nombre	%
Dones	2.804	64
Homes	1.598	36
<b>Total</b>	<b>4.402</b>	<b>100</b>

Observem, per tant, que la major part dels cursos han tingut entre 11 i 30 hores de durada. La mitjana d'alumnes per curs ha estat de 16. La família professional majoritària ha estat la d'informàtica i comunicacions. Cal assenyalar que per a CCOO aquesta és una àrea prioritària amb l'objectiu de trencar o minimitzar la bretxa digital. Observem que la formació impartida és majoritàriament presencial, tot i que s'introdueix formació mixta amb hores a distància o teleformació, i que s'han continuat formant clarament més dones que homes.

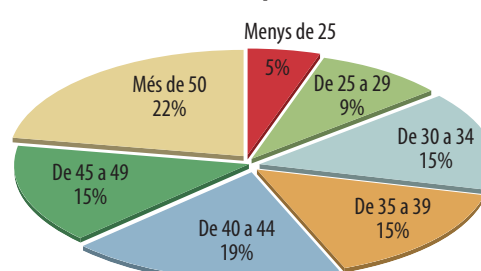
#### Característiques de l'alumnat

Amb relació a l'alumnat, 4.402 alumnes han rebut formació a la ciutat de Barcelona durant l'any 2010:

##### Distribució per nivell d'estudis



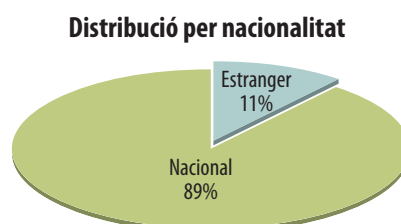
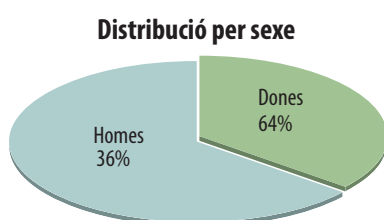
##### Distribució per edat



Edat	Nombre	%
< 25	205	5
25-29	412	9
30-34	648	15
35-39	682	15
40-44	839	19
45-49	659	15
> 50	957	22
<b>Total</b>	<b>4.402</b>	<b>100</b>

Estudis	Nombre	%
Sense estudis	190	4
ESO-GE	828	19
FPGM	490	11
Batxillerat	707	16
FPGS	644	15
Universitaris	1.543	35
<b>Total</b>	<b>4.402</b>	<b>100</b>

Estat laboral	Nombre	%
Ocupat/ada	3.268	74,24
Desocupat/ada	1.119	25,42
Demandant 1a ocupació	15	0,34
<b>Total</b>	<b>4.402</b>	<b>100</b>



Apreciem la més alta participació d'alumnat amb edats compreses entre 30 i 44 anys, amb gairebé la meitat dels participants. En grups d'edat més petits, observem que a la ciutat de Barcelona, a través de la Fundació Paco Puerto, el que ha rebut més formació ha estat el de majors de 50 anys seguit del de 40 a 44 anys. Destaquem que el 37% de l'alumnat tenia una edat igual o superior als 45 anys i només un 5% menys de 25 anys.

Cal destacar que tot i que observem que 1.543 alumnes tenen estudis universitaris, 589 són participants en el pla d'ensenyament de l'Administració pública i que, per tant, tenen com a mínim una diplomatura universitària. Tanmateix, a la resta de cursos aquesta dada no és comprovada documentalment per la qual cosa considerem que el nivell de formació podria ser en realitat inferior al manifestat. La major part del nostre alumnat han estat persones ocupades, tot i la important participació de persones en situació d'atur (25%).

Plantilla	Nombre	%
< 10	757	28
11 a 24	415	15
25 a 49	332	12
50 a 99	328	12
100 a 149	143	5
150 a 199	72	3
200 a 250	165	6
250 a 500	223	8
> 500	291	11
<b>Total</b>	<b>2.726</b>	<b>100</b>

Àrea funcional	Nombre	%
Direcció	126	4,26
Administració	753	25,44
Comercial	204	6,89
Producció	1.698	57,36
Manteniment	179	6,05
<b>Total</b>	<b>2.960</b>	<b>100,</b>

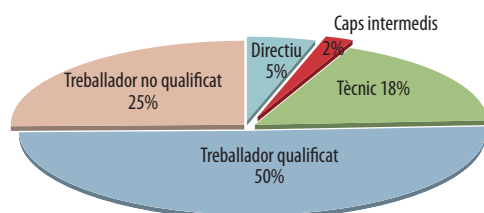
Categoria	Nombre	%
Directiu	130	5
Caps intermedis	53	2
Tècnic	465	18
Treballador qualificat	1.337	50
Treballador no qualificat	670	25
<b>Total</b>	<b>2.655</b>	<b>100</b>

Observem que l'11% dels participants tenen nacionalitat estrangera. També, com podem observar, el 75% dels alumnes formats per CCOO que han respost són personal qualificat i amb baixa qualificació, un 18% personal tècnic i només un 7% comandaments intermedis o directius.

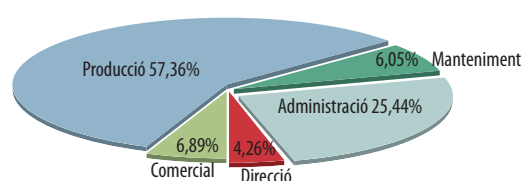
La formació ha estat rebuda majoritàriament per treballadores i treballadors de l'àrea de producció, seguits a gran distància per personal de l'àrea administrativa. Apreciem que la majoria de l'alumnat ocupat assistent als cursos de CCOO a la ciutat de Barcelona, en concret un 55%, ha estat personal de petites i mitjanes empreses.

En definitiva, podem afirmar que la formació impartida durant l'any 2010 ha estat constituïda majoritàriament per cursos de menys de 30 hores de durada i de l'àrea d'informàtica i comunicacions. L'alumnat ha estat format en gran part per treballadors i treballadores ocupats, dones, d'edat superior a 35 anys, de categories professionals qualificades i no qualificades, de l'àrea de producció i que treballa en pimes.

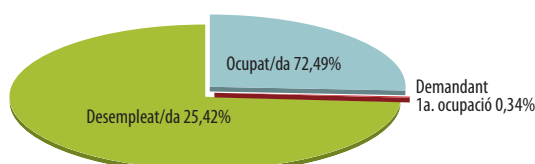
Distribució per categoria professional



Distribució per àrea funcional



Estat laboral



1 En el present informe queda concretada la participació de treballadors i treballadores ocupats i aturats.

2 Considerem alumne cadascun dels participants en un curs, de manera que una mateixa persona és alumne tantes vegades com participa en un curs.

3 Tant la categoria professional, i l'àrea funcional com la grandària de l'empresa són dades facilitades per l'alumnat ocupat. Tot i això, observem que no tots els alumnes ocupats han emplenat aquesta opció, per la qual cosa les dades que tenim són dels qui ho han fet voluntàriament.

## Foment del Treball Nacional

Foment del Treball Nacional és la confederació d'empresaris i organitzacions empresarials de Catalunya. Agrupa tots els sectors de l'activitat econòmica: agricultura, indústria, comerç i serveis.

El seu centre de formació, amb més de trenta anys d'experiència acumulada, té per objecte oferir a les empreses activitats formatives i serveis que facilitin l'adaptació dels treballadors als canvis continus que, de forma accelerada, s'imposen en totes les àrees d'activitat i que afecten de manera transversal els llocs de treball de tots els sectors de l'activitat empresarial.

El coneixement privilegiat de les necessitats formatives de les empreses, tant sectorials com territorials, ha permès que el Centre de Formació de Foment pugui oferir un ampli programa d'activitats formatives.

### Aules

El centre de formació disposa de 30 aules amb equipament audiovisual d'alta qualitat:

2 aules VIP

6 aules informàtiques

22 aules teòriques

Sala polivalent i cafeteria

### Tecnologia:

Virtualització de l'equipament informàtic

Sistemes d'àudio

Pantalles de TV LED de 55"

Xarxa Wi-Fi

Videoprojectors

### Modalitats de formació a Barcelona

Presencial	Mixta	Teleformació
482	6	49

Alumnes	2008	2009	2010
Intersectorial	10.032	11.434	10.713
Sectorial	694	1.249	426
FOAP	-	197	135
Pla Avanza	-	93	-
Eficàcia directiva	-	-	16
<b>Total</b>	<b>10.726</b>	<b>13.173</b>	<b>11.290</b>

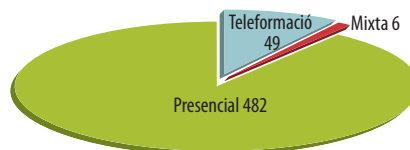
Cursos	2008	2009	2010
Intersectorial	519	559	500
Sectorial	40	80	26
FOAP	-	4	10
Plan Avanza	-	24	-
Eficàcia directiva	-	-	1
<b>Total</b>	<b>559</b>	<b>677</b>	

Per estudis	2010
Doctor	0%
Llicenciat	33%
Diplomat	21%
Batxillerat	16%
Tècnic FPPI	15%
Tècnic FPI	7%
Estudis primaris	6%
Sense estudis	1%
Altres	1%

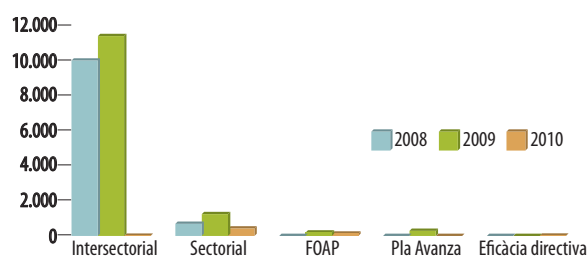
Perfil de l'alumnat	2010
General	
Dones	42%
IME	30%
Majors de 45 anys	13%
Aturats	10%
Administració pública	5%

Per àrees	2010
Administració	55%
Producció	14%
Comercial	14%
Manteniments	9%
Direcció	8%

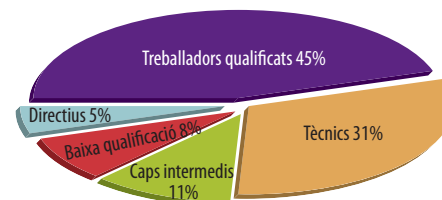
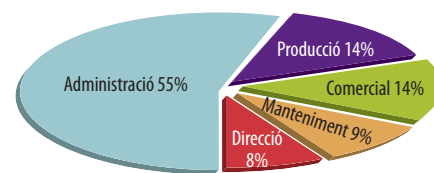
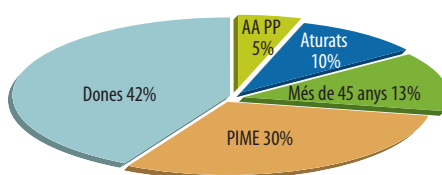
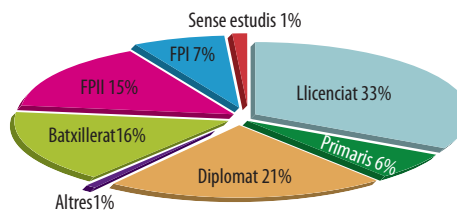
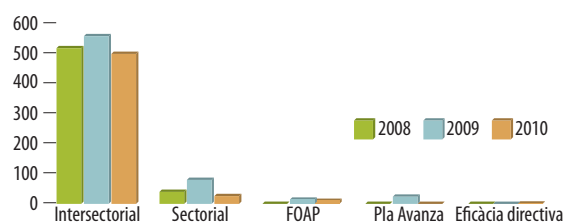
Per categories	2010
Treballadors qualificats	45%
Tècnics	31%
Caps intermedis	11%
Baixa qualificació	8%
Directius	5%



### Nombre d'alumnes



### Nombre de cursos





## Unió General de Treballadors de Catalunya

### Intermediació laboral

La UGT de Catalunya disposa, des de fa 15 anys, d'un servei d'intermediació laboral de qualitat que té com a objectiu afavorir la recerca de feina sistematitzada i la millora de la capacitat professional. L'any 2010, a Barcelona, la UGT de Catalunya ha atès un total de 69 persones (14% del total de persones ateses a Catalunya), amb una distribució molt homogènia per edats. Segons el gènere, la distribució ha estat del 42,03% en el cas dels homes i el 57,97% en el cas de les dones.

### Orientació professional

L'orientació professional és, per a la UGT de Catalunya, una eina necessària per acompanyar els treballadors i treballadores en la millora de l'ocupabilitat. L'any 2010, mitjançant l'Institut de Desenvolupament de Formació i l'Ocupació (IDFO), a la ciutat de Barcelona hem orientat un total de 1.000 persones, el 67,20% de les quals han estat homes i el 32,80% dones. Pel que fa a l'edat, el 31,10% de les persones orientades tenien entre 25 i 35 anys i el 28,90% entre 35 i 45 anys.

### Formació

La UGT de Catalunya entén la formació com a un dels elements cabdals per millorar l'ocupabilitat de les persones. En aquest sentit, la UGT de Catalunya, al llarg de l'any 2010, ha donat formació a persones treballadores ocupades, persones treballadores desocupades, persones adultes i formació sindical que han suposat més de 800 cursos, més de 68.800 hores lectives i més de 10.500 persones formades.

	Cursos	Hores	Alumnes		Cursos	Hores	Alumnes
Intersectorial	434	15.660	5.683	Ocupacional	3	560	52
<b>Sectorial</b>				Persones adultes	n.d.	n.d.	980
Serveis financers i oficines	128	21.728	611	Formació sindical	62	1.410	859
Educació i formació	14	400	222	<b>Total</b>	<b>879</b>	<b>68.809</b>	<b>10.506</b>
Hosteleria i turisme	6	88	71				
Sanitat	21	697	258				
Químiques	5	134	74				
Alimentació	3	140	28				
Comerç	30	1.855	381				
Altres serveis i indústries afins	128	21.728	611				
Transports	20	1.654	310				
Serveis col·lectius i personals	28	2.755	366				

La UGT de Catalunya, mitjançant l'Institut de Desenvolupament de la Formació i l'Ocupació (IDFO), imparteix cursos per a persones treballadores ocupades i en situació de desocupació, cursos per obtenir el graduat escolar i accedir a la universitat, formació lingüística en diferents llengües i formació en noves tecnologies.

### Formació ocupacional

L'any 2010, a Barcelona, la UGT de Catalunya ha fet un total de tres cursos de formació ocupacional per a treballadors i treballadores en situació de desocupació, amb una durada total de 560 hores i amb un total de 52 alumnes.

### Formació contínua

L'any 2010, la UGT de Catalunya ha fet un total de 817 cursos a la ciutat de Barcelona, entre formació sectorial i formació intersectorial, per a treballadors i treballadores ocupats. Això ha suposat un total de 66.399 hores de docència i 8.667 alumnes formats. Pel que fa a la tipologia de la formació, 434 han estat de formació intersectorial i 380 a formació sectorial.

### Formació de persones adultes

La UGT de Catalunya, mitjançant el Centre de Formació de Persones Adultes Maria Rúbies, ofereix la possibilitat de millorar l'ocupabilitat de les persones impartint ensenyaments inicials i formació bàsica (castellà, català i graduat d'educació secundària) i ensenyaments no reglats (reciclatge de coneixements, preparació per a les proves d'accés als CFGM, preparació per a les proves d'accés als CFGS, accés a la universitat per a majors de

25 anys, informàtica bàsica d'usuari i internet, anglès i francès). Aquest any 2010 han passat pel centre Maria Rúbies un total de 980 alumnes.

#### **Formació sindical**

La UGT de Catalunya imparteix formació sindical adreçada a delegats i delegades sindicals, de comitès d'empresa i de personal, amb l'objectiu de millorar les seves habilitats per al desenvolupament de les funcions que exerceixen com a representants dels treballadors i treballadores. A Barcelona ciutat, al llarg de l'any 2010, s'han fet 62 cursos que han suposat un total de 1.410 hores lectives, amb un total de 859 alumnes.

#### **Atenció als grups de població amb més dificultats d'inserció laboral**

##### **Dones**

El Servei d'Informació, Atenció i Mediació per a les Dones (SIAM) de la UGT de Catalunya treballa per defensar els drets de les dones i oferir-los informació i assessorament de manera gratuïta, amb especial atenció a aquelles que estan vivint una situació problemàtica en el món laboral, familiar o bé a causa de violència de gènere. L'any 2010, el SIAM de la UGT de Catalunya ha atès, a la ciutat de Barcelona, un total de 113 usuàries que han formulat un total de 164 consultes, 134 de les quals han estat relacionades amb l'àmbit laboral (el 90% del total). La gran majoria de les persones ateses aquest any al SIAM han estat dones, el 99% del total i, fonamentalment, d'entre 30 i 40 anys.

##### **Joves**

La UGT de Catalunya impulsa, mitjançant l'AVALOT (Joves de la UGT de Catalunya), la Xarxa d'assessorament i mediació sociolaboral juvenil EIXAM! amb l'objectiu de proporcionar al jovent tots els recursos necessaris que li puguin ser d'utilitat per aconseguir una inserció laboral satisfactòria. En aquest línia, la col·laboració entre AVALOT i la Regidoria de Joventut de l'ajuntament de Barcelona permet oferir un servei de qualitat i possibilita una eina per a la resolució de conflictes laborals dels joves de la nostra ciutat. L'any 2010 es van informar, orientar i assessorar sobre temes relacionats amb la recerca de feina i aspectes laborals un total de 638 joves a la ciutat de Barcelona de manera individual o en sessions grupals en diferents espais joves, centres d'educació secundària, el CIAJ i les oficines de l'AVALOT.

Del total de joves atesos, un 52% han estat dones i un 48% homes. La franja d'edat més representativa es troba entre els 26 i els 30 anys, que representen un 36% del total de les persones ateses, seguida per la franja d'edat dels 21 a 25 amb un 21% de representació.

##### **Persones immigrades**

La UGT de Catalunya, mitjançant l'Associació d'Ajuda Mútua d'Immigrants a Catalunya (AMIC), desenvolupa iniciatives, projectes, serveis i activitats per aconseguir la integració sociolaboral de les persones immigrants que viuen a Catalunya o dona suport i assessorament a les persones que es veuen afectades per les situacions problemàtiques originades per la immigració. AMIC ofereix serveis d'assessorament jurídic en estrangeria, orientació sociolaboral, treball comunitari i mediació intercultural, sensibilització i formació. Al llarg de l'any 2010, AMIC ha atès a la ciutat de Barcelona un total de 1.093 visites on s'han formulat 1.571 consultes. El nombre total d'usuaris i usuàries ha estat de 701 persones, amb una mitjana de més de dues consultes per persona. Pel que fa al gènere de les persones ateses, el 56% han estat homes i el 44% dones. Hem de destacar que el 38,70% de les persones ateses provenien de països d'Amèrica del Sud, un 10% del Marroc i un 6,42% de països del centre i el sud d'Àsia. Pel que fa a les franges d'edat, un 51% de les persones ateses tenien entre 25 i 39 anys, seguides per les persones d'entre 40 i 64 anys, amb un percentatge d'un 29%.

Així mateix, mitjançant el servei Servei d'Atenció a Immigrants, Estrangers i Refugiats (SAIER), AMIC col·labora amb l'Ajuntament de Barcelona oferint informació i orientació laboral i formativa. Amb l'objectiu d'aconseguir la integració sociolaboral de la població immigrada, l'AMIC va atendre, durant l'any 2010, un total de 1.046 usuaris i usuàries al SAIER amb un total de 1.494 visites. De total de persones ateses, 592 (56,60%) han estat homes i 454 (43,40%) dones. Pel que fa a l'edat de les persones ateses, la franja de 25 a 39 anys és la que presenta el nombre més gran de persones usuàries, amb un 52,77% del total. Respecte a la procedència de les persones ateses, cal destacar que el 41,68% del total provenen de l'Amèrica Llatina, el 20,75% del centre i el sud d'Àsia, l'11,09% de l'Àfrica Subsahariana i el 10,80% del Magrib.

**Col·lectius amb dificultats especials**

La UGT de Catalunya, mitjançant el Servei Institucional Social (SIS), informa, orienta i assessora sobre temes socials i treballa per a la reducció de les diferències socials mitjançant la promoció de la igualtat i la integració social i laboral, amb especial incidència en els col·lectius amb més dificultats. Durant l'any 2010, a Barcelona, la UGT de Catalunya ha fet un total de 41 consultes en el marc d'aquest servei, el 54% de les quals han estat dones. L'edat de les persones ateses s'ha concentrat en la franja de 41 a 55 anys, les quals representen el 54% del total de persones ateses.

## Generalitat de Catalunya

### Servei d'Ocupació de Catalunya

Les accions del SOC a la ciutat de Barcelona durant l'any 2010 es presenten a la taula adjunta. Aquestes dades encara són provisionals atès que corresponen a dades d'atorgament, és a dir, a l'import que atorgat a les entitats un cop resolta la convocatòria.

	Accions	Beneficiaris	Atorgament
<b>Orientació professional</b>			
Itineraris personals d'inserció destinats a ESAL	n. d.	n. d.	1.193.425,86 €
<b>Formació i requalificació</b>			
Accions de formació d'oferta mitjançant plans formatius en àrees professionals prioritàries	1.795	30.336	19.823.686,83 €
Accions formatives adreçades prioritàriament a treballador(e)s desocupats/des dirigides a entitats locals	300	5.872	3.005.493,00 €
Centres d'innovació i formació ocupacional (CIFO)	68	996	n. d.
Accions formatives adreçades prioritàriament a treballador(e)s/ores desocupats/des per conveni	4	60	194.745,60 €
Conveni FIAP	34	578	563.728,75 €
e-formació	n. d.	38.200	no aplicable
Programa de qualificació professional inicial (PQPI)	26	428	1.331.060,00 €
Programa Forma i Contracta	19	279	786.097,35 €
Programa FPcat	5	75	70.425,30 €
Plans de formació d'oferta de caràcter intersectorial per a treballador(e)s prioritàriament ocupats/ades <sup>1</sup>	532	22.794	10.145.936,00 €
Plans de formació d'oferta de caràcter sectorial destinats a treballadors/ores prioritàriament ocupats/ades <sup>1</sup>	926	16.396	6.371.603,00 €
<b>Oportunitats d'ocupació i foment de la contractació</b>			
Plans d'ocupació extraordinaris per pal·liar els efectes del temporal de neu	2	18	41.666,67 €
Plans extraordinaris d'ocupació locals	1	2.081	15.398.679,89 €
Plans d'ocupació amb entitats locals	2	90	625.967,89 €
Plans d'ocupació amb entitats sense finalitat de lucre i universitats públiques	124	356	2.318.028,87 €
Projectes de col·laboració en les campanyes agràries de temporada	2	49	328.545,21 €
Plans d'ocupació - convenis	21	2.099	15.679.023,08 €
<b>Oportunitats d'ocupació i formació</b>			
Programa Noves Cases per a Nous Oficis	8	320	3.656.665,60 €
<b>Promoció del desenvolupament i l'activitat econòmica territorial</b>			
Agentes de empleo y desarrollo local	20	20	535.813,52 €
<b>Projectes integrals</b>			
Projecte Treball als barris	70	618	2.803.480,97 €
Projectes innovadors	9	4.018	3.029.248,06 €
Pla d'implementació de les polítiques actives d'ocupació i desenvolupament local a la ciutat de Barcelona per als exercicis 2010-2011 <sup>2</sup>	n. d.	n. d.	10.526.610,12 €
<b>Total</b>	<b>3.968</b>	<b>125.683</b>	<b>98.429.931,57 €</b>

#### Notes

(1) Font: Consorci per a la Formació Contínua. Previsió d'execució, termini de finalització dels plans de formació.

(2) Les accions que es desenvoluparan en aquests dos anys estan configurades en sis grans línies:

Orientació i progrés professional: accions de suport al foment de l'ocupabilitat de les persones aturades: 1.350 persones beneficiàries del Programa Activa't per l'ocupació.

Suport al teixit emprenedor: 25.990 persones beneficiàries de les accions emmarcades dins la Xarxa Inicia.

Foment de l'ocupació: 270 persones beneficiàries amb prioritat a les persones que reben la prestació PRODI.

Desenvolupament local i polítiques actives de proximitat: 150 projectes empresarials, 500 consultes d'assessorament empresarial, 2.000 consultes d'assessorament d'orientació professional.

Línia específica per a joves i altres accions singulars de foment del capital humà: 618 persones al programa Joves amb futur i 45.000 persones beneficiàries d'accions de capacitat, alfabetització digital i divulgació digital.

Línia específica per a l'any 2011: formació ocupacional i qualificació professional.

L'import total del conveni és de 25.172.757,59 euros.

## ACC10

Al llarg de 2010, ACC10, com a agència de suport a la competitivitat, ha posat a disposició de l'empresa catalana els seus programes i serveis d'impuls a la innovació i internacionalització empresarial mitjançant els quals treballa per ajudar l'empresa a aprofitar els canvis del seu entorn, potenciant aquells elements diferenciadors que li permetran guanyar competitivitat. Per dur a terme aquest objectiu, l'agència disposa d'un equip a l'oficina central de Barcelona que, juntament amb les cinc delegacions territorials, la delegació de Madrid i la xarxa exterior de 34 oficines arreu del món, reforcen l'efecte multiplicador i de proximitat a l'empresa.

A continuació es poden consultar els principals resultats d'aquests programes desplegats a Catalunya al llarg de 2010.

### Innovació empresarial

#### Innovació empresarial

El programa d'Innovació empresarial comprèn accions i instruments destinats a incrementar la competitivitat de les empreses catalanes mitjançant l'estímul de l'R+D i la innovació en els vessants estratègic i operatiu, en qualsevol punt de la cadena de valor i en tots els processos de l'empresa.

**Servei d'assessorament personalitzat (SAP).** Aquest servei ofereix assessorament tècnic, *personalitzat* i permanent per donar suport a l'empresa en l'estructuració i finançament dels seus projectes. Al llarg de 2010 s'han portat a terme un total de 280 assessoraments mitjançant aquest servei, 87 dels quals han estat d'R+D i 193 projectes d'innovació.

**Programa InnoEmpresa.** El Programa InnoEmpresa té l'objectiu de donar suport a les petites i mitjanes empreses catalanes en el desenvolupament de projectes innovadors que permetin augmentar-ne la competitivitat. Durant l'any 2010 s'han destinat 7,5 milions d'euros a finançar el desenvolupament de 273 projectes d'innovació, de sistematització del procés R+D+i i d'innovació en col·laboració, que han generat una inversió de 22 milions d'euros.

**Assessorament tecnològic.** L'equip d'assessors tecnològics ajuda les empreses a esdevenir més competitives en un entorn global, dóna resposta al problemes tecnològics i els dóna suport en tots els processos associats a la gestió de projectes d'R+D+i de producte, procés o servei. Durant l'any 2010, l'equip d'assessors tecnològics ha fet 1.346 actuacions, 403 de les quals han estat actuacions de suport a projectes.

#### Cooperació tecnològica

**Nuclis.** El programa de Nuclis d'Innovació Tecnològica té l'objectiu d'afavorir projectes catalans de recerca i desenvolupament en col·laboració entre empreses, centres tecnològics, centres de recerca i centres universitaris que permetran situar Catalunya en posicions capdavanteres en camps de recerca aplicada. Durant l'any 2010 s'han impulsat 32 projectes de nuclis d'innovació tecnològica que, amb un ajut atorgat de 12 milions d'euros, han generat una inversió de 40,4 milions d'euros.

**Acompanyament a CDTI i FEDER.** Fruit de la relació professional establerta amb el CDTI des de fa anys, ACC10 facilita el procés de presentació de projectes al CDTI amb el resultat següent fins a l'octubre del 2010:

*22 projectes d'R+D d'empreses catalanes acompanyats i aprovats per CDTI.*

*Pressupost total de 24.429.715 euros.*

*Aportació de CDTI de 18.137.649 euros.*

**Participació en consorcis estratègics nacionals de recerca tècnica (CENIT).** El 2010 s'han aprovat, a tot l'Estat, 12 grans projectes de cooperació entre els sectors públic i privat en R+D. Es tracta de projectes CENIT, als quals es presenten grans consorcis estatals en què participen grans empreses, pimes i organismes públics d'investigació (centres tecnològics, universitats, etc.) amb l'objectiu de portar a terme grans projectes plurianuals de complexitat tecnològica elevada i amb pressupostos de més de 15 milions d'euros. Aquesta convocatòria ha disposat, el 2010, d'un pressupost de 120 milions d'euros. Dels projectes presentats, vuit són liderats per empreses catalanes i en set hi participen centres TECNIO de forma destacada.

#### Transferència tecnològica

El Programa de transferència tecnològica té per objecte la millora de la competitivitat de les empreses ca-

talanes mitjançant la incorporació sistemàtica de la tecnologia com a eix clau de diferenciació, facilita l'accés i l'estructuració de l'oferta tecnològica existent a Catalunya i proporciona els instruments necessaris perquè tant la tecnologia com les capacitats tecnològiques arribin al mercat.

### TECNIO

La creació de TECNIO respon a la voluntat d'integrar tots els agents tecnològics que aporten valor a l'empresa amb l'objectiu que es converteixin en els seus aliats tecnològics per desenvolupar projectes d'R+D+i. Al llarg de 2010, TECNIO ha estat integrada per:

**Centres tecnològics avançats.** Els centres tecnològics avançats (CTA) són aquells que han superat uns llindars de massa crítica i gestió de grans projectes, que es troben en fases d'expansió internacional i que tenen capacitat per elevar el seu nivell d'aspiracions per afrontar els grans reptes de país. L'objectiu d'aquests centres és elevar el nivell d'R+D i de transferència de tecnologia i ser centres tecnològics d'excel·lència, situats a la frontera del coneixement aplicat i capaços de competir en el mercat global. Durant l'any 2010, els CTA han rebut ajuts per valor de més de 12 milions d'euros i han obtingut uns ingressos totals superiors a 50 milions d'euros.

**Centres tecnològics.** Aquests centres, especialitzats en la transferència de tecnologia en entorns locals, presten serveis tecnològics i donen suport a la ràpida difusió d'innovacions en el seu entorn. El seu objectiu és el foment de les economies externes de caràcter tecnològic, pròpies del districtes industrials i sistemes productius locals, amb una determinada especialització industrial existent a Catalunya. El 2010, els 16 centres tecnològics han rebut un ajut superior a 2,7 milions d'euros i han obtingut uns ingressos totals de 24,6 milions d'euros.

**Centres de suport a la innovació tecnològica.** Es tracta de grups de recerca, principalment universitaris, amb vocació i experiència en transferència tecnològica que tenen l'objectiu de facilitar la transferència directa dels coneixements generats a les universitats catalanes cap a les empreses. Durant l'any 2010, s'han incorporat cinc nous centres IT a TECNIO, als 79 centres de suport a la innovació tecnològica que han treballat amb 2.566 clients i han executat 623 projectes d'R+D amb empreses.

### Programa de Valorització

Se centra en la recerca que es genera a les universitats i centres públics o privats sense finalitat de lucre (centres tecnològics, centres de recerca, instituts hospitalaris). L'objectiu del programa és detectar les tecnologies generades en aquestes institucions que potencialment son útils per a les empreses i impulsar els processos per valoritzar algunes d'aquestes tecnologies fins a convertir-les en aplicables per a les empreses. Durant l'any 2010, s'han destinat més de 4 milions d'euros a impulsar 45 projectes de valorització.

### Noves empreses de base tecnològica

**Préstec a Noves Empreses de Base Tecnològica.** Línia de préstecs per a noves empreses de base tecnològica, de quatre anys de vida com a màxim, dirigida a impulsar la consolidació del seu projecte empresarial. L'any 2010, s'han destinat 4 milions d'euros a 24 projectes que han generat una inversió de 8,2 milions d'euros.

**Capital Concepte.** Préstec participatiu per a empreses de base tecnològica de fins a dos anys de vida, destinat a impulsar estratègies de creixement. Durant el 2010, s'han aprovat un total de 27 projectes dels quals, el 31 de desembre, se n'han signat 25 i la resta estan pendents de formalitzar.

**Investment Readiness.** Aquest programa, impulsat pel Departament d'Innovació, Universitats i Empresa, el Departament de Treball i el Departament d'Economia i Finances, té com a objectiu acompanyar i ajudar les empreses innovadores catalanes en el seu procés de creixement, incidint en tres aspectes clau del procés: el finançament, l'equip i el model de negoci. Al llarg de 2010 s'han seleccionat 30 empreses participants en el programa.

### R+D+i Internacional

El programa té com a objectiu incrementar la capacitat innovadora de les empreses catalanes a través del foment de l'R+D col·laborativa a escala europea i internacional.

### Servei de suport a la participació empresarial al 7è Programa Marc

*S'han fet 137 entrevistes d'assessorament a empreses i s'han atès 210 consultes. A banda, s'han assessorat 11 projectes amb consultors externs.*

*S'han organitzat quatre partnering events per part d'ACC10 i s'ha participat en tres partnering events organitzats per altres agències europees. En total, 302 persones han participat en aquestes jornades.*

*S'han fet arribar a les empreses catalanes 72 cerques europees de socis per a projectes del 7è Programa Marc que han estat respostes per 79 empreses.*



### Dinamització de clústers

El Programa de dinamització de clústers té per objecte fomentar el canvi de la base competitiva de les empreses i dels sectors productius al territori català a partir del canvi de model estratègic i l'estructura dels sectors madurs i de la potenciació dels sectors emergents, actuant amb criteris de coordinació i subsidiarietat respecte a la resta d'àrees d'ACC1Ó i respecte al conjunt d'agents territorials de promoció econòmica i desenvolupament empresarial.

**Ajuts a la xarxa de dinamització de clústers.** S'han presentat 85 sol·licituds, 69 de les quals s'han aprovat. Amb una dotació pressupostària de 2.400.000 euros s'ha generat una inversió de 7.208.324,81 euros.

**Programa agrupacions Empresarials Innovadores (AEI).** El Programa Agrupacions d'Empreses Innovadores del Ministeri d'Indústria, Turisme i Comerç és un instrument que complementa ACC1Ó amb la Secretaria d'Indústria i Empresa per donar suport econòmic, tant en la elaboració dels plans estratègics com en el disseny i execució de projectes de clúster. ACC1Ó actua com a entitat catalitzadora i acompanyant i dóna suport als clústers en el procés de confecció de propostes per als diferents ajuts a AEI: elaboració del pla estratègic, sol·licitud d'ajuts per a despeses d'estructura de gestió d'AEI, per a projectes específics i per a projectes consorciats. L'any 2010 la llista està formada per 26 AIE.

**Parcs tecnològics (pols d'innovació).** S'ha impulsat una línia de préstecs per a projectes d'implantació d'empreses als pols d'innovació. S'han destinat 10 milions d'euros a ajudar set empreses a instal·lar-se en sis parcs científics i tecnològics.

**Línia de suport als sistemes territorials d'innovació.** S'han rebut 35 sol·licituds, 21 de les quals han estat aprovades. Han tingut una dotació pressupostària de 605.000 euros i han generat una inversió de 838.161,50 euros.

**Programa de Noves Oportunitats de Negoci.** Per a la realització de projectes que desenvolupar noves oportunitats de negoci amb un canvi de la base competitiva, estratègica i estructural de l'empresa per iniciar activitats no habituals i garantir-ne la viabilitat econòmica. L'any 2010 s'han presentat 230 projectes, 87 dels quals s'han aprovat amb un import concedit de 3 milions d'euros, que han permès generar una inversió de 13,1 milions d'euros.

### Finançament

El Programa de finançament d'ACC1Ó té com a missió impulsar la posada en marxa, el creixement i la sostenibilitat de les empreses catalanes facilitant-los l'accés al finançament més adequat a les seves necessitats i generant i difonent pràctiques de mercat.

**Línia de préstecs per a projectes d'R+D.** Línia de préstecs dotada amb 30 milions d'euros per donar suport a les empreses en projectes estratègics de recerca i desenvolupament. Els préstecs, a partir d'un milió d'euros i a tipus d'interès 0%, requereixen l'aportació d'un aval financer. Durant l'any 2010 s'han aprovat vuit projectes per un import de 16,7 milions d'euros.

**Línia Crèdit Innovació per a projectes d'R+D+i.** Línia de préstecs en condicions preferents destinada al finançament de projectes de recerca, desenvolupament i innovació. La línia, a càrrec d'ACC1Ó i dotada amb 57 milions d'euros, i ampliada amb 12 milions d'euros en una segona convocatòria, es distribueix a través de les caixes i bancs adherits al conveni. Els préstecs tenen un tipus d'interès fix de l'1,75% i no estan subjectes a comissions. En la primera convocatòria de 2010 s'han formalitzat 68 préstecs per un import de 22,2 milions d'euros.

**Línia de préstecs per a projectes d'instal·lació d'empreses als pols d'innovació.** Línia de préstecs dotada amb 10 milions d'euros per donar suport a les empreses que vulguin instal·lar-se als pols d'innovació. Es consideren pols d'innovació els parcs científics, tecnològics, d'innovació o polígons industrials especialitzats amb la finalitat principal de dinamitzar els sistemes territorials d'innovació. Els préstecs, d'entre 150.000 i 400.000 euros i a tipus d'interès 0%, requereixen l'aportació d'un aval financer. Durant l'any 2010 s'han aprovat set projectes per un import total d'1,7 milions d'euros.

**Línia de préstecs ICF-ACC1Ó per a la innovació.** Línia de préstecs dirigida al finançament de projectes d'inversió que fomentin la recerca, el desenvolupament tecnològic, la innovació i la modernització tecnològica industrial.

L'Institut Català de Finances atorga préstecs per finançar fins al 80% de la inversió, amb un import d'entre 300.000 i 5 milions d'euros. ACC1Ó aporta un ajut equivalent al 4% de l'import efectivament disposat. El 2010, s'ha formalitzat una operació per 440.000 euros i hi ha dues operacions en estudi per més de 5 milions euros.

**Línia de préstecs ICF-ACC1Ó inversió exterior.** Línia de préstecs dirigida al finançament de projectes d'inversió a l'exterior que fomentin la internacionalització i la millora competitiva de les empreses. L'Institut Català de Finances atorga préstecs per finançar fins al 80% de la inversió, amb un import entre 300.000 i 5.000.000 euros i un termini màxim d'amortització de 12 anys. ACC1Ó aporta un ajut equivalent al 4% de l'import efectivament disposat. Al llarg de 2010, s'han formalitzat quatre operacions per un import total de 9.240.000 euros. Hi ha una operació més en estudi per 2.048.726 euros.

**Línia ACC1Ó-Internacionalització.** Línia de préstecs d'actiu circulant en condicions preferents, a través de la col·laboració amb 19 entitats financeres, dirigida a finançar el desenvolupament d'un pla de promoció internacional. L'entitat financera atorga préstecs d'entre 60.000 i 1.200.000 euros en condicions preferents. ACC1Ó aporta un ajut consistent en la reducció en un punt del tipus d'interès de formalització. Durant el 2010 s'han impulsat un total de 696 línies, a 664 de les quals s'han concedit un total de 2,4 milions d'euros que equivalen a préstecs per valor de 242 milions d'euros, mentre que les 32 restants, corresponents a un ajut de 93.901,55 euros, es troben en estudi i/o pendents d'aprovació.

**Servei d'Orientació Financera.** El Servei d'Orientació Financera (SOF) assessora de forma personalitzada empreses amb necessitats de finançament per desenvolupar projectes de creixement; orienta les empreses en la definició d'aquestes necessitats, ofereix elements de reflexió, informació sobre els diversos instruments i contactes per facilitar l'estratègia i el mix de finançament més adequat, ja sigui en capital o en deute, d'origen públic o privat. El servei s'articula mitjançant el contacte directe amb més de 50 proveïdors de finançament en forma de capital, les set xarxes d'inversors privats del Programa XIP, acords de col·laboració amb altres entitats públiques, i el coneixement de l'oferta financera existent a Catalunya. El 2010, s'han atès 322 empreses, a les quals s'han facilitat 1.025 contactes de diverses fonts de finançament.

**Suport a les empreses que sol·liciten el préstec NEOTEC.** És un préstec que ofereix el CDTI a empreses de base tecnològica en fase inicial amb unes condicions molt preferencials. Des del Programa de finançament es dona suport a les empreses que sol·liciten aquest producte i se les assessora en la redacció del pla de negoci, l'acompanyament dels projectes en la negociació de concessió del crèdit i la redacció d'un informe de suport. El 2010 s'ha informat sobre aquest instrument 43 empreses, 10 de les quals han estat assessorades amb més profunditat.

**Suport a les empreses que sol·liciten el préstec ENISA.** El préstec ENISA PIME és un préstec participatiu que ofereix ENISA a empreses per finançar projectes empresarials dirigits a la modernització de la seva estructura productiva i de gestió, incloent-hi innovació no tecnològica. Des del Programa de Finançament es dona suport a les empreses que sol·liciten aquest producte i se les assessora en la redacció del pla de negoci, en la definició del mix de finançament per l'import total del projecte i en l'enviament directe mitjançant el conveni signat entre les dues entitats, amb l'objectiu d'agilitar al màxim els tràmits pertinents. El 2010 s'ha informat sobre aquest instrument 140 empreses, 13 de les quals han estat assessorades particularment.

**Xarxa d'inversors privats.** La Xarxa d'inversors privats (XIP) impulsa l'emprenedoria i la inversió privada a Catalunya a través dels inversors privats i canalitza els recursos cap a empreses innovadores i en etapes inicials per assegurar-ne el coneixement i la competitivitat. Durant el 2010, s'han fet 51 fòrums d'inversió on s'han presentat 216 projectes. Les Xarxes d'ESADE i d'IESE han organitzat dues escoles d'inversors privats on han assistit més de 80 potencials inversors. Els inversors privats adscrits a les XIP han tancat 25 operacions d'inversió amb un volum total de 4,4 milions d'euros. Amb l'objectiu d'incentivar el tancament d'operacions, ACC1Ó ha atorgat a les XIP subvencions per un import de 126.175 euros.

**Capital risc.** ACC1Ó participa de forma minoritària en diversos fons i societats de capital risc amb l'objectiu de mobilitzar recursos d'origen privat cap a les empreses de base tecnològica o innovadores i fomentar el capital risc a Catalunya i altres serveis relacionats. A més a més, els fons de capital risc acaben invertint en un nombre significatiu d'empreses que prèviament han rebut suport des d'algun dels programes d'ACC1Ó enfocats a empreses en fase inicial.

## Internacionalització

### Assessorament internacional

La missió de l'àrea d'Assessorament i Transferència Tecnològica Internacional és potenciar aquells elements de la cadena de valor de l'empresa que puguin millorar el seu posicionament internacional, des de la iniciació a l'exportació, fins a la consolidació de la presència en els mercats internacionals. Incideix especialment en els àmbits de l'estratègia, la tecnologia i el talent.

**Programa primera exportació.** Programa destinat a les petites empreses catalanes que pretén incorporar la visió internacional a l'activitat diària de l'empresa i millorar el sistema de gestió empresarial. Durant l'any 2010, 62 empreses han participat en el programa, amb un increment del 24% respecte de l'any anterior. El perfil de l'empresa usuària del programa correspon a una empresa que factura menys de 500.000 euros i que no té experiència en exportació.

**Programa de nous exportadors (NEX).** Programa orientat a les pimes en fase d'inici a la internacionalització que exporten menys del 20% de la seva xifra de negoci. Té com a objectiu principal desenvolupar, mitjançant l'ajuda d'un expert en comerç internacional, les tasques necessàries per abordar i consolidar el procés d'obertura de l'empresa exterior. El 2010 hi han participat 152 empreses.

**Priorització de mercats.** Servei orientat a les pimes que ja han iniciat la internacionalització i que té com a objectiu principal diversificar els mercats en els quals l'empresa està present i prioritzar-los, mitjançant l'ajuda d'un professional extern, expert en comerç internacional, que posa a l'abast de l'empresa els seus coneixements i la seva experiència. L'any 2010, vuit empreses han participat en el programa.

**Programa 2BDigital: Internet com a eina de màrqueting internacional.** L'objectiu és impulsar la participació de les empreses catalanes en els mercats digitals i afavorir-ne la promoció mitjançant assessorament especialitzat en estratègies de màrqueting digital. L'any 2010, han participat en el programa 62 empreses que han aconseguit millorar els resultats de la seva presència a Internet alineant les estratègies de màrqueting digital i internacionalització.

**Programa de noves estratègies d'internacionalització (NEI).** L'objectiu és facilitar a l'empresa que opera regularment en mercats exteriors les eines de gestió necessàries per créixer internacionalment. L'any 2010 s'han ofert sis tipologies de NEI diferents. S'han gestionat un total de 40 projectes, 37 dels quals han estat aprovats per un import aproximat de 280.000 euros.

**Programa de defensa de la propietat industrial.** L'objectiu és proporcionar a les empreses catalanes instruments per a la protecció i defensa legal dels títols de propietat industrial de qualsevol modalitat: invencions industrials (patents i models d'utilitat), dissenys industrials (dibuixos i models industrials) o signes distintius (marques i noms comercials). Durant l'any 2010, s'han aprovat 106 projectes per un import de més de 580.000 euros.

**Programa de suport a les marques catalanes.** L'objectiu és proporcionar a les empreses l'orientació i l'assessorament necessaris per poder crear i potenciar la seva marca en mercats internacionals. L'any 2010 s'han aprovat 45 projectes per un import total de 354.000 euros.

**Programa IDE.** L'objectiu és fomentar i afavorir la realització de projectes d'inversió a l'exterior. Durant l'any 2010, s'ha assessorat 260 empreses i s'han rebut i avaluat 249 projectes als quals s'han atorgat un total de 2,4 milions d'euros en ajuts. El 51% dels projectes eren d'implantació comercial i la resta d'implantació productiva.

**Transferència tecnològica internacional.** Té per objecte la promoció d'ofertes i demandes tecnològiques catalanes, així com oferir el Servei de Vigilància Tecnològica (Automatic Matching Tool, AMT) per correu electrònic i el servei d'acompanyament en el procés de negociació d'acords de transferència tecnològica. Durant l'any 2010, s'ha donat assistència a 1.386 empreses i centres TECNIO. S'han organitzat o s'ha participat en un total de 14 trobades a les quals han assistit un total de 573 participants. S'han organitzat trobades tecnològiques (brokerage events) al Mobile World Congress i a la fira Alimentària, i s'ha participat en set brokerages europeus. S'han generat 155 noves altes d'usuaris en el servei que han sumat un total de 1.629 usuaris (63% empreses i la resta universitats i centres tecnològics).

### Mercats internacionals

La missió de l'àrea de Mercats Internacionals és promoure la presència de les empreses catalanes en un ampli ventall de mercats internacionals, amb especial incidència en els mercats de fora de la Unió Europea. ACCIÓ estructura el seu coneixement i experiència en mercats exteriors agrupant experts per àrees geogràfiques: UE i ampliació, Àfrica-Orient Mitjà, Amèrica i Àsia-Pacífic.

**Xarxa de Centres de Promoció de Negocis.** CC1Ó disposa, l'any 2010, d'una xarxa de 35 oficines a l'exterior, situades a les grans capitals comercials de 29 països, amb un àmbit d'actuació que comprèn més de setanta països. Els centres de promoció de negocis han desenvolupat 803 projectes individuals d'internacionalització per a 510 empreses i entitats catalanes.

**Servei de Diversificació Exterior (DEX).** Té com a objectiu dotar les empreses catalanes de les eines necessàries que els permetin identificar, seleccionar i prioritzar els mercats exteriors amb més oportunitats de negoci, així com a revisar i adaptar l'estratègia empresarial segons els inputs rebuts dels mercats estudiats per tal de dissenyar l'estratègia més adequada per a cadascun d'ells. Al llarg del 2010 s'han fet 43 estudis de mercats de 28 països diferents per a 14 empreses o entitats, amb la participació de 19 centres de promoció de negocis de la xarxa.

**Servei de Plataformes Empresarials.** Amb l'objectiu de potenciar la creació de multinacionals catalanes, el Servei de Plataformes Empresarials posa a disposició de l'empresa un espai físic al mercat de destinació, així com les eines necessàries per minimitzar els costos de la implantació mitjançant el suport, l'experiència i els coneixements de la Xarxa de centres de promoció de negocis (CPN) d'ACCIÓ. Actualment hi ha 13 CPN que ofereixen aquest servei.

**Àrees d'Aterratge.** L'objectiu del Programa Àrees d'Aterratge d'ACCIÓ és fomentar la multinacionalització de les empreses catalanes i facilitar-los el procés de multiubicació, en qualsevol fase, en mercats emergents a l'exterior. Durant el 2010 s'ha detectat interès per part de 87 empreses per implantar-se a Romania o la Xina i s'han presentat 24 projectes concrets de multinacionalització.

**Programa Grups d'exportació.** L'objectiu del programa és potenciar la creació d'agrupacions d'empreses que, mitjançant l'establiment d'un acord de col·laboració, es plantegin la introducció conjunta dels seus productes o serveis en un/s determinat/s mercat/s. L'any 2010 s'ha donat suport a 20 grups d'exportació amb la participació de 82 empreses.

**Programa Missions Inverses.** L'objectiu del programa és donar suport a la visita a Catalunya de grups de potencials compradors, operadors o prescriptors econòmics estrangers, per participar en jornades, seminaris tècnics, trobades empresarials o altres accions de promoció o comercialització. L'any 2010 s'ha donat suport a 15 missions.

**Programa Missions Empresarials.** L'objectiu del programa és impulsar l'organització i coordinació de missions col·lectives per al contacte amb potencials clients i la prospecció de nous mercats. L'any 2010 s'ha donat suport a 97 missions empresarials.

### Cooperació internacional

L'àrea de Cooperació Internacional té la missió de promoure el paper del sector privat en el desenvolupament i, en aquest sentit, fa activitats tant de forma directa com de suport perquè altres agents les protagonitzin en els àmbits de treball que es detallen a continuació.

**Cooperació tècnica i empresarial.** ACCIÓ presta serveis de consultoria internacional participant en programes d'assistència tècnica i cooperació empresarial d'organismes multilaterals per al desenvolupament en matèria de promoció del comerç exterior, promoció i captació d'inversions exteriors i millora de la competitivitat internacional de l'empresa. L'any 2010, ha presentat 13 expressions d'interès i ha assolit 10 llistes curtes i 11 ofertes en vuit de les quals ACCIÓ ha resultat adjudicatària. Durant el 2010 s'han implementat diferents programes de cooperació tècnica a l'Equador, Paraguai, Àfrica, Palestina, Tunísia, Síria, Algèria, l'Índia i el Brasil, entre altres.

**Contractació pública internacional (CPI).** En el Servei de Contractació Pública Internacional (CPI), ACCIÓ potencia la participació de les empreses catalanes en les oportunitats de negoci que generen els projectes amb

finançament públic a l'exterior. Al llarg del 2010, 56 empreses han participat en diversos serveis del programa d'assessorament en CPI.

**Foment de la participació empresarial en la política catalana de Cooperació al desenvolupament.** ACCIÓ impulsa el paper de l'empresa i les associacions empresarials com a agents de la societat civil que participen en el compromís de Catalunya amb la cooperació al desenvolupament mitjançant la realització de projectes de cooperació tècnica. Durant el 2010, ACCIÓ i l'Agència Catalana de Cooperació al Desenvolupament (ACCD), han concedit ajuts econòmics per 900.726,05 euros per al suport d'11 projectes dels 33 presentats. Els països on s'han desenvolupat els projectes són: Colòmbia (1), el Marroc (2), el Salvador (1), Algèria (1), Senegal (1), Camerun (1), Bolívia (1), Nicaragua (1), Guatemala (1) i el Perú (1).

**Programa Base de la Piràmide.** S'ha iniciat aquest programa que té l'objectiu de donar suport a l'empresa catalana perquè pugui desenvolupar nous productes i serveis que satisfacin la demanda de les persones que viuen sota el llindar de la pobresa de forma rendible.

### Invest in Catalonia

La missió d'Invest in Catalonia és impulsar inversions empresarials d'alt impacte a Catalunya, econòmicament i tecnològicament sòlides, generadores de riquesa i d'ocupació estable i de qualitat. Invest in Catalonia ofereix assessorament adaptat a les necessitats de les empreses que estudiïn establir-se o expandir el seu negoci a Catalunya. Aquests serveis s'ofereixen de forma confidencial, gratuïta i personalitzada.

**Principals resultats d'Invest in Catalonia.** S'han gestionat un total de 279 projectes d'inversió, dels quals se n'han materialitzat 34 que han generat un volum d'inversió de 76,3 milions d'euros, la creació de 1.101 llocs de treball i el manteniment de 1.659 llocs de treball addicionals.

**Programa Multiplicadors.** Invest in Catalonia té amb una extensa xarxa de multiplicadors amb l'objectiu de fomentar el networking i esdevenir un referent indiscutible per a l'atracció d'inversions a Catalunya. El 2010, Invest in Catalonia ha fet un total de 128 visites a multiplicadors (60% a nous multiplicadors i un 40% de visites de manteniment).

**Incorporació de nous CPN a les tasques de captació d'inversions.** El 2010, un total de 13 centres de promoció de negocis (CPN) de la Xarxa exterior d'ACCIÓ han fet tasques de captació d'inversions a Invest in Catalonia.

**Presentació del Mapa de localització d'alt impacte al Palau de la Generalitat.** Al maig de 2010 s'ha presentat el Mapa de localització d'alt impacte amb l'objectiu d'atreure inversions d'alt impacte a Catalunya potenciant 10 pols de competitivitat que disposen d'infraestructures de primer ordre per a la creació d'empreses amb alt valor afegit, entre d'altres.

**Barcelona Economic Triangle.** El 2010, Invest in Catalonia ha continuat la promoció de Catalunya en el marc del Barcelona Economic Triangle (BET), una iniciativa conjunta entre l'INCASÒL, l'Ajuntament de Barcelona, el Departament d'Economia i Finances de la Generalitat i Invest in Catalonia. S'ha participat en dues fires internacionals com a part del BET: MIPIM al març a Cannes i Exporeal a l'octubre a Munic.

## Direcció general d'economia cooperativa i creació d'empreses

La Direcció General d'Economia Cooperativa i Creació d'Empreses del Departament de Treball s'anomena actualment Direcció General d'Economia Social i Cooperativa i Treball Autònom i està adscrita al Departament d'Empresa i Ocupació, segons el Decret 52/2011, de 4 de gener, d'estructuració del Departament d'Empresa i Ocupació. L'any 2010, encara amb la denominació anterior, la Direcció General tenia com un dels seus objectius prioritaris impulsar, promocionar i fomentar la creació d'empreses amb la finalitat de promoure l'autoocupació a Catalunya. El 16 de març de 2010 es va publicar l'Ordre Tre/143/2010, de 5 de març, i la Resolució Tre/664/2010, de 9 de març per la qual s'estableixen les bases reguladores que han de regir la concessió de subvencions de suport als programes d'àmbit local de foment i assessorament a la creació d'empreses, als projectes singulars i/o experimentals de suport a la creació d'empreses.



L'Ordre TRE/143/2010 estableix les línies de subvencions següents per dur a terme accions de promoció i suport a la creació d'empreses:

**Línia A: programes dels ens locals de foment i assessorament a la creació d'empreses**

Té per objecte donar suport a la posada en marxa i/o consolidació de programes locals de foment i assessorament a la creació d'empreses, duts a terme per les entitats previstes. S'entendrà que una entitat disposa d'un programa local de foment i assessorament a la creació d'empreses quan aquest ens desenvolupi, d'una forma estable, continuada, estructurada i professional, un conjunt d'accions i prestacions destinades a aquesta finalitat.

Es consideraran accions i prestacions bàsiques les que tinguin les característiques següents:

*Tenir com un dels eixos principals de la programació les accions de sensibilització de la població envers el foment de l'esperit emprenedor.*

*Disposar de mecanismes d'informació i orientació adreçats a les persones emprenedores.*

*Desenvolupar programes de formació adreçats a persones emprenedores.*

*Proporcionar assessorament al procés de creació d'empreses.*

*Oferir seguiment tècnic als processos de consolidació de les empreses creades.*

**Línia B: projectes singulars i/o experimentals de suport per a la creació d'empreses**

Aquesta línia d'ajut té per objecte la promoció i el suport de programes específics per donar resposta a les necessitats de les persones emprenedores no prou cobertes per les accions de la línia A i/o que facin aportacions innovadores pel que fa al tipus d'activitat, metodologia emprada, col·lectius destinataris o implicació amb els agents socials. A més, cada any el Departament de Treball convoca subvencions per a la promoció de l'ocupació autònoma que tenen com a finalitat contribuir al finançament dels projectes destinats a la constitució en treballadors/ores autònoms/es o per compte propi i de persones en situació d'atur que figurin inscrites a les oficines de Treball de la Generalitat.

Durant l'any 2010 es van donar subvencions d'acord amb l'Ordre TRE/123/2009, de 9 de març, per la qual s'estableixen les bases reguladores que han de regir la concessió de subvencions per a la promoció de l'ocupació autònoma i s'estableix que es poden concedir els ajuts següents:

*Subvenció per a l'establiment com a treballador/a autònom/a o per compte propi*

*Subvenció financera*

*Subvenció per a assistència tècnica*

*Subvenció per a formació*

Així mateix, la Direcció General d'Economia Cooperativa i Creació d'Empreses del Departament de Treball dóna ajut i suport a la creació i consolidació de cooperatives i societats laborals; fomenta els projectes d'intercooperació, els programes de difusió i suport a l'economia cooperativa, a les seves entitats representatives així com al sistema local i les seves plataformes de desenvolupament econòmic. L'experiència recollida en els darrers anys demostra la conveniència de fomentar les empreses cooperatives i les societats laborals per diverses raons, com ara: l'aportació que aquestes entitats fan a la creació d'ocupació estable, la capacitat de donar resposta a les noves necessitats socials i el grau d'innovació que aporta el model als mercats i sectors econòmics. D'acord amb aquesta perspectiva, la nova ordre de línies d'actuació de les subvencions destinades al foment de l'economia cooperativa té com a objectiu oferir un suport integral a aquest tipus d'economia.

Entre les actuacions impulsades d'acord amb aquesta nova ordre de subvencions, es fomenten les produccions i els actes que han divulgat les bones pràctiques de l'economia cooperativa i els programes de foment del cooperativisme en el món educatiu, es dóna suport a projectes d'economia cooperativa durant els dos primers anys d'existència d'aquests, es contribueix a la consolidació de les empreses de més de dos anys d'antiguitat i, finalment, s'incentiva la implicació del conjunt de la societat i del sector en el foment de l'economia cooperativa.

D'altra banda, es continua donant suport a les empreses d'economia cooperativa mitjançant els diferents productes financers específics per a aquesta tipologia d'empreses, a través dels convenis de col·laboració que la Direcció General d'Economia Cooperativa i Creació d'Empreses té signats amb diverses entitats com: Avalis de Catalunya (Societat de Garantia Reciproca), l'Institut Català de Finances (ICF), l'Institut Català de Crèdit Agrari (ICCA) i SICOOP (Societat de Capital Risc per a empreses d'economia cooperativa).



Atès que algunes d'aquestes empreses es troben amb barreres per accedir a productes financers adequats a les seves necessitats per poder millorar el seu creixement sostenible, contribuir al desenvolupament social i a la creació d'ocupació, s'impulsa la millora d'aquests productes financers facilitant la màxima informació i difusió.

### **Informació sobre creació d'empreses a la ciutat de Barcelona. Inicia: per a la creació d'empreses. Any 2010**

L'entitat col·laboradora d'Inicia per a la línia A, programes dels ens locals de foment i assessorament a la creació d'empreses a Barcelona ciutat, és Barcelona Activa SA SPM. S'han portat a terme les actuacions següents:

*S'han fet 37 accions de sensibilització de la població envers el foment de l'esperit emprenedor en què han participat 1.219 persones.*

*S'han fet 226 accions d'informació i orientació en què han participat 9.166 persones.*

*S'ha assessorat a 9.599 persones en el procés de creació d'empreses i s'han finalitzat 702 plans d'empresa. El nombre d'empreses creades a Barcelona que han tingut aquest assessorament és de 1.700 empreses.*

*S'han desenvolupat 966 programes de formació adreçats a 3.432 persones.*

*Així mateix s'ha ofert seguiment tècnic al procés de consolidació a 464 empreses creades.*

Les entitats col·laboradores que han fet projectes singulars i/o experimentals de suport a la creació d'empreses (línia B) a la ciutat de Barcelona són les següents:

*Acció Solidària Contra l'Atur*

*Associació de Federacions i Associacions d'Empresàries del Mediterrani (AFAEMME)*

*Associació Promocional de l'Ocupació i el Desenvolupament*

*Associació CREAM-EMPRESA*

*Associació de Mentors i Emprenedors*

*Associació Independent de Joves Empresaris de Catalunya*

*Business Angels Network Catalunya*

*Cambra de Comerç del Perú a Espanya*

*Cambra de Comerç, Indústria i Navegació de Barcelona*

*CEDEL Centre d'Estudis de Desenvolupament Local*

*Creant, SCCL*

*Federació Sindical Trade*

*FESALC*

*FIDEM*

### **Subvencions per a la promoció de l'ocupació autònoma a Barcelona. 2010**

	<b>Sol·licituds</b>	<b>Imports</b>
Subvencions financeres	119	305.371,79
Subvencions per a establiment	391	1.765.510,00
Subvencions per a assistència tècnica	1	1.000,00

### **Subvencions a empreses d'economia cooperativa Barcelona. 2010**

	<b>Projectes</b>	<b>Import</b>
Projectes de nova creació (ajuts per a assistència tècnica i inversions)	13	381.456,50
Projectes d'enfortiment i intercooperació	27	950.311,47

## Xarxa de parcs científics i tecnològics de Catalunya (XPCAT)

Segons l'Associació Internacional de Parcs Científics i Tecnològics (IASP), un parc científic és una organització gestionada per professionals especialitzats que té l'objectiu fonamental d'incrementar la riquesa de la seva comunitat promovent la cultura de la innovació i la competitivitat de les empreses i institucions generadores de coneixement instal·lades o associades al parc. Amb aquest objectiu, un parc tecnològic estimula i gestiona el flux de coneixement i tecnologia entre universitats, institucions de recerca, empreses i mercats; impulsa la creació i el creixement d'empreses innovadores mitjançant mecanismes d'incubació i generació centrífuga (spin-off), i proporciona altres serveis de valor afegit així com espai i instal·lacions de gran qualitat. Per tant, els parcs científics i tecnològics tenen com a objectius principals promoure i facilitar la recerca, facilitar el contacte universitat-empresa, difondre els resultats de la recerca universitària en la societat i crear empreses tecnològicament innovadores.

A Catalunya, des de l'any 2003, hi ha una xarxa que agrupa els diferents parcs científics existents al país. Un any més, la XPCAT ha continuat la tendència de creixement sostingut amb la incorporació a la xarxa de tres nous parcs científics i tecnològics durant el 2010: el BZ Barcelona Zona Innovació, el Parc de l'Alba i l'Orbital40, Parc Científic i Tecnològic de Terrassa. En l'actualitat, la XPCAT ha arribat a la xifra de 24 parcs membres, que constitueixen grans espais de producció, transferència, difusió i ús del coneixement. S'integren al seu sistema grups i centres de recerca universitaris, centres tecnològics, incubadores d'empreses, grans empreses amb els seus centres d'R+D associats, empreses centrades en la innovació i noves empreses basades en el coneixement. El 31 de desembre de 2010, a més dels nous membres ja esmentats, la relació de parcs associats està formada per: Parc Científic de Barcelona, Parc Científic i Tecnològic Agroalimentari de Lleida, Parc Científic i Tecnològic de la Universitat de Girona, Parc Tecnològic de Tarragona, Parc de Recerca Biomèdica de Barcelona (PRBB), Parc de Recerca de la UAB, LaSalle Technova Barcelona, Parc de Recerca i Innovació de la UPC (Parc UPC), Parc Tecnològic del Vallès, SA, TecnoCampus Mataró-Maresme (TCM), Tecnop@rc -Parc Tecnològic del Camp, 22@Barcelona, Parc Tecnològic Barcelona Nord (Barcelona Activa), Parc Aeroespacial i de la Mobilitat de Viladecans (Deltabcn) i Consorci Biopol'H. D'altra banda, són membres associats de la XPCAT: b\_TEC Barcelona Innovació Tecnològica, Parc Tecnològic de la Catalunya Central, Esade Creapolis, Parc de Recerca UPF-Ciències Socials i Humanitats, Parc Científic i Tecnològic del Turisme i del Oci, i Parc Científic i Tecnològic de la Indústria Enològica (VITEC).

Al llarg de 2010, la XPCAT ha desenvolupat diferents projectes en els quals han col·laborat alguns dels parcs associats, juntament amb institucions públiques i privades:

### fem.talent

Projecte subvencionat pel Departament d'Empresa i Ocupació i el Servei d'Ocupació de Catalunya per al programa de Projectes Innovadors cofinançat pel Fons Social Europeu. Pretén enfortir el perfil i la posició de les dones en els àmbits de la ciència, la tecnologia i l'empresa, i generar espais proclius i oberts a la igualtat en el conjunt de la xarxa de parcs. Es vol enfortir l'esperit empresarial i el perfil tècnic i directiu de les dones empresàries, científiques i tecnòlogues que treballen a les empreses i entitats ubicades als parcs de la XPCAT per potenciar així el desplegament de tot el seu talent. Durant el 2010 s'ha iniciat la segona edició del projecte, que desenvoluparà les accions següents en el període 2010-2011:

*Sensibilitzar les empreses sobre la necessitat i el benefici que les noves mesures de gestió del temps i els plans d'igualtat aporten a la seva productivitat i eficiència econòmica.*

*Combatre la segregació vertical amb actuacions de detecció de talent femení en àmbits de la ciència i la tecnologia que puguin tenir un acompanyament professional i una formació per accedir a càrrecs en consells d'administració.*

*Combatre la segregació horitzontal. Contribuir a la incorporació de dones en el sector de la ciència, la tecnologia i la innovació, amb l'actuació directa als centres educatius perquè les nenes estimulin una vocació científicotecnològica i trenquin estereotips al seu entorn.*

*Visibilitzar el talent femení i posar-lo en valor per mostrar-lo a tota la societat, de manera que serveixi de referent i model i perquè creï la massa crítica que ha de portar més dones al sector i a millorar el seu perfil professional.*

### World Atlas for Innovation

És una iniciativa de World Alliance for Innovation (WAINOVA) que pretén crear un directori internacional amb dades, estadístiques i informació de tots els parcs associats. Aquest exercici la base de dades s'ha anant actualitzant.

### Projecte VALUEPARC

Pretén donar suport a estratègies de comercialització per ajudar els grups i les empreses a portar la seva tecnologia al mercat. En la societat actual, el coneixement ha esdevingut un dels factors clau del desenvolupament econòmic i social. La productivitat i el creixement econòmic passen a dependre en gran part de la inversió en nou coneixement o innovació. La XPCAT impulsa, des del 2008, projectes de valorització de la recerca que donen suport a la transferència de tecnologia i actuen com a motor i difusor del coneixement i la tecnologia.

En aquesta segona edició es van avaluar com a positives quinze tecnologies de grups i spin-offs ubicats en diferents parcs catalans. Aquest projecte es va presentar amb la col·laboració de Knowledge Innovation Market Barcelona (KIMbcn) i ha tingut el suport d'ACC1Ó.

D'altra banda, els projectes EVALPARC i EVALXPCAT tenen l'objectiu de revisar i avaluar l'estoc de coneixement acumulat a l'entorn dels parcs científics i tecnològics de Catalunya i identificar les tecnologies prioritàries. Són dues edicions de un projecte de valorització de la tecnologia. VALUEPARC ajuda a comercialitzar les tecnologies avaluades de manera positiva al projecte EVALPARC.

### HIKMA

El projecte vol potenciar l'intercanvi de coneixement i experiències dins l'àrea mediterrània entre els parcs científics i tecnològics, el seu personal i els seus agents —emprenedors, llicenciats, agents innovadors—, emfasitzant la consolidació de xarxes innovadores i empenedores basades en parcs científics i tecnològics de la regió i reforça el paper dels parcs en el desenvolupament de l'àrea euromediterrània. Hi participen Catalunya i Andalusia a l'Estat espanyol, Latakia a Síria, Irbid a Jordània, Beirut al Líban i Ariana a Tunísia.

La XPCAT també ha organitzat, al llarg de l'any 2010, congressos, jornades, seminaris i cursos de formació sobre temàtiques relacionades amb la gestió diària dels parcs, la promoció de la innovació, etcètera.

### Estadístiques 2010

Si observem els propietaris o promotors dels parcs de Catalunya, un 26% de les entitats són administracions públiques de l'àmbit local o regional com ara ajuntaments, diputacions, etc., seguides d'universitats i centres d'educació superior, amb un 19%, i en tercer lloc empreses privades o entitats de suport a l'empresa com ara associacions o agrupacions d'empreses, amb un 18%. Si s'analitza quines d'aquestes entitats estan presents en més PCT trobem dues universitats, la Universitat de Barcelona i la Universitat Politècnica de Catalunya, i la Generalitat de Catalunya.

Els PCT de Catalunya ofereixen majoritàriament lloguer d'espais per a la instal·lació d'empreses, grups i centres de recerca i altres entitats relacionades amb la recerca pública i privada. Segons les dades de 2010, la mitjana d'ocupació és del 88%.

Respecte a l'origen de les empreses instal·lades als PCT de Catalunya, continua la tendència creixent que siguin majoritàriament catalanes, cosa que es produeix en un 80,87% dels casos. Al contrari, disminueix el nombre d'empreses que provenen de la resta de l'Estat: aquesta disminució ha estat contínua des del 2008, segons les dades disponibles de la XPCAT. Tanmateix, és important observar que s'incrementa gairebé 5 punts el nombre d'empreses d'origen internacional respecte al 2009, fins a arribar al 9%.

Quant als sectors productius presents als parcs, el sector més representat és el de les TIC, telecomunicació i media: un 54,17% dels parcs catalans tenen aquest sector entre les seves àrees prioritàries, seguit de tecnologies mediambientals, en un 50% dels PCT, biotecnologia i ciències de la vida, en un 37,50%, agroalimentació, en un 29,17%, i tecnologies dels materials, en el mateix percentatge, un 29,17%. Si es comparen amb les dades de 2009, augmenta el nombre de parcs amb presència de tecnologies mediambientals, sector agroalimentari i tecnologies dels materials.

El nombre total de treballadors dels PCT de la XPCAT és de 65.043, el 47% dels quals són treballadors dedicats a R+D. Gairebé el 90% dels parcs catalans tenen un mitjana de 4.000 treballadors o menys. És a dir, que els PCT de Catalunya en general són de dimensions petites, com es pot veure també per la superfície mitjana: el 35% tenen entre 50.000 i 100.000 m<sup>2</sup> construïts.

La facturació total dels PCT catalans es continua incrementant any rere any: durant el 2010 ha estat de 7.196.141.184 euros, un 7,8% més que l'any anterior. Un import elevat especialment si tenim en compte que només es disposa de dades d'un 25% dels parcs. Tenint en compte aquesta limitació, la mitjana de facturació dels parcs catalans varia entre els 50 i 2.000 milions d'euros.

En l'àmbit de la recerca pública, als espais dels parcs catalans hi ha instal·lats 192 centres d'R+D i centres tecnològics. Continua, per tant, el creixement constant dels darrers anys. Respecte a l'àmbit privat, més del 84% dels PCT de Catalunya tenen 100 empreses o menys a les seves instal·lacions. La xifra total d'empreses de base tecnològica i innovadores instal·lades durant el 2010 als parcs de la XPCAT és de 2.385, un 10% més que l'any anterior. Respecte a la grandària de les empreses, un 54,75% són microempreses i un 26,21% empreses petites, és a dir, més d'un 80% de les empreses dels PCT de Catalunya tenen menys de 49 treballadors. Si s'analitzen les dades de 2009, aquest any hi ha hagut un increment dels extrems, és a dir, augmenta el percentatge de microempreses, per una banda, però també augmenta el percentatge de gran empresa, per l'altra, un 10,61%.

### Sectors d'activitat als parcs. 2010

Parque	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28
Parc Tecnològic del Vallès				X								X	X							X		X	X					
Parc Científic de Barcelona		X		X					X							X						X	X	X				
Parc de Recerca UAB				X			X									X			X	X	X	X	X	X				
22@Barcelona						X																X	X	X				
Parc d'Innovació La Salle													X										X	X				
Parc de Recerca Biomèdica de Barcelona (prbb)				X					X														X					
Parc de Recerca i Innovació de la UPC		X	X	X			X					X	X		X	X	X		X	X	X	X	X	X				
Parc Científic i Tecnològic de la UDG		X		X		X	X					X	X						X		X	X	X			X		
Parc Científic i Tecnològic Agroalimentari de Lleida		X		X																	X	X		X			X	
Parc Tecnològic de Tarragona**																				X								X
Parc Tecnològic del Parc Tecnop@rc		X		X		X			X			X				X					X		X	X	X	X		
Parc Tecnològic Barcelona Nord						X						X											X					
Tecnocampus Mataró (TCM)																X							X	X	X			
BTEC_ Barcelona Innovació Tecnològica											X				X					X	X							
Parc Tecnològic de la Catalunya Central																				X	X							
ESADE- Creapolis Campus																												
Parc de Recerca UPF ( Ciències Socials i Humanitats)					X																							
Parc Científic i Tecnològic del Turisme i l'Oci																								X	X			
Parc Científic i Tecnològic de la Indústria Enològica								X																				
Deltabn - Parc Aeroespacial i de la Mobilitat Viladecans	X														X													
Biopol'H				X					X							X											X	
BZ Barcelona Zona Innovació		X			X																							
Parc de l'Alba				X		X	X									X				X	X	X	X	X				
Orbital 40. Parc Científic i Tecnològic de Terrassa		X	X														X				X	X		X	X	X		

Font: Memòria 2010 de la XPCAT

**1** Aeronàutica, Aeroespacial **2** Agroalimentari **3** Arquitectura **4** Biotecnologia i Ciències de la Vida **5** Ciències Humanes i Socials **6** Disseny i Serveis d'Enginyeria **7** Electrònica Microelectrònica **8** Enologia **9** Farmàcia **10** Finances **11** Formació, Educació **12** Industrial i Sistemes de Manufactura **13** Informàtica, Software **14** Metall, Metal·lúrgic **15** Mobilitat **16** Nanobioenginyeria, Nanotecnologia **17** Òptica **18** Serveis a l'Empresa **19** Tecnologies dels Aliments **20** Tecnologia de l'Energia **21** Tecnologia dels Materials **22** Tecnologies Mediambientals **23** Tecnologies Mèdiques **24** TIC, Telecomunicacions, Media **25** Turisme, Oci **26** Salut **27** Seguretat Alimentària i Nutrició **28** Químic.

Aquest fet es pot explicar perquè un dels objectius dels PCT és donar suport a la formació de noves empreses i ajudar-les a créixer i consolidar-se. L'increment del nombre de parcs membres a la XPCAT en els darrers anys, amb nous projectes en fases inicials, també ha incrementat el nombre de microempreses; en l'altre vessant, l'augment de la gran empresa es pot explicar per l'efecte directe del creixement d'empreses ja instal·lades en PCT consolidats i per la incorporació de parcs amb models més orientats a l'atracció de la gran empresa.

D'altra banda, la majoria de parcs de la XPCAT tenen, com a mínim, una incubadora a les seves instal·lacions. En el 71,43% dels casos ja està en funcionament i en un 14,29% en procés. Durant el 2010 hi ha hagut 328 empreses incubades a les 26 incubadores en funcionament als PCT. El nombre d'incubadores s'ha mantingut més o menys estable des del 2008, però amb un increment sostingut del nombre d'empreses incubades.

Cal destacar, finalment, que el nombre de patents concedides en el període 2006-2010 és de 452 i que 108 han estat comercialitzades. Un cop més s'ha de tenir en compte que el percentatge de respostes en aquest cas és molt baix, menys d'un 25%.

## Mediació laboral, negociació col·lectiva, formació professional a Catalunya, i inserció de persones amb trastorns mentals

Aquest apartat presenta quatre articles. El primer, elaborat per Foment del Treball Nacional (FTN), tracta sobre la mediació. El segon, que presenta les dades de negociació col·lectiva, redactat per CCOO del Barcelonès. El tercer és un article sobre el paper de la formació professional presentat per la UGT de Catalunya. Finalment, incorpora un article sobre la integració laboral de les persones amb trastorns mentals a Barcelona, elaborat per Enric Arqués Martí, president de Fòrum Salut Mental, i Sara Berbel Sánchez, directora de la Xarxa d'inserció sociolaboral de Barcelona Formació Professional.

### La mediació laboral

Fruit de l'Acord Interprofessional de Catalunya que van signar el 7 de novembre de 1990 Foment del Treball Nacional, Comissió Obrera Nacional de Catalunya i Unió General de Treballadors de Catalunya, va néixer el Tribunal Laboral de Catalunya, que va ser constituït formalment el 21 de febrer de 1992 i que està funcionant regularment des del maig de 1992.

Els resultats de l'experiència iniciada el 1992 amb la instauració del TLC són altament significatius. Al 2010: Amb relació als conflictes col·lectius, a Catalunya l'any 2010 s'han desconvocat 36 vagues que han suposat 154.674 hores desconvocades. Si multipliquem aquestes hores pel seu cost (15,10 euros/hora segons el "Cost salarial mitjà total per hora efectiva, per comunitat autònoma. Anuari 2009". Font: Ministeri de Treball i Immigració), tenim que l'any 2010 el valor d'aquestes hores desconvocades és de 2.335.577,40 euros.

L'any 2010 s'han presentat un total de 1.157 expedients, entre conciliacions i arbitratges, és a dir, un 16,05% més que l'any 2009.

Pel que fa a les conciliacions (1.125), 939 són tramitacions efectives de conciliacions que han afectat 22.669 empreses i 683.435 treballadors. Amb relació a les tramitacions efectives el 41,43% han resultat amb avenença i han afectat 1.754 empreses i 87.577 treballadors. L'1,28% de les conciliacions efectives han acabat amb avenença parcial.

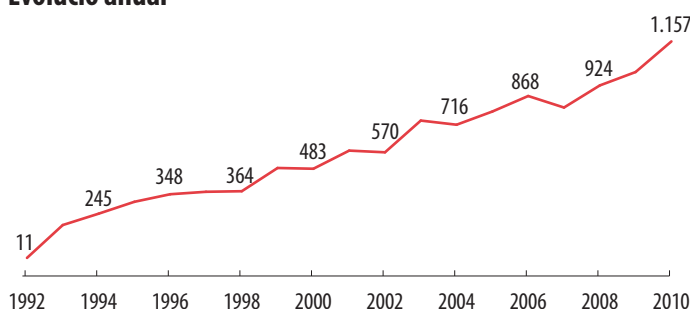
A província la de Barcelona s'han gestionat el 84% del total de procediments, amb 981 expedients que han afectat 22.509 empreses i 662.605 treballadors. Per comarques, el barcelonès ha generat el 38% dels procediments de tot Catalunya, amb 379 expedients, per davant del Vallès Occidental (amb un 17%) i el Baix Llobregat (amb un 13%).

I, finalment, a la ciutat de Barcelona, de les 273 conciliacions presentades, 231 (84,62%) van acabar amb tramitació efectiva i 42 (15,38%) van ser tramitacions no efectives. De les conciliacions efectivament tramitades, el 41,13% (95 conciliacions) van acabar amb el resultat d'avenença (l'any 2005 van ser el 50% amb avenença, l'any 2006 el 51,10%, l'any 2007 el 50,5% i l'any 2008 el 52%).

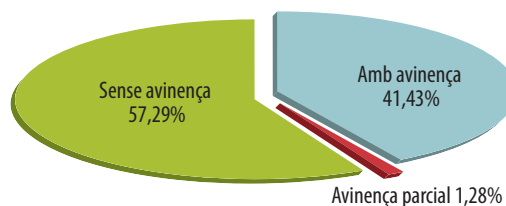
### Totes les delegacions. 2010

	Expedients		Empreses		Treballadors	
Expedients presentats	1.157		22.701		694.345	
Arbitratges	32	2,77%	32		10.910	
Conciliacions	1.125	97,23%	22.669		683.435	
Tramitacions efectives	939	81,16%	22.469		663.209	
Amb avenença	389	41,43%	1.754		87.577	
Amb avenença parcial	12	1,28%	12		1.086	
Sense avenença	538	57,29%	20.703		574.546	
Tramitacions no efectives	186	16,53%	200		20.226	
Intentades sense efecte	142	76,34%	153		13.403	
Desistides	23	12,37%	23		3.212	
Arxivades	21	11,29%	24		3.611	

### Evolució anual



### Tramitacions efectives



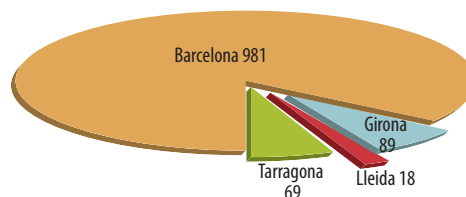


### Procediments per províncies.2010

	Procediments	Empreses	Treballadors
Barcelona	981	22.509	662.605
Girona	89	100	13.401
Lleida	18	23	4.272
Tarragona	69	69	14.067
<b>Total</b>	<b>1.157</b>	<b>22.701</b>	<b>694.345</b>

Font: TLC

### Procediments per províncies

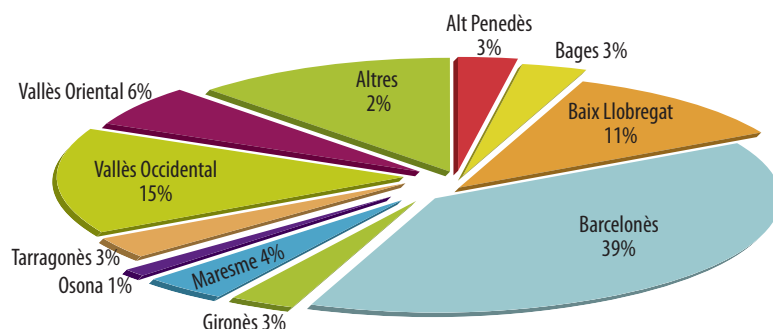


### Procediments per comarques 2010

	Procediments	Empreses	Treballadors	% procediments
Alt Penedès	29	29	2.881	3
Bages	31	31	5.796	3
Baix Llobregat	124	130	11.214	11
Barcelonès	450	21.938	585.889	39
Gironès	35	43	7.931	3
Maresme	41	41	12.355	4
Osona	16	16	4.055	1
Tarragonès	34	34	7.886	3
Vallès Occidental	179	213	27.132	15
Vallès Oriental	74	74	6.329	6
Altres	144	152	22.877	12
<b>Total</b>	<b>1.157</b>	<b>22.701</b>	<b>694.345</b>	<b>100</b>

Font: TLC

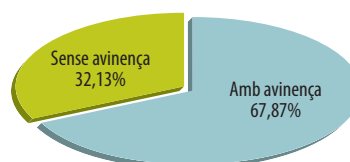
### Procediments per comarques



### Procedimientos en la ciudad de Barcelona. 2010

<b>Expedients</b>	<b>342</b>
Arbitratges	7
Conciliaciones	335
Tramitacions efectives	277
<i>Amb avinença</i>	89
<i>Sense avinença</i>	188
Tramitacions no efectives	58
<i>Intentades sense efecte</i>	45
<i>Desistides</i>	8
<i>Arxivades</i>	5

### Conciliacions efectives a Barcelona



### Hores de vaga desconvocades

Vagues desconvocades		Hores vaga desconvocades*		Convocatòries indefinides desconvocades		Valor mensual hores desconvocades **	
2009	2010	2009	2010	2009	2010	2009	2010
18	36	13.946	154.674	5	11	210.584,60 €	2.335.577,40 €

\* No inclou les corresponents a vagues indefinides desconvocades. \*\* Hores desconvocades a 15,10 euros/hora. "Cost salarial mitjà per hora efectiva, per comunitat autònoma. Anuari 2009". Font: Ministeri de Treball i Immigració

## La negociació col·lectiva

La tònica general de la negociació col·lectiva durant l'any 2010 ha continuat marcada per la profunditat de la crisi econòmica, que ha provocat una pèrdua molt significativa de llocs de treball i una tendència al retrocés en moltes de les matèries de negociació.

Algunes característiques rellevants dels processos de negociació portats a terme aquest any han estat:

*Un endarreriment general de la negociació col·lectiva, provocat tant per la incertesa econòmica com pel qüestionament de les previsions oficials de l'IPC i instigat pel govern mateix. Aquesta situació ha dificultat la revisió dels convenis i, sovint, la judicialització de l'aplicació de les clàusules.*

*Les polítiques del Govern central i dels autonòmics d'ajust dur del 5% dels empleats públics, que han influït negativament en aquests sectors i han ajudat a produir una pressió a la baixa sobre els salaris del sector privat.*

*Un qüestionament, que pot semblar mediàtic però ha comportat efectes reals, del valor de la negociació col·lectiva i, específicament, dels valors dels acords socials com a factors de certesa i estabilitat en la vida econòmica i social.*

Al tancament de l'any 2010, el greu retard en la negociació era molt evident, simplement veient que el nombre de convenis signats en les mateixes dates de l'any anterior arribava a 951 convenis, quan aquest any només hem arribat a 775, cosa que significa que una multitud de processos resten oberts i corren risc d'encavalcar-se amb els corresponents a l'any 2011. Les clàusules no salarials han estat, en general, molt poc significatives i en la majoria dels casos gairebé inapreciables.

Cal fer esment de les dades que ofereix la sinistralitat laboral, que respecte a 2009 ha experimentat una reducció d'accidents de treball amb baixa d'un 6%. Especialment en la construcció, on la disminució d'accidents ha estat d'un 18,8%, però també en la indústria, amb una disminució d'un 8,9%, i en els serveis, amb una disminució d'un 2,9%.

És una dada positiva, però no es pot obviar que aquesta marcada tendència a la reducció està estretament relacionada amb la caiguda de l'activitat laboral, especialment en un dels sectors més sensibles com és la construcció. Trenca aquesta estadística positiva l'accidentalitat *in itinere*, que augmenta un 3,25%, cosa que crida l'atenció una vagada més sobre la mobilitat obligada per raons laborals.

En el període de gener a desembre de l'any 2010 s'han negociat 775 acords col·lectius en l'àmbit de Catalunya, que afecten 1.369.326 treballadors i treballadores amb un increment salarial pactat mitjà d'un 1,29 %, que sumant-hi els processos de revisió pactats arriba al 2,06% d'increment salarial mitjà.

Desglossant aquestes xifres globals, podem observar que s'han negociat 656 convenis d'empresa, amb un augment salarial pactat d'un 0,38 %, que amb la revisió ha assolit la xifra de l'1,09 %. Com es pot observar, quantitats d'increment sensiblement inferiors a la mitjana global que hem consignat més amunt.

En els convenis de sector, dels quals se n'han negociat 119, podem observar que l'augment pactat ha estat de l'1,39%, i amb la revisió arribem fins al 2,17% d'augment mitjà. Cal destacar que durant aquest any 2010 la protecció de les clàusules de revisió continua sent alta i arriba al 82,4% de les persones afectades per la negociació col·lectiva.

Quant a la jornada laboral, els avanços, un any més, han estat minsos. Cal dir que en els 656 convenis d'empresa, la mitjana d'hores de treball en còmput anual és de 1.693,0, i en el cas dels 119 convenis sectorials signats, de 1.758,6 hores.

Són especialment significatius els resultats que ofereix la mitjana dels 41 acords col·lectius signats en àmbits de treballadors i treballadores funcionaris públics. En aquest sector, la negociació col·lectiva ha afectat un nombre poc significatiu numèricament de treballadors, només 4.792, dada atribuïble a les dificultats d'aquest curs per establir simplement l'acord per negociar, o també a convenis de durades superiors a l'any natural. Els resultats, però, marquen un decreixement salarial de -2,42% de mitjana. Cal destacar que el decreixement, pel fet de ser una iniciativa governamental, ha afectat el conjunt dels funcionaris i funcionàries, mes enllà d'haver negociat o no.

## La formació professional, un instrument estratègic i prioritari

En el marc d'un món canviant, cada vegada més globalitzat, i en un context marcat per l'agreujament de la crisi econòmica i l'increment de l'atur, l'educació i la formació, enteses com a eines de llibertat, d'igualtat i de cohesió, se situen a l'agenda política europea com a valors essencials i com a motor de creixement i competitivitat de l'Europa social i econòmica del segle XXI: des d'aquesta perspectiva, l'educació, la formació, la innovació i la transferència de coneixement esdevenen els eixos fonamentals per a la consecució d'una nova economia basada en el coneixement.

En aquesta línia, a l'Estratègia UE 2020, successora de l'Estratègia de Lisboa, l'educació s'ha inclòs entre els cinc objectius que es consideren prioritaris per assolir una sortida sostenible de la crisi i per contribuir al canvi de model que s'ha de produir en la pròxima dècada en els països membres de la Unió Europea. Per a l'any 2020, es planteja assolir una taxa d'ocupació del 75% de la població de 20-64 anys; reduir fins al 10% la població de 18 a 24 anys amb educació secundària de primera etapa que no estudia ni es forma, i augmentar fins al 40% la població de 30 a 34 anys amb formació terciària.

En el conjunt de la Unió Europea, per als propers 10 anys, aquests reptes es concreten en incrementar la taxa d'ocupació de les persones en edat de treballar, crear més i millors llocs de treball i augmentar la productivitat i la competitivitat. En aquest nou escenari, en què els treballadors i les treballadores durant la seva vida activa fan successives entrades i sortides del mercat de treball, es necessita fomentar un marc d'actuacions que acompanyi les persones treballadores tant en la fase de preparació per a la inserció laboral com en les transicions que es produeixen al llarg de la carrera professional.

### Col·lectius de persones sense ocupació a la ciutat de Barcelona

El 31 de desembre de 2010, segons les dades publicades per l'Observatori de Treball, el Servei d'Ocupació de Catalunya va registrar 100.868 persones en situació d'atur (52.374 homes i 49.494 dones) a la ciutat de Barcelona. Per grups d'edat:

#### Por grupos de edad

Edat	Persones	%	Edat	Persones	%
Menors de 20 anys	1.245	1,23	De 40 a 44 anys	12.171	12,07
De 20 a 24 anys	5.088	5,04	De 45 a 49 anys	10.720	10,63
De 25 a 29 anys	11.794	11,69	De 50 a 54 anys	10.163	10,08
De 30 a 34 anys	15.215	15,08	De 55 a 59 anys	10.712	10,62
De 35 a 39 anys	14.826	14,70	De 60 a 64 anys	8.934	8,86
<b>Total</b>			<b>100.868</b>		

Si agreguem aquests grups d'edat en tres trams, podem observar que el 17,96 % de les persones aturades són menors de 30 anys, el 52,48 % tenen entre 30 i 49 anys i el 29,56 % tenen entre 50 i 64 anys.

En un nivell més detallat d'observació, és preocupant la situació en què es troben molts joves de la ciutat de Barcelona: si considerem que la població jove és el grup que, per edat i per oportunitats de formació, hauria de tenir els nivells més alts de formació i que, també per motius d'edat, constitueix el grup que en condicions normals hauria de possibilitar la renovació de la força de treball, de les dades disponibles es desprèn que, a la ciutat de Barcelona, l'atur de la població jove menor de 30 anys, el 17,96% del total de la població aturada registrada, s'està convertint en un greu problema estructural, al qual, ara com ara, encara no s'està donant una solució efectiva.

### Nivell formatiu de les persones en situació d'atur

A la ciutat de Barcelona el gruix de l'atur es concentra majoritàriament en els col·lectius de persones treballadores que tenen una formació primària o secundària de nivell mitjà, formació que no és professionalitzadora, o una formació amb un nivell molt baix de qualificació professional. L'observació de la composició de la població aturada de la ciutat de Barcelona indica que hi ha amplis sectors de la població activa que no han rebut una formació professional específica que els prepari i els capaciti o els requalifiqui per a l'accés i/o la permanència en llocs de treball qualificats.

Nivell formatiu	Persones	%
Sense estudis	312	0,31
Estudis primaris incompletss	2.627	2,60
Estudis primaris completos	5.397	5,35
Programes d'FP, estudis secundaris	8.014	7,95
Educació general, estudis secundaris	62.127	61,59
Tècnics i professionals superiors, estudis postsecundaris	6.964	6,90
Universitaris primer cicle, estudis postsecundaris	4.868	4,83
Universitaris segon i tercer cicle, estudis postsecundaris	10.394	10,30
Altres estudis postsecundaris	165	0,16
<b>Total</b>	<b>100.868</b>	

Ens trobem amb una situació en què s'està consolidant una preocupant dualitat entre les persones que, com a màxim, han cursat estudis obligatoris o postobligatoris de nivell mitjà i les persones que han completat estudis superiors.

### Estratègies per millorar la situació actual

En l'actual escenari sociolaboral, caracteritzat per altes taxes d'atur i importants mancances en el nivell de formació d'una part considerable de la població activa, la ciutat de Barcelona, amb una llarga experiència en el món de l'FP, ha de fer un esforç suplementari per donar a conèixer a la ciutadania el potencial d'aquesta formació i, com a conseqüència d'aquest canvi cultural i de percepció social, incrementar definitivament el nombre de persones que puguin acreditar una qualificació o una formació professional.

En aquest sentit, sembla aconsellable que s'emprenguin un conjunt d'actuacions coordinades en l'àmbit de l'educació, la formació i la qualificació professional, que haurien de ser immediates i s'haurien de poder implementar ràpidament, a curt termini, i unes actuacions de més llarg recorregut, aplicades a mitjà i llarg termini, que es poguessin mantenir de forma estable durant un període més llarg de temps. Aquestes estratègies, que haurien de tenir el triple objectiu de millorar la formació de la població jove, mantenir l'ocupabilitat de la població ocupada i formar o requalificar la població en situació d'atur, es poden agrupar en diferents línies d'actuació:

**Procurar una millor adequació de la programació de l'oferta educativa i formativa a les necessitats de qualificació** que ja està demanant el nostre teixit productiu i a les necessitats futures que es preveu que hi haurà, com ara, entre d'altres, les relacionades amb els àmbits de la informàtica i les comunicacions, la instal·lació i el manteniment, la gestió i eficiència de l'energia i l'aigua, la indústria alimentària i l'hoteleria i el turisme.

**Possibilitar que les persones joves que s'han d'inserir per primera vegada en el mercat de treball ho facin en les millors condicions** d'ocupabilitat (amb una especial orientació per als joves que no obtenen el graduat en educació secundària, joves que ni treballen ni estudien, joves immigrants, joves amb discapacitat, joves que formen part de col·lectius amb dificultats especials d'inserció...).

**Organitzar i dotar de personal suficient un servei especialitzat d'informació i orientació professional** que estigui a l'abast del conjunt de la població registrada com a demandant d'ocupació.

**Establir un registre informàtic, accessible en xarxa**, en què per a cada demandant d'ocupació s'incorporin les actuacions d'assessorament realitzades, els itineraris formatius professionalitzadors necessaris i les actuacions i accions formatives que s'hagin iniciat i acabat.

**Facilitar que les persones que han perdut la feina iniciïn i acabin processos de requalificació** en els sectors que tenen més necessitat de mà d'obra i que, a mitjà i llarg termini, es preveu que seran generadors d'ocupació (amb especial atenció a les persones que estan més de sis mesos aturades).

**Fomentar l'ocupació i/o la nova contractació de majors de 55 anys** i afavorir el manteniment de l'ocupabilitat d'aquesta franja d'edat.

**Avançar en la integració de la formació professional** per assolir una millor adequació a les necessitats reals de les persones, les empreses i els territoris i que es faci un ús més eficient dels recursos de què es disposa en cada moment.

Explotar de forma integrada les dades disponibles per tal de poder avaluar la incidència que tenen les actuacions realitzades amb relació a les necessitats que s'han detectat a curt i mitjà termini.

### Altres estratègies paral·leles

Complementàriament a les estratègies exposades a l'apartat anterior, que haurien de constituir un pla de xoc per aplicar a curt termini, es podrien preparar un conjunt d'actuacions que permetin millorar els resultats de les iniciatives que s'emprenguin a mitjà i llarg termini:

**Incorporar i potenciar l'aprenentatge de llengües estrangeres** en les diferents ofertes professionalitzadores: aquesta actuació, especialment en una situació de crisi econòmica com l'actual, aporta tant avantatges per a les persones com per al nostre teixit productiu. Des del punt de vista

personal, tenir competències idiomàtiques incrementa les oportunitats de desenvolupament acadèmic i professional i, des del punt de vista productiu, contribueix a potenciar que les nostres empreses es decideixin a competir més en els mercats internacionals i ho puguin fer millor.

Potenciar que més persones que cursin ofertes professionalitzadores, segons les diferents accions formatives, puguin **completar en altres països una part del mòdul professional de Formació en Centres de Treball (FCT)** o puguin fer estades de formació més llargues. Al mateix temps que s'aprofundeix en l'aprenentatge d'una altra llengua, el contacte amb altres formes d'organitzar el treball i d'executar els processos productius millora la formació i l'experiència professional. Per tal d'assolir aquest objectiu es necessita incrementar el nombre de les beques Erasmus i Leonardo que es concedeixen i, a més a més, seria desitjable que des de la societat civil es fes un esforç per a poder dotar més places.

**Incorporar noves figures professionals, que intervenint de forma coordinada en diferents dispositius de la ciutat, assessorin i orientin les persones que necessiten formar-se o qualificar-se.** L'important volum de les persones que segueixen ofertes de formació professional a Barcelona, que només en els cicles formatius ja són quasi 27.000, aconsella que hi hagi uns professionals que les acompanyin en els diferents moments clau: tant en els processos d'elecció, per iniciar les accions formatives més adequades per seguir un itinerari professionalitzador, com en els períodes de formació, per donar-los el suport personal que els faciliti acabar amb èxit un itinerari formatiu.

Aquest conjunt d'actuacions haurien de permetre que a la ciutat de Barcelona, a mitjà termini, atenent als reptes de l'Estratègia 2020, es millorin els nivells de formació i qualificació del conjunt de la ciutadania i alhora s'incrementi el percentatge de població activa que pugui acreditar un nivell mitjà o alt de qualificació professional.

Les dades de què es disposa ens mostren, any rere any, que les persones que han cursat estudis d'FP i han fet períodes de pràctiques professionalitzadores, estades de pràctiques a l'estranger i tenen un bon coneixement d'una llengua estrangera s'insereixen en el mercat laboral en millors condicions: d'una banda, treballen en ocupacions que tenen una relació directa amb la seva formació i amb millors condicions contractuals i salarials inicial, i, de l'altra, tenen una millor progressió en la seva carrera professional.

## La inserció laboral de les persones amb trastorns mentals a Barcelona

Enric Arqués, president del Fòrum Salut Mental y codirector de la associació JOIA i Sara Berbel, directora de la Xarxa d'inserció sociolaboral de Barcelona

*"Perdré com tu, si es dona el cas,  
el cap, però mai les ales."*<sup>1</sup>

És difícil trobar una situació humana que hagi tingut una resposta social comparable a la que ha tingut el trastorn de salut mental. Poques situacions d'exclusió social han estat justificades, en algun moment, des d'àmbits tan dispars com el científic o l'econòmic. La idea fonamental que, encara, està present en el discurs és que l'exclusió es producte de les característiques individuals de les persones, especialment les associades al trastorn, que provoquen que no s'adaptin bé a les condicions del context, en aquest cas al context econòmic i del mercat de treball. Des d'aquestes visions es descuren les barreres amb què les persones amb trastorns de salut mental es troben en el seu procés d'inserció social i laboral quan en realitat són molt intenses i difícils de modificar i s'insisteix a dirigir el focus a les dificultats individuals, exclusivament.

La discriminació respecte al col·lectiu de persones amb trastorns mentals és tan àmplia que no només afecta aspectes objectius de l'entorn laboral com un índex d'activitat més baix, un nivell de desocupació molt superior a la mitjana o salaris més baixos, sinó que també arriba a l'aspecte simbòlic o cultural. Ens referim al fet que les persones amb un trastorn mental no són, en general, considerades com a part de l'esfera pública. No solen participar en l'elecció dels principis bàsics de la societat, amb freqüència estan excloses de les eleccions polítiques i, en l'àmbit laboral, la percepció social considera que difícilment es poden promocionar en un treball, no poden accedir a determinats càrrecs de decisió, contribueixen a generar tensions o conflictes en el clima laboral, etc. Es tracta d'una sèrie de prejudicis no contrastats que són producte del temor o el desconeixement i que configuren un estigma molt difícil d'eliminar. Acabar amb l'estigma és tan imprescindible o més que esmenar les discriminacions econòmiques objectives ja que no serà possible una igualtat real mentre es mantinguin en l'imaginari col·lectiu unes percepcions tan negatives i allunyades de la realitat.

El problema és com aconseguir aquesta igualtat de drets i llibertats per a les persones amb trastorns mentals en una societat acostumada a tractar-les com a ciutadans de segona categoria. Probablement caldrà una nova forma de pensar la ciutadania i una nova anàlisi de la finalitat de la cooperació social, on aquesta no sigui en una sola direcció cap a col·lectius considerats vulnerables sinó multidireccional i "de tots per a tots", independentment del col·lectiu al qual s'estigui socialment adscrit. Caldria adonar-se, per tant, que la solució no pot consistir en una nova aplicació de les velles teories sinó, com encertadament assenyalava la filòsofa Martha Nussbaum (2007), en una reformulació de les pròpies estructures teòriques amb relació a la justícia social. Una reformulació que inclogui les persones amb trastorn mental des de l'inici de la planificació i el desenvolupament de les estratègies polítiques i socials, en l'exercici de la seva plena ciutadania.

Les èpoques de crisi com l'actual agreugen aquesta situació ja que les persones, en general, perden centralitat en les actuacions públiques i les polítiques s'orienten a objectius exclusivament econòmics. No obstant això, la clau de la recuperació i de l'èxit econòmic requereix la combinació de polítiques socials i econòmiques, just el que representa a Europa l'anomenada economia social. El premi Nobel d'Economia Joseph Stiglitz afirma que l'economia social és un sector fonamental que ha de tenir un pes creixent en la nostra societat ja que afavoreix l'equilibri econòmic. L'expert proposa, davant del "fonamentalisme de mercat", el foment d'una economia equilibrada entre els mercats privats, les polítiques públiques, les administracions i l'economia social.

És a través de l'economia social i els instruments que d'aquesta es deriven (organitzacions cooperatives, centres especials d'ocupació, empreses d'inserció) on la inclusió de les persones amb trastorns mentals es produeix de forma natural i positiva, on veuen reconegudes les seves aportacions i es converteixen en protagonistes de les seves pròpies vides. La participació laboral de les persones amb discapacitat és, sens dubte, una qüestió de drets, però convé recordar que també contribueix a un nou model socioeconòmic inclusiu. Deixar fora del mercat la població amb discapacitat i malaltia mental (aproximadament un 10% de la població) és ineficient i significa menysprear una part important de la capacitat productiva de la nostra societat i la seva aportació a la creació de riquesa, que alguns estudis xifren en una pèrdua d'un 5% del PIB a Catalunya. Aquest article trac-



tarà de mostrar com un model innovador i integral que permeti la inclusió sociolaboral de les persones amb trastorns mentals requereix un entorn on les polítiques econòmiques i socials es combinin i retroalimentin mútuament.

### La situació actual

Els trastorns mentals són els que estan creixent més en les últimes dècades. Segurament a causa d'això algun mitjà de comunicació ha qualificat la malaltia mental com l'epidèmia invisible del segle XXI.

L'any 2006, les persones amb trastorns mentals en edat laboral representaven un 17% del total de persones amb discapacitat reconeguda a Catalunya. El 2009, en canvi, les persones amb malaltia mental amb discapacitat reconeguda representen un 23,7% del total (DASC, 2009). Es constata, per tant, un fort increment en el període. Hem de destacar la incidència d'aquesta tipologia especialment en dones, ja que representen un 25,4% del total de persones amb discapacitat reconeguda, mentre que en altres tipologies la seva incidència és menor.

El percentatge de dones amb discapacitat o malaltia mental que treballa és gairebé 10 punts percentuals inferior al dels homes (33,4% i 23,7%). D'altra banda, totes les dades dels serveis d'ocupació actuant a la ciutat de Barcelona mostren que es contracten més homes que dones amb discapacitat i trastorn mental, que es deriven a menys dones als serveis d'inserció laboral i que el resultat de la inserció és superior en homes (EDAT, 2008).

Amb relació al treball protegit, el que es fa en centres especials d'ocupació, s'ha produït un increment progressiu en l'ocupació de persones amb trastorn mental, que han passat d'un 10,9% el 2007 a un 13% el 2009, amb un 68% d'homes i un 30% de dones ocupades. A Barcelona hi ha 67 centres especials d'ocupació, un 10% dels quals són especialistes en salut mental, és a dir, no més de set respecte al total. Es tracta de centres que, o bé es dediquen íntegrament a l'atenció i contractació de persones amb trastorns de salut mental o bé les acullen entre altres col·lectius. Aquest tipus d'empreses són fonamentals per a la inserció laboral de les persones amb trastorns de salut mental, per a la seva transició al mercat de treball ordinari i també per al manteniment de l'estat del benestar ja que, al mateix temps que ofereixen productes i serveis de qualitat, comporten un valor afegit en formar i acompanyar persones amb dificultats importants en el mercat laboral.

### Cap a un nou model d'inserció sociolaboral

Un projecte realista i ambiciós que persegueixi l'objectiu de millorar la inserció laboral de les persones amb trastorns de salut mental ha de començar per qüestionar la idea que l'exclusió del món laboral del col·lectiu és inevitable. Aquesta idea es justifica apel·lant a les dificultats que comporta patir un trastorn de salut mental i els requisits cada vegada més exigents del mercat de treball en una economia globalitzada.

Aquest plantejament oblida que, malgrat totes les dificultats, algunes persones aconsegueixen èxits en els seus processos d'inserció (en són una bona mostra els 22 itineraris d'èxit professional publicats el 2010 per la Direcció General d'Igualtat d'Oportunitats en el Treball del Departament de Treball de la Generalitat de Catalunya), la qual cosa mostra que tenen capacitats i competències per al desenvolupament professional i que hi ha empreses que valoren aquestes competències sense deixar-se encegar per l'estigma i els prejudicis existents. D'altra banda, la creença en la impossibilitat de desenvolupament professional de les persones amb trastorn mental comporta una generalització sobre el món de les empreses i negar que hi ha diferents formes empresarials d'economia social malgrat que aquest sector existeix des de fa temps i que ha estat part fonamental de la creació d'ocupació i de la igualtat d'oportunitats per a molts col·lectius. Finalment, no té en compte que algunes empreses de l'economia que podríem anomenar lucrativa, les més vinculades al teixit social i al territori, les orientades a la qualitat (Causa A, Faura R, 2004) aposten per la integració laboral de col·lectius exclosos com una forma de millorar la seva capacitat d'innovació, així com d'adaptació a l'entorn, elements que s'han mostrat fonamentals en la millora de la competitivitat.

L'exclusió no és inevitable, les experiències ho demostren en termes qualitatius, encara que quantitativament el nivell d'inactivitat laboral de les persones amb trastorns de salut mental que alguns estudis xifren en el 80% (CERMI Aragó, 2006) és molt elevada. Aquesta dada només mostra l'ampli marge de millora que tenim.

Una actuació integral i innovadora s'hauria d'articular entorn de quatre reptes fonamentals (Arqués, 2010): el primer consistiria a desenvolupar estratègies específiques, combinades amb les genèriques, que tinguin

en compte les diferències i necessitats del col·lectiu, però també de cada persona. Aquestes diferències són notables i poden requerir intervencions diferents. Des d'intervencions precoces que evitin la pèrdua del lloc de treball en processos d'incapacitat laboral transitòria (ILT), passant per serveis d'orientació i suport a processos d'inserció en empreses ordinàries i programes d'ocupació amb suport, fins al treball en empreses d'inserció o centres especials d'ocupació.

El segon és poder desenvolupar estratègies d'igualtat d'oportunitats estables i prolongades en el temps. Una situació d'exclusió estructural que no ha variat sensiblement ni en cicles econòmics generadors d'ocupació s'ha de modificar necessàriament amb estratègies estables que es mantinguin en moments de contracció de l'ocupació. La idea que només es poden abordar estratègies d'igualtat d'oportunitats en cicles econòmics expansius està superada per les evidències.

En termes de sostenibilitat econòmica i de cohesió social, la qüestió rau en si ens podem permetre un nivell d'inactivitat laboral tan alt quan els costos indirectes d'aquesta inactivitat (en termes d'incapacitats transitòries o permanents) poden ser molt superiors als costos directes (tractaments, hospitalitzacions, medicació) .

El tercer repte és establir sistemes concrets que articulin les polítiques públiques, l'economia social i l'economia lucrativa en una coresponsabilització en la creació d'ocupació de qualitat per a les persones amb trastorns mentals.

Finalment, un quart repte és abordar les estratègies per reduir, fins a eradicar-lo, l'estigma de les persones amb trastorns de salut mental, atès que afecta molt negativament la integració social i laboral de qui el pateix. Aquestes actuacions han de ser part de les polítiques públiques, que han de combinar accions globals i locals, estar definides per tots els actors implicats (especialment els directament afectats), ser sostingudes en el temps i aplicar estratègies de comunicació globals i sectorials alhora. Només actuacions integrals i multidimensionals com les citades han demostrat una reducció efectiva de l'estigma.

En definitiva, considerem necessàries una sèrie d'estratègies integrals que abordin la inserció laboral de les persones amb trastorns de salut mental en tota la complexitat. Hem tractat de mostrar que la igualtat d'oportunitats i la cohesió social són factors fonamentals en una societat que pretengui incloure totes les persones d'acord amb les seves potencialitats, just el contrari del que produeix un individualisme exacerbat. El context social en què ens desenvolupem esdevé, per tant, decisiu per comprendre i abordar el tipus de trastorns dels quals parlem. Una societat creativa, dinàmica, autònoma i emprenedora ha d'aprofitar tots els talents, sabers i experiències de la seva ciutadania, i aquí les persones amb trastorn mental tenen, sens dubte, moltes coses per aportar.

<sup>1</sup> Extret de "Sonetos de la desesperanza", Poesía conocida, de Lucía Sánchez Saornil, ed. Pretextos, València.

#### Referències bibliogràfiques

- Arqués E (2010). Reptes de futur en la inserció laboral de les persones amb trastorn mental. La inserció laboral de persones amb trastorn mental. Departament de Treball, Generalitat de Catalunya.
- Causa A, Faura R (2004). Estudi qualitatiu dels factors psicosocials implicats en la conciliació de la vida familiar i laboral de les persones amb trastorns mentals. Associació JOIA.
- DASC (2009). Observatori de Treball. Departament d'Acció Social i Ciutadania, Generalitat de Catalunya.
- Direcció General d'Igualtat d'Oportunitats en el Treball (2010). 22 itineraris d'èxit professional. Departament de Treball, Generalitat de Catalunya.
- EDAD (2008). Encuesta de discapacidad, autonomía personal y situaciones de dependencia.
- Nussbaum MC (2007). Las fronteras de la justicia. Barcelona, Ed. Paidós.



4

# Qualitat de vida

Població  
Qualitat de vida  
Habitatge  
Salut pública  
Benestar social

## Població

El nombre d'habitants de la ciutat està estabilitzat al voltant de l'1,62 milions des de fa un parell d'anys, amb una tendència decreixent durant el darrer any que respon a l'estancament de la població immigrada. Tanmateix, aquesta primera dècada de segle ha estat caracteritzada per l'augment de la població en un 8%, de manera que actualment Barcelona té 120.000 habitants més que a l'any 2000.

### Població total

2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	Var. 2000-10	Var. 2009-10
1.505.325	1.527.190	1.582.738	1.578.546	1.593.075	1.605.602	1.595.110	1.615.908	1.621.537	1.619.337	8,2%	-0,1%

Nota: xifres oficials de població l'1 de gener de cada any

La població estrangera ha disminuït en gairebé 6.300 persones durant el 2010 i seu el pes sobre el conjunt de la població s'ha situat en el 17,3%.

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Població estrangera	113.809	163.046	202.489	230.942	260.058	250.789	280.817	294.918	284.632	278.320
% estrangers/tota	7,4	10,4	12,8	14,2	15,9	15,6	17,3	18,1	17,6	17,3

Nota: població l'1 de gener de cada any.

Al marge de Ciutat Vella, només Sants-Montjuïc i l'Eixample mantenen percentatges de població estrangera superiors a la mitjana de la ciutat (17,3%). Sarrià-Sant Gervasi i les Corts mantenen un pes al voltant de l'11%, els més baixos de la ciutat

	Pes s/total estrangers	Pes s/ població del districte
Ciutat Vella	14,7%	40,5%
Eixample	16,4%	17,4%
Sants-Montjuïc	12,5%	19,2%
Les Corts	3,2%	11,1%
Sarrià-Sant Gervasi	5,5%	10,8%
Gràcia	6,4%	14,9%
Horta-Guinardó	7,6%	12,6%
Nou Barris	9,7%	16,3%
Sant Andreu	6,8%	12,9%
Sant Martí	12,5%	15,2%
<b>Barcelona</b>	<b>100%</b>	<b>17,3%</b>

Les principals nacionalitats entre la població immigrada són les del Pakistan i Itàlia (8% cadascuna), l'Equador (6,5%), la Xina (5,4%) i Bolívia (5,3%). Els pakistanesos han augmentat en més de 4.000 persones i són la nacionalitat que més ha crescut el darrer any, seguida de la xinesa (600 persones). Aquestes cinc nacionalitats representen gairebé un terç de la població immigrada però hi ha un total de vint-i-dues nacionalitats amb més de 4.000 persones empadronades a la ciutat i un total de quaranta amb més de 1.000 persones. Així doncs, la realitat immigrant continua sent força heterogènia.

Les llars on tots els membres són estrangers suposen el 8,8% del conjunt de llars de Barcelona, mentre que un 9,4% està format per llars mixtes constituïdes per espanyols i estrangers. La resta (81,8%) són llars on tots els membres són de nacionalitat espanyola.

El nombre de llars de Barcelona, al juny del 2010, se situava en 658.623, amb una ocupació mitjana de 2,5 habitants per llar. Per primer cop, el nombre de llars on només viu una persona ha superat la xifra de 200.000 i representen el 30,5% del total de llars de la ciutat. Entre les llars unipersonals són majoritàries les formades per una dona sola.

## Qualitat de vida

### Educació i formació

El darrer curs escolar, 2010-2011, el nombre d'alumnes que han cursat ensenyaments bàsics (entre 3-16 anys) s'ha incrementat en 953 amb relació al curs anterior, amb un total de 173.121 alumnes. En canvi, els d'ensenyament secundaris (batxillerat i FP de grau mitjà) han disminuït en 625 alumnes, amb un total de gairebé 31.000. Si s'hi afegeixen els alumnes d'FP de grau superior i els d'educació especial, el nombre total d'alumnes se situa en 220.577, una xifra un 1,9% superior a la del curs 2009-2010.

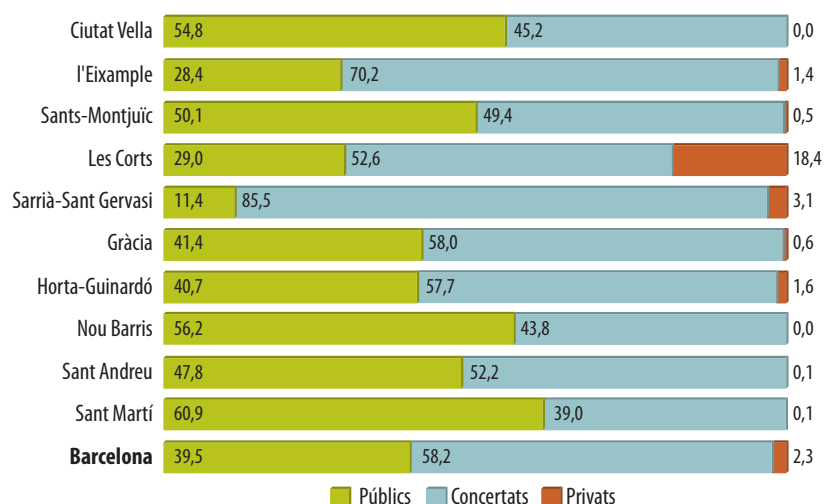
La menor aflluència de població estrangera també explica l'estabilització del nombre d'alumnes en el centres educatius de la ciutat. El percentatge d'alumnes estrangers, que va començar a disminuir a partir del curs 2008-2009, se situa aquest curs en l'11,5%.

El 58,2% dels alumnes d'ensenyaments bàsics estudien en centres concertats mentre que un 39,5% ho fan en centres públics i el 2,3% restant en centres privats. Aquests percentatges varien, però, en funció del tipus d'ensenyament. Així, el percentatge d'alumnes en centres concertats arriba fins al 62,7% en el cas dels estudiants d'ESO i baixa fins al 56,3% en el cas dels alumnes d'educació infantil i primària. En canvi, el percentatge d'alumnes d'educació infantil i primària en centres públics suposa el 41,3%.

	Centres públics	Centres concertats	Centres privats
Infantil i primària	41,3%	56,3%	2,5%
ESO	35,5%	62,7%	1,8%
<b>Total</b>	<b>39,5%</b>	<b>58,2%</b>	<b>2,3%</b>

També s'observen diferències entre districtes. En quatre districtes de la ciutat el percentatge d'alumnes en centres públics supera el 50%: Sant Martí, Nou Barris, Ciutat Vella i Sants-Montjuïc. Superen la mitjana de la ciutat així mateix els districtes de Sant Andreu, Gràcia i Horta-Guinardó. En canvi, aquest percentatge se situa entre el 28-29% a l'Eixample i les Corts, mentre que a Sarrià-Sant Gervasi no arriba al 12%.

#### Distribució dels alumnes d'ensenyament bàsics. Per tipus de centres (%)



El curs 2010-2011 es va iniciar amb nova escola pública al districte de Sant Andreu i 10 noves escoles bressol municipals, distribuïdes en vuit districtes de la ciutat. Una de les novetats d'aquest curs ha estat sens dubte la posada en funcionament del primer institut escola de la ciutat, l'Institut Escola Costa i Llobera, un centre públic que garantirà la continuïtat educativa dels seus alumnes dels de l'etapa d'educació infantil fins al batxillerat.



## Cultura, oci i esports

La conjuntura econòmica ha tingut una repercussió negativa en alguns sectors culturals. El nombre d'espectadors de cinema ha disminuït un 13,5% amb relació a l'any anterior i el d'arts escèniques un 6,3%. En canvi, el nombre de visites a les exposicions dels museus ha pujat, tant als equipament públics com als privats i han superat els 15,8 milions de visites.

El nombre de visites a les biblioteques ha disminuït un 2,2%, però, en canvi, els documents prestats han pujat un 1,1%. La ciutat ha guanyat una altra biblioteca al llarg de l'any i actualment n'hi ha 36.

El Zoo de Barcelona ha superat novament el milió de visitants durant el 2010, amb un lleuger increment amb relació al 2009 i suma cinc anys per sobre de la xifra del milió de visitants. També ha estat creixent el nombre d'assistents a visites comentades i tallers, que ha superat les 41.000 visites (1.200 més que l'any anterior).

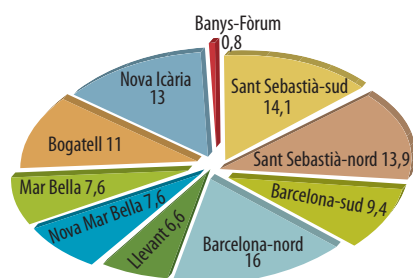
	2006	2007	2008	2009	2010
Visitants al Zoo	1.017.427	1.102.939	1.064.541	1.049.422	1.054.885

Les festes de la Mercè van congregar més d'1,4 milions de persones als diversos espectacles i activitats. L'edició del 2010 va oferir més de 500 propostes gratuïtes que incloïen espectacles de dansa, concerts, circ, activitats relacionades amb la cultura tradicional i arts de carrer, amb la voluntat d'arribar a un gran públic.

La festa del cel va aplegar 500.000 persones al front marítim de la ciutat. En aquesta dinovena edició es va estrenar un nou horari, entre les 14.00 i les 18.30 hores, i es va poder veure l'avió comercial més gran del món, l'Airbus 380, a més de diversos models d'avions històrics.

Les platges de la ciutat van rebre la visita de 3.446.000 persones durant la temporada de bany (entre maig i octubre). Segons el recompte bianual practicat per l'Ajuntament, aquest ha estat un dels millors anys de la dècada, després del 2006, on es van superar els 3,6 milions de visitants. Les platges més visitades han estat les de la Barceloneta Nord; la de Sant Sebastià, tant la zona nord com la sud; la de Nova Icària, i la del Bogatell.

### Afluència a les platges (%)



L'any 2010 s'ha celebrat el Campionat d'Europa d'Atletisme, un esdeveniment important que consolida la ciutat com a referent esportiu internacional. La ciutat té una llarga tradició de curses diverses que congreguen una gran quantitat de participants i on sovint es combinen l'esport i la solidaritat. Així, la Cursa de la Mercè, amb 12.000 participants, va contribuir al Moviment per la Pau, i la cursa contra el càncer de mama va aplegar més de 10.000 participants en la sisena edició.

Altres curses tradicionals continuen batent rècords de participació, com la 87a edició de la Jean Bouin (10.215), la d'El Corte Inglés (58.000) o la Marató, amb més de 12.000 participants, per primer cop en trenta edicions.

Cal destacar igualment la 15a edició de la caminada a Montjuïc, celebrada al mes de novembre, en la qual més de 2.000 persones van recórrer els 12 quilòmetres que constituïen aquesta proposta de senderisme urbà.



## Medi ambient i sostenibilitat

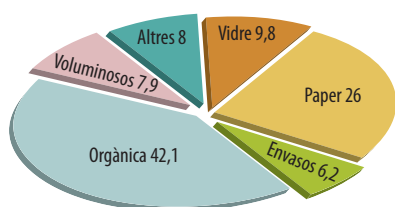
El 2010 ha estat el primer any complet amb la nova contracta de neteja, que ha suposat l'extensió de la recollida selectiva de les cinc fraccions de residus a tota la ciutat, a més del desplegament de la recollida de la fracció orgànica domiciliària a tots el barris.

El nombre de residus generats ha estat un 1,4% superior a la xifra del 2009 però s'ha incrementat força el percentatge de recollida selectiva, que representa el 39,5% del residus totals.

	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Residus recollits (t)	858.867	849.364	865.095	861.620	832.484	844.140
% recollida selectiva	29,6	31,4	33,2	33,6	33,6	39,5

Entre la recollida selectiva destaca el percentatge de la fracció orgànica, que és la part que més ha crescut arran de la implantació de la nova contracta i que arriba a suposar el 42% del total de la recollida selectiva. El paper i el cartró suposen el 26%, mentre que la resta de fraccions tenen menys pes dins del conjunt.

### Recollida selectiva (%)



La greu sequera del 2007 va contribuir a la racionalització del consum domèstic d'aigua i s'ha mantingut al llarg dels darrers anys. El 2010 el consum d'aigua per càpita a la ciutat se situava en 108,3 litres per habitant i dia, amb una disminució del 5% amb relació a la mitjana del període 2005-2009. Aquest consum és similar a la mitjana del conjunt de l'àrea metropolitana (107,5 litres/hab.dia). La tendència a la baixa del consum d'aigua és especialment significativa si es té en compte la recuperació de la situació hídrica, que ha portat a valors de reserves dels embassaments superiors al 80% durant tot l'any 2010.

El 2010 es va celebrar el desè aniversari del programa Agenda 21 Escolar de Barcelona, impulsat per l'Àrea de Medi Ambient de l'Ajuntament de Barcelona, al qual s'han adherit un total de 352 centres escolars amb participació de més de 80.000 alumnes. Aquest any el programa ha estat guardonat amb el premi internacional de Dubai a les bones pràctiques per millorar les condicions de vida.

Una altra iniciativa mediambiental premiada enguany, en aquest cas per la Comissió Europea, ha estat la xarxa de calor i fred del districte del 22@, que aprofita l'energia residual de la planta energètica del Besòs i permet cobrir les necessitats de climatització amb menys impacte ambiental i menys consum d'energia elèctrica. Aquesta tipologia de xarxes ha estat força desenvolupada en alguns països europeus però no en els del sud d'Europa, per la qual cosa Barcelona esdevé un referent en aquest àmbit.

## Mobilitat

La intensitat del trànsit s'ha mantingut tant a les principals vies de la ciutat com a la Ronda Litoral. En canvi, ha disminuït lleugerament als accessos mentre que la Ronda de Dalt ha experimentat una afluència més gran de vehicles i ha recuperat els valors de l'any 2007.

La mobilitat en transport públic s'ha incrementat quasi un 1% gràcies a l'augment del 5,4% dels viatges amb metro. L'entrada en funcionament de les noves línies L9 i L10, així com les ampliacions de les línies L2 i L5 expliquen l'augment dels usuaris d'aquest mitjà de transport. Els viatges fets amb els Ferrocarrils de la Generalitat i el tramvia s'han mantingut mentre que els dels serveis d'autobusos i de Rodalies han disminuït un 1,4% i un 5,8%, respectivament.

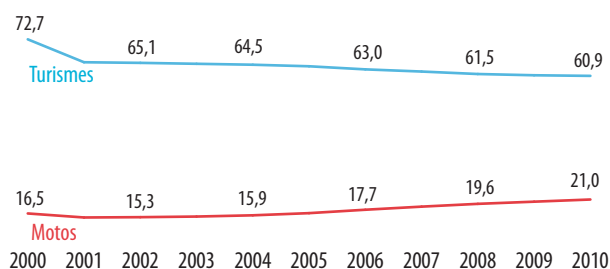
	2007	2008	2009	2010
<b>Intensitat de trànsit (vehicles en dia feiner)</b>				
Principals vies de la ciutat (mostreig 17 carrers)	884.397	869.630	846.799	846.125
Accessos de Barcelona	1.218.934	1.166.382	1.120.823	1.111.612
Ronda Litoral (Poblenou)	108.968	108.456	106.481	106.698
Ronda de Dalt (Collserola)	167.559	166.611	165.319	167.468
<b>Nombre de viatgers transport públic (milions)</b>				
Metro	366,4	376,4	361,6	381,2
Autobús	351,3	339,5	338,6	333,8
FFCC	79,1	80,9	79,8	79,8
Rodales	117,1	114,4	110,1	103,7
Tramvia	20,9	23,2	23,9	23,8

El 2010 es va reduir un 7,3% la sinistralitat viària a Barcelona. La xifra d'accidents va ser de 9.052 i el nombre de ferits de 10.792 (un 5,6% menys que el 2009), mentre que el nombre de morts pràcticament no ha variat (39 aquest any i 40 l'any anterior). Al llarg de la primera dècada d'aquest segle, el nombre d'accidents a la ciutat s'ha reduït un 30% i el nombre de víctimes implicades en accidents i el nombre de morts un 27%.

De les 39 víctimes mortals, 16 van ser vianants i 16 més conductors de motocicletes. Només dues víctimes van ser ciclistes, tot i l'augment del nombre d'usuaris de la bicicleta a la ciutat. També cal destacar que, per primer cop en quatre anys, el nombre de bicicletes implicades en un accident ha disminuït, igual que el nombre de ciclomotors. En canvi, el nombre de motocicletes implicades en accidents es manté estable amb relació al 2009.

A Barcelona, el nombre de motos ha crescut ininterrompudament des de fa 10 anys de manera que actualment suposen el 21% del parc de vehicles de la ciutat. En canvi, tant els turismes com el conjunt del parc van començar a disminuir a partir del començament de la crisi econòmica, el 2007.

#### % turismes i motos s/vehícles



Dins de la potenciació de l'ús de la bicicleta a la ciutat, l'Ajuntament ha continuat l'extensió de la xarxa de carril bici, que arriba a 159 quilòmetres, 13 més que el 2009. Continua creixent l'ús del bicicling, com també els quilòmetres recorreguts pels usuaris del servei, amb una mitjana de 40.000 viatges diaris.

## Salut

El nombre de naixements s'ha estabilitzat durant el darrer any i la taxa de fecunditat s'ha situat en 38,7 per cada 1.000 dones en edat fèrtil. El nombre de naixements en dones adolescents ha disminuït després d'uns anys de creixement continu. En canvi, el nombre d'interrupcions d'embarassos es manté creixent però amb un lleuger descens entre les dones més joves.

La incidència de tuberculosi a la ciutat ha disminuït un 5% però en les dones ha augmentat un 12%. Entre la població autòctona, el grup d'edat més afectat correspon als més grans de 65 anys, mentre que entre la població immigrada la malaltia és més freqüent en edats més joves. Malgrat que aquesta malaltia infecciosa té una incidència baixa, a la ciutat encara es registren prop de 400 casos nous cada any, de manera que els avanços en el seu coneixement, tant diagnòstic com de tractament, resulten fonamentals. L'Agència de Salut Pública de Barcelona i l'Hospital Clínic coordinen la participació de Barcelona en una xarxa d'investigació mundial contra la tuberculosi durant els propers 10 anys. Entre els centres de recerca, el format per aquestes dues institucions de la ciutat seran els representants europeus.

El darrer trimestre de l'any va entrar en funcionament el nou Centre Integral de Salut Cotxeres, que integra el centre d'atenció primària amb el centre d'urgències, el servei de rehabilitació, dos dispositius de salut mental ambulatoris i el centre sociosanitari, amb l'objectiu de donar atenció integral als diferents problemes de salut que pot patir un mateix pacient i dur a terme programes d'atenció compartida entre els dispositius que l'integren.

## Percepció de la ciutat

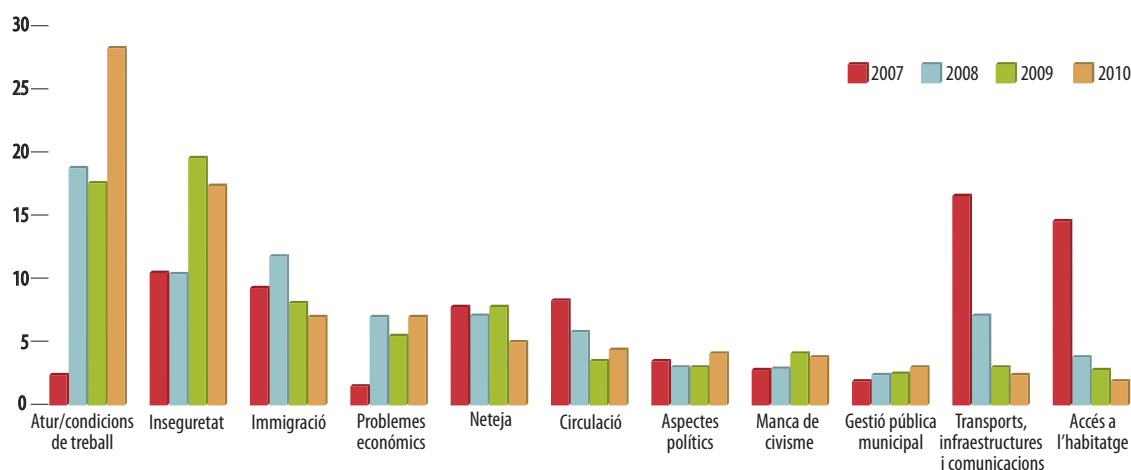
El context de crisi econòmica i les seves conseqüències sobre el mercat de treball són el que més preocupa els ciutadans de Barcelona, amb un fort augment percentual amb relació a l'any anterior. Aquest també és el principal problema que els barcelonins creuen que té Catalunya. Pel que fa a la ciutat, també preocupen la inseguretat i, en un grau més baix, la immigració. Aquesta ha anat perdent pes relatiu com a preocupació dels ciutadans, igual que la neteja, els transports i l'accés a l'habitatge. En canvi, amb relació a Catalunya, al marge dels temes econòmics, les qüestions polítiques apareixen entre les principals preocupacions.

### Principals problemes que pateixen Barcelona i Catalunya, segons els ciutadans de Barcelona

Barcelona				
	2007	2008	2009	2010
Atur/condicions treball	2,4	18,8	17,6	28,3
Inseguretat	10,5	10,4	19,6	17,4
Immigració	9,3	11,8	8,1	7,0
Problemes econòmics	1,5	7,0	5,5	7,0
Neteja	7,8	7,1	7,8	5,0
Circulació	8,3	5,8	3,5	4,4
Aspectes polítics	3,5	3,0	3,0	4,1
Manca de civisme	2,8	2,9	4,1	3,8
Gestió pública municipal	1,9	2,4	2,5	3,0
Transports, infraestructures i comunicacions	16,6	7,1	3,0	2,4
Accés a l'habitatge	14,6	3,8	2,8	1,9

Catalunya				
	2007	2008	2009	2010
Atur/condicions de treball	5,1	29,4	27,8	39,9
Problemes econòmics	6,0	12,6	11,8	15,4
Encaix de Catalunya a Espanya	8,4	9,5	9,9	9,0
Aspectes polítics	6,6	4,9	4,8	6,1
Immigració	7,5	10,8	5,9	6,1
Inseguretat	4,4	3,3	4,0	3,5
Gestió Generalitat	3,0	2,8	3,4	2,5
Transports, infraestructures i comunicacions	18,9	4,5	3,1	2,1
Manca de civisme	1,1	0,1	1,4	2,0
Nou Estatut	0,4	0,6	3,5	0,6
Accés a l'habitatge	8,8	2,5	1,1	0,4



## Habitatge

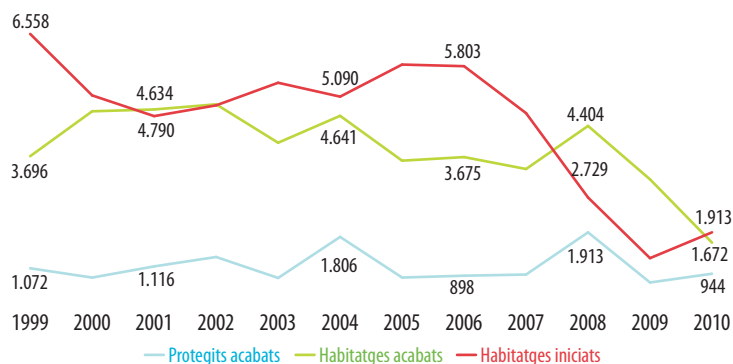
### Construcció d'habitatges

Durant l'any 2010, i per tercer any consecutiu, el sector de la construcció ha continuat acusant una forta recessió tant a Catalunya com a la resta d'Espanya. A Catalunya ha estat, de fet, l'única branca d'activitat que ha mostrat una variació interanual negativa aquest darrer any, amb una caiguda del 6,1%, molt semblant a la del conjunt espanyol (-6,3%), i ocasionada per la reducció tant de l'edificació com de l'obra civil. Amb tot, la construcció d'habitatges ha estat, un any més, el subsector més recessiu.

A Espanya, el darrer any només es van iniciar 123.888 habitatges, una xifra tan baixa que no té precedents en la sèrie històrica del Ministeri de Foment. Respecte al 2009, que ja va ser molt fluix, el 2010 s'ha tancat amb una caiguda del 22%, i prop de la meitat dels habitatges iniciats (49%) han estat protegits. Els 63.090 habitatges lliures començats el 2010 no arriben ni al 10% dels prop de 665.000 de 2006, l'any àlgid del boom immobiliari.

En canvi, al conjunt de Catalunya les dades de 2010 mostren un augment del 9,4% que es deu al creixement que ha experimentat la província de Barcelona (40%), ja que la resta de demarcacions, amb el pes de les zones turístiques, acumulen una important bossa d'habitatges nous per vendre i presenten taxes negatives.

#### Construcció d'habitatges a Barcelona



A Barcelona ciutat, el nombre d'habitatges iniciats ha arribat a 1.913 unitats, una xifra que tot i ser encara històricament baixa ha suposat un increment del 46% amb relació a l'any anterior, superior al de la resta d'àmbits. Això ha fet que el pes relatiu dels habitatges iniciats a Barcelona sobre el total de Catalunya hagi augmentat un 14% el 2010. Més baix ha estat el volum d'acabament d'habitatges per la culminació de les escasses obres iniciades, especialment el 2009. La xifra de 1.672 unitats acabades a Barcelona el 2010 representa una davallada del 47% respecte a l'any anterior, de forma semblant al conjunt de Catalunya (-46%).

Tant a Barcelona com a l'entorn metropolità, on la pressió demogràfica és més intensa que a la resta de Catalunya, el procés de reducció de l'estoc d'habitatges acabats i pendants de vendre està resultant més ràpid perquè es tracta bàsicament d'un mercat d'habitatge principal i això ha estimulat un cert revifament de l'activitat després de tocar fons el 2009.

Això no obstant, el manteniment d'una taxa d'atur elevada, la reducció de la renda disponible de les llars i les dificultats d'accés al crèdit, agreujades per les perspectives d'augment del preu del diner, són indicadors de signe negatiu que accentuen el risc d'una nova recaiguda de la demanda d'habitatge i que poden dificultar la recuperació del sector el 2011.

#### Construcció d'habitatge protegit

Cal destacar l'important paper que ha tingut la promoció d'habitatge protegit en l'etapa actual d'atonía del mercat. Dels 13.523 habitatges iniciats a Catalunya el 2010, més de la meitat (56%) van ser protegits, de forma semblant a la província de Barcelona (54%).

A Barcelona ciutat, un 47% dels nous habitatges iniciats el darrer any i fins el 56% dels habitatges acabats s'ha emmarcat en algun dels règims de protecció.

Al llarg dels dos darrers quinquennis (2001-2005 i 2006-2010) s'ha incrementat de forma important la quota que representen els habitatges protegits sobre el total d'iniciats a la ciutat, fins al 43% de mitjana els darrers cinc anys. D'altra banda, ha baixat en gairebé 4 punts, fins a poc més del 16%, el pes de l'habitatge protegit iniciat a Barcelona sobre el total de Catalunya a causa del fort augment de la promoció d'habitatge amb algun tipus de protecció oficial al conjunt de la nostra comunitat autònoma amb relació al quinquenni anterior (37%).

Pel que fa als habitatges acabats a la ciutat, la quota de protecció ha augmentat 6 punts el darrer quinquenni fins a representar el 33%. D'altra banda, i d'acord amb la política d'augmentar el parc públic de lloguer social, el 44% dels habitatges protegits acabats a Barcelona en el període 2006-2010 han estat en règim de lloguer.

### Habitatges iniciats i acabats i percentatge d'habitatges protegits

	Iniciats			Acabats		
	2001-05	2006-10	Variació	2001-05	2006-10	Variació
<b>Barcelona ciutat</b>						
Total protegits <sup>1</sup>	6.612	7.123	7,7%	5.958	5.419	-9,0%
Total habitatges <sup>2</sup>	25.866	16.458	-36,4%	21.943	16.301	-25,7%
Total habitatges <sup>2</sup>	25,6%	43,3%	17,7*	27,2%	33,2%	6,0*
<b>Catalunya</b>						
Total protegits <sup>1</sup>	33.108	43.964	32,8%	27.207	27.558	1,3%
Total habitatges <sup>2</sup>	435.256	266.082	-38,9%	345.699	286.059	-17,3%
% protegits <sup>1-2</sup>	7,6%	16,5%	8,9*	7,9%	9,6%	1,7*

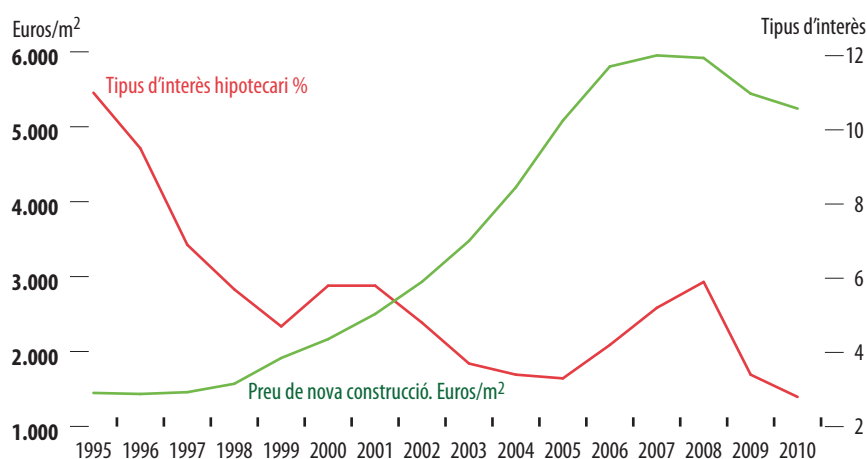
\* Variació en punts percentuals. 1 Habitatges protegits: qualificacions provisionals i definitives de protecció oficial de la DGAH i habitatges del programa de remodelació de barris. 2 Habitatges iniciats i acabats: visats d'obra nova i certificats finals d'obra dels col·legis d'aparelladors. Habitatges lliures i protegits.

Font: Gabinet Tècnic de Programació de l'Ajuntament de Barcelona, amb dades del Departament d'Habitatge de la Generalitat.

### Evolució dels preus

Durant l'any 2010, els preus de l'habitatge han continuat el procés de desacceleració iniciat el 2007, si bé el ritme de descens s'ha moderat.

#### Preus al mercat de l'habitatge a Barcelona



El preu mitjà d'oferta dels habitatges lliures de nova construcció a la ciutat s'ha situat, al segon semestre de 2010, en 5.242 euros/m², xifra que suposa una reducció del 3,7% en termes nominals amb relació a l'any anterior, però inferior a l'observada al conjunt de Catalunya, que ha arribat a 7,6%.

Cal tenir en compte que l'oferta d'obra nova és bastant escassa a Barcelona i que molts barris no tenen cap promoció d'habitatge nou en venda al mercat lliure. Amb tot, des dels màxims assolits els anys 2006-2007, la rebaixa acumulada a la ciutat en termes reals ha arribat al 18%.

En termes del preu total mitjà de l'oferta de nova planta, l'any 2010 la reducció en termes nominals a la ciutat és d'uns 28.500 euros respecte a l'any anterior i el preu mitjà d'un habitatge nou se situa en 521.422 euros.

Pel que fa a la segona mà, amb una oferta més abundant que cobreix tota la trama urbana, presenta uns preus totals que se situen un 30% per sota dels nous. El més gran dinamisme de les transaccions durant 2010 ha empès els preus lleugerament a l'alça, fins a 356.000 euros de mitjana, cosa que ja suposa un petit augment de l'1,5% amb relació al 2009, mentre que els preus en euros/m<sup>2</sup> encara presenten una petita reducció del 2,1% en termes nominals.

En qualsevol cas, aquestes dades corresponen a preus d'oferta i és probable que les transaccions, tant de nova planta com, especialment, les de segona mà, es materialitzin a preus inferiors i, per tant, els descensos podrien ser superiors als que reflecteixen les dades.

Les dades de preus publicades pel Ministeri de Foment prenent com a base als valors de taxació dels habitatges lliures, que engloben tant els habitatges nous com els de segona mà, permeten comparar el nivell de preus de Barcelona dins del context espanyol.

#### Preu mitjà de l'habitatge lliure. €/m<sup>2</sup>

	2009	2010	Variació
San Sebastià	3.869,90	3.672,10	-5,11%
Barcelona	3.511,40	3.366,70	-4,12%
Madrid	3.421,90	3.204,90	-6,34%
AMB (*)	3.185,00	3.045,48	-4,38%
Catalunya	2.303,15	2.233,10	-3,04%
Espanya	1.918,53	1.843,03	-3,94%

(\*) 20 municipis de l'AMB, incloent-hi Barcelona. Font: Gabinet Tècnic de Programació de l'Ajuntament de Barcelona, amb dades del Ministeri de Foment. Nota: els valors anuals corresponen a la mitjana de 4 trimestres

D'acord amb aquestes dades i tenint en compte que el segment de segona mà és el més important dins el conjunt –especialment a Barcelona, on representa el 92% del nombre de taxacions–, l'any 2010 els preus han presentat descensos generalitzats en tots els àmbits. A Barcelona, la reducció ha estat del 4% en termes nominals, semblant a la del conjunt d'Espanya, però inferior a l'experimentada a Madrid.

En un moment en què la rebaixa de preus ja era significativa i els tipus d'interès s'han mantingut en nivells històricament baixos, els ajuts fiscals a la compra encara vigents durant el 2010 han suposat un estímul addicional a la demanda, de manera que les compravendes d'habitatge han repuntat un 31% a Barcelona, segons l'estadística de transaccions immobiliàries del Ministeri de Foment, amb les dades facilitades pel Col·legi del Notariat. Aquest augment també ha estat important a la província de Barcelona (23%) i superior al que hi ha hagut al conjunt de Catalunya (15,9%) i d'Espanya (5,9%), on tenen un major pes els estocs d'habitatge secundari.

Pel que fa al nombre d'hipoteques d'habitatges registrades a Barcelona ciutat en el conjunt de l'any 2010, les dades presenten un augment del 21% respecte a l'any anterior, mentre que al conjunt de Catalunya es produeix un descens de l'1,5%, que encara és més gran en el cas d'Espanya (-7,3%). En total, a la ciutat es van formalitzar 16.935 hipoteques d'habitatges, amb un import mitjà de 168.000 euros, lleugerament inferior al de l'any anterior.

Tot i la millora de l'accessibilitat a l'habitatge en propietat per tercer any consecutiu, les decisions d'adquisició d'habitatge poden experimentar noves retraccions o ajornaments en el futur, tant per la fi del període de tipus d'interès al mínim històric de l'1%, com per la manca de confiança dels consumidors, derivada dels persistents alts nivells d'atur, factors que podrien incidir en baixades addicionals dels preus.

Pel que fa al mercat de lloguer, el 2010 aquest segment també ha experimentat una lleugera retallada de preus, inferior al 2% d'acord amb les dades publicades per la Secretaria d'Habitatge. La incorporació a l'oferta dels habitatges que no aconsegueixen ser venuts i l'increment de la demanda derivat de les dificultats d'accedir a la propietat són la causa d'aquesta moderada reducció que ha situat el lloguer mitjà a la ciutat en 1.023 euros/mes el 2010, mentre que el nombre de contractes formalitzats ha arribat prop de 37.000, amb un augment del 15% respecte a l'any anterior, seguint la forta tendència expansiva detectada a partir de 2007.



## Política d'habitatge

### Preus màxims dels habitatges amb protecció oficial a Barcelona

Promoció d'habitatges amb protecció oficial destinats a la venda. Euros/m<sup>2</sup>

	2010
Habitatge concertat de Catalunya	4.000,00
Preu concertat	3.001,68
Règim general	1.940,48
Règim especial	1.705,50

La reducció dels preus al mercat lliure ha escurçat les distàncies amb els preus de venda de l'habitatge protegit, que durant l'any 2010 han mantingut els límits màxims vigents l'any anterior en totes les modalitats (règim general, especial i de preu concertat). Segons dades del Ministeri de Foment, el 2010 els preus de l'habitatge protegit (valors de taxació) s'han situat en 1.312 euros/m<sup>2</sup> de mitjana a la demarcació de Barcelona, amb un increment del 4,3% amb relació al 2009.

L'Ajuntament de Barcelona, d'acord amb el Pla d'habitatge 2008-2016, destina a tots els planejaments urbanístics més del 40% del sostre dedicat a habitatges amb algun tipus de protecció. Però, per donar resposta a les diverses problemàtiques relacionades amb l'habitatge, des que va ser aprovat, el Pla ha anat més enllà del planejament i la construcció d'habitatge protegit.

Una de les novetats del Pla va ser la creació d'una nova fórmula, el dret de superfície, com a figura intermèdia entre el lloguer i la compra que preveu la transmissió de l'habitatge per a un període de 75 anys. Fins al 2010 s'han impulsat 1.359 habitatges amb aquesta fórmula, un 50% dels quals es troben en construcció o ja acabats, amb el Patronat Municipal de l'Habitatge (PMHB) i Regesa com a principals promotors.

Una altra de les figures més destacades del Pla és la dels habitatges amb serveis per a la gent gran, promoguts també pel PMHB. Al parc de 609 habitatges existent anteriorment s'hi han d'afegir els 316 ja acabats en el període 2008-2010 i els 281 en construcció.

Els programes de foment de lloguer han continuat desenvolupant-se mitjançant la gestió del Consorci de l'Habitatge de Barcelona. S'han atorgat diferents tipus d'ajuts als col·lectius amb més necessitat, fonamentalment a través de dos programes: el de la renda bàsica d'emancipació, finançat pel govern de l'Estat, del qual s'han beneficiat 15.424 joves el 2010, i el programa de prestacions permanents conegut com "lloguer just", finançat per la Generalitat, del quals s'han beneficiat 5.645 persones. Entre els dos programes, un total de 16.522 joves han gaudit d'un ajut al lloguer.

A més a més, i amb l'objectiu d'evitar desnonaments, la Generalitat també ofereix prestacions econòmiques d'urgència que el 2010 han suposat 610 ajuts a Barcelona. En conjunt, i tenint en compte també els ajuts que s'assignen des dels serveis socials de l'Ajuntament, el 2010 el nombre d'ajuts al pagament del lloguer ha arribat a 22.681, amb un import superior a 55 milions d'euros, la qual cosa suposa un augment del 22% amb relació a l'any anterior.

La captació d'habitatges per a la Borsa de Lloguer ha estat un altra programa clau per incrementar el lloguer a preu assequible i fer un servei de mediació entre els propietaris d'habitatges buits. S'han signat prop de 300 nous contractes mitjançant la Borsa durant el 2010 i el 31 de desembre el total de contractes vigents era de 1.103.

D'altra banda, un total de 6.652 nous contractes de lloguer, que representen el 18% dels signats a la ciutat el 2010, ho han fet a l'empara de la figura de l'Avalloguer, mitjançant la qual la Generalitat garanteix a l'arrendador el cobrament de fins a cinc mesos de lloguer impagat.

Pel que fa a l'activitat del Patronat Municipal de l'Habitatge, el parc de lloguer o dret de superfície gestionat el 31 de desembre de 2010 era de 5.792 habitatges, prop del 40% dels quals correspon al programa de joves.

Per tal de corregir les disfuncions del mercat immobiliari, a més a més dels programes destinats a gent gran i joves l'Ajuntament ha creat nous programes de contingents especials de reserva d'habitatges per a persones amb discapacitat o socialment vulnerables i també per a dones víctimes de violència masclista.

L'any 2010 s'ha constituït la Xarxa d'Habitatges d'Inclusió de Barcelona com a xarxa única de recursos residencials per a persones en perill d'exclusió social. Dels 296 habitatges gestionats per la xarxa, que coordina diverses entitats socials de la ciutat, 40 han estat cedits per l'Ajuntament.

D'altra banda, la Mesa de Valoració per a l'adjudicació d'habitatges per a emergències socials, integrada per representants de l'Ajuntament i de la Generalitat, ha adjudicat 215 habitatges provinents del fons de lloguer social fins al 2010.

Pel que fa al Registre de sol·licitants d'habitatge amb protecció oficial de Barcelona, durant el segon any de vigència el volum d'inscripcions al Registre ha augmentat un 33% amb relació al 2009, fins a assolir 25.496 unitats de convivència el 31 de desembre de 2010, xifra que fa palesa la seva utilitat i eficàcia com a eina per conèixer la demanda real d'habitatge amb protecció oficial a la nostra ciutat.

Durant el 2010, un total de 1.600 habitatges protegits han estat inclosos en els procediments d'adjudicació del registre i el 31 de desembre ja hi havia 799 habitatges adjudicats. El perfil dels sol·licitants correspon a persones d'edat compresa entre 18 i 35 anys (52%) i el règim de lloguer i el lloguer amb opció de compra són les tipologies més sol·licitades.

La xarxa d'oficines locals d'habitatge, on es pot acudir a fer les inscripcions al Registre, s'ha consolidat el 2010 amb el trasllat de les oficines de l'Eixample, les Corts i Gràcia a les noves ubicacions. El total de consultes ateses presencialment al llarg de l'any a les 10 oficines de la ciutat és de 172.306, la major part de les quals han estat relacionades amb ajuts al lloguer (51%) i el registre (34%). L'atenció multicanal ha arribat a 973.850 consultes, tenint en compte també les visites a les pàgines web i les consultes telefòniques.

## Política de rehabilitació

Un cop aprovades les Bases reguladores d'ajuts a la rehabilitació específiques per a Barcelona al desembre de 2009, el 2010 ha estat el primer any en què el Consorci de l'Habitatge ha fet la primera convocatòria d'ajuts a través de la finestra única, a la Xarxa d'oficines d'habitatge. Directament des del Consorci s'han concedit ajuts per un import de 15,5 milions d'euros, amb una inversió privada de 43,6 milions d'euros, que han beneficiat un total de 674 edificis i 10.544 habitatges de la ciutat. D'aquests, 3.817 habitatges (36%) estan inclosos en algun dels àmbits d'àrees de rehabilitació integral (ARI) i 808 habitatges (8%) en l'àrea especial de rehabilitació integral (AERI) de Sants-Badal, mentre que la resta d'habitatges formen part del programa d'ajuts d'àmbit general de ciutat.

### Resum d'ajuts 2010 del Consorci de l'Habitatge

	Finançament del Ministeri	Generalitat	Ajuntament	Total
Ajuts generals		500.000 €	9.165.718 €	9.665.718 €
ARI's	4.792.946 €			4.792.946 €
AERI de Sants	1.066.259 €			1.066.259 €
<b>Total</b>	<b>5.859.205 €</b>	<b>500.000 €</b>	<b>9.165.718 €</b>	<b>15.524.923 €</b>

Durant l'any 2010, a més dels ajuts del Consorci cal assenyalar els tramitats en el marc de la campanya "Barcelona posa't guapa" per part de l'Institut Municipal del Paisatge Urbà i la Qualitat de Vida (IMPUQV), corresponents a obres finalitzades abans de 2010 i que van quedar fora de la convocatòria del Consorci. Un total de 24.646 habitatges han estat beneficiats, amb una inversió directa de 59,3 milions d'euros i 13,6 milions d'euros de subvenció.

A més, cal tenir en compte els ajuts derivats de les lleis de barris vigents anteriors a l'aprovació de les bases úniques que gestiona la Societat Municipal Barcelona Gestió Urbanística (Bagursa). El nombre d'habitatges amb ajuts resolts ha estat de 865, amb una inversió de 4,2 milions d'euros i 2,2 milions d'euros de subvenció.

També cal esmentar els ajuts de l'àrea extraordinària de rehabilitació integral (AERI) del Carmel, gestionats per l'Agència de Promoció del Carmel, amb un total de 2.006 ajuts resolts, un pressupost d'inversió de 6,2 milions d'euros i prop de 3 milions d'euros de subvenció.

El balanç de l'any 2010 presenta un volum total d'ajuts concedits, incloent-hi els ajuts per a la instal·lació d'ascensors, que ha beneficiat més de 1.800 edificis i al voltant de 38.000 habitatges, amb una inversió directa de 113 milions d'euros i 34 milions d'euros de subvenció, un 7,7% més que l'any anterior.

### Ajuts a la rehabilitació. Barcelona 2010

	Habitatges	Pressupost inversió	Subvenció
Àmbit ciutat Consorci	5.919	26.473.334	9.665.718
ARI's	3.817	14.841.785	4.792.946
AERI de Sants	808	2.330.658	1.066.259
AERI Carmel	2.006	6.169.063	2.979.959
Llei de barris	865	4.237.020	2.243.569
Àmbit ciutat IMPUQV	24.646	59.317.683	13.637.185
<b>Total*</b>	<b>38.061</b>	<b>113.369.543</b>	<b>34.385.636</b>
Pla d'ascensors	4.977	28.240.864	12.783.726

(\*) Inclou Pla d'ascensors

Pel que fa al Pla d'ascensors, el 2010 el programa d'ajuts ha permès finançar la instal·lació d'ascensors en 341 edificis, cosa que ha beneficiat prop de 5.000 habitatges, amb una inversió total de 28,8 milions d'euros, 12,8 milions dels quals procedents de subvencions públiques.

Per fomentar la instal·lació d'ascensors en polígons d'habitatge en què només és possible fer-ho si s'ubiquen a l'exterior, durant el 2010 s'han redactat sis plans de millora urbana (PMU), quatre dels quals (Guineueta, Polígon Parera, Sant Genís dels Agudells i Bon Pastor) ja tenen l'aprovació definitiva i se'n beneficiaran un total de 3.280 habitatges.

Amb relació a la Llei de barris de la Generalitat, el 2010 han estat aprovats dos projectes més a Barcelona (la Vinya - Can Clos - Plus Ultra a Sants-Montjuïc i Raval Sud a Ciutat Vella), amb un pressupost de 12 i 15 milions d'euros respectivament. Així, a la ciutat ja hi ha 12 àrees d'atenció especial que mitjançant aquest programa, amb set convocatòries entre 2004 i 2010, tenen compromesa una inversió pública total de 183 milions d'euros, una part dels quals es destina a la rehabilitació d'edificis (2,2 milions d'euros el 2010).

## Salut pública

L'any 2009 s'han registrat 392 casos de tuberculosi, amb una incidència de 24 casos per 100.000 habitants, superior en els homes (la incidència masculina ha estat de 28,8 i la femenina de 19,6). La incidència de tuberculosi ha disminuït aquest darrer any més d'un 15% entre els homes mentre que ha augmentat gairebé un 12% entre les dones. El declivi anual mitjà des de l'any 2000 se situa en un 4,3% en els homes i en un 1,5% en les dones. En la població autòctona, el grup d'edat més afectat és el de majors de 65 anys, tant en homes com en dones, però en la població immigrant la malaltia és més freqüent en edats més joves, tant en homes com en dones.

El 2009 a la ciutat hi ha hagut 266 casos registrats de VIH i un total de 92 de sida. El retard en el diagnòstic de la infecció pel VIH encara és molt elevat. Més de la meitat dels nous diagnòstics d'infecció per VIH (54,4%) es fan quan ja són subsidiaris de tractament o quan la persona ja té la sida.

Les infeccions de transmissió sexual (ITS) es configuren com a infeccions emergents que afecten sobretot homes amb pràctiques homosexuals i població immigrant. Des de l'any 2006, la presència d'ITS creix al conjunt d'Europa i a l'Estat espanyol. El 2009 s'han registrat 231 casos de sífilis, 196 d'infecció gonocòccica i 11 de limfogranuloma veneri. Les tres malalties tenen tractament i es curen si el pacient segueix la pauta correctament.

Entre abril i desembre de 2009 es van registrar 455 casos de grip A/H1N1 en persones residents a Barcelona, dels quals se'n van confirmar 342 per laboratori, la majoria greus. D'aquests, el 31,6% (108) tenia almenys una patologia crònica, el 76,3% (261) va estar hospitalitzat i el 16,4% (56) va requerir ingrés en una unitat de cures intensives. La mortalitat va ser de 10 persones entre els casos confirmats per laboratori. D'altra banda es van notificar 102 brots de grip nova en escoles, especialment durant el mes d'octubre.

L'any 2008 (el darrer disponible) s'observa una certa estabilització dels naixements, mentre que els avortaments segueixen la tendència creixent dels darrers anys entre les dones de 15 a 49 anys. En les dones més joves (de 15 a 19 anys) s'ha produït un descens moderat dels avortaments i un cert increment dels naixements, que van ser 316 el 2008 (292 el 2007).

### Indicadors de mortalitat ordenats segons l'índex de desigualtat social<sup>1</sup> als districtes. Barcelona, 2008

	Ciutat Vella	Nou Barris	Sants-Montjuïc	Sant Martí	Horta-Guinardó	
<b>Homes</b>						
Mortalitat <sup>2</sup>	1.659,2	1.476,1	1.212,4	1.248,3	1.251,7	
Mortalitat prematura <sup>3</sup>	5.535,2	4.305,8	4.360,4	3.644,1	3.457,4	
Esperança de vida en néixer <sup>4</sup>	75,2	78,2	79,0	79,7	79,6	
<b>Dones</b>						
Mortalitat <sup>2</sup>	841,9	757,4	784,4	777,4	731,1	
Mortalitat prematura <sup>3</sup>	2.385,4	1.870,0	2.246,1	1.913,8	2.440,8	
Esperança de vida en néixer <sup>4</sup>	84,0	85,6	84,9	85,3	85,2	
	Sant Andreu	Gràcia	Eixample	Les Corts	Sarrià-Sant Gervasi	Barcelona
<b>Homes</b>						
Mortalitat <sup>2</sup>	1.285,7	1.255,0	1.256,3	1.280,0	1.131,3	<b>1.300,8</b>
Mortalitat prematura <sup>3</sup>	4.150,3	3.632,4	3.417,2	3.579,8	3.207,7	<b>3.744,6</b>
Esperança de vida en néixer <sup>4</sup>	79,4	79,9	79,5	80,0	80,6	<b>79,0</b>
<b>Dones</b>						
Mortalitat <sup>2</sup>	721,3	743,5	747,7	749,1	698,6	<b>763,4</b>
Mortalitat prematura <sup>3</sup>	1.596,8	1.943,4	1.356,9	1.781,5	1.912,0	<b>1.969,4</b>
Esperança de vida en néixer <sup>4</sup>	85,8	85,1	85,9	85,6	86,2	<b>85,2</b>

Font: Registre de mortalitat, Agència de Salut Pública de Barcelona.

Notes: <sup>1</sup> Índex sintètic de desigualtat social del 2001. Anuari estadístic 2009. Departament d'Estadística. Ajuntament de Barcelona. <sup>2</sup> Taxa per 100.000 habitants. <sup>3</sup> Taxa d'anys potencials de vida perduts d'1 a 70 anys per 100.000 habitants. <sup>4</sup> Esperança de vida als 0 anys.

Globalment, des de l'any 2000, el nombre de persones lesionades per accident de trànsit ocorregut a Barcelona mostra una tendència decreixent. L'any 2009, respecte de l'any 2005, s'ha assolit una reducció en el

nombre de ferits del 16,4% en homes i del 12,2% en dones; en el nombre de ferits greus del 35,9% i 43,5%, respectivament, i en el nombre de morts, del 22,0% en homes i cap canvi en les dones.

A Barcelona, els darrers anys hi ha hagut una disminució de les desigualtats territorials pel que fa a la mortalitat. Ciutat Vella, el districte amb més pobresa i desigualtats socials de la ciutat (segons l'índex sintètic de desigualtats socials), manté els pitjors indicadors de mortalitat i les diferències amb la resta de la ciutat són superiors en els homes que en les dones. La mortalitat prematura, que és més elevada en homes i a Ciutat Vella, té un impacte en les desigualtats en l'esperança de vida, i les principals causes són els anys potencials de vida perduts per càncer de pulmó en els homes i per càncer de mama en les dones.

## Benestar social

### Polítiques de benestar social, polítiques inclusives a la ciutat de Barcelona

L'Àrea d'Acció Social i Ciutadania ha continuat desplegant, durant el 2010, el conjunt de polítiques socials i inclusives que es va plantejar a l'inici de l'actual mandat i que responien a dos reptes fonamentals. D'una banda, la prioritat de fer de les polítiques de cohesió i d'inclusió social un element identificador de la qualitat de vida a la ciutat, impulsant i reforçant polítiques efectives, integrals i participatives. De l'altra, impulsar un compromís de la ciutat en el qual tots els actors públics, comunitaris, associatius, les organitzacions empresarials i sindicals, les universitats, els col·legis professionals i la ciutadania en general treballassin per fer de Barcelona una ciutat més inclusiva i solidària, amb més capacitat per abordar conjuntament els problemes i reptes que plantegen l'actual complexitat social i l'impacte de la crisi econòmica.

El Pla municipal per a la inclusió social 2005-2010 ha estat el motor per al desplegament del conjunt de polítiques inclusives a la ciutat, que s'han concretat en els diferents programes d'actuació de l'Ajuntament:

*Marc municipal per a l'acció comunitària, 2005*

*Programa municipal per la gent gran 2006-2010*

*Programa municipal d'atenció a persones sense sostre, 2006*

*Programa municipal per a les famílies 2006-2010*

*Programa municipal per a la infància i l'adolescència 2007-2010*

*Model de serveis socials bàsics, 2009*

*Programa d'acció social contra la pobresa, 2009*

El Pla municipal per a la inclusió social ha apostat, en primer lloc, per l'enfortiment de les polítiques socials i el procés d'universalització del dret als serveis socials; en segon lloc, pel desplegament d'un conjunt de polítiques actives de lluita contra l'exclusió social en aquelles situacions o amb aquells col·lectius amb un risc més intens de desenvolupar processos d'exclusió social; en tercer lloc, pel treball transversal des de l'acció social amb les tres grans palanques de l'autonomia personal: l'habitatge, l'ocupació i la salut. I, finalment, per fer de la participació ciutadana i de l'acció comunitària un eix vertebrador de la construcció d'una ciutat amb cohesió i benestar, reforçant i estenent els programes i plans d'acció comunitària a tots els districtes de la ciutat, consolidant els consells sectorials de participació social i promovent l'Acord ciutadà per una Barcelona inclusiva com un dels instruments bàsics per avançar en un determinat model de ciutat.

### El balanç de les polítiques inclusives a la ciutat

#### Enfortiment de les polítiques socials i universalització del dret als serveis socials

La situació de crisi econòmica ha tingut un impacte directe en la qualitat de vida dels ciutadans i ciutadanes de Barcelona que s'ha traduït en un increment substancial de les necessitats socials i en l'aparició de necessitats emergents, que han afectat diferents col·lectius de població, especialment aquells més vulnerables. Per fer front a aquesta situació, durant els anys 2008, 2009 i 2010 s'han incrementat de manera significativa els recursos municipals i la despesa social.

S'han enfortit els dispositius del Pla municipal per a la inclusió social i els que es deriven del desplegament de la Llei de serveis socials de Catalunya i de la Llei de promoció de l'autonomia personal i atenció a la dependència. S'han definit noves respostes directament vinculades a la situació de crisi econòmica, en el marc del Programa d'acció contra la pobresa i s'han incrementat l'acció comunitària i el treball en xarxa entre les entitats i institucions en el marc de l'Acord ciutadà per una Barcelona inclusiva.

L'any 2010, en un context de crisi econòmica, malgrat la contenció de la despesa general d'acord amb el pla d'austeritat econòmica, ha continuat enfortint les àrees prioritàries per al govern, especialment les vinculades a l'acció social. La despesa social entre l'any 2009 i el 2010 s'ha incrementat un 10,6%, igual que la despesa social per càpita (11,2%), de manera que aquesta representa aproximadament el 30% de la despesa municipal.

Pel que fa a la cooperació i el suport a les entitats socials, l'any 2010 s'ha destinat a subvencions, concerts i convenis vinculats a les polítiques d'inclusió un import de 6,7 milions d'euros, amb un increment d'un 7,5% amb relació a l'any 2009.



## Despesa social

	2008	2009	2010
Despesa social Ajuntament	547.385.154	560.569.274	620.206.123
Despesa social per càpita	336,21	342,21	380,38
Despesa social relativa <sup>1</sup>	29,10%	27,57%	29,05%

<sup>1</sup> Despesa social sobre despesa municipal

## Suport a les entitats d'acció social

	2008	2009	2010
Despesa de suport a les entitats d'acció social	5.731.269	6.310.440	6.785.066

Font: Acció Social i Ciutadania. Ajuntament de Barcelona

## El nou model de serveis socials bàsics

Pel que fa a l'actuació dels serveis socials, l'any 2010 va acabar el desplegament del nou Model de serveis socials bàsics de Barcelona, que ha comportat una nova organització dels serveis socials municipals orientada a millorar l'atenció a la ciutadania i la capacitat de resposta del sistema amb relació als reptes que suposa avançar en el processos d'universalització en l'accés als drets socials. Els aspectes clau que ha representat aquest nou model han estat la garantia d'equitat en la resposta i els recursos a tota la ciutat, la millora de l'accessibilitat en l'atenció que presten els serveis socials, l'increment de l'eficàcia i l'agilitat de les respostes i la garantia de l'atenció personalitzada i de qualitat.

El desplegament d'aquest nou model s'ha fonamentat en una inversió sense precedents per a la millora de la xarxa de serveis socials, amb un total de 45 intervencions en equipaments i un import de 44,5 milions d'euros, que han suposat la construcció, durant l'últim mandat, de 17 equipaments per allotjar nous centres de serveis socials o per traslladar els existents a espais més adequats. També s'han remodelat 22 equipaments per adaptar-los als requeriments del nou model. En conjunt, la xarxa de centres de serveis socials ha estat totalment remodelada i s'han construït sis nous centres, de manera que actualment hi ha 40 centres de serveis socials a tota la ciutat.

L'altre fonament del model han estat els professionals del sistema. Entre l'any 2007 i el desembre del 2010 la plantilla s'ha incrementat un 24,3%, bàsicament amb treballadors i treballadores socials i educadors i educadores socials de la xarxa territorial d'atenció social bàsica necessaris per garantir l'eficàcia i qualitat de l'atenció a la ciutadania.

## Recursos municipals: equipaments i professionals

	2008	2009	2010
Equipaments d'atenció social	97	103	119
Professionals dels serveis socials bàsics i dels equips d'atenció a la infància i adolescència (EAIA)	889	951	953

Durant l'any el 2010, aquests serveis socials bàsics, millorats i renovats, han garantit l'atenció a 61.300 persones, amb un increment de l'11% respecte a l'any 2009 i han possibilitat que l'any 2010 a Barcelona hi hagi 31.758 persones que ja tenen acordat un pla individual d'atenció en el marc de la Llei de promoció de l'autonomia personal i atenció a les persones amb dependència (LAPAD).

Igualment, per donar una resposta adequada a la situació de crisi econòmica que viuen moltes famílies i persones, s'ha produït un increment significatiu en el nombre de persones ateses que perceben la renda mínima d'inserció, que han passat de 6.640 perceptors l'any 2009 a 7.675 l'any 2010, xifra que representa un 15,6% d'increment de les persones en seguiment per part dels serveis socials bàsics. I, finalment, l'Ajuntament de Barcelona ha destinat 8,3 milions d'euros a ajuts econòmics d'urgència gestionats des dels serveis socials per atendre necessitats urgents de persones i famílies vulnerables.

## Persones perceptores d'ajuts econòmics

	2008	2009	2010
Persones perceptores	20.623	21.872	22.415
Pensions no contributives (PNC)	15.551	15.232	14.740
Renda mínima d'inserció (RMI)	5.072	6.640	7.675

## Persones ateses pels serveis socials

	2008	2009	2010
Total persones ateses	50.658	55.188	61.300
Serveis d'atenció domiciliària	11.640	13.799	16.285
Serveis de teleassistència	38.525	42.645	49.863
Persones grans fràgils i en situació de dependència	24.894	24.804	25.027
Infància en situació de risc	6.090	5.947	5.545
Persones amb discapacitat	22.363	25.097	25.978

## Despesa en ajuts d'urgència i beques (en euros)

	2008	2009	2010
Despesa en ajuts econòmics de serveis socials	6.913.694	n. c.	8.279.826
Despesa en el programa de beques de menjador	2.700.000	3.061.125	3.061.125
Despesa en ajuts per a activitats extraescolars	352.100	727.080	796.240

Font: Acció Social i Ciutadania. Ajuntament de Barcelona

## Polítiques actives de lluita contra l'exclusió social

A més de la xarxa general de serveis bàsics, que garanteix la universalització del dret als serveis socials, també s'han continuat impulsant polítiques actives centrades en aquelles situacions o en aquells col·lectius que acumulen un risc més elevat d'exclusió social a la ciutat.

### Les persones nouvingudes

Les persones nouvingudes, la immensa majoria provinents d'una immigració d'arrel social, necessiten d'un procés d'assentament del seu projecte de vida a la ciutat. L'aposta municipal és que hi hagi un accés tan normalitzat com sigui possible a la xarxa de serveis públics. Un dels serveis més significatius que ofereix Barcelona és el SAIER, que atén al voltant de 18.000 persones. L'any 2010 cal destacar un lleuger increment (1,3%) de les persones ateses, però es confirma la davallada de la demanda, que es correspon amb la davallada de l'entrada de persones immigrades a la ciutat, constatada l'any 2009 (-15,2%).

## Acció social amb persones nouvingudes

	2008	2009	2010
<b>Serveis d'acollida (SAIER)</b>			
Persones ateses	21.103	17.889	18.128
Unitats d'atenció	49.773	49.767	40.990
<b>Servei de mediació intercultural</b>			
Intervencions de mediació interpersonal	2.292	2.341	2.059
Intervencions de mediació veïnal i comunitària	47	61	202
<b>Serveis lingüístics</b>			
Nouvinguts inscrits en cursos de català	27.600	28.771	28.319
Intervencions de traducció telefònica	635	697	539
Intervencions de traducció presencial	4.074	1.097	2.219

Font: Acció Social i Ciutadania. Ajuntament de Barcelona. (\*) L'any 2008 l'indicador "Intervencions de mediació veïnal i comunitària" recull el nombre de sessions

### Persones sense llar

Les persones en situació d'exclusió intensa, fonamentalment persones sense llar, que estadísticament no són tan rellevants com les que pateixen altres situacions d'exclusió social, també representen un col·lectiu prioritari per a l'acció social a la ciutat, que requereix polítiques molt intensives i especialitzades per tal que els afectats i afectades puguin refer el seu projecte de vida. Actualment, hi ha uns 50 professionals que treballen en medi obert, al carrer, amb persones sense sostre.

Es disposa a més d'un conjunt de centres de primera acollida, d'atenció integral, de dia i una xarxa d'habitatges d'inclusió. L'any 2010 cal destacar l'increment de les places en centres de dia (+17%) i dels serveis d'alimentació adreçats a la cobertura de necessitats bàsiques (+15,3%).

També és significatiu l'increment de les places en habitatges d'inclusió (+29,8%), amb 148 habitatges actualment, que constitueixen un recurs bàsic per a la inclusió social. Aquests habitatges responen al despla-

gament de tota una política d'inclusió residencial de les persones més vulnerables i formen part de la Xarxa d'habitatges d'inclusió de Barcelona (XHIB), impulsada a través de les àrees d'Habitatge i Acció Social, de la qual formen part l'Ajuntament i un conjunt de 30 entitats i que han permès disposar d'un conjunt de 245 habitatges a la ciutat a final del 2010.

### Acció social amb persones sense llar i cobertura de necessitats bàsiques. Places

	2008	2009	2010
Centres d'acollida	624	624	634
Habitatges d'inclusió	114	114	148
Centres de dia	315	235	275
Serveis d'alimentació	942	942	1.086

Font: Acció Social i Ciutadania. Ajuntament de Barcelona

### Persones grans fràgils

Les persones grans fràgils representen un col·lectiu molt rellevant a la ciutat en termes estadístics. La seva fragilitat està determinada per tres característiques: la dependència des del punt de vista sociosanitari, l'aïllament o manca de vinculació relacional i uns nivells de renda molt baixos. La qualitat de vida d'aquestes persones s'ha d'assegurar amb un conjunt de suports públics que els permetin superar aquesta situació: la teleassistència, l'atenció domiciliària, els habitatges amb serveis, una xarxa de casals de gent gran o el programa d'àpats en companyia, un conjunt de suports que són alternatives a situacions d'exclusió social i relacional i que permeten a les persones grans mantenir-se en els seus entorns domiciliaris, comunitaris i familiars habituals.

Pel que fa a l'atenció a les persones grans fràgils, cal destacar l'esforç de l'Ajuntament en el servei de teleassistència, que cobreix el 14% de les persones majors de 65 anys, o el fet de triplicar la despesa de les prestacions del SAD fins a 45.000.000 euros i arribar a 12.000 persones. Aquest increment econòmic no és proporcional al d'usuaris, perquè amb l'aplicació de la Llei de promoció de l'autonomia personal i atenció a les persones amb dependència (LAPAD) s'ha triplicat el nombre d'hores de servei ja en funcionament i, per tant, la intensitat de l'atenció a les llars perceptores.

### Acció social amb persones grans fràgils

	2008	2009	2010
Teleassistència a 31.12.2010.	37.600	41.429	48.221
Llars amb serveis d'atenció domiciliària	9.312	10.524	12.599
Programa RESPIR	551	517	492
Acollides d'urgència	519	490	476
En habitatges amb serveis	968	1.085	1.070

Font: Acció Social i Ciutadania. Ajuntament de Barcelona

### Famílies vulnerables i infància en risc

Aquesta ha estat una altra aposta de les polítiques inclusives a la ciutat, que s'ha concretat en polítiques d'atenció a la infància en risc; polítiques d'acció socioeducativa, polítiques de lleure inclusiu i polítiques de suport socioeducatiu a famílies amb infants.

### Acció social amb la infància i l'adolescència

	2008	2009	2010
Casals i ludoteques municipals	41	41	46
Infants inscrits a la xarxa de centres oberts i ludoteques	n. c.	2.207	3.754
Participants al Programa d'estiu (lleure socioeducatiu)	54.268	67.478	57.168
Xarxa de Centres oberts (públics /privats)	14	16	17
Espais familiars municipals	4	5	5
Infància atesa pels equips d'atenció a la infància i l'adolescència en risc	3.207	3.361	3.195
Acció socioeducativa a partir del carrer amb adolescents i joves			
Grups de joves en els quals s'ha intervingut	215	159	134
Joves atesos al programa	2.802	2.094	2.145

Cal destacar el desplegament d'una xarxa socioeducativa i de lleure molt potent a la ciutat: ludoteques,

casals infantils, espais familiars i centres oberts, així com l'elaboració d'un nou model municipal de casals i ludoteques infantils, com també la universalització del programa de beques de menjador o per a activitats extraescolars. I, finalment, l'atenció a infants i joves en situació de risc mitjançant els serveis especialitzats i la intervenció socioeducativa al carrer, que es fa en 35 territoris de la ciutat.

## Participació ciutadana i l'acció comunitària

### L'acció comunitària

Les persones i els col·lectius en situació de vulnerabilitat presenten uns vincles socials i afectius molt febles que no faciliten la inclusió social. El Pla d'inclusió també preveu accions preventives en la línia de crear espais relacionals per augmentar els vincles socials de les persones en el seu cicle vital i augmentar-ne així la inclusió social. I també preveu la promoció de projectes de proximitat i accions comunitàries amb el teixit associatiu que possibilitin una ciutat més vertebrada, solidària i inclusiva.

L'acció comunitària vol transformar i construir ciutadania a través de processos cooperatius i de construcció de vincles solidaris per tal d'assolir resultats de millora social. A Barcelona podem trobar accions comunitàries de diferent tipologia: plans comunitaris i projectes que es desenvolupen en el marc dels plans; accions comunitàries d'intercanvi (bancs de temps i d'intercanvi, cooperatives de consum agroecològic), i accions comunitàries de solidaritat (programes de voluntariat social i de bon veïnatge). Si l'any 2009 es comptabilitzaven 135 accions comunitàries, l'any 2010 se'n poden identificar 212, la qual cosa consolida una línia d'actuació amb un impacte directe en la cohesió social dels barris de Barcelona.

### Acció comunitària

Evolució	2008	2009	2010
Plans, projectes comunitaris i xarxes d'intercanvi solidari	63	135	212

### Acció Comunitària 2010

	Plans comunitaris	Projectes comunitaris	Accions comunitàries	Xarxes d'intercanvi solidari
Ciutat Vella	2	11	5	7
Eixample	1	10	8	6
Sants-Montjuïc	1	11	5	5
Las Corts	1	0	0	1
Sarrià-Sant Gervasi	1	4	0	1
Gràcia	2	8	2	10
Horta-Guinardó	1	8	1	3
Nou Barris	4	35	12	2
Sant Andreu	2	4	4	3
Sant Martí	2	17	4	6
<b>Total</b>	<b>17</b>	<b>108</b>	<b>41</b>	<b>46</b>

Font: Acció Social i Ciutadania. Ajuntament de Barcelona

### Els consells de participació social

Els consells de participació són un instrument per a la millora i la innovació de les polítiques socials a la ciutat, així com per exercir la responsabilitat política, entesa com a defensa de l'interès general de la ciutat, analitzen, proposen i fan el seguiment de les polítiques socials de l'Ajuntament de Barcelona, consensuen fórmules per aplicar les polítiques socials a la ciutat, incorporen la societat civil al disseny i la implantació d'aquestes polítiques i fomenten la concertació entre tots els agents implicats.

Són organismes formalment reconeguts que proposen les orientacions de les polítiques de benestar social. Els conformen representants d'entitats de la ciutat, persones reconegudament expertes en la temàtica objecte del consell, els representants polítics del consistori, institucions i tècnics municipals, entre d'altres.

### Consell Municipal de Benestar Social (CMBS)

L'objectiu del CMBS és promoure una cultura de benestar social a la ciutat, validar les línies d'actuació en política social i fomentar la concertació entre els agents implicats. S'organitza en grups de treball que, des d'una visió àmplia de la política social, elaboren propostes i suggeriments per a la millora de la qualitat de vida a la ciutat.

## Consell Municipal de Benestar Social 2010

Entitats representades	162
Persones participants	624
Assistents a les activitats	1.548

## Consell Assessor de la Gent Gran (CAGG)

L'objectiu del CAGG és implicar activament la gent gran de Barcelona en la construcció de la ciutat i fomentar la seva participació en l'impuls i seguiment de les polítiques, serveis i recursos municipals adreçats a les persones grans.

## Consell Assessor de la Gent Gran de Barcelona 2010

Entitats representades (ciutat)	58
Persones participants (districtes)	289
Participants (ciutat)	92
Participants (districtes)	309
Assistents a les activitats	1.755

## Consell Municipal del Poble Gitano (CMPG)

L'objectiu del consell és implicar les entitats representatives del poble gitano en la millora del benestar, la lluita contra la discriminació i la defensa de la cultura gitana com a plataforma estable de participació per a la millora de la qualitat de vida d'aquest sector de població.

## Consell Municipal del Poble Gitano de Barcelona 2010

Entitats representades	14
Persones participants	97
Assistents a les activitats	1.254

## Consell Municipal de Gais i Lesbianes i d'Homes i Dones Transsexuals

Té com a objectiu fomentar la igualtat de drets, les llibertats i el reconeixement social d'aquests col·lectiu. Aquest any cal destacar la participació en l'elaboració del Pla Municipal per al col·lectiu lèsbic, gai, transsexual i bisexual i el projecte europeu de polítiques locals contra l'homofòbia.

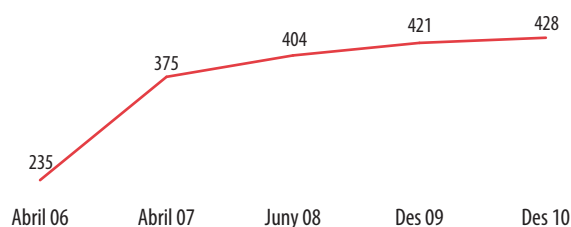
## Consell Municipal de Gais i Lesbianes i d'Homes i Dones Transsexuals 2010

Entitats representades	39
Persones participants	80
Assistents a les activitats	80

## Acord Ciutadà per una Barcelona Inclusiva

L'Acord Ciutadà s'ha convertit, al llarg dels seus cinc anys de funcionament, en l'espai de relació i compromís en favor de l'acció conjunta d'institucions i entitats de la ciutat per tal d'afavorir i enfortir la inclusió social. És l'espai, promogut i liderat per l'Ajuntament, de relació i compromís en favor de l'acció conjunta d'institucions i entitats de la ciutat, orientat a afavorir i enfortir la inclusió social per tal d'assolir la fita comuna d'una Barcelona més inclusiva i solidària. La seva finalitat és incrementar el capital social de la ciutat, és a dir, la capacitat d'organització i actuació conjunta. I ho fa mitjançant la promoció de la cooperació i l'articulació de xarxes d'acció per avançar en la construcció plural i democràtica d'un bé comú primordial: la inclusió social.

## Evolució del nombre d'entitats, organitzacions i institucions. 2006-11



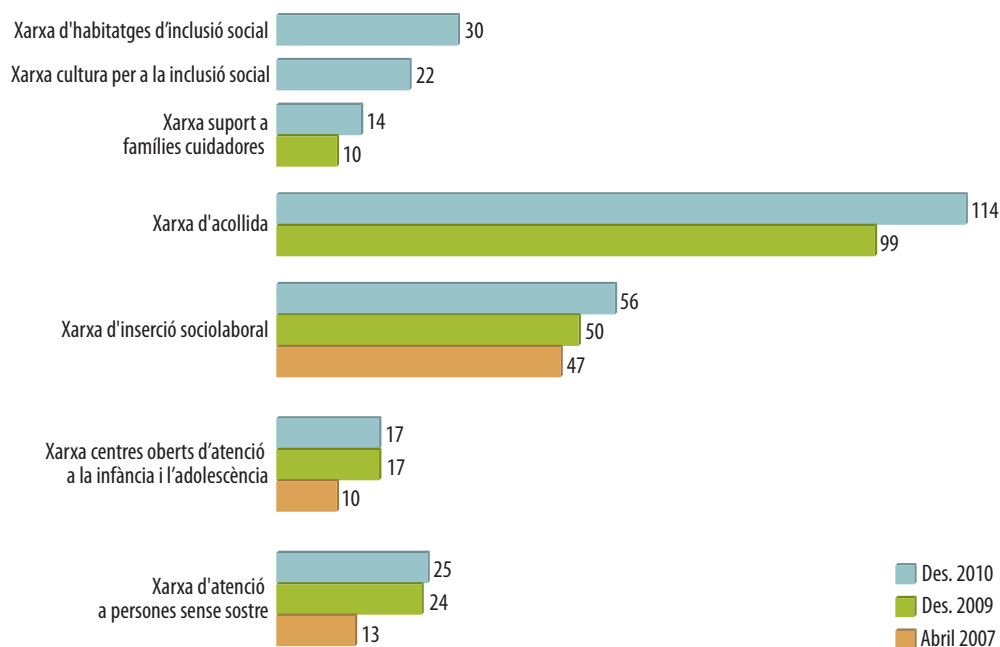
L'any 2010 s'ha celebrat el cinquè aniversari de la signatura de l'Acord, el qual s'ha consolidat amb 428 entitats adherides, un marc estratègic i un pla director aprovats, vuit xarxes d'acció en funcionament i tot un ventall de projectes de cooperació, espais de treball digitals i presencials, i taules de deliberació que van teixint la realitat del capital social vinculat a la lluita contra l'exclusió i la pobresa. S'ha consolidat com una experiència singular i gairebé única en el nostre entorn, com a espai de compromís, diàleg i concertació, i també de promoció de noves accions i projectes en el camp de l'acció social a la ciutat.

### Les xarxes d'acció de l'Acord Ciutadà

El nombre de xarxes de l'Acord també ha evolucionat progressivament durant els cinc anys d'existència d'aquest. De les tres xarxes que hi havia a l'abril de 2006 s'ha passat a les vuit xarxes que s'havien constituït l'any 2010, amb la previsió de constitució de dues xarxes més en el primer trimestre del 2011, la Xarxa de drets dels infants i la Xarxa de prevenció i convivència.

2006	Xarxa d'atenció a persones sense sostre
	Xarxa de centres oberts d'atenció a la infància i l'adolescència
	Xarxa d'inserció sociolaboral
2007	Xarxa d'empreses amb projectes de responsabilitat social
	Xarxa d'acollida
	Xarxa de suport a famílies cuidadores
2010	Xarxa de cultura per a la inclusió social
	Xarxa d'habitatges d'inclusió social
2011	Xarxa de drets dels infants
	Xarxa de prevenció i convivència

### Entitats i organitzacions de les xarxes de l'Acord. 2007-10





## Entitats i voluntariat en la lluita contra la crisi

*Enguany, a la Memòria Socioeconòmica, el Consell Econòmic i Social de Barcelona vol destacar la tasca de les entitats de la ciutat en la lluita contra la pobresa, per minimitzar les repercussions de la crisi econòmica i per millorar la qualitat de vida, recollint algunes pràctiques de la important tasca social que porten a terme les entitats amb el suport d'un nombre significatiu de voluntaris i voluntàries.*

Un efecte important de la crisi, juntament amb l'increment de les necessitats, ha estat l'augment del voluntariat, en moltes ocasions mitjançant la incorporació de persones en situació d'atur i pensionistes, i de nous socis i sòcies. La implicació d'aquestes persones és clau per poder mantenir el nivell i la qualitat dels serveis d'atenció. A la ciutat de Barcelona, a tall d'exemple, la Creu Roja té 2.018 voluntaris i voluntàries, un 38,12% més que l'any anterior; d'altra banda, el nombre de persones associades ha augmentat un 10% a Barcelona i se situa en 42.424. La Fundació Banc dels Aliments, per la seva part, ha augmentat de 92 a 136 el seu voluntariat permanent i el voluntariat de Càritas ha crescut un 16%, amb 468 noves incorporacions.

### Creu Roja

La Creu Roja intervé en un ampli ventall d'àmbits socials que van des del suport a col·lectius específics fins a la defensa dels drets humans, la promoció de la salut o les actuacions de socors i emergències, entre d'altres.

La Creu Roja ha reorientat la seva activitat a causa a la crisi. En aquest sentit, mentre que en el conjunt d'actuacions les persones ateses s'han reduït un 12,88% respecte al 2009, les persones beneficiàries dels programes socials per pal·liar l'impacte de la crisi econòmica han experimentat un augment del 18,35% a Catalunya. Des de l'any 1987, la Creu Roja manté diversos convenis de col·laboració amb l'Ajuntament de Barcelona en matèria d'acció social. Les dades dels diferents programes corresponents a l'any 2010 són les següents::

**Programes d'intervenció personal i grupal:** es van atendre 651 demandes, amb un increment del 9%.

**Programes de promoció i atenció a la gent gran,** amb programes de transport adaptat, tallers de memòria i productes de suport.

**Dispositius emergències:** cinc onades de fred i 904 persones sense sostre contactades i ateses a l'alberg.

**Kits de suport social:** s'han repartit 852 kits per a 520 persones beneficiàries (478 kits s'han repartit en centres de serveis socials municipals).

**Servei de localització per a persones amb malalties cognitives.** S'ha prestat servei a 61 usuaris derivats per l'Ajuntament.

**Atenció a persones immigrades:** es van atendre 2.848 persones. El 92% són persones en situació irregular.

**Gestió de dos espais a la ciutat de Barcelona per al suport a les persones sense sostre:** el Centre de Primera Acollida Nou Barris, on es van atendre 920 usuaris i usuàries, i el Centre Residencial d'Atencions Bàsiques Horta, amb 45.

**Programes de drogodependències i sida de les sales d'atenció primària de salut:** durant l'any 2010 s'han atès un total 2.017 usuaris diferents (amb un increment de més del 50% respecte al 2009).

Altres projectes i programes propis de la Creu Roja, tenint en compte el context de crisi i superant l'assistencialisme:

**El Pis Pont,** un servei d'habitatge temporal amb una estada màxima d'un any per a persones sense sostre, on també es promouen accions educatives i d'inserció laboral. Durant el 2010, n'han fet ús cinc persones.

**Les persones beneficiàries del Programa d'aliments de la UE** s'ha situat en 12.854, amb un augment de gairebé un 10% respecte al 2009.

Un nou programa, nascut arran de la crisi, és l'**aCRedita** que proporciona ajuts de tipus material o econòmic (d'un màxim de 300 euros per sol·licitud) de caràcter retornable i sense interessos. El retorn pot ser en efectiu, en un termini màxim de 24 mesos, o en acció social, ja sigui al banc del temps o altres projectes similars. Durant el 2010 s'han concedit 46 ajuts amb una inversió de 13.734.39 euros.

**Programes d'ocupació,** amb 417 persones ateses a Barcelona, xifra que significa un increment aproximat del 12% respecte al 2009. Pel que fa a la formació, s'ha experimentat un fort increment en el nombre de cursos (27%) i d'alumnes (22%).

### Fundació Banc dels Aliments

La Fundació del Banc dels Aliments té l'objectiu d'ajudar a pal·liar la pobresa i l'exclusió social rebent productes alimentaris d'empreses, entitats i la Unió Europea per repartir-los entre entitats receptores que els facin arribar a les persones necessitades de l'entorn més proper.

Durant l'any 2010 ha tingut la col·laboració de 136 voluntaris, que han dedicat a aquesta tasca prop de 40.000 hores, i 285 empreses donants, que han aportat 8.245.005 quilos d'aliments recollits i distribuïts, i 308 entitats receptores que han donat suport a 103.925 beneficiaris i beneficiàries. Respecte al 2009 s'han incrementat les entitats receptores.

## Aliments gestionats

	2010	2009	Var. 2010-09
Aliments recollits	4.493.848	3.554.062	24%
Programa de la UE	3.751.157	3.847.398	-3%
<b>Total</b>	<b>8.245.005</b>	<b>7.402.000</b>	<b>10%</b>

El Pla d'ajut per als més necessitats de la UE ha proveït el 45,5% dels aliments gestionats el 2010, tot i que l'aportació s'ha reduït un 3% respecte a l'any anterior. Per contra, els aliments recollits han experimentat un augment del 24% i han arribat a 4.493.848 quilos.

La majoria dels aliments recuperats provenen de la indústria alimentària (61,63%), el 12,08% de Mercabarna, l'11,38% del programa de fruita retirada, el 5,53% de la gran recapta solidària, el 2,59% del projecte sucs i el 4,5% aproximadament de la suma del saló Alimentària, els mercats municipals, altres bancs dels aliments, les operacions quilo, les escoles i el tió solidari de Catalunya Ràdio.

La distribució dels 103.925 beneficiaris i beneficiàries per sectors de població és la següent: el 42,2% són famílies i persones soles, el 42,4% també són immigrants i refugiats, el 4,11% persones transeünts i marginades, el 2,2% persones grans, el 2,15% infants, l'1,73% drogoaddictes i el 5,19% la resta (dones, joventut, discapacitats, exreclusos, minories ètniques, malalts crònics, afectats de sida, religiosos i lactants).

## Càritas. Diòcesi de Barcelona

Segons la Memòria de Càritas 2010, les persones ateses a les Diòcesis de Barcelona, Sant Feliu i Terrassa han augmentat un 11% respecte a l'any anterior. Segons Càritas, les persones que ha atès ja havien estat ateses amb anterioritat i Barcelona té el percentatge de persones ateses per primera vegada més alt, les quals superen el 40%. La majoria de persones ateses són adultes però el grup de menors d'edat és el segon més nombrós, senyal d'alarma que la pobresa infantil continua creixent.

L'acció social de Càritas sovint es fa en col·laboració amb altres entitats. Així, les 56.789 persones ateses han rebut un total de 68.577 serveis en els 430 punts d'atenció de les tres diòcesis.

A Barcelona:

**92 punts d'atenció han prestat serveis d'acollida i acompanyament a 20.930 persones.** Els serveis inclouen, entre d'altres, centres d'acollida i acompanyament individual, espais de relació grupal, assessoria jurídica general i serveis d'ajuda a les necessitats bàsiques i d'ajuda econòmica.

**26 punts d'atenció han donat suport a la família i a la infància** i han atès 1.054 persones. Els serveis inclouen, entre d'altres, centres oberts i de dia per a infants i adolescents i centres de lleure, casals de joves, espais de reforç educatiu individuals o grupals, centres de suport a mares i fills i cases d'acollida, i serveis d'ajuda a la llar per a famílies.

**55 punts d'atenció en formació i orientació sociolaboral** han atès 6.394 persones. S'han portat a terme projectes d'orientació sociolaboral i recerca de feina, cursos de formació relacionats amb el mercat laboral i cursos de català i castellà.

**43 punts d'atenció a la gent gran** més desprotegida han atès un total de 908 persones. Els serveis inclouen, entre d'altres, grups d'acompanyament individual de voluntariat a domicili i residències, un edifici d'habitatges tutelat, un centre de dia, dos serveis de suport a cuidadors, un servei de vacances per a la gent gran, vuit unitats de convivència i 16 espais de relació grupal.

**24 punts d'atenció als sense llar** han atès 361 persones. Els serveis inclouen, entre d'altres, 32 pisos compartits per a adults, sis centres d'acollida diürns i tres centres residencials per a persones sense llar.

**Una assessoria jurídica d'estrangeria** i quatre projectes de codesenvolupament que donen servei a 991 persones.

**6 punts d'atenció a la salut mental** que atenen 468 persones i que comprenen serveis d'atenció i orientació psicològica i atenció a malalts severs.



5

# Perspectives

El futur de l'Estat del Benestar  
Sostenibilitat i innovació, factors de competitivitat

## **El futur de l'Estat del benestar**

## De l'Estat del benestar a la societat del benestar

**Joana Ortega, vicepresidenta del Govern de la Generalitat de Catalunya  
i consellera de Governació i Relacions Institucionals**

Cíclicament, en cada crisi, apareix la necessitat de repensar l'Estat del benestar. En les èpoques difícils hi ha qui l'assenyala com el primer culpable de la situació econòmica, sense recordar, però, el coixí que suposa la seva funció assistencial. Es diu –i és cert– que l'Estat del benestar, especialment pel que fa a pensions i altres prestacions, va ser pensat en una època en què hi havia set o vuit persones treballant per cada pensionista i en què, a més, l'esperança de vida no anava gaire més enllà de l'edat de jubilació.

Sigui com sigui, l'Estat del benestar ha anat creixent i s'ha convertit en un dels fonaments del nostre model social i democràtic. Els avenços efectuats en matèria de sanitat, d'ensenyament, de prestacions socials... tot això ha contribuït a desenvolupar un model de societat benestant en què les administracions han pretès i promès tenir cura de les persones des del naixement fins a la defunció. Aquesta voluntat de ser present a tot arreu ha convertit l'Estat del benestar en un model difícilment sostenible i que, en temps de crisi, resulta més qüestionat que mai.

A primera vista, ens hem acostumat tant a aquest model de protecció que sembla que sigui una cosa natural. Durant anys i anys hem anat carregant més i més competències a les espatlles de les administracions, i cada vegada n'hem esperat més i més. En cap moment no ens hem aturat a plantejar-nos el cost de tot allò que rebem, ni la manera de finançar-ho. Fins i tot hem arribat a acceptar com a veritats inqüestionables alguns plantejaments que, com a mínim, exigirien un examen profund de la seva racionalitat. Se'ns diu, per exemple, que la millor situació és aquella en què les administracions dediquen més esforços a la despesa social, sense considerar que una despesa abundant en matèria d'atur o de prestacions bàsiques és una prova clara d'un mal funcionament de l'economia. Tampoc no hi ha consens sobre els efectes que pot comportar per a l'economia gravar uns o altres tipus de renda; a més, en determinades èpoques de bonança s'ha defensat simultàniament tant el creixement de l'Estat del benestar com també l'adopció de polítiques de reducció de la pressió fiscal. Les discrepàncies acadèmiques i ideològiques en aquesta matèria esdevenen gairebé esgarrioses.

I enmig de tots aquests debats, la crisi econòmica ens recorda una i vegada i l'altra la limitació dels recursos disponibles i la urgència d'assignar-los en funció de les necessitats més bàsiques. L'Estat del benestar no pot arribar a tot arreu. És terriblement difícil en temps de crisi i de disminució d'ingressos fiscals poder atendre els compromisos en matèria de pensions, de sanitat, d'educació i de prestacions d'atur. Fins i tot un projecte com la Llei de la dependència ha quedat pràcticament en paper mullat per manca de recursos de les parts afectades. A més, es tracta d'unes prestacions que tampoc no es poden reduir gaire, perquè el total de despesa pública en aquestes matèries és inferior a la mitjana de l'OCDE i, per exemple, les pensions que es perceben tampoc no són gens elevades.

El debat sobre el futur de l'Estat del benestar comporta algunes consideracions a curt i a mitjà termini. D'entrada, la necessitat de quadrar pressupostos i mantenir la sostenibilitat del sistema obliga a emprendre mesures de rectificació immediates. Tots recordem mesures que han hagut de ser ràpidament descartades o modificades, com ara la bonificació fiscal dels quatre-cents euros, o el xec nadó, que s'aplicaven de manera universal i sense cap relació amb la renda de les persones beneficiàries. També a curt termini totes les administracions, incloent-hi la catalana, han hagut d'adoptar mesures de contenció de despesa i d'atenció als objectius prioritaris per primera vegada en la història recent. Per a l'exercici 2011, els diferents departaments han hagut de conformar-se amb pressupostos inferiors als de l'exercici anterior, tot i que ha estat incrementat el percentatge que es dedica a despesa social. En definitiva, es tracta d'atendre les prioritats essencials, amb una cura absoluta dels recursos disponibles. Val a dir també que aquesta actuació no només és imprescindible per evitar l'esfondrament del model per ofec econòmic sinó que, a més, aquesta contenció és necessària per poder lluitar contra la crisi. El control de les xifres macroeconòmiques i del conjunt de la despesa és una condició sense la qual no podem aspirar a cap mena de recuperació. Així doncs, contenir l'Estat del benestar –sense deixar d'atendre cap necessitat essencial– és necessari tant perquè continuï existint com també per poder escapar de la crisi econòmica.

La reflexió a mitjà i a llarg termini és una altra. Fins i tot en el cas de no trobar-nos en situació de crisi, és evi-



dent que l'Estat del benestar no pot continuar creixent sense límit, perquè aquesta despesa acabaria engolint el conjunt dels ingressos. Òbviament, doncs, hi ha d'haver un límit en un lloc o l'altre, que cal saber trobar entre tots. Alhora, també hi ha un límit moral a l'Estat del benestar, que no és altre que la llibertat de les persones i de les famílies. Els dos límits van estretament lligats.

En primer lloc. Quin és el límit econòmic? Es tracta, no cal dir-ho, d'una qüestió complexa. En la primera meitat del segle XX, un economista reconegut com Colin Clark afirmava que un Estat que controlés més d'una quarta part de l'economia seria un perill per a la democràcia. Els temps han demostrat que no és ben bé així. També en despesa social les xifres resulten força diferents entre països i així, mentre al conjunt de l'Estat aquesta magnitud se situa en el 21% del PIB, aproximadament, a Suècia i altres països nòrdics arriba pràcticament al 30%. Però aquestes xifres no tenen gaire a veure amb la sostenibilitat del model. Pel que fa a les pensions, per exemple, disposem d'un sistema piramidal en què les percepcions dels més grans se satisfan amb càrrec a les aportacions dels qui treballen. I això s'ha demostrat letal en època de crisi, de tal manera que cal pensar indefugiblement a retardar l'edat de jubilació o cotitzar més. I el problema és la competitivitat: un augment de cotitzacions socials comporta un preu més elevat dels productes fabricats i més dificultats per competir amb d'altres països. Sense una economia productiva àgil i competitiva, qualsevol esperança de benestar és una entelèquia. I això ens ha de fer reflexionar, i molt.

L'altra qüestió és de caràcter moral. Hem assistit en els darrers anys a una progressiva intervenció de les administracions públiques en la nostra vida. Per un costat, les administracions han intentat controlar-ho tot i reglamentar cada acte fins a les més mínimes particularitats. Hem assistit a normes incomprensibles que intenten regular què hem de fer dins de cada casa o què hem de dir o deixar de dir als nostres fills. L'Estat, les administracions, no poden aspirar a controlar-ho tot, perquè això és incompatible amb la llibertat. Les persones i les famílies només es poden sentir lliures si se senten amb capacitat per decidir i, òbviament, esdevenen responsables d'elles mateixes. L'Estat del benestar, doncs, no es pot convertir en una mena de despotisme tou o agradable que, sota el parany de cuidar-nos sempre, acabi anul·lant la nostra llibertat. La llibertat responsable és l'altre límit del benestar.

És bo que l'Estat del benestar desenvolupi una activitat redistributiva de riquesa i que garanteixi una sanitat de qualitat per a tothom, unes pensions justes i, naturalment, una educació òptima per a tothom en funció de les seves capacitats intel·lectuals i per damunt de les seves capacitats econòmiques. És evident que l'Estat del benestar, tenint cura de les persones, ha actuat com a motor de la justícia social. La igualtat d'oportunitats en matèria d'ensenyament és una de les seves grans conquestes. Però aquesta actuació de l'Estat ha de ser subsidiària. La primera responsabilitat del benestar no és pas de les administracions, sinó de les persones i de les famílies. Catalunya, per exemple, va esdevenir una societat avançada no pas pel pes d'una administració pública pròpia i que no teníem, sinó pel pes i l'empenta de la seva societat civil. Som una societat que s'ha caracteritzat pel seu esperit emprenedor, per les ganes de treball i per la voluntat constant de superar les moltes dificultats que ens hem anat trobant. Aquests valors no s'han extingit ni resulten inadequats per als moments actuals. Ben al contrari, ara, en redefinir un model de benestar que retorni llibertats i que no ofegui la competitivitat, són més necessaris que mai.

## **Societat del Benestar**

En els darrers anys ha fet fortuna l'expressió "societat del benestar" contraposada a la d'"Estat del benestar". El que ve a dir és que per raons econòmiques i de sostenibilitat, les persones ja no podem continuar esperant que l'Estat ens ho resolgui tot i es faci càrrec de totes les nostres necessitats. Això no pot perdurar en el temps ni és compatible amb la nostra llibertat. Els primers responsables del propi benestar han de ser les persones i les famílies. L'Estat, les administracions, haurien de limitar-se a un paper subsidiari, especialment centrat a eliminar qualsevol supòsit d'exclusió social. Les administracions, en definitiva, en comptes de ser els proveïdors exclusius de l'educació o de la sanitat, s'han de convertir en la garantia que ningú no quedarà fora d'aquests serveis per les seves circumstàncies personals, familiars o econòmiques. Això no té res a veure amb polítiques liberals ni tampoc amb polítiques expansives de caire contraposat. Ben al contrari, és un objectiu per fer el trànsit de l'Estat del benestar a la societat del benestar. El futur de la societat del benestar crec que, malgrat la crisi i els vents que hi bufen en contra, és notable. Cal, però, saber adequar aquesta societat del benestar a una mida òptima i justa, que ens permeti ser econòmicament competitius i que, alhora, ens estimuli a aprofundir en els valors del treball i de la responsabilitat. Si és així, la societat del benestar té al davant un gran futur.

## Barcelona, una ciutat referent en benestar i qualitat de vida

Xavier Trias, alcalde de Barcelona

Ens trobem immersos en una crisi econòmica estructural, una crisi de llarga durada que, malgrat que en els seus inicis es va intentar minimitzar, malauradament és cada cop més dramàtica. La crisi actual és clarament econòmica, però té també unes implicacions socials innegables i, per tant, és des de les administracions més properes als ciutadans que hem d'oferir una resposta a aquelles persones que més ho necessiten.

Davant d'aquesta situació general, qualsevol acció política municipal s'ha d'orientar i s'ha d'emmarcar en tota una nova cultura política. Una nova cultura de govern que incorpori la imaginació, la capacitat de prioritzar, les idees clares, l'atenció a tothom i el bon servei públic com a valors que prenen una nova dimensió.

És impossible sortir d'uns moments difícils com aquests seguint patrons de treball ja apresos, des de la simple resistència. Fan falta nous rumbos, noves actituds i noves prioritats. No a curt termini sinó a mitjà i llarg termini, i no a quatre anys vista sinó a deu o a vint. Una estratègia similar a la que van bastir els estats del benestar, una veritable innovació econòmica i social sorgida de la desfeta de la guerra europea.

Acabada la Segona Guerra Mundial, els països europeus es van recuperar gràcies a un gran esforç col·lectiu. Els dos bàndols hi van perdre, en la guerra. I, en un context gens complaent per a ningú, tothom va cedir alguna cosa que considerava pròpia per reconstruir uns països malmesos i contribuir a aixecar-los econòmicament i socialment.

Avui dia, els valors col·lectius que van fer possible a Europa el naixement dels estats del benestar no han desaparegut, però s'han anat diluint en una societat dominada per l'individualisme, el consumisme i l'atomització social. Res no és perfecte ni immutable, i els valors sòlids de la postguerra europea, com ens recorda l'enyorat historiador Tony Judt, han donat lloc a valors menys sòlids, a una certa pèrdua de referents i, en alguns casos, a una manca de responsabilitat política i social.

Vivim en una societat en la qual massa gent creu que s'arriba a la felicitat a través del consum i on els patrons emprats per consumir qualsevol tipus de bé o servei s'acaben utilitzant per al consum dels serveis públics. Quan es pensa més en un mateix que en la col·lectivitat, s'exigeixen serveis de qualitat prestats amb immediatesa i proporcionats per un sistema d'accés fàcil i (aparentment) gratuït. Quan això succeeix, el risc d'abús s'incrementa. I l'abús, lluny de fomentar l'equitat, el que promou és la discriminació i la insolidaritat.

El repte de les nostres famílies i de les nostres societats és reeducar els ciutadans i ciutadanes en aquells valors que van fer possible i sostenible l'Estat de benestar. El que no podem pretendre és tenir tots els avantatges d'aquest model i no estar disposats a fer cap sacrifici. Cal recuperar el significat del concepte d'equitat que, a diferència del concepte d'igualtat en l'accés als béns i els serveis públics, vol dir treballar perquè les prestacions socials arribin a tothom que les necessita.

El fet que els nostres sistemes de benestar, especialment els sanitaris, pateixin una insuficiència financera crònica es veu agreujat per la crisi econòmica i això fa que s'hagi de demanar a tothom que hi participa (ciutadans, professionals, gestors, polítics, patronals, sindicats...) algun tipus de sacrifici. Aquest sacrifici, a vegades, per raó de les elevades expectatives posades en la funcionalitat d'aquests serveis, legítimament costa d'entendre a una part de la ciutadania.

La meua aposta com a alcalde de Barcelona és oferir uns serveis a les persones basats en l'equitat, la proximitat al ciutadà i la definició d'una xarxa d'utilització pública com a model de col·laboració entre els sectors públic i privat. El nostre objectiu és definir uns estàndards de qualitat obligatoris per a tot el sistema. L'avaluació serà objectiva i periòdica, i tindrà com a objectiu millorar els processos interns. Aquesta avaluació se centrarà primordialment en l'eficiència, l'atenció als ciutadans i el seu grau de satisfacció amb els serveis prestats.

Entre altres coses, totes les polítiques que es duguin a terme des de l'Ajuntament garantiran a tota la població la possibilitat de viure, desenvolupar-se, treballar i progressar a la ciutat, i també d'accedir, d'una manera qualitativa, als béns i serveis bàsics i, d'una manera equitativa, a l'educació, la sanitat, els serveis socials i la cultura.



Un dels objectius de la ciutat de Barcelona ha de ser que tots els ciutadans i ciutadanes puguin desenvolupar les seves potencialitats independentment del seu origen i edat. Això no significa que la ciutat hagi de ser uniforme en totes les escales, ni que a tot arreu hi hagi d'haver serveis idèntics. Significa que des de l'Ajuntament s'ha de garantir que a tots els districtes es donin les condicions bàsiques per a una bona qualitat de vida, oportunitats de prosperitat, i les bases del que el professor López-Casasnovas anomena benestar intergeneracional.

Com deia, cal retrobar la complicitat i la proximitat imprescindibles dels ciutadans amb Barcelona per donar atenció a les persones i tenir-ne cura en aquest esquema de crisi de llarga durada. És el moment de marcar prioritats. La prioritat màxima per la qual ha de treballar un Ajuntament com el de Barcelona és la de garantir que ningú no es quedi enrere, evitant els desequilibris, assegurant les prestacions socials i afrontant les reformes estructurals necessàries.

A la nostra ciutat cada dia hi ha més persones amb necessitats. La realitat de les necessitats socials de la ciutat de Barcelona i la seva gent supera els balanços acadèmics i institucionals, que sovint no inclouen ni la saturació, ni els retards, ni les llistes d'espera dels serveis. Tot i l'augment pressupostari que s'ha fet en acció social, estem molt lluny de donar resposta a les necessitats reals de la nostra ciutat.

Els conceptes d'inclusió i exclusió social reflecteixen amb claredat les situacions de risc a què s'enfronten les ciutats. La desigualtat creixent que caracteritza les societats avançades situa la pobresa com el principal factor d'exclusió social i de vulnerabilitat de les persones. Els efectes derivats de l'atur i la precarietat laboral, les situacions de discapacitat i dependència, l'afebliment de les relacions familiars i comunitàries, la ruptura constant de vincles afectius o la immigració, accentuen les necessitats de construir entre tots ciutats més inclusives. Continua havent-hi bosses de pobresa i d'exclusió a les quals no es pot arribar per raons d'eficiència i de manca de recursos i, a més a més, d'una gestió deficient.

Gaudir d'uns serveis de qualitat també vol dir establir una aliança entre les administracions públiques, el tercer sector i la iniciativa privada. Històricament, a Barcelona, igual que a Catalunya, la societat civil organitzada ha detectat i ha donat resposta a determinades necessitats de cobertura i d'atenció social. Amb el pas del temps, bona part d'aquests serveis s'han anat incorporant com a serveis bàsics del que anomenem Estat de benestar i s'han convertit en drets socials per als ciutadans i, alhora, en obligacions per als poders públics. Per aquest motiu, els poders públics, quan han de proveir aquests serveis, han de prioritzar tenint en compte l'aportació que avui significa el tercer sector.

El tercer sector ha d'actuar com un agent actiu generador de riquesa, creador de llocs de treball, prestador de serveis de qualitat i eix en l'atenció a les persones. En el nostre cas, volem potenciar i prestigiar el tercer sector a Barcelona, apostant per la professionalitat, l'acreditació i l'avaluació dels serveis que s'ofereixen. Alhora que cal tenir present el tercer sector en el moment de planificar els recursos i els serveis que la ciutat ofereix.

Les ciutats d'èxit són aquelles que tenen uns dirigents que les serveixen amb honestedat i dedicació, i aquelles on la gent que hi viu se sent implicada i il·lusionada per uns objectius comuns. La ciutat aconseguirà establir una nova complicitat amb els ciutadans si recuperem la confiança mútua i treballem de manera conjunta per assolir aquest objectiu. Això, com hem vist, és possible si es disposa la màxima confiança en la societat, si es creu que la fórmula d'èxit ha de sortir d'ella mateixa, del seu interior, dels valors que han projectat Barcelona a l'exterior, de la coresponsabilització en l'objectiu i de l'exercici dels deures i les responsabilitats.

Des de l'Ajuntament de Barcelona volem endegar un programa rigorós d'ajuda a les entitats socials, començant per les locals. Les persones organitzades a través d'entitats són un valor de primera magnitud atès que generen complicitat, responsabilitat i calidesa en la millora educativa, social i cultural. Optem per aquest tipus d'actuacions.

Es fa necessari enfortir les entitats socials, culturals i educatives del municipi amb programes de suport a les seves activitats, entre les quals la formació, l'assessorament i el voluntariat han de tenir un paper clau, dotant les entitats de contractes programa i/o convenis que garanteixin la prestació de serveis de qualitat als barcelonins i barcelonines i en garanteixin la continuïtat al llarg dels anys.

Defensem un canvi de model que passi per bastir nous ponts entre la política i la societat i per recuperar una nova complicitat amb la ciutadania. Des de l'Ajuntament de Barcelona governarem la ciutat amb l'objectiu que els seus ciutadans formin part de la ciutat i participin del seu èxit i del seu desenvolupament. Sense l'ajut, la complicitat, la participació i la implicació dels barcelonins i barcelonines, la ciutat no podrà avançar ni assolir els reptes pendents que ha d'afrontar.

És per això que hem fet l'aposta per un sistema integral de qualitat. Un sistema més àgil que inclogui les noves formes de gestió i una col·laboració més àmplia entre el sector públic i el privat. Un sistema que motivi i impliqui tots els professionals i garanteixi, mitjançant la xarxa d'utilització pública, la qualitat dels serveis prestats.

## El futur de l'Estat de benestar

### Jordi Hereu, president del grup municipal del PSC a l'Ajuntament del Barcelona

Una de les principals conseqüències de la crisi econòmica són els dubtes sobre la sostenibilitat i el futur del nostre sistema de benestar, si més no en els termes en què s'ha desenvolupat fins ara.

La necessària austeritat i el control del dèficit públic van acompanyats de discursos que defensen la necessitat d'empetir el nostre Estat de benestar en un moment en què, paradoxalment, és més necessari que mai. Davant les dificultats generades per la crisi econòmica la raó de ser de les polítiques socials pren tota la seva dimensió. Al mateix temps, però, el sistema de benestar es troba més qüestionat que mai.

Un fet que, tot i semblar allunyat de les ciutats, afecta de ple moltes de les polítiques que es duen a terme des de les institucions locals.

Perquè les ciutats han esdevingut, en els darrers anys, les grans protagonistes de l'acció política. A la dimensió global, cada cop més present en la societat actual com a conseqüència dels processos d'internacionalització i globalització, s'hi ha sumat la dimensió local.

Allò que és local ha esdevingut un marc de referència fonamental per al disseny i la implementació de polítiques en la mesura en què les ciutats s'han convertit en escenaris, i sovint en gestores, de fenòmens globals. I molt especialment en l'àmbit de les polítiques socials.

En aquest sentit, la crisi econòmica ha posat en relleu la importància de les ciutats com a garantia del nostre Estat de benestar. Des de les ciutats hem fet grans esforços per respondre a situacions de risc social, per protegir aquells ciutadans als quals la crisi ha abocat a situacions de gran dificultat.

I Barcelona n'és un gran exemple. Malgrat la crisi existent en els darrers anys, durant la darrera legislatura liderada per un govern de progrés a la ciutat s'ha dut a terme una gran inversió social: 1.086 milions d'euros destinats a polítiques d'atenció a les persones.

Una manera de fer que respon a una convicció i a un model de ciutat molt determinat. Perquè, des del meu punt de vista, una ciutat és cohesionada o no és ciutat.

Sense cohesió Barcelona no seria Barcelona. Parlaríem d'un indret sense ànima, d'un conjunt d'habitatges i persones que viuen les unes al costat de les altres; però no parlaríem de Barcelona.

Nosaltres, l'estratègia social no l'hem potenciat a partir de la crisi sinó que forma part inherent d'un projecte que vam concebre quan creixíem al 3%.

És aquesta estratègia de llarg recorregut la que ens ha permès aguantar millor els efectes de la crisi a la ciutat. I seran aquestes bases sòlides les que ens permetran sortir-ne reforçats, n'estic convençut.

Ara, els desafiaments de la crisi, l'extensió del risc social a persones o famílies sense problemàtiques socials prèvies, sumada a les desigualtats que encara persisteixen, ens obliguen a estar més amatents que mai a no abaixar la guàrdia.

A més, no podem oblidar que una ciutat cohesionada és una ciutat atractiva per a la inversió i per a la nova economia. I això en època de crisi és fonamental. Perquè més inversió i més empreses signifiquen més llocs de treball i, per tant, més cohesió.

En canvi, menys inversió en polítiques socials és sinònim de menys competitivitat i menys futur. En aquest sentit, estic convençut que els serveis i equipaments que configuren el nostre sistema de benestar no són un llast per al pressupost, al contrari, són la millor inversió de futur.

Perquè, no seria posar pals a les rodes de la recuperació econòmica i el creixement reduir la inversió en una educació de qualitat per a tothom o retallant en universitats, per exemple? Estic convençut que seria així, que la retallada en aquests àmbits ens impediria posar la nostra economia al nivell de les principals economies europees.

La crisi ha de servir per repensar les nostres polítiques socials, per fer-les més eficients i més ben dirigides a la igualtat d'oportunitats. Però la crisi no pot ser l'excusa per fer marxa enrere en els grans avenços en polítiques socials que s'han produït en els darrers anys; i encara menys afeblir els pilars socials i econòmics d'un futur que demana mínimes certeses.

La solució, doncs, no és desatendre la ciutadania sinó la coresponsabilitat i la priorització. La coresponsabilitat, en primer lloc, de totes les administracions en la prestació dels serveis (fins ara les ciutats han assumit nombroses competències que no els corresponien per atendre certes necessitats socials).

I, en segon lloc, la coresponsabilitat de la ciutadania. Els ciutadans i ciutadanes que, com a usuaris dels serveis i les prestacions de l'Estat de benestar i conscients de les dificultats, fan un ús responsable dels serveis públics.

És el moment, també, de la serenor. No podem deixar-nos endur per l'obsessió del curt termini. La crisi no tindrà una solució ràpida. És responsabilitat de tots i cadascun dels governs ser-ne conscients i saber-la gestionar amb serietat, amb el cap fred i sense alarmismes. I això significa saber prioritzar i tenir clar que no podem sacrificar-ho tot en nom de la necessària austeritat i contenció.

No podem posar en perill els serveis de benestar, fer marxa enrere en els grans avenços aconseguits en la qualitat de vida de la ciutadania. No podem permetre una sortida de la crisi a dues velocitats o en què uns paguin més que els altres les conseqüències de la difícil situació. És moment de sacrificis, sí, però en aquest punt també reclamo la progressivitat. No podem demanar més sacrificis als qui tenen menys. I és en aquest sentit que garantir el nostre sistema de benestar és fonamental.

Les crisis són moments de canvis. Però poden ser canvis en moltes direccions: cap al progrés, o en sentit contrari. I és per això que cal estar amatents perquè la crisi no pot ser l'excusa per anar cap enrere sinó per avançar en el model de ciutat cohesionada.

És en aquest sentit que a Barcelona, sota el meu govern, hem blindat les polítiques socials. Es blindar quan es veu que algunes polítiques poden estar amenaçades. I blindar vol dir, també, prioritzar. Estar-se de moltes altres polítiques però no tocar i defensar les polítiques socials.

I ho hem fet alhora que conteníem la despesa. Per tant, es pot ser auster, gestionar bé i contenir la despesa, això sí, tenint clar què prioritzem i on retallem.

A Barcelona, el govern que jo encapçalava va reduir el pressupost el 9% i va continuar prestant serveis essencials, invertint on no es pot deixar de fer-ho i impulsant projectes de futur. I l'Ajuntament és l'Administració més solvent. Una fórmula d'èxit que exigeix que no es posi en perill, que el nou govern mantingui.

Hem resolt l'equació més difícil, hem fet possible benestar i solvència en un moment econòmic complicat. Barcelona, un cop més, pot esdevenir ciutat de referència. La ciutat que marqui el camí de com garantir les polítiques de benestar, assegurant la solvència i l'austeritat necessàries per superar la crisi econòmica.

## Reflexions sobre l'Estat del benestar

**Salvador Guillermo, Director d'Estudis Econòmics i Fiscals de FTN**

Aquesta aportació només té la voluntat de contribuir al debat sobre l'anomenat Estat de benestar. Aquest petit recull de reflexions es planteja si només hi ha un model d'Estat de benestar; si aquest és flexible i variable en el temps i les circumstàncies; com es finança?; i sobre qui es carrega l'Estat de benestar, especialment pel que fa a les relacions intergeneracionals; quines variables tenen una influència sobre la definició de l'Estat de benestar, entre d'altres.

Un primer vector important que hi té incidència, i que especialment n'hi tindrà, és la demografia, que té un fort impacte econòmic a llarg termini. En aquest sentit, cobra rellevància el fet de l'envelliment de la població, que en termes econòmics suposa un increment de la població inactiva respecte del total de població. Per la qual cosa el percentatge d'inactius augmentarà significativament en els propers anys. A una baixa taxa de fecunditat –que se situa en 1,4 naixements per dona– cal afegir-hi, afortunadament, l'augment de l'esperança de vida, que passarà de 83,9 anys el 2008 a 89,6 anys el 2060 a Espanya per a les dones segons les previsions d'Eurostat. En el cas dels homes, l'any 2060 se situarà en 84,9 anys (davant dels 77,4 actuals). Aquest envelliment de la població portarà a un augment significatiu de la taxa de dependència.

Així, per exemple, quan en una família augmenta el nombre de “dependents” (ja siguin nens o persones grans) la resta de la família pot fer un repartiment més acurat del temps i els recursos que dedica a cadascun d'ells o bé augmentar-los, cosa que en aquest darrer cas es farà a costa del temps i els recursos de la resta de persones de la família. Per tant, totes i cadascuna de les opcions són legítimes, només cal definir si volem més solidaritat intergeneracional, és a dir, si volem que a l'herència que deixarem als nostres fills hi hagi més càrregues (per exemple, més impostos per finançar les prestacions derivades de l'augment del volum i el percentatge de persones grans), o si cal ajustar-la acuradament per tal de poder tenir un equilibri intergeneracional entre les prestacions que podran tenir els uns i les càrregues que podran assumir els altres.

En aquest sentit, les projeccions que fa la Comissió Europea sobre la sostenibilitat de la despesa pública a llarg termini i en l'horitzó de l'any 2060 suposen un fort augment de la despesa pública davant de l'envelliment de la població. Així, l'increment de la despesa pública a la UE-27 serà de 4,6 punts de PIB entre 2010 i 2060, derivat de l'increment de la despesa per pensions (2,7 punts), de la despesa de salut (1,3 punts) i de la despesa de dependència (1,3 punts), que seran compensades molt lleugerament per la reducció (0,2 punts) de la despesa en desocupació i educació (vegeu quadre 1, a l'annex).

En el cas d'Espanya, l'augment de la despesa encara resultarà més significatiu i es xifra, per part dels serveis de la Comissió Europea, en un augment de la despesa pública de 8,3 punts de PIB, ocasionat essencialment per l'augment de la despesa en pensions (6,2 punts) i la despesa en salut (1,6 punts).

Per tant, ens trobem que la sostenibilitat de les finances públiques espanyoles serà molt més difícil, i que l'esforç en els ingressos haurà de ser molt més significatiu per tal de cobrir l'augment destacat de la despesa pública associada a l'envelliment de la població.

Sens dubte, les prestacions derivades de pensions són la despesa quantitativa més important i la que tindrà un impacte més gran en el període 2010-2060 segons les previsions. En aquest sentit, i segons es pot veure al quadre 2 (vegeu annex), la ràtio de benefici de les pensions (entesa com el percentatge que representa la previsió o la generositat del sistema de pensions amb relació al salari mitjà de cada país) se situa, en el cas espanyol, l'any 2060, a la part alta, amb un 52% (baixant 6 punts, del 58% estimat el 2007). L'any 2060, els grans països europeus se situen en el 48% a França (que baixa des del 63% del 2007); Itàlia amb un 47% (que baixa des del 68% del 2007) o Alemanya que quasi no varia aquesta ràtio i és del 38% el 2060; i finalment el Regne Unit, que es troba al 37%. Per tant, la generositat del sistema públic de pensions a Espanya (en comparació amb els principals països europeus) se situa a la part alta, per la qual cosa aquesta ha de ser una consideració que cal tenir en compte en el procés de sostenibilitat a llarg termini de les finances públiques espanyoles, cosa que ja s'ha fet, en part, amb la reforma del sistema de pensions, d'aplicació gradual, que acaba d'aprovar el parlament espanyol.

Tot això aporta llum a la necessitat d'articular un Estat de benestar de caràcter flexible i a defugir de la defen-

sa numantina de l'estatus quo aliè als brutals canvis demogràfics i econòmics que això comporta.

També cal assenyalar que l'Estat de benestar no és una opció, en el sentit dels que hi estan a favor i els que hi estan en contra, ja que aquesta és una dialèctica que enganya. La pregunta és quin Estat de benestar ens podem pagar, i la segona com es paga. Si sota el principi de defensa de l'Estat de benestar, per raó de cohesió social, es transfereixen cada cop més endeutament i més càrregues a les generacions futures, aquestes ho patiran més intensament. No podem oblidar que la taxa de fecunditat és força baixa i que, per tant, la càrrega caurà sobre una població activa més petita. És a dir que haurà de suportar més inactius per cada actiu.

Tot això ens permet fer, sens dubte, una reflexió molt més serena i oberta sobre el que volem per a nosaltres i per als nostres fills i néts. No podem pensar en el problema pensant només en nosaltres i en la defensa de l'estatu quo, sinó que hem de contemplar la situació en el conjunt de la societat activa i de les generacions venidores.

Totes aquestes reflexions no posen en dubte el model que hi ha a Europa, i també a casa nostra, que és el model social conjuntament amb un model econòmic competitiu, que no són contraposats entre si sinó que, ben al contrari, ambdós es necessiten.

No té sentit, en la cultura i els valors europeus, una economia competitiva si no hi ha també un paper destacat per a la cohesió social, però no pot haver-hi cohesió social sense una economia competitiva. Són les dues cares d'una mateixa moneda, i el que cal no és enfrontar-les, sinó harmonitzar-les perquè caminin plegades amb aquest model de societat que caldrà reformar per adaptar-la a la nova realitat, però sense perdre la filosofia que arreu d'Europa hi ha hagut respecte al desenvolupament del model d'economia social de mercat.

Justament, enguany, ens trobem que la crisi ha malmès les finances públiques, i que l'ajustament de la despesa pública s'ha hagut de fer amb independència del color del partit del govern. Per això, la lluita per la competitivitat de la nostra economia és la condició necessària per poder desenvolupar polítiques de cohesió, sempre que aquestes es dimensionin a la realitat econòmica i no ofeguin els incentius i el creixement econòmic.

També cal assenyalar que els problemes a llarg termini són oblidats ràpidament per la classe política, i més quan aquests poden tenir algun risc o cost polític. El problema de la productivitat a Espanya, del seu dèficit exterior i de la seva elevada dependència energètica, és present des de fa molts anys, no arriba ara amb la crisi, i l'hem de resoldre entre tots si volem un creixement continuat i sostenible a llarg termini. L'ocupació i la millora de la productivitat han de ser el principal objectiu econòmic per als propers anys hi hagi o no una recuperació conjuntural a curt termini.

La revisió de l'Estat de benestar s'ha de fer en atenció a les necessitats de cadascun, defugint les restriccions lineals –que en termes polítics tenen menys costos, ja que tots hi perdem o hi guanyem en termes relatius– i prioritant la despesa. Per tant, ens hem de preguntar si la despesa en transports públics ha de tenir aquest nivell de subvenció; o si a la despesa en universitats hi han de contribuir més els alumnes, reforçant el principi d'oportunitat mitjançant beques per als que no s'ho puguin permetre; o si cal introduir mecanismes de copagament (i valorar si suposen o no canvis importants en la cohesió social, que produeixin un rebuig fort i generalitzat). Són moltes les preguntes, i més que ens toca fer-ne, en aquests moments de crisi i de dificultats dels comptes públics.

Finalment, també cal que ens preguntem si l'Estat de benestar és només un Estat de drets, o si també hi ha d'haver obligacions. Si és ben cert que cal donar suport a les persones, també cal que els exigim responsabilitats. Podem continuar pagant les despeses universitàries (amb un alt grau de subvenció) quan el 40% dels estudiants deixen o abandonen els estudis? I alhora allargar les llistes d'espera a la sanitat pública com a conseqüència dels ajustaments necessaris de les nostres finances públiques?

No es pot pensar en un Estat de benestar sense que hi hagi responsabilitat, sense que hi hagi una prestació acurada dels serveis públics que també passa per una millora de l'eficiència de la gestió pública que potencii la seva productivitat i que sigui sensible, i no pas aliena, a la competitivitat de la nostra economia.

Com s'ha exposat a l'inici, no es tracta de posicionar-se davant l'Estat de benestar, sinó de reflexionar-hi i de

fer-lo viable i factible per al futur, obviant posicions de defensa numantines que poden ser lloables però gens útils.

Quadre 1

### Increment de la despesa pública (en % del PIB) per l'envelliment de la població

	Despesa de pensió		Salut		Dependència		Despesa d'atur i educació		Total	
	2010	2010/60	2010	2010/60	2010	2010/60	2010	2010/60	2010	2010/60
Bèlgica (BE)	10.3	4.5	7.7	1.1	1.5	1.3	7.3	-0.3	26.8	6.6
Bulgària (BG)	9.1	2.2	4.8	0.6	0.2	0.2	3.0	0.2	17.1	3.2
República Txeca (CZ)	7.1	4.0	6.4	2.0	0.2	0.4	3.3	0.0	17.0	6.3
Dinamarca (DK)	9.4	-0.2	6.0	0.9	1.8	1.5	8.0	0.1	25.2	2.2
Alemanya (DE)	10.2	2.5	7.6	1.6	1.0	1.4	4.6	-0.4	23.3	5.1
Estònia (EE)	6.4	-1.6	5.1	1.1	0.1	0.1	3.2	0.3	14.8	-0.1
Irlanda (IE)	5.5	5.9	5.9	1.7	0.9	1.3	5.3	-0.2	17.5	8.7
Grècia (EL)	11.6	12.5	5.1	1.3	1.5	2.1	3.8	0.1	21.9	16.0
<b>Espanya (ES)</b>	<b>8.9</b>	<b>6.2</b>	<b>5.6</b>	<b>1.6</b>	<b>0.7</b>	<b>0.7</b>	<b>4.8</b>	<b>-0.2</b>	<b>20.0</b>	<b>8.3</b>
França (FR)	13.5	0.6	8.2	1.1	1.5	0.7	5.8	-0.2	29.0	2.2
Itàlia (IT)	14.0	-0.4	5.9	1.0	1.7	1.2	4.3	-0.2	26.0	1.6
Xipre (CY)	6.9	10.8	2.8	0.6	0.0	0.0	5.8	-0.6	15.5	10.7
Letònia (LV)	5.1	0.0	3.5	0.5	0.4	0.5	3.3	0.3	12.3	1.3
Lituània (LT)	6.5	4.9	4.6	1.0	0.5	0.6	3.5	-0.4	15.1	6.0
Luxemburg (LU)	8.6	15.3	5.9	1.1	1.4	2.0	4.0	-0.3	19.9	18.2
Hongria (HU)	11.3	2.6	5.8	1.3	0.3	0.4	4.5	-0.3	21.8	4.0
Malta (MT)	8.3	5.1	4.9	3.1	1.0	1.6	5.0	-0.7	19.2	9.2
Països Baixos (NL)	6.5	4.0	4.9	0.9	3.5	4.6	5.6	-0.2	20.5	9.4
Àustria (AT)	12.7	1.0	6.6	1.4	1.3	1.2	5.2	-0.2	25.7	3.3
Polònia (PL)	10.8	-2.1	4.1	0.8	0.4	0.7	3.8	-0.6	19.1	-1.1
Portugal (PT)	11.9	1.5	7.3	1.8	0.1	0.1	5.6	-0.4	24.9	2.9
Romania (RO)	8.4	7.4	3.6	1.3	0.0	0.0	2.7	-0.2	14.7	8.5
Eslovènia (SI)	10.1	8.5	6.8	1.7	1.2	1.7	5.1	0.7	23.1	12.7
República Eslovaca (SK)	6.6	3.6	5.2	2.1	0.2	0.4	2.9	-0.6	14.9	5.5
Finlàndia (FI)	10.7	2.6	5.6	0.8	1.9	2.5	6.4	0.0	24.7	5.9
Suècia (SE)	9.6	-0.2	7.3	0.7	3.5	2.2	6.6	0.0	27.1	2.7
Regne Unit (UK)	6.7	2.5	7.6	1.8	0.8	0.5	4.0	0.0	19.2	4.8
UE - 27 estats membres (EU-27)	10.2	2.3	6.8	1.4	1.3	1.1	4.9	-0.2	23.2	4.6
Estats membres de la UE (EA)	11.2	2.7	6.8	1.3	1.4	1.3	5.0	-0.2	24.5	5.1

Font: Comissió Europea.



Quadre 2

**Benefici - Ràtio**

	Pensions públiques			Pensions públiques i privades			Canvi en PIB ràtio-benefici
	2007	2060	% canvi	2007	2060	% canvi	
Bèlgica (BE)	45	43	-4				-1.0
Bulgària (BG)	44	36	-20	44.4	40.9	-7.8	-1.8
República Txeca (CZ)	45	38					-1.2
Dinamarca (DK)	39	38	-4	64.0	74.6	16.6	-0.5
Alemanya (DE)	51	42	-17	51.4	42.5	-17.3	-2.2
Estònia (EE)	26	16	-40	26.5	21.8	-17.7	-3.1
Irlanda (IE)	27	32	16				0.7
Grècia (EL)	73	80	10				0.8
<b>Espanya (ES)</b>	<b>58</b>	<b>52</b>	<b>-10</b>	<b>62.1</b>	<b>56.9</b>	<b>-8.3</b>	<b>-1.7</b>
França (FR)	63	48	-25				-4.0
Itàlia (IT)	68	47	-31				-5.5
Xipre (CY)	54	57	5				-0.3
Letònia (LV)	24	13	-47	24.0	24.8	3.5	-3.9
Lituània (LT)	33	28	-16	33.1	32.5	-1.9	-1.8
Luxemburg (LU)	46	44	-4	45.8	44.0	-3.9	1.2
Hongria (HU)	39	36	-8	38.9	37.6	-3.2	-1.1
Malta (MT)	42	40	-6				-0.5
Països Baixos (NL)	44	41	-7	73.8	80.9	9.6	-0.6
Àustria (AT)	55	39	-30				-5.0
Polònia (PL)	56	26	-54	56.2	31.2	-44.4	-7.1
Portugal (PT)	46	33	-29	47.3	32.6	-31.2	-4.5
Romania (RO)	29	37	26	29.4	41.4	41.0	1.7
Eslovènia (SI)	41	39	-6	40.9	40.2	-1.7	-0.7
República Eslovaca (SK)	45	33	-27	45.2	40.2	-19.9	-2.4
Finlàndia (FI)	49	47	-5				-0.9
Suècia (SE)	49	30	-39	63.9	46.4	-27.5	-4.3
Regne Unit (UK)	35	37	7				0.5
Unió Europea - 27 estats membres (EU-27)							
Estats membres de la Unió Europea (EA)							
Font: Comissió Europea.							

## L'Estat del benestar, qüestió de voluntats

Pilar Castellà Orradre i Eva Pino Sánchez, Secretaria d'Igualtat i Polítiques Socials de la UGT de Catalunya

El nostre Estat de Benestar és significativament millorable, no està del tot desenvolupat i encara té un recorregut a fer. I és ara, amb la crisi a sobre i quan els recursos públics disminueixen, quan hi ha moltes persones que es troben en situacions de vulnerabilitat i les desigualtats ens poden dirigir cap a una fractura social, quan és més necessari que mai invertir en polítiques socials i en serveis públics com a condició necessària per cobrir les necessitats de la ciutadania i garantir una societat cohesionada i més igualitària, però també com una veritable garantia de creixement econòmic i de creació d'ocupació. Si el problema per mantenir l'Estat de Benestar són els recursos públics disponibles, hauríem d'analitzar què hem de fer per incrementar-los sense pressuposar que el problema rau en un motiu econòmic, sinó que, al cap i a la fi, el problema és polític perquè les possibilitats de finançar un Estat de benestar més potent són reals i si aquestes possibilitats no es porten a la pràctica és només perquè les polítiques que s'adopten no hi donen suport.

Ens hauríem de preguntar per què volem tenir Estat de benestar i per què hem d'invertir més en aquest que no pas en la potenciació d'un mercat privat de serveis i assegurances. Per justícia social. El filòsof John Rawls va plantejar que els principis de justícia es trien darrere un vel d'ignorància que anul·la els efectes de les diferents contingències que posen les persones en situacions desiguals i en temptacions d'explotar les circumstàncies naturals i socials en benefici propi. Si tots ens poséssim aquest vel, ignorant d'aquesta manera la nostra posició o classe social, el nostre sexe, la nostra intel·ligència, salut i habilitats, etc., segurament conclouríem en principis justos per a tots sense privilegiar un determinat col·lectiu. L'Estat de benestar s'hauria d'estendre sota aquest principi i potenciar una societat més igualitària, ja que en una lògica de mercat no hi ha espai per a la justícia, ni la solidaritat, ni principis col·lectius, ni gairebé per a principis ètics.

Aprofitant l'actual moment de gran incertesa i crisi econòmica brollen més que mai les veus defensores del desmantellament de l'Estat de benestar amb discursos persistents que pretenen debilitar, i fins i tot liquidar, les conquestes socials de les persones treballadores. Assistim en aquests dies a un atac sense treva cap al nostre Estat de benestar legítimament pels dogmes neoliberals que perceben la despesa pública social com un perill per a l'estabilitat econòmica del país i empren la crisi com la gran excusa per poder aprimar l'Estat de benestar i retallar encara més la despesa en polítiques socials, educatives, sanitàries, etc.

Tot Estat de Benestar se sustenta sobre dos pilars. L'un és la despesa social, bàsicament en educació, sanitat i protecció social, però ampliable a altres camps com la promoció de l'autonomia personal, l'habitatge, la promoció o el foment de l'ocupació, etc. I l'altre els ingressos obtinguts a partir d'un sistema fiscal progressiu. Els darrers anys aquests dos pilars estan rebent cops durs, amb una tendència política a augmentar la regressivitat fiscal que se suma a la contenció de la despesa social. Aquesta tendència, al nostre país, eixampla tant la bretxa social de la despesa social com la bretxa fiscal de les societats espanyola i catalana respecte a l'europea. La pressió fiscal a Espanya se situa en un 32%, davant el 43% d'alguns països nòrdics, mentre que la despesa pública social com a percentatge del PIB se situa en un 20,3%, davant el 27% de la mitjana de la Unió Europea dels 15.

Aquesta bretxa s'explica en part pel desenvolupament tardà del sistema fiscal i de benestar espanyol, fruit dels anys perduts per la dictadura. En canvi, a Europa, el model de postguerra va aconseguir implantar dins l'ideari polític, principalment als governs socialdemòcrates, que no només era desitjable que una nació obtingués un nivell adequat de producció i part d'aquesta es materialitzés en renda disponible per a les famílies, sinó que també era important la recaptació estatal de part dels recursos generats per a una posterior distribució de la renda de forma justa i equilibrada.

És a partir d'aquell moment quan a les administracions públiques se'ls atorga una de les principals funcions: la reassignació de recursos de què disposa un país a través de les polítiques socials per crear així un incipient Estat del benestar.

El nivell i la intensitat de la capacitat de reassignar recursos depenen, òbviament, en un grau altíssim, de la intensitat i la manera en què l'Estat recapta i a partir de la qual es poden dur a terme les diferents polítiques. En canvi, la tendència dels governs en política fiscal durant els darrers 30 anys ha estat la d'afavorir les ren-

des provinents del capital –eliminació de l'impost de successions, eliminació de l'impost del patrimoni, entre d'altres– davant les del treball alhora que s'incrementaven els impostos indirectes en detriment dels directes. Ara, en conseqüència, la ciutadania amb rendes més altes –que habitualment disposa de més rendes del capital– suporta una càrrega fiscal inferior a la de rendes baixes, la qual cosa fa disminuir la pressió fiscal mitjana.

A aquesta estructura cada cop més regressiva del sistema fiscal, on cada cop paguen menys els qui més tenen, hi hem d'afegir els "forats" a través dels quals es colen els recursos que no tributen. Els paradisos fiscals i centres offshore són instruments per evadir impostos al servei de les classes dominants i no dels assalariats.

D'altra banda, el frau fiscal –que equival a una quarta part del PIB– s'incrementa i, en termes relatius, per part dels propietaris de capital i no per part dels assalariats, ja que els mecanismes de control s'estableixen sobre les rendes del treball i és més fàcil cometre frau per a qui no està en nòmina. Dels fets anteriors es desprèn la tesi que sustenta que les classes treballadores suporten una pressió fiscal més gran que les capitalistes i adinerades.

En els darrers anys, la política fiscal espanyola, lluny d'aproximar-se als estàndards fiscals europeus, ha engrandit la bretxa iniciada amb la dictadura i està afavorint l'acumulació i no-redistribució de la riquesa. Així, les darreres reformes fiscals aprovades a Espanya han augmentat la regressivitat del sistema:

*Es va eliminar l'impost sobre el patrimoni, un impost que gravava –i sobretot controlava– les grans fortunes.*

*Es va eliminar la progressivitat en la tributació de les rendes del capital en l'impost sobre la renda de les persones físiques amb l'aplicació d'una única tarifa del 18% sobre tals rendes independentment de la seva quantia o procedència. Posteriorment es va aplicar una mesura de progressivitat insuficient per fer tributar més les rendes de capital superiors a 6.000 euros.*

*Es va reduir substancialment la tributació de les rendes empresarials reduint 5 punts percentuals la tarifa en l'impost de societats (la tarifa general de l'impost va passar d'un 35% a un 30% i la tarifa per a pimes d'un 30% a un 25%). A més, al final del 2010 es va ampliar la reducció impositiva a les empreses.*

*Es va aprovar un augment de 2 punts de l'impost sobre el valor afegit, un impost indirecte que no té en compte la capacitat econòmica del subjecte i que afecta més les persones de rendes baixes, que dediquen un percentatge més gran dels seus ingressos al consum.*

*Es va eliminar o reduir substancialment l'impost sobre successions i donacions a través de les consecutives reformes per part dels governs autonòmics, l'última la del Govern de la Generalitat de Catalunya.*

En paral·lel, les darreres reformes fiscals han reduït la progressivitat en l'estructura de l'impost sobre la renda de les persones físiques que grava fonamentalment les rendes del treball. La reducció de trams en l'impost ha suposat un augment de la pressió fiscal per a les rendes del treball mitjanes i baixes, però no per a les altes.

En definitiva, tots aquests canvis han anat configurant un sistema tributari cada cop més regressiu i que exerceix una pressió fiscal més alta sobre les persones que tenen com a principal font d'ingressos el salari, alhora que es renuncia a un important nombre de recursos tributaris dels quals disposaven les administracions abans d'aquestes reformes per fer polítiques públiques.

Per tant, no és cert que no hi hagi recursos suficients per sustentar el nostre Estat del benestar. N'hi ha i han augmentat exponencialment durant els anys de bombolla immobiliària, però el problema és que no es recapten, perquè els seus propietaris no estan obligats a tributar, o disposen de mecanismes per evadir el pagament dels impostos, o bé no declaren aquests ingressos cometent frau fiscal. Això succeeix perquè no hi ha una voluntat política real i ferma de plantar-se davant els interessos i privilegis d'uns quants que, sota l'excusa de la globalització del capital, aconsegueixen mantenir l'estatu quo de classe privilegiada.

No és casual que per a alguns l'accent sobre el futur de l'Estat de benestar es posi únicament en la reducció de la despesa econòmica que comporta. Per a molts altres l'accent s'ha de posar en com incrementem els ingressos disponibles ja que veiem del tot necessari que el nostre Estat de benestar disposi de més recursos econòmics. La despesa social ha de ser vista com una inversió en futur perquè d'altra manera només generarem un Estat de benestar merament assistencial, de cobertures mínimes, en el qual només les persones que puguin el complementaran amb la contractació de serveis i assegurances privats.

Quan un govern no prioritza les necessitats socials i no les satisfà posa en perill la cohesió, atès que deixa d'actuar com a garant del principi d'igualtat d'oportunitats i deixa les persones que es troben en situacions més

desfavorides i vulnerables sense possibilitat de recuperació i les empeny a aconseguir els serveis que necessiten en l'oferta privada. Aquesta oferta, regida per la llei del mercat, serà més cara i pot excloure persones que la necessiten alhora que possiblement en farà endeutar d'altres, però com que no seran els governs els endeutats, sinó que ho serem nosaltres, fomentarà nous negocis per a la banca, encantada de tenir-nos endeutats perquè ho tindrà més fàcil per imposar les condicions que vulgui als nostres préstecs.

Es difícil defensar que la majoria de les persones vulguin afavorir els interessos econòmics d'uns quants i els interessos que aquests representen per sobre del benestar de les persones que conformen el país. És per diluir aquesta voluntat i decisió de la majoria que els defensors del desmantellament de l'Estat de benestar atresoren les imposicions neoliberals que vénen d'Europa i dels organismes econòmics internacionals, per intentar camuflar així els seus propis interessos.

La qüestió és que no calen vels d'ignorància per saber que és voluntat de la majoria de la ciutadania disposar i sostenir un Estat de benestar fort que permeti el desenvolupament de les persones en igualtat de condicions, i aquest fet hauria de legitimar i de comprometre tot govern a sostenir-lo i garantir-lo. El compromís per tenir un Estat de benestar que no sigui retallat amb l'excusa que no és sostenible és de tots. Són motius econòmics, però no problemes, els que qüestionen el futur de l'Estat de benestar, i per garantir-ne el seu futur només cal prendre les decisions encertades.

## El sistema de protecció, en el llindar de la transformació?

Jordi Merino i Noé, Unitat de Sociologia. Universitat de Girona

### El no-traspàs de la riquesa a l'àmbit de la protecció social

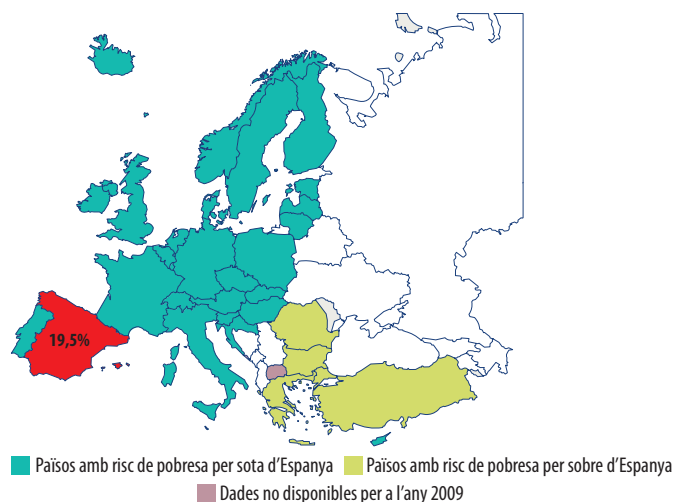
La darrera etapa de creixement econòmic a Espanya –l'anterior a 2007– es va caracteritzar per un desenvolupament ininterromput, amb unes taxes d'ocupació elevades, per la incorporació massiva de les dones i de mà d'obra immigrada al mercat de treball, per la generació de riquesa... però també per la no-inversió en el camp social amb relació al nivell de riquesa que corresponia. La inversió social en aquest període es va distanciar de la mitjana europea<sup>1</sup>. En aquest escenari tampoc es van donar respostes estructurals a la presència de bosses de pobresa i exclusió social persistents<sup>2</sup>, ni a les noves problemàtiques, ni a les desigualtats socials de les transformacions demogràfiques en termes generals<sup>3</sup>.

El moment actual està marcat per una crisi econòmica profunda amb conseqüències importants en molts àmbits de l'organització econòmica i social.

Encara no hi ha gaires estudis empírics per valorar quines són les conseqüències de la darrera crisi del capitalisme avançat sobre aquesta població en general, però alguns informes, memòries, avançaments de dades i estudis<sup>4</sup> apunten a un augment de les necessitats de les famílies i de les demandes de protecció social i a un increment accelerat dels indicadors de risc.

Aquesta tendència planteja que es faci necessària una ampliació dels sistemes de protecció social perquè les condicions d'una part important de la població han empitjorat. S'observa com els drets socials –tal com s'han conegut en l'etapa de construcció de l'Estat de benestar– van disminuint en lloc d'augmentar<sup>5</sup>.

### Risc de pobresa després de les transferències socials a diferents països de la UE comparat amb Espanya. 2009



Sembla que s'obviï que el sistema econòmic i social és el capitalista. Però cal fer-ne menció de tant en tant, ja que en aquest sistema de capitalisme avançat, informacional, postmodern, reflexiu... l'enfocament dominant en aquests moments és el del neoliberalisme. I aquesta ideologia política ha concebut l'Estat de benestar com una càrrega per les seves pretensions i considera la despesa social com molt elevada, ja que el model d'intervenció social que pregona és un altre. Així, el camí que es va imposant als governs a través de la Llei d'estabilitat pressupostària, el Pacte de l'euro i les condicions proposades o imposades per organismes no democràtics com l'FMI, el BCE –per citar-ne alguns–, gestors econòmics i molts d'altres, és el d'anar cap a una despesa social mínima. Camí que s'ha accelerat els darrers anys.

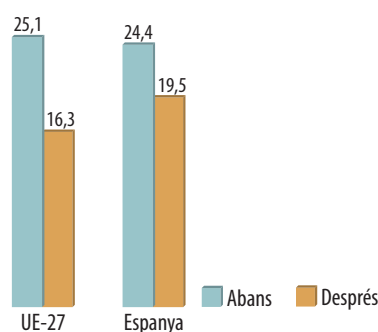
Els qui tenen el poder polític manifesten les seves intencions de no tocar els sistemes de protecció social, però les accions de govern demostren una altra cosa.

## La darrera crisi i la protecció social

Als països on l'Estat de benestar està més desenvolupat, el sistema de protecció social és un dels pilars fonamentals juntament amb el sistema de salut, el sistema educatiu...<sup>6-7</sup> i hi ha trets diferencials entre uns règims de benestar i d'altres<sup>8</sup>. S'han categoritzat diverses classificacions sobre aquestes divergències i la que es refereix a l'Estat espanyol l'anomena model familista, model llatí-mediterrani o model subdesenvolupat...

A grans trets, l'EB espanyol s'ha caracteritzat per una baixa despesa social en comparació amb la resta de la UE, per un retard i un subdesenvolupament en alguns àmbits –malgrat l'avenç que s'hagi pogut assolir–, per una fragmentació normativa en el sistema de protecció social, per l'existència de grans diferències territorials, per no abordar polítiques familiars, i per una taxa de risc de pobresa i exclusió social de les més elevades de la UE.

### Risc de pobresa abans i després de les transferències socials en %. Anyo 2009



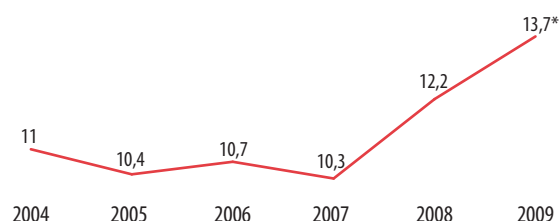
Aquestes característiques han comportat que el sistema espanyol de protecció social sigui un dels menys eficients de la UE i que majoritàriament s'hi reproduïxin les desigualtats de la seva estructura social.

Tot i que les polítiques de protecció social tenen un efecte de redistribució important, hi ha àmplies diferències entre països<sup>9</sup>. A Espanya, després d'aplicar les transferències socials, es redueix poc el risc de pobresa a diferència d'altres països on l'impacte és molt superior<sup>10</sup>.

El Consell Europeu<sup>11</sup> informa que fins ara els sistemes de protecció social han suportat l'impacte de la crisi sobre la població, però hi ha dubtes de si podran fer-ho a partir d'ara a tots els països. S'apunta que el gruix de la protecció social als països membres són les pensions, i les reformes que s'han introduït els darrers anys han anant millorant el gruix de la sostenibilitat financera. Això sí, les futures pensiones seran més baixes que les que es podrien haver rebut en d'altres condicions i quedaran afectats altres subsistemes de la protecció.

El 2010 va ser l'Any Europeu de Combat Contra la Pobresa i l'Exclusió Social, amb la presidència de torn del president del Govern espanyol el primer semestre. S'havia treballat anys abans per posar en relleu les grans dificultats i els reptes que afrontava Europa en aquesta dimensió, però la crisi econòmica i la seva gestió van comportar canvis quant a l'aplicació i prioritització.

### Evolució de llars amb molta dificultat per arribar a final de mes



Font: Plan Nacional para la inclusión social. ECV 2008 INE. \*Dades provisionals

Centrem l'atenció en l'acció protectora de la Seguretat Social espanyola.. Aquesta comprèn l'assistència sani-

tària, les prestacions econòmiques davant situacions d'incapacitat temporal, maternitat, mort i supervivència, desocupació, invalidesa i jubilació; les prestacions de serveis, i l'assistència social. La gestió d'aquests serveis de protecció pública correspon a l'Administració de l'Estat, a les comunitats autònomes i a les corporacions locals amb diferents competències i finançaments. També col·laboren a aquest desenvolupament de serveis entitats de caràcter semipúblic i privat que conformen el marc general de prestació pública. Aquesta relació és més evident en el cas dels serveis socials, que serà l'àmbit que concentrarà un espai més considerable en tractar-se d'una competència més definida en l'àmbit de les corporacions locals.

A diferència del sistema de salut o educatiu, l'Estat central no disposa de competències en serveis socials d'atenció primària o serveis comunitaris. Corresponen a les comunitats autònomes però la gestió és bàsicament municipal. Això ha fet –tot i coincidir en el fons–<sup>12</sup> que es desenvolupin una multiplicitat de sistemes existents on les comunitats autònomes regulen i on majoritàriament els ajuntaments gestionen, administren i suporten la major part de la seu finançament<sup>13</sup>.

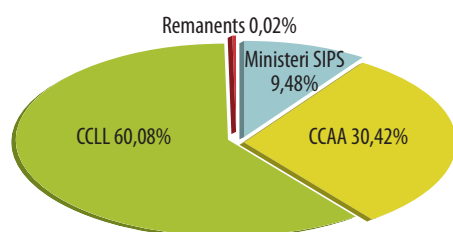
Per tant, hi ha un complex desigual i amb una gran pluralitat d'actors que participen i interactuen en el desenvolupament i la gestió, i on la responsabilitat pública és compartida amb la iniciativa social privada del tercer sector y una creixent influència del sector empresarial privat<sup>14</sup>.

Aquesta relació competencial entre les diferents administracions, les seves dificultats de finançament per part dels ens locals i el nivell de cobertura dels diferents serveis configura un sistema amb un alt grau de fragilitat<sup>15</sup>.

Un sistema desenvolupat no fa gaires anys que s'enfronta a un moment decisiu perquè sobre la taula hi ha el debat sobre la consolidació com a veritable quart pilar de l'Estat de benestar social; o la debilitació i absorció pel sistema d'atenció a la dependència; o fins i tot la transformació en un model més selectiu i restrictiu contrari a la línia dels darrers anys<sup>16</sup>. I això en un moment on els usuaris/àries potencials d'alguns serveis s'han triplicat ateses les conseqüències de la crisi sobre les famílies.

Apareix, doncs, un escenari on l'Estat central i les autonomies són els qui estan condicionant les mesures de gestió del dèficit atesa la política de gestió de la despesa pública, però on no es tenen en compte els principals actors en la realització del sistema de serveis socials, que són els ajuntaments, que suporten més del 60% del seu cost, tot i no arribar en molts casos al 4% del pressupost d'aquests<sup>17</sup>.

### Finançament del Pla Concertat de prestacions bàsiques de serveis socials a corporacions locals



Font: Ministeri de Sanitat i Política Social

Els serveis socials estan, doncs, en un context de canvi important: en l'etapa anterior a la crisi es van caracteritzar per un canvi qualitatiu i per l'increment de recursos –tot i quedar lluny de la mitjana europea com ja s'ha dit–, però també per l'aparició de nous models familiars que han afectat la família com a espai de solidaritats, d'organització, d'identitat, de necessitats..., per l'augment de l'esperança de vida, per l'envelliment de la població, per les situacions de discapacitat, pel fet migratori, per la concentració urbana i pels reptes com la integració, la diversitat... que han fet que s'incrementi la demanda d'aquest sector<sup>18</sup>. També hi ha hagut un increment a través de la concepció més selectiva cap als principis d'universalitat dels serveis: gràcies a una aposta política clara i definida, juntament amb un increment de dotació de recursos<sup>19</sup>. El Sistema Català de Serveis Socials va augmentar la seva cartera de serveis de forma substancial i va incrementar el seu pressupost de 305 a 2.250 milions d'euros de l'any 1998 al 2010<sup>20</sup>.



Ara, amb la gestió de la despesa dels ens públics, apareix un canvi de tendència: el pressupost del Departament de Benestar i Família<sup>21</sup> ha presentat, per a l'any 2011, un pressupost un 4,6% inferior que el de l'any anterior. Les "ajudes a les famílies" són la denominació pressupostària que més davalla, el 75%, ja que se suprimen les ajudes universals a famílies amb fills/es però també l'atenció a la immigració, un 8,7%, els serveis de joventut un 11% i un 1,8% els serveis a les persones amb discapacitat. Per contra, augmenten un 20% els recursos destinats a la dependència<sup>22</sup>. Però no davallen només els ingressos de la Generalitat, sinó també els de l'Estat i de la UE destinats a l'àmbit de la protecció social.

Però aquest no és l'únic Departament amb impacte sobre el sistema; per posar un altre exemple, el Departament de Governació ha presentat uns recursos per als ajuntaments un 15% inferiors que els de l'any anterior. Aquesta rebaixa afecta directament les inversions i les despeses dels ajuntaments.

Però la rebaixa d'ingressos als ens locals no és actual; en el passat es van suprimir impostos com l'IAE i ara s'hi suma la davallada de llicències d'obres i d'altres impostos i tributs municipals que retallen dràsticament els seus ingressos.

En el cas de Catalunya, els ajuntaments ofereixen serveis i recursos als ciutadans que no són de la seva competència, però que s'estableixen segons el principi de subsidiarietat i proximitat al ciutadà. Pel que fa al pressupost de despesa, això suposa gairebé un 30% del total per a serveis que no estan obligats a fer<sup>23</sup>. Uns elements i altres afecten directament els serveis públics de qualitat atesa la disminució dels recursos disponibles per executar-los.

### **L'atenció social a Barcelona**

La ciutat de Barcelona ha estat un referent en el camp de l'atenció social des de la recuperació dels ajuntaments democràtics. Des de l'Ajuntament s'han desenvolupat plans municipals i programes d'intervenció destinats a l'acció social, entenent aquesta com a generadora d'inclusió, vincles comunitaris i cohesió social<sup>24</sup>. Aquest abordatge ha definit un model de serveis socials bàsics potent i amb objectius clau d'intervenció. A més, el nou marc normatiu que han plantejat la Llei de promoció de l'autonomia personal i atenció a les persones en situació de dependència i la Llei de Serveis Socials ha facilitat treballar amb nous criteris com l'universalisme, l'atenció a la diversitat i l'acció comunitària.

Tant l'Ajuntament com les entitats coincideixen en els objectius de continuar treballant per tenir una Barcelona més cohesionada, una ciutat integradora i que disposi de polítiques públiques encaminades a reduir les desigualtats socials existents basant-se en els principis de la justícia social, la solidaritat i la voluntat de donar resposta a les noves necessitats. Va ser a partir de l'any 2008 quan l'Ajuntament va començar a treballar en els diferents principis del nou model de serveis socials bàsics a través de la millora dels processos d'atenció i la disposició de més estructura de personal, eines i equipaments. Però aquest desplegament s'està frenant.

Davant aquest escenari de fre, el tercer sector<sup>25</sup> va adreçar a totes les forces polítiques del Parlament de Catalunya 35 propostes per a la millora social en la darrera campanya electoral. La meitat d'aquestes van ser recollides en els programes electorals per totes les opcions polítiques, però el partit del Govern demostra no anar inicialment en la línia de les propostes.

### **La protecció social en la cruïlla del canvi**

La protecció social es troba en una cruïlla<sup>26</sup>. S'aborda el debat de la seva despesa, però no s'aborda el debat dels ingressos, de la contenció fiscal<sup>27</sup>. La dèria d'equilibrar les partides de l'àmbit social en funció de les cotitzacions, les subvencions d'altres administracions o els ingressos propis és un altre error: moltes altres partides públiques no estan equilibrades sinó que tenen vinculacions amb d'altres. Les propostes de copagament de serveis, que les famílies els suportin, que se cerqui en el mercat aquesta necessitat, fugen d'aquesta proposta d'apostar per la solidaritat dels ingressos de manera més general.

El sistema de protecció social en moltes dimensions està estretament lligat al mercat de treball. Hi ha una vinculació important entre cotitzacions i prestacions perquè el mercat de treball també s'està transformant: les mesures aplicades el darrer any sobre la reforma laboral i el Decret sobre la negociació col·lectiva apunten a

un procés desregulador important. Cal mencionar sobretot unes dades elevades d'atur, una alta precarització laboral, uns salaris baixos i també l'aparició de mercats de treball duals. El model de protecció social i el tipus de mercat de treball són dues variables explicatives de desigualtats socials.

Així doncs, cap on va el model de protecció social? Cal fer esment que és un sistema jove i que, malgrat això, a començament de segle ja hi va haver una lluita social organitzada que va aconseguir algun avenç. Més recentment aquest sistema s'ha hagut d'articular, des de la recuperació de la democràcia, a través d'unes formes jurídiques, administratives i econòmiques determinades. I aquest avenç ha anat de la mà de lluites organitzades en estructures sòlides que s'han mediatitzat per la via del pacte i l'acord per avançar en guanys per a una majoria.

S'hi sumen, com s'ha dit, uns canvis sociodemogràfics –en constant transformació– que cal considerar com ara l'envelliment demogràfic, els canvis en les estructures familiars, la incorporació de la dona al mercat de treball, el fenomen migratori, la concentració i la segregació social urbana...

Ara apareix el repte de mantenir l'acció que s'ha dut a terme durant els darrers anys, i més en un context social i econòmic com l'actual<sup>28</sup>. El canvi d'escenari econòmic i la seva gestió fan difícil el finançament d'alguns dels àmbits del sistema de protecció social. Es planteja la necessitat de repensar com es financen aquests sistemes i abandonar la concepció que només són una dimensió més de la despesa, que ha d'estar equilibrada i no ha d'anar cap a un camí de només uns serveis essencials, atès que aquests són una inversió en la millora de la societat en general.

Fa la sensació que en aquest moment alguns actors i una part important de la ciutadania s'obliden que l'assoliment dels nivells de benestar i protecció va ser un compromís econòmic i social que va trigar molts anys a desenvolupar-se; però va ser un acord entre agents econòmics, socials i l'Estat basat en els principis de la justícia social, la solidaritat i la lluita contra la pobresa i les desigualtats socials. Ara la via sembla que es caracteritzarà per un aprimament del benestar, un augment de drets de caràcter selectiu, un inici de la mercantilització d'una part dels drets amb traspàs a l'àmbit privat i familiar de la provisió d'aquests i la continuació de la comunitarització<sup>29-30</sup> de la iniciativa social privada.

Les lluites socials i la democràcia van permetre, en el passat, l'assoliment de millores de benestar; ara és aquesta democràcia la que dona suport a les opcions polítiques que apunten per les retallades de despesa com a única i inevitable via per combatre la situació de crisi.

Es presenta una Europa més austera, on es diu que s'ha de gastar menys perquè es té menys: en el món de l'abundància s'ha instaurat l'escassetat. Però aquesta cultura de l'austeritat no afecta tothom de la mateixa manera. La pretensió de la política neoliberal instal·lada en les societats occidentals, en les relacions internacionals i en els organismes econòmics pren les regnes. I això en un moment on la vitalitat d'aquestes polítiques neoliberals<sup>31</sup> deixa en evidència les seves conseqüències i el seu impacte dualitzador en l'estructura social i en la provisió del risc.

Però la història indica que l'acció humana canvia les situacions i que aquestes es poden modificar: en van ser un bon exemple les mobilitzacions, les lluites, els acords, les negociacions i la concertació per assolir els drets socials que s'han guanyat –i que en altres zones del món no existeixen, o mai els han conegut<sup>32</sup>. Com a societats democràtiques, o amb aquest nivell de democràcia representativa assolit i tant qüestionat darrerament, està en joc abordar quin model de benestar quotidià es vol per al conjunt de la població.

1 Navarro, V. (2005). La situación social en España I. Madrid: Fundación F. Largo Caballero Ed. Biblioteca Nueva.

2 Subirats, J.(2007) (decir.) Los servicios sociales de atención primaria ante el cambio social. Madrid: Ministerio de Trabajo y Asuntos Sociales.

3 El año 1996 el gasto social en España sobre el PIB fue de 21,5% mientras que en 2007 fue del 21%. En Cataluña fue del 17,8% mientras que la media de la UE fue del 26,2%.

4 IV informe sobre exclusión social y desarrollo social en España,( 2008). Madrid: Cáritas y Fundación FOESSA, datos aportados por Idescat, Cruz Roja, Servicios Sociales de Base, Observatorio Social de España.

5 Etxezarreta, Miran (2009) Qué pensiones, qué futuro. El Estado de Bienestar en el siglo XXI. Madrid: Icaria.

6 Op cit. 1.

7 En el caso español la aprobación de la Ley de la Dependencia puede ser el cuarto pilar – tanto por los recursos que se empezaron a destinar, como por el volumen de población atendida –, más allá de los llamados servicios sociales de atención primaria o comunitarios.

- 8 G. Esping Andersen (1993). Los tres mundos del Estado del Bienestar. Valencia: Alfons el Magnànim.
- 9
- 10 A pesar de que en España las pensiones no tienen un efecto redistributivo muy fuerte, el 68% de los jubilados no son pobres gracias a ellas.
- 11 Comisión Europea (2010) Crecimiento, Trabajo y Progreso Social en la UE. Retrieved from: [http://europa.eu/generalreport/pdf/rg2010\\_es.pdf](http://europa.eu/generalreport/pdf/rg2010_es.pdf)
- 12 Muñoz, J. (2009) Servicios sociales de atención primaria en España. La situación social en España III. Madrid: Fundación F. Largo Caba-llero Ed. Biblioteca Nueva.
- 13 No sólo Ayuntamientos, también mancomunidades de municipios, consejos comarcales, consorcios...
- 14 Adelantado, J. (2002) Política de servicios sociales, Gallego, Gomà, R. Subirats, J. Los regímenes autonómicos de bienestar, Barcelona: IEA, Generalitat de Catalunya.
- 15 Subirats, J. (decir.) (2007) Los servicios sociales de atención primaria ante el cambio social. Madrid: Ministerio de Trabajo y Asuntos Sociales.
- 16 Peregrino, X. (2010) El sistema catalán de servicios sociales (1977 - 2007): cultura y política. Colección servicios sociales número 1, Departamento de Acción Social y Ciudadanía. Generalitat de Catalunya.
- 17 Plan concertado de prestaciones básicas de servicios sociales en corporaciones locales. (cd-rom) Madrid: Ministerio de Sanidad y Política Social. Gobierno de España.
- 18 Retos para la protección social en la Cataluña del 2030. (2010) Cuadernos de Acción Social y Ciudadanía, nº 9
- 19 Moreno, L.(ed) (2009) Reformas de las políticas de bienestar en España. Madrid: s.XXII.
- 20 Observatorio Catalán de la pobreza, la vulnerabilidad y la inclusión. [http://www15.gencat.cat/ecofin\\_wpres11/03\\_projecte.htm](http://www15.gencat.cat/ecofin_wpres11/03_projecte.htm)
- 22 Habrá que esperar al presupuesto de 2012 de la Generalitat para ver como se plantean estas partidas.
- 23 Segundo informe sobre federalismo fiscal en España del Instituto de Economía de Barcelona. [http://www.eventosempresariales.com/aplicacio/fitxers/2011/6/informe2010\\_er\\_1.pdf](http://www.eventosempresariales.com/aplicacio/fitxers/2011/6/informe2010_er_1.pdf).
- 24 Libro blanco de los servicios sociales Ayuntamiento de Barcelona, Programa de actuación municipal del área de Acción Social y Ciudadanía 2008-2010, y Programa de Actuación Municipal 2010-2011.
- 25 Dossier de prensa del Tercer Sector de Catalunya. <http://www.tercersector.cat/default.asp?idmenu=55>
- 26 Goerlich, F., Villar, A. (2009) Desigualdad y bienestar social: de la teoría a la práctica. Bilbao: Fundación BBVA
- 27 Desde el año 1996 se inició una línea progresiva de bajar los impuestos en el Estado español; pero fue en la etapa del segundo mandato del PSOE en la que se aplicaron líneas de contención del gasto muy duras, sin embargo, las propuestas del Gobierno de la Generalitat están consideradas de las más duras de la UE porque hacen caer la presión fiscal, no abordan la subida de impuestos. Incluso, el FMI ha dicho que 2/3 partes del déficit es estructural por haber bajado impuestos en las etapas anteriores.
- 28 Servicios sociales en la encrucijada. Conclusiones de la jornada celebrada el 7 de junio de 2010 del Observatorio Catalán de Servicios Sociales. [http://www20.gencat.cat/docs/dasc/03ambitstematics/15Serveissocials/Búsqueda\\_y\\_innovacio/prospectiva/02\\_documentos\\_bloque\\_observatorio/conclusiones\\_jornada\\_v2.pdf](http://www20.gencat.cat/docs/dasc/03ambitstematics/15Serveissocials/Búsqueda_y_innovacio/prospectiva/02_documentos_bloque_observatorio/conclusiones_jornada_v2.pdf).
- 29 Un modelo de comunitarización en el que la iniciativa social privada presta un nivel importante de la protección ya sea vía de asociaciones, empresas de economía social, fundaciones, o simplemente organizadas a través de las diferentes sociedades empresariales o incluso las AAVV y las AMPES.
- 30 Adelantado, J- (2000). Cambios en el Estado del Bienestar : políticas sociales y desigualdades en España. Barcelona: Icaria.
- 31 Navarro, V. (1997). Neoliberalismo y Estado del Bienestar. Barcelona: Ariel. Catálogo.
- 32 Martínez de Pisón, J. (1998) Políticas de bienestar. Madrid: Tecnos.

## **Innovació i competitivitat**

## **La Fundació Bosch i Gimpera i el desenvolupament de la funció de transferència a la Universitat de Barcelona**

**M. Carme Verdaguer i Montanyà, directora general de la Fundació Bosch i Gimpera. Universitat de Barcelona**

La universitat ha desenvolupat al llarg de la història dues activitats principals: la formació, que constitueix la seva funció bàsica, i la investigació, amb l'objectiu de generar nou coneixement. A partir de la segona meitat del segle XX s'introdueix a les universitats europees més innovadores una nova funció, la transferència de coneixement a la societat. Aquesta tercera missió implica la transmissió a l'entorn socioeconòmic dels coneixements i les tecnologies generats a la universitat per contribuir així a la competitivitat del teixit empresarial i a la millora del benestar social. La funció de transferència s'incorpora a les universitats espanyoles al final de la dècada dels anys vuitanta. La Llei de reforma universitària de 1983 i la Llei de la ciència de 1986 fan possible la introducció d'aquesta funció. El compliment de la tercera missió ha fet que les universitats es converteixin en motors de desenvolupament econòmic i social de les seves respectives regions, en una societat i una economia basades en el coneixement.

La Universitat de Barcelona (UB) és una institució amb 561 anys d'història, innovadora i capdavantera en la recerca, valorada i reconeguda internacionalment. Figura entre les 200 millors universitats d'arreu del món segons l'Academic Ranking of World Universities (ARWU 2010) i és l'única universitat espanyola entre les 50 millors d'àmbit europeu segons el rànquing de The Times Higher Education Supplement 2010 (THES 2010).

Està formada per 106 departaments i més de 5.000 investigadors, tècnics i becaris, la majoria vinculats als 243 grups consolidats, 14 grups singulars i 22 grups emergents reconeguts per la Generalitat de Catalunya. Disposa de 23 instituts i centres de recerca propis i 13 de participats. La Universitat de Barcelona és líder en recerca universitària a l'Estat espanyol.

L'any 2009, la UB va rebre el reconeixement del programa Campus d'Excel·lència Internacional del Ministeri d'Educació en la primera convocatòria per al projecte Barcelona Knowledge Campus (BKC), presentat conjuntament amb la Universitat Politècnica de Catalunya. En la convocatòria corresponent a l'any 2010, el Health Universitat de Barcelona Campus (HUBc) també va ser elegit campus d'excel·lència internacional.

Des de l'any 2010, la UB és l'única universitat espanyola que pertany a la Lliga d'Universitats Europees de Recerca (LERU), formada per 22 universitats europees molt actives en investigació científica.

La Universitat de Barcelona és una universitat compromesa a fer que el coneixement desenvolupat i els resultats de la recerca generats arribin a la societat per contribuir així a la millora de la competitivitat regional i al desenvolupament de la societat del benestar. En el desenvolupament d'aquesta tercera missió, a la UB, la Fundació Bosch i Gimpera hi té un paper destacat.

La Fundació Bosch i Gimpera va ser creada l'any 1983 per la Universitat de Barcelona amb l'objectiu de facilitar la col·laboració entre la universitat i la societat. La Fundació és el Centre de Transferència de Coneixement, Tecnologia i Innovació de la UB. El seu objectiu és aconseguir que les capacitats científicotècniques i els resultats de la recerca generats a la Universitat de Barcelona arribin al mercat i a la societat a través de contractes d'R+D+I, de consultoria, assessoria tècnica, dictàmens, millora de processos productius, treballs artístics i serveis, o bé a través de la protecció, valorització i llicència de patents o de la creació de noves empreses basades en el coneixement.

D'una banda, la Fundació Bosch i Gimpera promou la col·laboració dels grups d'investigació de la Universitat de Barcelona amb empreses i institucions, i busca les vies de finançament més adequades als projectes de col·laboració universitat-empresa plantejats. Per portar a terme aquesta promoció, les capacitats científicotecnològiques i l'expertesa dels grups de recerca de la UB s'han agrupat per sectors empresarials i s'ha elaborat un catàleg que està disponible a través del web de l'FBG i de la UB.

La promoció activa de l'expertesa en recerca de la UB es desenvolupa principalment participant en fires nacionals i internacionals, organitzant jornades tècniques, col·laborant en plataformes tecnològiques i amb entitats de l'entorn empresarial i formant consorcis entre els sectors públic i privat. L'any 2010, l'FBG es va posar en contacte amb 245 empreses i institucions a través de les vies de promoció activa esmentades.

La Fundació Bosch i Gimpera assessora els investigadors de la UB en diferents aspectes vinculats als contractes i convenis de recerca: formalització d'acords de confidencialitat, assessorament pressupostari, formes de pagament, lliurables, negociació sobre la propietat dels resultats dels projectes, dret a publicar, preparació de sol·licituds d'ajuts públics d'R+D+i, entre altres.

L'FBG dinamitza els 11 Centres IT de la UB que formen part de la marca TECNIO, promoguda per ACCIÓ, els dona suport en les accions de promoció, creixement i consolidació, coordina les accions en la seva relació amb ACCIÓ, promou i gestiona les sol·licituds d'ajuts destinats a membres de la xarxa TECNIO, facilita l'entrada de nous grups de recerca UB a la xarxa i fa el seguiment dels resultats de transferència.

La Fundació impulsa el Centre d'Innovació i Tecnologies Avançades de la UB (CITA-UB), l'objectiu del qual és desenvolupar dinàmiques més obertes i sinèrgiques entre els investigadors del centre i les empreses de l'entorn en la generació de coneixement així com projectes de més impacte, més dimensió i més internacionalització en la valorització del coneixement. El CITA-UB està format inicialment pels grups de la UB que pertanyen a la marca TECNIO d'ACCIÓ i està orientat a la transferència tecnològica i de coneixement en els àmbits següents: seguretat i qualitat alimentària, desenvolupament sostenible, millora de processos industrials, societat de la informació i el coneixement, salut i qualitat de vida i ciències socioeconòmiques.

L'any 2010, l'FBG ha contractat 495 projectes d'R+D+i amb empreses, administracions i institucions per un import de 14,8 milions d'euros, 281 convenis de col·laboració i serveis per un import de 8,3 milions d'euros i 43 projectes amb finançament europeu per un import de 25,5 milions d'euros.

D'altra banda, la Fundació Bosch i Gimpera es responsabilitza de traslladar al mercat els resultats de la recerca de la Universitat de Barcelona amb potencial comercial a través de dues vies principals: la llicència de patents i la creació de noves empreses basades en el coneixement.

La missió de la Fundació en aquest àmbit és assegurar la identificació, la protecció, la valorització i la comercialització de les invencions dutes a terme per investigadors de la UB amb la finalitat de portar els beneficis d'aquestes descobertes a la societat i, a la vegada, aconseguir un bon retorn per a la Universitat i els seus investigadors.

Per desenvolupar aquesta missió es porten a terme les accions següents:

**Identificació i avaluació dels resultats d'investigació** de la Universitat de Barcelona amb potencial comercial i que puguin ser protegits.

**Protecció.** Quan l'avaluació de les tecnologies identificades és positiva, es protegeixen aquests resultats de recerca –abans que es divulguin– mitjançant la sol·licitud d'una patent o el registre de la propietat intel·lectual. Les tecnologies protegides, altament innovadores, estan descrites de manera no confidencial al web de l'FBG.

**Valorització.** Les tecnologies protegides a la universitat són sovint poc madures perquè el mercat les pugui absorbir. Per tant, cal dur a terme proves de concepte de les tecnologies protegides que donin més solidesa als resultats de recerca i que en facilitin la transferència al mercat. El finançament per a les proves de concepte s'obté de convocatòries públiques i d'entitats privades com el Banco Santander.

**Comercialització.** Es cerquen empreses que puguin estar interessades a obtenir llicències d'explotació de les tecnologies protegides i que les puguin portar al mercat. Es negocien els contractes de llicència i se'n fa el seguiment.

L'any 2010 es van rebre 55 propostes d'invencions, es van presentar 27 sol·licituds prioritàries de patent i 17 extensions PCT. Actualment hi ha 65 sol·licituds de patent per transferir i 20 projectes que tenen ajuts de valorització. L'any 2010 es van signar vuit contractes de llicència.

Una via important de transferència de tecnologia i *know-how* és la creació de noves empreses basades en el coneixement o empreses *spin-off*. La Fundació Bosch i Gimpera ofereix assessorament a projectes de creació d'empreses basades en el coneixement o la tecnologia generats al Grup UB des que el projecte és una idea de negoci fins a arribar a la constitució i finançament inicial de l'empresa. La Fundació ofereix serveis especialitzats en propietat industrial, transferència de tecnologia, definició del model i pla de negoci, i accés a recursos financers públics i privats per a projectes empresarials tecnològics proposats pels professors, investigadors, estudiants i exalumnes de la UB.

Des de l'any 2001, l'FBG ha assessorat més de 70 projectes de creació d'empreses, ha ajudat a crear més de 20 empreses *spin-off* i ha aconseguit més de 10 milions d'euros per a les empreses assessorades en ajuts públics, capital llavor i altres.

La UB va ser pionera a desenvolupar un model de transferència de tecnologia a les seves empreses *spin-off* participant en el capital accionarial d'aquestes com a soci minoritari. Aquest model de transferència, dissenyat i gestionat per l'FBG, ha generat una cartera de sis empreses participades que s'agrupen en la societat Cultura Innovadora i Científica-Universitat de Barcelona (CIC-UB). L'FBG es responsabilitza de fer el seguiment de les empreses *spin-off* participades per la UB a través de CIC-UB.

La Fundació Bosch i Gimpera promou activament la cultura emprenedora a la UB juntament amb la Càtedra d'Emprenedoria de la UB i Alumni UB, la xarxa d'exalumnes de la UB, així com amb altres agents del sistema d'innovació català, com Barcelona Activa, ACCIÓ i la Bioregió de Catalunya. L'any 2010 s'ha endegat la Xarxa d'Emprenedoria Universitària que, liderada per la Càtedra d'Emprenedoria de la UB, a través de l'FBG, té com a objectiu fomentar l'esperit emprenedor a la universitat catalana, donar suport i promoure idees innovadores en projectes empresarials sorgits en l'entorn universitari, fer créixer i consolidar iniciatives empresarials, i generar coneixement per valoritzar l'emprenedoria universitària. Aquesta xarxa està integrada per les principals universitats públiques de Catalunya i ha rebut finançament de la convocatòria de Projectes Innovadors del Servei d'Ocupació de Catalunya del Departament d'Empresa i Ocupació de la Generalitat de Catalunya.

L'any 2002 es va posar en marxa la primera bioincubadora de l'Estat espanyol, impulsada per la UB, a través del Parc Científic de Barcelona i l'FBG, i per la Generalitat de Catalunya. L'objectiu de la Bioincubadora és facilitar un espai de qualitat per al desenvolupament i creixement de noves empreses del sector de la biotecnologia i proporcionar un entorn innovador i infraestructura científicotecnològica de suport, així com serveis d'assessorament en gestió empresarial i suport financer. L'any 2008 es va iniciar la segona fase de la Bioincubadora amb el suport del Banco Santander per tal de continuar impulsant el desenvolupament d'empreses de base biotecnològica a Catalunya. A final de l'any 2010, la Bioincubadora PCB-Santander acull 19 empreses en diversos àmbits de les ciències de la vida: des de serveis bioinformàtics fins a desenvolupament de productes farmacèutics i biotecnològics.

El Parc Científic de Barcelona (PCB) és una institució clau del sistema d'innovació i transferència de tecnologia del Grup UB. L'any 1997, la Universitat de Barcelona, la Fundació Bosch i Gimpera i la Caixa Catalunya van fundar el primer parc científic de l'Estat espanyol, la Fundació Parc Científic de Barcelona, una nova estructura de transferència de coneixement ubicada al campus universitari on empreses i grups de recerca públics comparteixen coneixement, interessos, espais i serveis tecnològics d'alt nivell. El PCB es defineix com una estructura d'intermediació del sistema ciència-tecnologia-empresa que concentra grups d'investigació universitaris, institucionals i empresarials en un únic espai equipat amb una àmplia oferta tecnològica. Actualment el PCB acull tres instituts públics de recerca, 75 empreses, la Bioincubadora per a empreses biotecnològiques i una àmplia oferta de plataformes tecnològiques i serveis científics.

En aquest article s'han descrit les activitats que desenvolupa l'FBG en les diferents modalitats de transferència de coneixement, tecnologia i innovació: la recerca per contracte, la valorització i llicència de patents i la creació d'empreses basades en el coneixement. A continuació, s'esmenten els reptes que la Fundació es planteja amb vista al futur:

*Promoure i facilitar que investigadors de la UB que no tenen activitats de transferència de coneixement comencin a col·laborar amb empreses i institucions, fent èmfasi en les àrees d'humanitats i ciències socials.*

*Potenciar de forma activa nous projectes de recerca col·laborativa.*

*Consolidar les activitats de protecció, valorització i comercialització dels resultats de la recerca al Grup UB.*

*Fomentar la cultura emprenedora en tots els estaments de la UB i potenciar la creació i el desenvolupament d'empreses *spin-off* de la UB d'acord amb el nou marc normatiu.*

*Millorar la comunicació i el seguiment dels projectes desenvolupats i dels resultats obtinguts. Explicar la funció de transferència a la societat.*



## **Aprentatges derivats de la crisi**

**Guillem López i Casasnovas. Catedràtic d'Economia de la UPF i membre del CAREC**

És més que probable que de la crisi en sortim reforçats. Ja ho diuen els clínics: una volta feta la crisi, les coses no poden anar sinó millor. La crisi té efectes terapèutics, ens resitua, ens fa palès el que som i no el que ens pensàvem que érem. Ens obliga a fer muscle, a fer més àvides les iniciatives d'emprenedoria. Qui ho dubta: el problema és sempre no defallir pel camí afluint i llançant la tovallola; al contrari, mostrar-se 'resilients' (paraula anglesa intradueïble que identifica la capacitat d'encaixar el cop i tornar a fer muscle).

De la situació viscuda de ben segur que se'n podran treure aprenentatges diversos. El principal ha de ser el de la necessitat d'una nova regulació financera. La prudència de la prevenció s'ha de poder portar en el cas extrem a l'efectivitat de la prohibició a fi d'evitar els abusos de qui se sap protegit en darrer terme per unes salvaguardes públiques que es donen suposadament en conveniència de molts, tot i que s'expressen en els beneficis d'uns quants. Aquest de la nova governança financera mundial és un terreny en el qual s'ha dit més que no realment s'ha fet, especialment a escala global que és la important, tot i les penúries locals que a Espanya estan a punt de culminar amb un nou ordenament de caixes i bancs. En l'àmbit europeu, la solució acceptada de donar liquiditat des del Banc Central Europeu a les entitats financeres, col·lateralitzant gairebé qualsevol actiu tòxic potencial, tot esperant que això es tradueixi en crèdit als agents econòmics productius, no ha funcionat. En un mercat interbancari 'sec', el diner que sortia per una porta del BCE en forma de préstec retornava al BCE en forma de dipòsit per poder cobrir les entitats el venciment de les seves, i no les d'altres, obligacions. Com que al seu moment ho vaig escriure, ho repeteixo ara: hauria estat millor donar liquiditat a qui havia donat crèdit d'antuvi, sota determinats paràmetres convencionals o públicament prioritzats, i se li permetria descomptar-lo després per obtenir liquiditat pròpia si en necessitava. Primerament crèdit, doncs, i després liquiditat, i no a l'inrevés com s'ha fet.

Tota aquesta situació ha revertit també en les situacions particulars: no hem estat capaços de flexibilitzar hipoteques, increïbles en valors i terminis, cap a propostes d'usdefruit. No un lloguer, òbviament, que es veu com una pèrdua de propietat, sinó a través de la separació de l'usdefruit de la nua propietat, almenys en un termini i de manera reversible. Un dret d'ús que en terminis de 50 anys resulta arrendable, cedible en llegats, etc. i que permetria reduir la càrrega financera sovint a la meitat del que avui han de pagar moltes famílies. Això hauria baixat la morositat de caixes i bancs respecte dels particulars i possiblement hauria permès titultzar aquestes nues propietats cap a inversors de llarg termini, reforçant la solvència financera. Podria millorar la situació de les entitats financeres, i de ben segur que millorarien els hipotecats que es veuen avui desnonats per manca de pagament o ofegats per a tota la resta de la vida, sense poder invertir en l'educació i el capital humà dels seus fills el que han invertit en capital físic, 'totxo' que en herència podran deixar tard i malament a uns fills de capital 'obsolet'. En la Compilació civil catalana teníem les cartes de garantia com a vella forma jurídica adaptable a aquest propòsit, de manera que la transició s'hauria pogut fer amb prou flexibilitat mercantil. La flexibilitat que sovint manca al regulador i a l'agent quan actua sobre premisses centralitzades allunyades de les idiosincràsies locals.

Val a dir, finalment, que l'ajut públic hauria pogut trobar en la simetria que permet l'impost de societats un millor vehicle d'actuació: d'un estat que cobra impostos quan les coses van bé (es fa benefici) i que com a molt permet traslladar pèrdues contra beneficis futurs; consol aquest no a la mà de gaires empreses que previsiblement faran fallida a curt termini sense possibilitat de beneficiar-se a mitjà i llarg termini. Capitalitzats en forma de crèdits i avals a les empreses el que van ser els impostos pagats per aquestes al llarg dels darrers, posem per cas, cinc anys, permetrien garantir un crèdit a qui fins al moment de la crisi havia mostrat capacitat de generar un excedent amb una cartera de projectes viables, i reconeixeria el compliment fiscal afavorint una cultura fiscal que no progressa encara prou adequadament a Espanya.

Escriu tot això per aixecar acta de coses que creiem que s'haurien pogut fer millor i que reiterem aquí amb la legitimitat d'haver ho dit també abans en temps i forma, i poc èxit, és clar.

## **Per fer política econòmica convé arribar-hi 'plorat'**

Acceptem si més no que a la política econòmica, i més a la vista de la dificultat del moment, s'hi ha d'arribar

'plorat' i que mirant pel retrovisor constantment no es pot fer una bona conducció en el fosc túnel de l'economia en què estem instal·lats.

A la vegada que tot això passa o ha passat, el teixit productiu de Catalunya pateix particularment la crisi encara amb tota virulència. La seva és una crisi aguda i sense l'antídote d'un crèdit oficial que no acaba de trobar el seu lloc. Empreses en molts casos sense liquiditat i amb projectes de solvència forçosament debilitada han perdut el sensor que els suposava el seu director d'oficina, típicament de caixa, per a l'accés al crèdit. Les nostres petites empreses es veuen així ofegades amb pòlisses que no es renoven no se sap ben bé per què (més enllà d'una política centralitzada de disminuir risc), no es concedeixen sovint crèdits, de recursos que ara moltes caixes ja no tenen o han d'emprar per solucionar els seus 'frobs' particulars, i sense explicació clara dels paràmetres que condemnen els rànings dels projectes presentats.

Per a pitjor remei, la nostra economia ha estat sempre molt bancaritzada, amb una gran dependència d'aquesta intermediació, sense gaire accés directe a les formes de capital "públic" (que vol dir obert a la gent, a l'accionista particular). Tampoc no ajuda a la desintermediació un sistema fiscal que desgrava el cost de l'apalancament però no l'autofinançament, és a dir, l'aplicació de beneficis a reserves.

Molts d'aquests canvis no s'improvisen, però la crisi permet reconèixer-los, la qual cosa és el primer pas per solucionar-los. Ens aniria bé, com a país, que tant amb la reinversió dels excedents com amb la capitalització pròpia s'equiparés l'avantatge fiscal que suposa que el cost financer de l'endeutament es pugui sostreure de la base imposable de societats, tantes són les empreses petites i mitjanes que segueixen la pràctica de no distribuir beneficis per millorar les seves dotacions de futur. Un futur que, en la mesura que es comenci a recuperar el consum intern, trobarà en l'oferta de les empreses que hagin sobreviscut una concentració de demanda que pot donar ales per impulsar la reactivació. Quan aquest revifament succeeixi, la resposta industrial serà previsiblement més estable i constant –en l'arrossegament de la inversió i creació de llocs de treball– del que és avui l'empenta que reben ja algunes empreses amb la demanda exterior, l'exportació. Per això és essencial que quan això passi ens trobi amb els deures fets, havent "fet la crisi" realment; bàsicament, amb una reforma del mercat de treball que faci transparent per a l'inversor quant costa una contractació, quant un acomiadament, qui i com estimarà aquesta circumstància econòmica d'aquesta oportunitat i en quin termini es resoldrà. I és que, vista la situació en què es troba l'economia espanyola, els reguladors haurien de posar les coses fàcils a aquells que volen arriscar els seus diners en els nostres sectors productius. Si cal –i ja ho he escrit altres vegades– suspent les regulacions més bàsiques en un període determinat i per a la nova contractació mentre polítics, empresaris i sindicats es posen d'acord sobre els nous marcs legals. És clar que això no és una solució òptima, però estem en una situació que ens pot deixar amb un creixement d'encefalograma pla durant prop d'una dècada. Calculem sinó el temps que podem tardar a recuperar nivells d'ocupació quan per crear uns dos-cents mil llocs de treball hem de créixer per sobre del 2% en termes reals anuals, la qual cosa –si l'assolíssim– requeriria uns deu anys, i el 2% no és actualment la previsió de ningú per als propers anys.

En realitat, la crisi ens recorda així la importància del creixement, de la creació d'ocupació. Sense generació de riquesa, res no aguanta: ni la despesa social –que financem a partir dels impostos– ni la morositat financera –que se soluciona amb la generació d'excedents particulars i empresarials. De ben segur que per a això hem de millorar el que entenem per creixement i per benestar. Però hem d'entendre fàcilment que els ciutadans volen feina i no subsidis d'atur, formació i no obsolescència, llibertat d'emancipació i no pas parasitisme obligat amb la parentela. Que no calgui despesa social perquè la renda torna a créixer amb força –amb una ràtio, per tant, cada vegada menor entre despesa pública i PIB– per molt que ens allunyi dels estàndards mitjans d'algun altre país, de ben segur que és més ben rebut per les famílies que una elevada despesa social que permeti gronxar alguns dels seus actius, fora de la desitjada ocupació, perdent iniciativa emprenedora, per molt adelitament que generi en alguns entusiastes de l'Estat de benestar que amb la seva ingenuïtat o insensatesa l'han fet quasi entrar en fallida.



# 6

## Valoracions i propostes

Sobre l'activitat econòmica  
Sobre el mercat de treball  
Sobre les polítiques actives d'ocupació  
Sobre la qualitat de vida

## Sobre l'activitat econòmica

La situació econòmica ha experimentat, durant els darrers anys, un canvi sobtat. Així, veníem d'una situació prèvia on hi havia un finançament fàcil i barat; una demanda interna potent, tant en consum com en inversió; un dèficit exterior molt elevat; una energia i unes primeres matèries relativament barates; un creixement moderat dels preus –encara que amb un diferencial positiu i persistent respecte dels principals països europeus–; una política monetària laxa amb tipus d'interès reduïts; un coixí a l'abast de la política fiscal que havia assolit superàvits pressupostaris, i un creixement del qual gaudien tots els sectors econòmics. Tot això, en definitiva, es reflectia en una forta generació d'ocupació.

En canvi, des de fa entre dos i tres anys la situació s'ha capgirat. No hi ha finançament o aquest és difícil d'aconseguir i sensiblement més car; la demanda nacional encara contribueix negativament o minsament al creixement econòmic, però amb un sector exterior que està tirant amb molta força, tal com ho mostra tant a Catalunya com a Espanya –a diferència de la zona euro, on tira la demanda nacional i no pas l'externa–; un increment del nivell de preus, tensat per l'encariment del preu del petroli, que ha fet pujar l'índex de preus i ha fet endurir lleugerament la política monetària amb pujades dels tipus d'interès de referència; un sector públic que cal sanejar en tots els àmbits atès l'elevat volum que ha assolit el dèficit públic, i una crisi que ha tingut un impacte sectorial força diferenciat i que afecta especialment el sector de la construcció, tant residencial com d'obra civil, i els sectors orientats al mercat interior. Tot això ha incidit de forma abrupta i important en la destrucció d'ocupació i la nostra taxa d'atur ocupa la primera posició a Europa.

L'any 2010, l'impacte de la crisi ha continuat sent prou significatiu, però ja ha donat senyals, no tant d'una recuperació ràpida i intensa, sinó de l'inici d'una recuperació que estarà caracteritzada per la lentitud i per un impacte quantitatiu relativament reduït els anys 2011 i 2012, amb taxes de creixement positives, però per sota del 2%. És a dir, que no tornarem immediatament als ritmes de creixement precedents. Per tant, no es tracta d'una situació estrictament conjuntural sinó estructural en què les polítiques de gestió de la demanda no seran suficients ni del tot apropiades, sinó que caldrà endegar polítiques d'oferta i, per tant, de reformes estructurals.

En aquest context, i amb una certa recuperació més intensa als principals països europeus, cal aprofitar la tirada que provingui del sector exterior com a locomotora que enceti la recuperació gradual de la nostra economia. En aquest sentit, cal assenyalar de forma positiva la marxa de les exportacions –l'any 2010 el creixement de l'exportació de béns a Catalunya ha estat del 18,1%–, que enguany continua, així com la previsió d'una bona temporada turística tal com anuncia el règim de reserves a casa nostra.

Per tant, cal assenyalar que malgrat les pèrdues de competitivitat que hem patit al llarg dels últims anys –derivades del diferencial de preus– tenim un sector exportador que tira fort i que ha trobat nínxols de mercat per posicionar-se.

D'altra banda, les accions orientades al sanejament de les finances públiques no permetran la utilització d'aquestes com a mecanisme d'impuls de l'activitat, sinó més aviat al contrari, com mostren la reducció de la despesa pública dels pressupostos presentats i la fixació del sostre de despesa pública que acaba d'aprovar el Govern espanyol per al pressupost de l'exercici 2012.

En tot aquest escenari, es preveu que la destrucció neta de llocs de treball acabi i que aquests augmentin lleugerament, tot i que això no permetrà absorbir en poc temps l'elevat nivell de d'atur present a la nostra economia.

Amb tot això es presenten nous problemes, tant econòmics com de cohesió social, als qual s'haurà de fer front a partir de la realitat i dels recursos de què disposem, però no els resoldrem buscant els "culpables" sinó centrant-nos en les vies de solució. Segurament caldrà prendre mesures en tots els àmbits econòmics i socials, que potser resultaran difícils o no gaire fàcils, però el que no podem fer és posar excuses, ja siguin d'innocència –jo no he estat– o dilatòries –no cal fer res–, ja que la situació tornarà a canviar, són simplement cicles. Endarrerir el problema no ajuda a solucionar-lo sinó a agreujar-lo i a intensificar-ne els efectes negatius.

En aquest escenari cal ser rigorós en l'adopció de mesures i en la potenciació del diàleg social i afavorir una predictibilitat de les mesures que doni serietat i possibilitats d'atorgar confiança als operadors per tirar davant els seus projectes, evitant al mateix temps canvis sobtats, imprevistos i reiterats que no tinguin una causa prou justificada.

Sens dubte, una de les característiques de l'any 2011, ja encetada el 2010, és el sanejament dels comptes públics. A més, aquest ha recaigut excessivament en les despeses d'inversió i, de forma especial, en les infraestructures que resulten primordials per situar la nostra economia al món i millorar-ne la productivitat. Dins d'aquest àmbit cal assenyalar la necessitat d'assignar els magres recursos existents –després de la forta retallada que han patit les despeses en infraestructures– a aquells projectes que resultin més rendibles –no cal recordar les importants i elevades inversions fetes en determinats territoris en el tren d'alta velocitat, que ha hagut d'aturar el servei per manca de demanda. En aquest sentit, és de tot punt necessari desenvolupar el corredor mediterrani per tal de donar mobilitat a la zona exportadora espanyola cap als mercats europeus. I dins d'aquest cal assenyalar, en el cas de Barcelona, la necessitat de licitar i d'iniciar la construcció de les connexions terrestres (ferroviàries i viàries) del port de Barcelona. En aquest sentit no s'ha d'oblidar la gran ampliació d'aquest dispositiu ni l'aprofitament estratègic que se n'ha de fer davant del comerç amb el sud-est asiàtic, cosa que no té ple sentit si no es fan aquests accessos, que suposen un coll d'ampolla de primera magnitud. A més a més, tot això amb un incompliment de la disposició addicional tercera de l'Estatut d'Autonomia de Catalunya per part del Govern central, és a dir, que hi ha els recursos i compromisos per fer-ho realitat.

Finalment, cal assenyalar que només sortirem d'aquesta crisi si som capaços de fer competitives les nostres empreses, i si fem que l'esperit emprenedor agafi cada cop més volada i respecte. El nostre país és terra d'emprenedors, als quals cal ajudar, i no tant pensant en subvencions, sinó ajudant-lo a trobar fonts de finançament mitjançant el desenvolupament d'instruments financers adequats –business angels, fons de capital risc llavor...–; un marc normatiu i regulador sensible al món de l'empresa, que no la tingui davant –enfrentada–, sinó al costat per poder aixecar el país entre tots, que necessita un procés de simplificació i racionalització de la normativa existent; afavorir que la idea passi a projecte i que el projecte passi a la creació d'una activitat econòmica i empresarial; amb una formació, especialment la de caràcter professional, que no estigui allunyada de l'empresa, sinó present a l'empresa, potenciant-hi els estudis i desenvolupant-hi simultàniament pràctiques per incrementar el valor social de l'activitat emprenedora com un valor que cal potenciar a la nostra societat.

En definitiva, tots hem de ser conscients d'aquests moments de dificultats i tots hem d'assumir els sacrificis que ens pertoquin. Però també hem de ser conscients que hem de desplegar un projecte de futur que atorgui confiança per tirar endavant el nostre país; aquesta és la feina que avui ens ha d'ocupar i en la qual ningú no es pot permetre excuses ni manca de compromís i responsabilitat.

### **Sobre el mercat de treball**

El Consell Econòmic i Social de Barcelona constata que la població que ha assolit, com a màxim, fins a la primera etapa de secundària és el 32,1% i que, a l'altre extrem, la població amb educació superior és del 45,5%.

L'elevat percentatge de població sense formació o amb manca de formació professionalitzadora que permeti arribar als nivells d'altres països de la Unió Europea és un problema que considerem prioritari resoldre per donar resposta a les necessitats del teixit productiu i ocupacional de la nostra ciutat i el seu entorn, millorar la integració i evitar una dualització del mercat de treball.

D'altra banda, hem de destacar l'excel·lent percentatge de població amb estudis superiors, atesa la seva potencialitat per cobrir les necessitats de les activitats econòmiques intenses en coneixement i per donar-hi resposta.

Però també cal garantir que aquests treballadors i treballadores puguin assolir les seves expectatives i hem d'assenyalar que la manca d'expectatives per desenvolupar una carrera professional d'acord amb les capacitats personals, com a conseqüència de la subocupació i el treball poc qualificat, pot generar un sentiment de frustració professional.



No podem deixar passar gaire temps perquè correm el risc que aquest talent cerqui sortides professionals en altres indrets. Si la nostra societat no és capaç de generar alternatives que garanteixen el desenvolupament satisfactori d'aquests professionals excel·lentment formats, Barcelona pot esdevenir una ciutat d'ocupacions d'escassa qualificació, amb pèrdua progressiva del nivell de qualitat de vida i dificultats per avançar cap a un model productiu diversificat i sostenible.

Barcelona té una reserva de talent excel·lent que s'ha de potenciar i posar en valor per impulsar la competitivitat del nostre teixit productiu i per generar noves activitats econòmiques. La retenció d'aquest talent és imprescindible per a la ciutat, així com per poder atreure professionals d'arreu del món que vegin Barcelona com un espai on desenvolupar la seva carrera professional.

El Consell Econòmic i Social de Barcelona constata que l'actual crisi ha donat com a resultat una progressiva pèrdua de llocs de treball, una disminució de la contractació registrada i el tancament de centres de cotització, sobretot entre les empreses de menys volum.

El CESB constata així mateix que l'evolució de la població ocupada ha fet que malgrat que l'ocupació masculina encara sigui majoritària en els tres àmbits, el seu pes s'ha reduït durant els darrers dos anys: 1,5 punts a Barcelona, 2 punts a Catalunya i 2,1 punts a Espanya. Barcelona és l'àmbit on el pes de la població ocupada femenina és més gran l'any 2010, amb el 47,7%, és a dir 3,5 punts per sobre de la taxa estatal. L'elevat nivell d'ocupació de la població femenina a Barcelona té com a resultat que la diferència entre les taxes d'ocupació dels homes i les dones només sigui de 4 punts.

Segons l'edat, el volum més gran de contractes és el dels menors de 30 anys, seguit del col·lectiu de 30 a 44 anys i, en darrer terme, els majors de 45 anys.

Pel que fa a la contractació, es registra un descens brusc de la contractació indefinida des de l'any 2007. Malgrat que l'aprovació de la reforma laboral és encara recent, podem afirmar que ara com ara el seu impacte a la ciutat i a Catalunya és insignificant. Fins i tot, darrerament baixen els nous contractes de foment i es mantenen els tipus de contractació indefinida més habituals. Per valorar-la, haurem d'estar atents als seus efectes sobre el mercat laboral a mesura que s'ampliï el període d'implantació. Per gènere, els homes són majoritaris en els contractes indefinits i les dones en la contractació temporal.

Tots els indicadors fan palesa la creixent terciarització del teixit econòmic de Barcelona i la pèrdua de pes de la indústria i la construcció. Les dades d'afiliació a la Seguretat Social revelen que el 81,7% de les persones afiliades ho està en el sector serveis. El CESB destaca que el 71% de les persones afiliades a la Seguretat Social són assalariades del sector privat, mentre que els treballadors i treballadores del sector públic representen el 14%, un percentatge similar al d'empresaris i empresàries.

També s'aprecia que les persones més ben formades (universitaris i FP) són les que registren augments més importants en el nombre de contractes formalitzats. Així mateix, s'ha d'assenyalar com un element que cal corregir les altes taxes de temporalitat del nostre mercat de treball, especialment entre les dones i els més joves, que en el nostre cas estan per sobre de la mitjana europea.

Apreciem novament que la formació esdevé un element clau per accedir a un lloc de treball, per la qual cosa instem els departaments d'Ensenyament i d'Ocupació i Empresa de la Generalitat, com a organismes competents, a continuar potenciant el disseny i la posada en marxa de polítiques actives de formació i ocupació per tal d'aconseguir que les persones amb més mancances assolixin les qualificacions professionals que demana el nostre teixit productiu, com a eina indispensable per millorar-ne la competitivitat.

D'altra banda, considerem preocupant el fet que les petites i mitjanes empreses, així com els autònoms, base del nostre teixit productiu, siguin els qui estan patint amb més força els efectes de la crisi, per la qual cosa cal posar en pràctica polítiques per millorar-ne la competitivitat, basades en la renovació i innovació de les seves activitats, així com les orientades a aconseguir un rendiment que les faci competitives tant en els mercats interiors com exteriors.

En aquest apartat, considerem que cal continuar potenciant programes adreçats al foment de l'esperit emprenedor i a la creació de noves empreses, imprescindibles per a la generació d'ocupació.

També es necessita un nou marc per millorar el finançament empresarial. D'una banda, les institucions financeres han de facilitar el crèdit i el finançament que les empreses requereixen i, de l'altra, cal millorar els mecanismes de capital risc existents.

Es necessiten, així mateix, ajuts per a les empreses amb plans d'innovació i/o obertura als nous mercats, polítiques per afavorir l'adquisició de massa crítica per part de les petites empreses i mecanismes per afavorir-ne el creixement fins que tinguin les condicions i la capacitat necessàries per competir i obrir nous mercats en les millors condicions. Així doncs, instem els organismes competents en aquesta matèria a impulsar i millorar aquests programes.

Les dades sobre la població aturada a Barcelona presenten algunes diferències segons la font emprada: EPA i atur registrat. La primera divergència es produeix amb relació al nombre total de persones sense ocupació: segons l'EPA, al quart trimestre de 2010 el nombre de persones aturades era de 127.100, mentre que l'atur registrat al mes de desembre va ser de 100.868 persones. Aquestes diferències també es donen quant a edat, gènere i sector econòmic. És una disparitat fruit del marge d'error i desviació de la mostra utilitzada per l'EPA a la ciutat de Barcelona.

Per a l'anàlisi i les valoracions d'aquest apartat utilitzarem les dades d'atur registrat al mes de desembre de 2010 de les oficines del Servei d'Ocupació de Catalunya, és a dir, les persones que estan cercant feina segons el registre oficial. Segons aquesta font, a Barcelona l'atur ha disminuït un 0,2% entre desembre de 2009 i desembre de 2010.

En primer lloc, constatem que, respecte al desembre de 2009, el nombre de dones sense ocupació s'ha incrementat un 2,2%, mentre que el d'homes ha disminuït un 2,3%. Per edats, l'atur disminueix en tots els grups, excepte en el de majors de 55 anys, que augmenta en 5,8% fins a sumar 19.646 persones desocupades.

D'altra banda, ens sembla preocupant l'increment de persones que fa més de 12 mesos que cerquen feina, ja que són les més vulnerables i amb més risc d'arribar a situacions de pobresa greu. Aquest fet és particularment preocupant, precisament, en el col·lectiu de persones majors de 55 anys, que presenten moltes dificultats a l'hora de tornar a trobar feina. Sense mesures preventives i programes específics per a aquest col·lectiu, com ara polítiques d'incentius a la contractació per evitar que perdi la capacitat productiva i posar en valor la seva experiència laboral, aquesta situació pot produir un considerable empitjorament de la qualitat de vida, present i futura, d'un important sector de la població, que podria caure, fins i tot, en situacions d'exclusió social. Per fer front a aquest perill s'haurien de dissenyar i posar en marxa polítiques de xoc que incloguessin plans d'ocupació, específics i extraordinaris, adreçats a aquest col·lectiu i a les persones amb responsabilitats familiars sense recursos. En aquest context, el Pacte per a l'ocupació de qualitat ens sembla el marc adequat per a l'aprofundiment d'aquestes mesures.

També observem que, segons els nivells formatius, la majoria de les persones aturades (69,9%) han assolit, com a màxim, secundària general. Considerem que aquestes dades són eloqüents pel que fa a la importància de la formació a l'hora de mantenir la feina i/o trobar-ne, per la qual cosa creiem imprescindible elevar i millorar el nivell formatiu de les persones desocupades i alhora intensificar els esforços contra l'abandonament i el fracàs escolar de les noves generacions que de manera immediata s'incorporaran al mercat de treball. Per aconseguir-ho cal un nou impuls a l'FP tenint en compte les necessitats del nostre teixit productiu i posant èmfasi en les competències transversals i en els valors del treball.

Quant a la distribució de l'atur registrat per districtes, constatem que entre desembre de 2009 i desembre de 2010 l'atur creix per sobre de la mitjana de la ciutat a Ciutat Vella, Sant Andreu i l'Eixample, mentre que a la resta es redueix. Els districtes que concentren el nombre més gran d'aturats són Sant Martí, l'Eixample i Nou Barris, mentre que les Corts i Sarrià-Sant Gervasi són els districtes amb un nombre d'aturats més petit. Les xifres oscil·len entre 15.568 persones desocupades a Sant Martí i 3.958 a les Corts. Si comparem el pes que cada districte representa sobre el total d'aturats i sobre la població major de 16 anys de la ciutat, constatem que



Sants-Montjuïc, Horta-Guinardó, Sant Andreu, Sant Martí i, especialment, Ciutat Vella i Nou Barris, tenen un pes més gran sobre el total d'atur de la ciutat que el que representa sobre el total de Barcelona la seva població major de 16 anys.

L'any 2010 presenta una reducció significativa del nombre d'expedients de regulació d'ocupació que es van tramitar a la ciutat de Barcelona: un 18,6% menys que l'any anterior. Per sectors, la majoria corresponen el sector serveis (59,9%), seguit per la indústria (24,7%).

A Barcelona, el nombre de treballadors afectats per aquests expedients, que havia pujat significativament durant els darrers dos anys, s'ha reduït un 53,2%. Per sectors, la indústria presenta la reducció més significativa (73%), mentre que la construcció és l'única activitat on el nombre de treballadors afectats augmenta: un 42,3%. La majoria (77,8%) dels treballadors afectats a Barcelona l'any 2010 són homes. Per tipologia d'expedients, destaca la importància dels de suspensió, mentre que els afectats per expedients de reducció de l'ocupació són el col·lectiu que més creix: un 248,5%.

Constatem que a la comarca del Barcelonès el nombre d'accidents laborals amb baixa va ser de 34.757 l'any 2010, un 5,3% menys que l'any anterior. La majoria dels accidents són lleus (més del 99% del total) i en el sector serveis (el 73%). Respecte a la situació de l'any 2009, hi destaca la reducció en el sector de la construcció (20,3%), que s'explica, en part, per la reducció de la contractació (13%).

Aquest continua sent un tema prioritari. No s'ha de baixar la guàrdia i s'ha de continuar aprofundint en les polítiques de prevenció dels riscos laborals.

Com recollia la memòria de l'any passat, en aquesta situació de contracció del mercat de treball cal esperar efectes sobre la ciutat que auguren un increment de les taxes de pobresa, probablement un augment de l'economia submergida –amb el que això representa de subocupació i pèrdua de drets– i una baixada del consum.

En aquest escenari haurien d'emergir amb força les polítiques de protecció social i d'inversió pública que generi llocs de treball i s'haurien de definir polítiques amb relació al frau fiscal i a l'augment dels ingressos per aquesta via.

Qüestió a part la constitueixen les polítiques fiscals, que a hores d'ara no han estat reformades i que podrien tenir efectes positius a l'hora de repartir el pes dels costos de la crisi de manera proporcional a les taxes de riquesa de la població.

### **Sobre les polítiques actives d'ocupació**

Com hem anat veient, la crisi financera i econòmica ha tingut efectes greus en el mercat de treball i en l'ocupació a la ciutat de Barcelona i el seu entorn metropolità. La destrucció de llocs de treball ha portat moltes persones a una situació de desocupació de la qual no els és fàcil sortir.

Les polítiques actives d'ocupació són un instrument imprescindible per fer-hi front, si bé cal que afrontin una renovació a fons per adaptar-les a les noves realitats i necessitats del mercat de treball i de les persones. El CESB fa temps que es pronuncia sobre la necessitat de millorar les polítiques actives d'ocupació atès que són l'eix central en la lluita contra l'atur i la millora de l'ocupabilitat. Això no obstant, hem assenyalat que aquestes van ser dissenyades per a unes taxes de desocupació de fa unes dècades, raó per la qual reiterem la necessitat de dimensionar els pressupostos, els serveis i els programes d'ocupació d'acord amb la situació actual.

Es necessiten reformes provinents dels àmbits autonòmic i estatal que permetin que, des de l'àmbit local, es puguin adaptar les accions ocupacionals a les característiques de les persones que engreixen en un nombre cada cop més gran les llistes de l'atur. Els joves, les persones immigrants, les que treballen per compte propi, les que tenen un nivell de qualificació baix i les persones en situació d'atur de llarga durada, presenten cada cop unes necessitats més concretes que no es poden resoldre amb unes polítiques que no han variat gens des dels anys vuitanta.

Les polítiques actives, en general, estan sotmeses a una sèrie de convocatòries molt rígides que no es poden adaptar fàcilment a les necessitats actuals i estan subjectes a una temporalitat limitada. Per tant, no són serveis permanents, sinó programes amb una vigència determinada. A més, s'executen com a programes independents sense valorar moltes vegades les necessitats laborals i/o personals de les persones beneficiàries. És per això que l'orientació professional esdevé tan important i que cal construir autèntics itineraris professionalitzadors, amb una atenció molts més personalitzada que fins ara. Per aconseguir-ho es necessiten més recursos humans i econòmics i una coordinació efectiva entre els servei públic autonòmic, els serveis locals d'ocupació i la resta d'agents que intervenen en el mercat de treball, compartint informació, mitjans i experiències.

En aquest sentit, la formació i l'orientació són dues eines fonamentals per millorar l'ocupabilitat de les persones i per ajudar-les a transitar cap a una nova ocupació. La formació per a l'ocupació s'ha d'adreçar prioritàriament a aquells sectors que són o poden ser generadors d'ocupació i ha de ser més flexible i adaptable als perfils de les persones que hi accedeixen. El CESB creu que la formació és el millor instrument per garantir l'ocupabilitat i la igualtat d'oportunitats i, per tant, minimitzar l'impacte de la crisi. És fonamental aconseguir mecanismes estables per al disseny, el seguiment i la coordinació de les polítiques d'ocupació entre el Departament d'Ocupació i Empresa de la Generalitat de Catalunya, el món local i els agents econòmics i socials a fi de possibilitar aquests objectius, per la qual cosa instem a aprofundir en aquesta línia de treball.

El CESB creu que cal millorar la capacitat d'intermediació del serveis d'ocupació públics, que en l'actualitat se situen en uns nivells gairebé testimonials, i que és imprescindible que hi hagi un control i una tutela dels serveis públics amb relació a les agències de col·locació que garanteixi la igualtat d'oportunitats en l'accés al mercat de treball i alhora eviti que la intermediació dels serveis públics es redueixi a la d'ocupacions de baixa qualificació o per a persones amb escasses possibilitats d'inserció.

Des de fa anys, a Barcelona, l'Ajuntament i els agents socials i econòmics han treballat en el marc de la concertació amb els agents socials. Així el 2008 van signar el Pacte per a l'ocupació de qualitat a Barcelona 2008-2011. Com que aquesta signatura es va dur a terme en un moment de desaceleració de l'economia a escala mundial i d'importants reajustaments en el mercat laboral del nostre país, els signants del Pacte van considerar adequat renovar-lo, cosa que es va fer mitjançant una addenda signada el 2009.

Aquesta renovació volia reforçar el sentit estratègic de disposar del Pacte com a instrument de diàleg i concertació social i econòmica, reconeixent la necessitat d'impulsar mecanismes estables entre la Generalitat de Catalunya i l'Ajuntament de Barcelona per al desplegament de polítiques actives d'ocupació i desenvolupament local.

El CESB valora positivament l'acord que promou impulsar mecanismes estables entre la Generalitat de Catalunya i l'Ajuntament de Barcelona per al desplegament de les polítiques actives d'ocupació i de desenvolupament local. Per al CESB, la coordinació és bàsica per incrementar l'eficàcia de les mesures de promoció de l'ocupació i el nombre de beneficiaris, per la qual cosa considera que aquests mecanismes han d'esdevenir una estructura estable i han de permetre assolir uns recursos econòmics també estables. El CESB insta a redimensionar els pressupostos i els serveis d'ocupació d'acord amb la situació d'atur, així com a millorar la coordinació entre les administracions i el treball en xarxa amb la participació dels agents econòmics i socials. Per al CESB, el diàleg i la concertació han de ser el punt de partida per continuar avançant amb l'objectiu de promoure un mercat de treball de qualitat.

La aprovació, per part del SOC, del Pla de desenvolupament de polítiques actives d'ocupació ha de permetre avançar en la definició d'un model clar de descentralització de les polítiques d'ocupació, que en el cas de la ciutat de Barcelona ha de contribuir a l'impuls i la consolidació dels mecanismes estables entre la Generalitat de Catalunya i l'Ajuntament de Barcelona per al desplegament de les polítiques actives d'ocupació.

L'any 2010 ens trobem immersos en un context de retallades de despesa pública que obliga el conjunt d'administracions públiques i que s'afegeix a l'aprovació del Reial Decret Llei 10/2010, de 16 de juny, de mesures urgents per a la reforma del mercat de treball, que també va introduir diverses modificacions que afecten el paper de la intermediació i els serveis públics d'ocupació.

Enguany, s'ha aprovat el Reial Decret Llei 3/2011, de mesures urgents per a la millora de l'ocupabilitat i la reforma de les polítiques actives d'ocupació, fruit de l'Acord social i econòmic per al creixement, l'ocupació i la garantia de les pensions, signat pels agents econòmics i socials i el Govern, on es manifesta la necessitat urgent d'abordar la reforma de les polítiques actives d'ocupació (PAO) per tal de millorar l'ocupabilitat de les persones, donar millor resposta a les necessitats de personal de les empreses i reforçar els serveis públics d'ocupació.

El CESB considera necessari mantenir instruments que han demostrat ser vàlids per a l'aprenentatge i l'adquisició de coneixements i hàbits laborals i, en definitiva, per a la inserció laboral dels col·lectius especialment castigats pel mercat de treball.

Les polítiques actives d'ocupació han de continuar sent, per tant, l'eix central en la lluita contra l'atur i la millora de l'ocupabilitat de les persones, amb l'objectiu de promoure un mercat de treball de qualitat, inclusiu, amb alta productivitat, que generi oportunitats professionals per a tothom, aposti per un creixement econòmic amb més valor afegit i innovació i augmenti les quotes de benestar i cohesió social. En aquest sentit reiterem la necessitat de dimensionar els pressupostos, els serveis i els programes d'ocupació d'acord amb la situació actual.

### **Sobre la qualitat de vida**

Barcelona ha estabilitzat la seva població al voltant d'1.620.000 habitants, amb una tendència decreixent durant el darrer any que respon a l'estancament de la població immigrada. Manté l'atractiu internacional com a ciutat d'alt nivell de qualitat de vida i apareix en diferents rànquings de revistes com Forbes, Askmen, Monocle's o Time Out com una de les millors del món per viure-hi, o en l'European Cities Monitor de Cushman and Wakefield com la millor ciutat d'Europa pel que fa a qualitat de vida per als treballadors. Altres rànquings mundials de prestigi també situen Barcelona entre les cinquanta primeres del món en qualitat de vida. Per tal de mantenir aquesta posició cal millorar aspectes com la formació dels professionals o les infraestructures, bàsicament de transport, a fi de potenciar el talent i l'atractiu de la ciutat per a les empreses i oferir, a més a més, treball de qualitat.

La qualitat de vida va relacionada directament amb l'aposta per la cohesió social. Durant el 2010, continuant la tasca portada a terme en els darrers anys, l'Ajuntament ha desplegat un conjunt de polítiques socials i inclusives que responen a dos reptes fonamentals. D'una banda, la prioritat de fer de les polítiques de cohesió i d'inclusió social un element identificador de la qualitat de vida a la ciutat; de l'altra, impulsar un compromís de la ciutat en el qual tots els actors públics, comunitaris, associatius, les organitzacions empresarials i sindicals, les universitats, els col·legis professionals i la ciutadania en general treballin per fer de Barcelona una ciutat més inclusiva i solidària, amb més capacitat per abordar conjuntament els problemes i reptes que plantegen l'actual complexitat social i l'impacte de la crisi econòmica.

Així, s'ha apostat per l'enfortiment de les polítiques socials i el procés d'universalització del dret als serveis socials, pel desplegament d'un conjunt de polítiques actives de lluita contra l'exclusió social en aquells col·lectius amb risc més intens de desenvolupar processos d'exclusió, pel treball transversal des de l'acció social amb les tres grans palanques de l'autonomia personal: l'habitatge, l'ocupació i la salut i, finalment, per fer de la participació ciutadana, de l'acció comunitària i de la coresponsabilitat un eix vertebrador de la construcció d'una ciutat amb cohesió i benestar.

Considerem que el manteniment de la qualitat de vida i el desenvolupament de l'Estat de benestar contribueixen a l'enfortiment de la cohesió social i són elements clau per al desenvolupament econòmic i social de Barcelona. En aquesta línia, instem l'Ajuntament a continuar desenvolupant i enfortint aquestes estratègies.

També s'ha de destacar la tasca de les entitats de la ciutat en la lluita contra la pobresa, per minimitzar les repercussions de la crisi econòmica i per millorar la qualitat de vida amb el suport d'un nombre significatiu de voluntaris i voluntàries. Volem posar en relleu que la ciutat ha respost a la crisi amb un augment de la solidaritat i un increment del voluntariat que han permès reduir l'impacte negatiu d'algunes problemàtiques socials i contribuir així a la cohesió econòmica i social.

Creiem que la tasca de les entitats i les persones que actuen de forma voluntària i altruista mereix un especial reconeixement social i institucional. En aquesta línia, proposem la creació d'instruments que recullin les bones pràctiques que s'estan desenvolupant a la nostra ciutat i propostes perquè siguin reconegudes de forma efectiva.

Enguany, com no podria ser d'altra manera, el context de crisi econòmica i les seves conseqüències en el mercat de treball són el que més preocupa als ciutadans de Barcelona, amb un fort augment percentual amb relació a l'any anterior. També preocupen la inseguretat i, en un grau més baix, la immigració, la qual ha anat perdent pes relatiu com a preocupació dels ciutadans, igual que la neteja, els transports i l'accés a l'habitatge.

Aquestes qüestions han estat objecte de les actuacions de les diferents administracions públiques. D'una banda, el 2010 ha estat el primer any complet en què ha estat vigent la nova contracta de neteja, que ha suposat l'extensió de la recollida selectiva de les cinc fraccions de residus a tota la ciutat, a més del desplegament de la recollida de la fracció orgànica domiciliària a tots el barris. Quant a la mobilitat, s'ha incrementat quasi un 1% la utilització del transport públic gràcies a l'augment del 5,4% dels viatges amb metro. L'entrada en funcionament de les noves línies L9 i L10, així com les ampliacions de les línies L2 i L5, expliquen l'augment dels usuaris d'aquest mitjà de transport. Els viatges fets amb els Ferrocarrils de la Generalitat i el tramvia s'han mantingut, mentre que els dels serveis d'autobusos i de Rodalies han disminuït.

Aquestes dades mostren clarament les preocupacions de la ciutadania i posen en primer pla que la millora de la xarxa de transport públic, especialment la de metro i ferrocarril, té un fort impacte positiu en la mobilitat ciutadana. Per tant, el CESB considera necessari reforçar aquestes xarxes amb l'acabament urgent de tots els projectes d'infraestructures de transport urbà actualment pendents, entre els quals destaquem la millora de la xarxa de transport metropolità i el pla de rodalies, actuacions que juntament amb els projectes més lligats a l'activitat econòmica (corredor mediterrani, TAV a França, internacionalització de l'aeroport i la logística), dotarien la ciutat d'un nivell adequat d'infraestructures.

L'habitatge continua sent un àmbit susceptible de millora. Malgrat que, tant a Barcelona com a l'entorn metropolità, on la pressió demogràfica és més intensa que a la resta de Catalunya, el procés de reducció de l'estoc d'habitatges acabats i pendents de vendre està resultant més ràpid, el manteniment d'una taxa d'atur elevada, la reducció de la renda disponible de les llars i les dificultats d'accés al crèdit, agreujades per les perspectives d'augment del preu del diner, són indicadors de signe negatiu que accentuen el risc d'una nova recaiguda de la demanda d'habitatge i que poden dificultar la recuperació del sector el 2011.

Cal destacar l'important paper que ha tingut la promoció d'habitatge protegit en l'etapa actual d'atonía del mercat. A Barcelona, un 47% dels nous habitatges iniciats el darrer any i fins al 56% dels habitatges acabats s'han emmarcat en algun dels règims de protecció.

Considerem positiu que l'Ajuntament de Barcelona destini a tots els planejaments urbanístics més del 40% del sostre dedicat a habitatges amb algun tipus de protecció, però per donar resposta a les diverses problemàtiques relacionades amb l'habitatge s'ha d'anar més enllà del planejament i la construcció d'habitatge protegit.

En aquest sentit, creiem necessari mantenir i impulsar un parc públic d'habitatge per donar resposta a les demandes no cobertes pel mercat lliure i alhora mantenir l'activitat del sector més afectat per la crisi econòmica.

Així, hem de destacar la constitució de la Xarxa d'habitatges d'inclusió de Barcelona com a xarxa única de recursos residencials per a persones en perill d'exclusió social, la qual hauria de tenir un estoc d'habitatges suficient per fer front a l'increment de necessitats de la població, fruit de la crisi econòmica. També considerem necessari intensificar encara més les polítiques adreçades a facilitar el lloguer i a potenciar la rehabilitació com a element per millorar la qualitat dels habitatges i el dinamisme del sector.